

งานวิจัย
เรื่อง “แนวทางการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ในมุมมองของผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง”

โดย
กมล กมลตระกูล

เสนอ

คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	5
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	7
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 สถานการณ์และความสำคัญในการสร้างสันติภาพ	20
1.2 ภาพรวมแนวโน้มความรุนแรง	21
1.3 สมมติฐานวิจัย	23
1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	24
1.5 ขอบเขตของการดำเนินงาน	25
1.6 ระเบียบวิธีวิจัย	25
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	27
บทที่ 2 หลักสิทธิมนุษยชนและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 กรอบคิดทฤษฎีความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ (Basic Human Needs-BHNs) ของ Abraham Maslow และสถานการณ์ เศรษฐกิจ สังคมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	28
2.2 กรอบคิดด้านสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights ICCPR)	30
2.3 กรอบคิดด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมกับพันธกิจของรัฐ ในกติการะหว่างประเทศ (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights-ICESCR)	34
2.4 หลักคิดด้านสิทธิของเศรษฐกิจจากมุมมองของสิทธิมนุษยชน	38
2.5 กรอบของสิทธิมนุษยชนในปณิญาสากลแห่งสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights-UDHR)	41
2.6 กรอบคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพ ของพล.อ. เปรม ติณสูลานนท์	48
2.7 กรอบคิดการแก้ปัญหาการก่อการร้ายของ มหาเธร์ โมฮัมหมัด	51
2.8 กรอบคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของต่างประเทศ	53

บทที่ 3 วัฒนธรรม ความเชื่อ และประเพณี และสถาบันสำคัญของชุมชน

3.1. สถาบันการศึกษาปอเนาะ	56
3.2. ประวัติความเป็นมาของปอเนาะ	57
3.3. ความสำคัญของสถาบันการศึกษาในศาสนาอิสลาม	58
3.4. กำเนิดและพัฒนาการโรงเรียนสอนอิสลามในประเทศ ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ (อินโดนีเซีย)	59
3.5. กำเนิดโรงเรียนสอนศาสนาในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย	63
3.6. โครงสร้างและการเรียนการสอนของโรงเรียนปอเนาะ	65
3.7. ภาษาสำหรับสื่อพื้นฐานความรู้อิสลาม	67
3.8. พิธีและกิจกรรมของชาวมุสลิม	70

บทที่ 4 สถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการละเมิดสิทธิมนุษยชน

4.1 เหตุการณ์ความรุนแรงและสาเหตุ	76
4.2 ภาพรวม: แนวโน้มความรุนแรง	79
4.3 ความเป็นมาของพระราชกำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ.2548	80
4.4 สถานการณ์ความรุนแรงกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	82
4.5 กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	82
4.6 การละเมิด สิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศว่า ด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights – ICESCR)	87
4.7 ภูมิ-ประวัติศาสตร์ของชาวมลายูมุสลิมในพื้นที่สี่จังหวัดภาคใต้ของไทย	87
4.8 กรณีศึกษาดันหยงเปาว์	88
4.9 สถานการณ์ที่ปัจจัยดำรงชีพพื้นฐานของชาวไทยมลายูในภาคใต้ถูกคุกคาม	91

บทที่ 5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของสถานการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชน ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	
5.1 ความรุนแรงสะท้อนการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศ ตามมาตราที่ 6	101
5.2 การประมวลผลและวิเคราะห์ผลจากการเก็บข้อมูล	101
5.3 การวิเคราะห์และประมวลผลของกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศหญิง และวัย	113
5.4 การวิเคราะห์และประมวลผลความต้องการของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายได้	124
บทที่ 6. สรุปผลงานวิจัย และข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ	
6.1 กรอบคิดในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	165
6.2 การศึกษาในข้อที่สองจะใช้ทฤษฎี Basic Human Needs (BHNs) หรือ ทฤษฎีความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ ของ Abraham Maslow	166
6.3 การศึกษาในหัวข้อที่สาม John Dollard	166
6.4 แนวคิดและบทเรียนและการแก้ไขความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา คนกลุ่มน้อย ใน ต่างประเทศ	167
6.5 บทเรียนการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยของจีน	167
6.6 การสังเคราะห์และสรุปข้อมูล	168
บรรณานุกรม	181
ภาคผนวก	
1. แบบสอบถามของโครงการวิจัย	186
2. การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	192

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (QUALITATIVE RESEARCH) ที่เรียกว่า MARKETINGRESEARCH ซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมและความคิดของกลุ่มเป้าหมาย (PRIMARY SOURCE)เช่นเดียวกับภาคธุรกิจทำวิจัยเพื่อจะผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย แต่ผู้วิจัยนำมาปรับใช้ทางการเมืองคือศึกษาความคิดของกลุ่มเป้าหมาย 1,500 คน ซึ่งประเมินว่าความคิดของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้สะท้อนความคิดของคนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงความต้องการและแปรเป็นนโยบายที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ

งานวิจัยชิ้นนี้ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาจากเอกสารทุติยภูมิ (SECONDARY SOURCE)มากนักเพราะว่าไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัยนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (QUANTITATIVE ANALYSIS หรือ STATISTICAL ANALYSIS) มาช่วยเพื่อทำให้งานวิจัยนี้มีความน่าเชื่อถือและเป็นศาสตร์ในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้นโดยการใช้สูตรหาค่าเฉลี่ย หรือ MEAN ของแต่ละคำถามจากแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างมาเปรียบเทียบกัน และ CROSS CHECK กันว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหนกลุ่มประชากรตัวอย่างที่คัดเลือกจากผู้ถูกผลกระทบจากความรุนแรงจำนวน 1,500 คน จากจังหวัดละ 500 คน คือ ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส ที่ได้จำแนกกลุ่มประชากรตัวอย่าง ตามเพศ อายุ และรายได้ และใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์เพื่อสนับสนุน

เป้าหมายหลักของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ การศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิเพื่อหาสาเหตุและหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้อย่างยั่งยืน โดยใช้มุมมองและความต้องการของบุคคลในพื้นที่ที่อยู่กับปัญหาและมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม

โดยสรุปคือการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจากข้างล่างสู่ข้างบนหรือจากข้างล่างสู่ศูนย์กลาง และใช้มุมมองการแก้ปัญหาเศรษฐกิจเป็นด้านหลัก ส่วนการใช้กำลังปราบปราม จับกุมเป็นด้านรองอันเป็นแนวทางที่ตรงกันข้ามกับที่รัฐบาลใช้อยู่ในปัจจุบัน

งานวิจัยนี้ใช้หลักคิด ทฤษฎี และกรอบคิด ด้านต่างๆดังนี้

- 1.หลักสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศและปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. ทฤษฎี BASIC HUMAN NEEDS (BHNS) ของ ABRAHAM MASLOW
- 3.ทฤษฎี FRUSTRATION-AGGRESSION ของ JOHN DOLLARD ที่พัฒนาขึ้นเมื่อปี 1930
4. แนวคิดของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
5. แนวคิดของมหาเธร์ โมฮัมหมัด

6. บทเรียนจากต่างประเทศ

ผลที่คาดว่าจะได้รับในด้านที่สำคัญ คือ ข้อเสนอที่เป็นทางออกเชิงนโยบายในมุมมองของประชาชน

ข้อที่ค้นพบ คือ ความรุนแรงเป็นผล มิใช่เหตุ เหตุของความรุนแรงเมื่อวิเคราะห์ลงไปแล้ว คือ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน การขาดแคลนสาธารณูปโภค การขาดแคลนด้านสาธารณสุข การเข้าไม่ถึงโอกาสทางการศึกษาซึ่งทำให้ชีวิตความเป็นอยู่คับแคบ ทำให้ตกงาน โดยเฉพาะเยาวชน โอกาสในการประกอบอาชีพถูกคุกคาม เช่น การทำประมงชายฝั่ง ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีแต่ความแร้นแค้นจึงกลายเป็นหน่อของความไม่พอใจรัฐบาล และสะท้อนออกมาในรูปแบบของการร่วมมือกับผู้นิยมใช้ความรุนแรง

ข้อเสนอ แนวทางการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน คือ การทุ่มงบประมาณลงไปเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน ปัญหาเยาวชนไม่มีงานทำ เยาวชนไม่ได้รับการศึกษา และการขาดแคลนสาธารณูปโภค การพัฒนาให้มีบริการสาธารณสุขพื้นฐานอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลตัวเมือง เป็นต้น

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (QUALITATIVE RESEARCH) ที่เรียกว่า MARKETING RESEARCH ซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมและความคิดของกลุ่มเป้าหมาย (PRIMARY SOURCE) เช่นเดียวกับภาคธุรกิจทำวิจัยเพื่อจะผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแต่ผู้วิจัยนำมาปรับใช้ทางการเมืองคือศึกษาความคิดของกลุ่มเป้าหมาย 1,500 คน ซึ่งประเมินว่าความคิดของเหล่านี้สะท้อนความคิดของคนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงความต้องการและแปรเป็นนโยบายที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ

งานวิจัยชิ้นนี้ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาจากเอกสารชั้นสอง (SECONDARY SOURCE) มากนัก เพราะไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (QUANTITATIVE ANALYSIS) หรือ (STATISTICAL ANALYSIS) มาช่วยเพื่อทำให้งานวิจัยนี้มีความน่าเชื่อถือและเป็นศาสตร์ในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น โดยการใช้สูตรหาค่าเฉลี่ย หรือ MEAN ของแต่ละคำถามจากแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกันมาเปรียบเทียบกัน และ CROSS CHECK กันว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหน กลุ่มประชากรตัวอย่างที่คัดเลือกจากผู้ถูกผลกระทบจากความรุนแรงจำนวน 1,500 คน จากจังหวัดละ 500 คน คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่ได้จำแนกกลุ่มประชากรตัวอย่าง ตามเพศ อายุ และรายได้ และใช้วิธีการทางสถิติมาวิเคราะห์คำตอบ โดยนำคำถามเหล่านี้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์

1. สาเหตุที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง
2. นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบ
3. พฤติกรรมการกระทำของรัฐที่ไม่ชอบ
4. หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง
5. บุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง
6. ผลกระทบด้านสำคัญจากความรุนแรง
7. ทางออกในการยุติความรุนแรง
8. เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ
9. ความต้องการส่วนตัว
10. คำถามเปิดให้เสนอความเห็น

เป้าหมายหลักของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ การศึกษาหาสาเหตุและทางออกในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้อย่างยั่งยืน โดยใช้มุมมองและความต้องการของบุคคล

ในพื้นที่ที่เผชิญกับปัญหาและมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมมาในทางใดทางหนึ่งซึ่งเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการดึงเอาต้นเหตุของปัญหา และการเสนอทางออกที่สอดคล้องกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของคนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน โดยสรุป คือการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจากข้างล่างสู่ข้างบน หรือ จากข้างล่างสู่ศูนย์กลาง และใช้มุมมองการแก้ปัญหาเศรษฐกิจเป็นด้านหลัก ส่วนการใช้กำลังปราบปราม จับกุมเป็นด้านรอง ซึ่งเป็นแนวทางที่ตรงกันข้ามกับที่รัฐบาลใช้อยู่ในปัจจุบัน

งานวิจัยชิ้นนี้ค้นพบว่า กลุ่มประชากรที่มีส่วนสัมพันธ์ เกี่ยวข้อง หรือได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้มีความเห็นต่อคำถามข้างต้นซึ่งคำตอบที่กำหนดให้เลือกมีลักษณะเปิดกว้างเพื่อที่จะได้ค้นพบความเห็นที่แท้จริงของผู้ตอบและได้ข้อสรุปออกมา ดังนี้

ในคำถามข้อแรก ที่ถามว่า อะไรคือสาเหตุของความรุนแรงในภาคใต้ คำตอบจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามความแตกต่างกันในด้านวัย เพศ รายได้ และพื้นที่ ได้ข้อสรุปมา คือ ไม่ได้รับความเป็นธรรมโดยเฉพาะทางด้านศาสนา ต้องการมีสิทธิในการปกครองตนเอง และ กรณีกรือเซะและตากใบ

ในคำถามข้อที่ 2 ที่ถามว่า นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด คืออะไร คำตอบที่ได้มาอย่างเป็นเอกภาพจากกลุ่มประชากรต่าง ๆ มีคำตอบเดียว คือ การใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม โดยคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 61 ของผู้ตอบทุกกลุ่ม

ในคำถามข้อที่ 3 ที่ถามว่า พฤติกรรมการกระทำของรัฐที่ไม่ชอบที่สุดคืออะไร คำตอบที่ได้ออกมาอย่างเป็นเอกภาพจากกลุ่มประชากรต่าง ๆ มีคำตอบเดียว คือ การจับไม่เลือก อุ่ม ฆ่า และขัง โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม โดยคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 60 ของผู้ตอบทุกกลุ่ม

ในคำถามข้อที่ 4 ที่ถามว่า หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง คืออะไร คำตอบที่ได้ออกมาจากกลุ่มประชากรต่าง ๆ คือ รัฐบาลกลางและทหาร ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ประมาณร้อยละ 45 ของผู้ตอบทุกกลุ่ม

ในคำถามข้อที่ 5 ที่ถามว่า บุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง คือ ใคร คำตอบจากกลุ่มประชากรต่าง ๆ ที่ได้ออกมา คือ อดีตนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ โดยเฉลี่ยคำตอบจากทุกกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 45 ของผู้ตอบคำถามทั้งหมด

ในคำถามข้อที่ 6 ที่ถามว่า อะไรคือผลกระทบด้านสำคัญจากความรุนแรง เฉลี่ยร้อยละ 55 ของผู้ตอบจากกลุ่มประชากรต่าง ๆ จากทุกกลุ่มตอบว่า ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในคำถามข้อที่ 7 ที่ถามว่า อะไรคือทางออกในการยุติความรุนแรง คำตอบที่ได้มาจากกลุ่มประชากรต่าง ๆ คือ ให้รัฐบาลถอนทหารออกจากพื้นที่ โดยคำตอบเป็นเอกภาพจากทุกกลุ่มตัวอย่าง คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 42 ของผู้ตอบทั้งหมด

ในคำถามข้อที่ 8 ที่ถามว่า เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐดำเนินการ คำตอบที่ได้มาจากกลุ่มประชากรต่างๆ คือ ให้รัฐบาลถอนทหารออกจากพื้นที่ โดยคำตอบเป็นเอกภาพจากทุกกลุ่มตัวอย่าง คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 40 ของผู้ตอบทั้งหมด

ในคำถามข้อ 9 ที่ถามถึง ความต้องการส่วนตัว คำตอบที่ได้มาจากกลุ่มประชากรต่างๆ คือต้องการความสงบสุขกลับคืนมา คิดเป็นร้อยละ 70 ของผู้ตอบทั้งหมด

ในคำถามข้อที่ 10 เป็นการเปิดกว้างให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง วัฒนธรรม ศาสนา และ ด้านสาธารณสุข ซึ่งมีความเห็นดีๆ ที่น่าสนใจ โดยจะสรุปไว้ในบทวิเคราะห์อย่างละเอียด

สิ่งที่งานวิจัยชิ้นนี้ค้นพบข้างต้นทั้ง 9 หัวข้อ คือ โจทย์ใหญ่ที่รัฐบาลต้องนำไปคิดทบทวน และวิเคราะห์นำเสนอออกมาเป็นนโยบายที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำสันติภาพและความสงบสุขที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการเช่นเดียวกับที่รัฐบาลเองก็ต้องการ

การค้นพบที่น่ายินดี คือ ค่าเฉลี่ย หรือ MEAN ของ ความต้องการของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทุกกลุ่มร้อยละ 70 ตอบว่า “ต้องการความสงบสุขกลับคืนมา” ซึ่งเป็นจุดร่วมของรัฐบาลและชาวไทยทุกคนถ้ารัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายที่แสวงจุดร่วมนี้ได้ โดยการสงวนจุดต่างอื่นๆ ก็เชื่อว่าการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคได้สามารถทำให้บังเกิดขึ้นได้

เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการเปิดรับฟังความเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่าง อย่างเปิดกว้างมากที่สุด ลักษณะของคำตอบจึงออกแบบมาอย่างเปิดกว้างหลากหลาย โดยไม่ใช้สมมติฐานของผู้วิจัยเป็นตัวตั้งในการออกแบบคำตอบอย่างแคบๆ จำกัดคำตอบ จำกัดข้อให้เลือกเพื่อให้ได้คำตอบที่ผู้วิจัยต้องการ

ดังนั้นคำถามหลายๆข้อ จะได้คำตอบเมื่อคิดเป็นร้อยละไม่สูงนัก เพราะมีคำตอบให้เลือกมากมายหลากหลาย บางข้อมีคำตอบให้เลือกมากถึง 10 ข้อใหญ่ บวกกับข้อย่อย แต่ก็เห็นความเห็นของคนส่วนใหญ่ในกลุ่มประชากรที่จำแนกแล้ว ดังนั้นคำตอบที่ได้แม้ว่าจะคิดเป็นร้อยละไม่สูงนัก แต่ก็ยังเป็นคำตอบที่ทรงแล้ว โดยไม่ได้ชักจูงให้ตอบ เช่น เรื่อง สาเหตุของปัญหาความรุนแรง นโยบายที่เป็นต้นตอของความรุนแรง พฤติกรรมที่เป็นต้นตอของความรุนแรง หน่วยงานที่เป็นสาเหตุของความรุนแรง บุคคลที่เป็นต้นตอของความรุนแรง โดยคำตอบของทุกกลุ่มประชากรที่จำแนกแล้วออกมาเหมือนกันหมด ซึ่งสะท้อนว่า นั่นคือ ต้นตอของปัญหาที่รัฐจะต้องหาทางแก้ไขเพื่อสร้างสันติภาพถาวรใน 3 จังหวัดภาคใต้

ข้อสรุป คือ ความรุนแรงเป็นผล มิใช่เหตุ เหตุของความรุนแรงเมื่อวิเคราะห์ลงไปแล้ว คือ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน การขาดแคลนสาธารณสุข การขาดแคลนด้านสาธารณสุข การเข้าไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา ซึ่งทำให้ชีวิตความเป็นอยู่คับแค้น ทำให้ตกงาน โดยเฉพาะเยาวชน

โอกาสในการประกอบอาชีพถูกคุกคาม เช่น การทำประมงชายฝั่ง ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีแต่ความแร้นแค้นจึงกลายเป็นบ่อเกิดของความไม่พอใจรัฐบาลและสะท้อนออกมาที่การร่วมมือกับผู้นิยมใช้ความรุนแรง

แนวทางการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยั่งยืน คือ การทุ่มงบประมาณลงไปเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน ปัญหาเยาวชนไม่มีงานทำ ปัญหาเยาวชนไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และปัญหาการขาดแคลนสาธารณสุขทั่วโลก การพัฒนาให้มีบริการสาธารณสุขพื้นฐานอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลตัวเมือง เป็นต้น

ข้อเสนอแนวทางในการเยียวยาเพื่อดับไฟใต้ที่ประมวลจากความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำทฤษฎีและบทเรียนต่างๆจากบางประเทศมาประกอบ เช่นการนำเสนอโนโอมฮัมหมัด บายแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยของประเทศจีนมาเป็นกรณีศึกษา หรือ แนวคิดของโมฮัมหมัด มหาเธร์ อดีตนายกรัฐมนตรีของประเทศมาเลเซีย ซึ่งได้ข้อสรุปว่าต้องมีโครงการที่เป็นระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่องที่ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม คือต้องใช้ยาหลายขนานควบคู่กันไปดังนี้

1. ด้านการเมือง รัฐต้องเปลี่ยนกรอบคิดและมุมมองในเรื่องรัฐชาติใหม่โดยการใช้กรอบคิดสิทธิมนุษยชน (คูบทที่ 2) แทนกรอบคิดเชื้อชาตินิยม คือ ชาติไม่ได้ประกอบด้วยชนเผ่าไทยหรือ เลือดไทยเพียงสายเลือดเดียว แต่ประกอบด้วยชนหลายเผ่าพันธุ์ หลายสายเลือด หลายศาสนา หลายความเชื่อ หลายขนบธรรมเนียมประเพณี และมีหลายภาษาพูดที่อาศัยอยู่ภายใต้ร่มโพธิ์ร่มไทรของประเทศไทย

ประเทศไทยมีคนไทยเชื้อสายจีนที่นับถือศาสนาพุทธ เชื้อสายอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดู เชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม และชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์ ชาวมอญ ชาวไทยเชื้อสายเขมร ลาว พม่า ชาวเขาและชนกลุ่มน้อยอีกหลายสิบเผ่าพันธุ์ ประกอบขึ้นเป็นประเทศไทย

หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน คือ มนุษย์ทุกคน ทุกผิวสี ทุกชาติ ทุกเผ่าพันธุ์ เกิดมาพร้อมกับสิทธิเสรีภาพที่ติดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ เรียกว่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่โอนให้แกกันหรือพรากจากความเป็นคนไม่ได้ รัฐบาลทุกรัฐบาลมีหน้าที่สร้างหลักประกันให้แก่ทุกชีวิต เช่น ความเสมอภาคกัน การเคารพในความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงห้ามการเลือกปฏิบัติต่อกัน และต้องเคารพหลักการและลักษณะของสิทธิมนุษยชน

กรอบคิดสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ และ ตามกติการะหว่างประเทศ คือ การให้เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และ เคารพในความแตกต่างทางด้านถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความเชื่อทางศาสนา และความคิดเห็นทางการเมือง และ การไม่เลือกปฏิบัติ ไม่อคติ และ ไม่ระแวงต่อความแตกต่างเหล่านี้ แต่ต้องให้เกียรติ และ เคารพในสิทธิที่จะ

พูดภาษามลายู หรือ สำเนียงไทยอื่นๆ การแต่งกาย ประเพณี วัฒนธรรม การนับถือและปฏิบัติ ตามหลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนาและความเชื่อของแต่ละชนกลุ่มน้อย

การยอมรับกรอบคิดใหม่ที่เป็นสากล ว่าชาวไทยเชื้อสายมลายู ที่พูดภาษามลายู และนับถือศาสนาอิสลาม เป็นพลเมืองที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตประเทศที่เรียกว่าประเทศไทย มิใช่พลเมืองชั้นสองดังนั้นกรอบคิดนี้จะนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายที่ขัดแย้งกับกรอบคิดนี้ และนำไปสู่การจัดการให้มีการเลือกตั้งและการปกครองของท้องถิ่นตามมาตรา 282-290 ในรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2540 นำไปสู่นโยบายการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างไม่เลือกปฏิบัติ สนับสนุนเจ้าหน้าที่ให้เรียนรู้ภาษาท้องถิ่น นโยบายการจัดการการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และนโยบายการจัดสรรงบประมาณอย่างเท่าเทียมกัน เช่น การจัดสรรงบประมาณในการสร้างมัสยิด หรือ โรงเรียนปอเนาะเพิ่ม หรือการจัดหลักสูตรในโรงเรียนประชาบาล โดยมีวิชาอิสลามศึกษา และภาษาอาหรับเป็นวิชาเลือก การจ้าง โต๊ะครูหรืออิหม่ามมาเป็นผู้สอนในโรงเรียน หรือ การทุ่มงบประมาณพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ในทุกด้านของ 3 จังหวัดภาคใต้ให้ทัดเทียมกับประเทศมาเลเซียเพื่อไม่ให้เห็นข้อเปรียบเทียบที่แตกต่างกันมากนัก

นอกจากนี้ ทรัพยากรในท้องถิ่นจะต้องมีการจัดสรรอย่างเป็นธรรมให้คนในท้องถิ่นได้เป็นเจ้าของหรือได้ประโยชน์ด้วย ความรักชาติรักแผ่นดินจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติเมื่อประชาชนได้เป็นเจ้าของหรือมีส่วนร่วมในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตน โดยไม่ต้องไปปลุกกระดมหรือเรียกร้องให้หันมารักชาติ

นโยบายของรัฐที่ผิดพลาดที่ผ่านมา คือ นโยบายที่จะ “กลืน” หรือ “หลอม” ทุกคนที่มีศาสนา และภาษาที่แตกต่างกันให้มาเรียนรู้ประเพณีของพุทธศาสนาและพูดไทยโดยการบังคับ ทั้งๆที่ควรจะกำหนดให้เป็นวิชาเลือก หรือ โดยสมัครใจ ทั้งๆที่สามารถใช้วิธีจูงใจได้ เพราะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนเอง เช่น การตั้งคะแนนวิชาภาษาไทยให้สูงลิบลิ่ว หรือการให้สิทธิทางการศึกษาอื่นๆ การให้ทุนการศึกษาเยาวชนไทยมลายูที่พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทยได้ดี อย่างไรก็ตามควรจะให้เงินพิเศษสำหรับค่าวิชาสำหรับข้าราชการที่รู้ภาษามลายูทั้งเขียนและอ่านได้ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในท้องถิ่น

การนำนโยบายการปกครองท้องถิ่นมาใช้ให้มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นทุกระดับ และจัดระบบการปกครองแบบท้องถิ่นที่มีอิสระในการจัดเก็บภาษีอากร มีอำนาจในการจัดสรรทรัพยากร มีอำนาจในการจัดระเบียบและรักษาความสงบในระดับท้องถิ่น การจัดการด้านการศึกษาและวัฒนธรรมแต่ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรสามัญ และจ่ายภาษีให้ส่วนกลางด้วย

2. ด้านการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รัฐควรจะมอบอำนาจนี้ให้กับชุมชนจัดการดูแลกันเองในลักษณะตำรวจชุมชนที่เป็นคนในท้องที่ซึ่งชุมชนเป็นผู้เลือกตั้งกันขึ้นมาเป็นผู้ดูแล

แลรักษาความสงบแทนตำรวจหรือทหารที่มาจากส่วนกลาง และรัฐเป็นผู้สนับสนุนด้านเงินเดือน ไม่ต้องส่งทหารเข้าไปลาดตระเวนอย่างเดิม นี่จึงเป็นทางออกที่สามารถนำสันติภาพกลับมาสู่ภาคได้อย่างยั่งยืนได้อย่างแท้จริงตามกรอบคตินิยมมนุษยชน ส่วนในด้านกระบวนการยุติธรรม รัฐบาลยังชำระไว้เหมือนเดิม

3. ด้านการควบคุมอาวุธ รัฐบาลควรประกาศเขตปลอดอาวุธ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เหมือนกรณีประเทศมาเลเซีย ญี่ปุ่น และ ยุโรป ที่ห้ามประชาชนทั่วไปครอบครองอาวุธอย่างเด็ดขาด โดยมีบทลงโทษร้ายแรง เพราะการครอบครองอาวุธสื่อว่ามีเจตนาร้ายต่อสังคมและประเทศชาติ การจับผู้ก่อความไม่สงบควรใช้กฎหมายห้ามการครอบครองอาวุธเป็นข้อหาหลัก เพื่อ ป้องกันการโยงเอาการจับกุมไปปลุกกระดมโยงกับเรื่องศาสนาหรือการแบ่งแยกดินแดน หรือ การเลือกปฏิบัติ เพราะว่าการห้ามครอบครองอาวุธเป็นกฎหมายสากลที่หลายๆประเทศใช้ อยู่ ผู้มีเจตนาร้ายจึงจะไม่สามารถนำมาเป็นประเด็นการโฆษณาชวนเชื่อ เพราะว่าข้อหานี้เป็นข้อหาไม่ชอบธรรมในสายตาของประชาคมโลก ควรยกเลิกการตั้งข้อหาเป็นภัยต่อความมั่นคงไว้แต่ข้อหาการครอบครองอาวุธที่มีโทษร้ายแรง ถ้าครอบครองอาวุธสงครามก็ควรจะมีโทษประหารชีวิต

นโยบายของรัฐที่ผ่านมามักใช้ข้อหาความมั่นคงมากกล่าวหาผู้ต้องสงสัย ซึ่งเป็นจุดอ่อนให้ ฝ่ายผู้ไม่หวังดีนำไปใช้ประโยชน์ในการปลุกกระดมว่าถูกกีดกันแก่สิ่งทางการเมือง หรือ รัฐมีอคติกับชาวไทยมลายู แล้วนำไปเชื่อมโยงว่าต้องแยกดินแดน เชื่อมโยงกับด้านศาสนา แต่กำหนดให้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปลอดอาวุธ โดยมีบทลงโทษร้ายแรงต่อผู้ฝ่าฝืน ผู้ที่มีอาวุธอยู่ในความครอบครองไม่ว่าจะเป็นไทยพุทธ หรือไทยมลายู หรือไทยจีนจะต้องถูกลงโทษโดยไม่มีการยกเว้น

ในขณะเดียวกันรัฐก็ต้องสามารถดูแลให้ความปลอดภัยในชีวิตของประชาชนได้อย่างแท้จริงโดยการทุ่มงบประมาณสนับสนุนตำรวจชุมชนอย่างเพียงพอ

4. ด้านการทหาร ควรมีการปรับบทบาทของทหารใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเน้นให้เป็นทหารพัฒนาและทหารการเมือง จัดกำลังทหารพัฒนาที่ไม่สวมเครื่องแบบทหาร รวมทั้งหน่วยแพทย์ทหารออกไปให้บริการและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและทำด้วยความจริงใจ ส่วนทหารหน่วยกำลัง ควรจะประจำอยู่ในค่ายไม่ออกมาลาดตระเวน เพราะสร้างความอึดอัดให้กับประชาชนในท้องถิ่น และยังเป็นเป้าหนึ่งด้วย ทำให้มีความรู้สึกเหมือนกับอยู่ในภาวะสงคราม นี่เป็นทัศนคติที่ได้จากการสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกแล้วทุกกลุ่มซึ่งมีความเห็นร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพว่าทหาร และตำรวจซึ่งชาวบ้านแยกไม่ออกเพราะว่าเวลาออกปฏิบัติภารกิจ

แต่งตัวเหมือนกัน คือ ดันตอหรือผู้ใช้อำนาจโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม ชอบใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ไขปัญหา รัฐจึงควรพิจารณาประเด็นนี้อย่างจริงจัง และมอบการดูแลความสงบสุขให้ชุมชนจัดการดูแลกันเอง เช่น จัดให้มีตำรวจชุมชนโดยใช้งบประมาณของรัฐ ส่วนทหารหน่วยกำลังให้มีบทบาทเสริม เมื่อเหลือวิสัยของตำรวจชุมชน หากแจ้งเข้ามาจึงจัดกำลังออกไปเสริม วิธีการนี้จะลดความตึงเครียดใน 3 จังหวัดภาคใต้ลงในระดับปกติได้ทันทีเมื่อไม่มีเหตุการณ์ร้ายก็ให้ตำรวจชุมชนเข้าไปดูแลก่อน

5. ด้านนโยบายต่างประเทศ รัฐต้องดำเนินนโยบายเป็นกลางและเป็นมิตรกับประเทศกลุ่มโลกมุสลิมที่มีประชากร 1 ใน 4 ของประชากรโลก หรือ 1,500 ล้านคน รัฐต้องดำเนินนโยบายให้ประเทศไทยเป็นเวทีการเจรจาสันติภาพของโลกของความขัดแย้งระหว่าง โลกตะวันตก กับ โลกมุสลิม เหมือนเช่นที่ ไทยเคยเป็นเจ้าภาพในการเจรจาระหว่างองค์กร LTTE และ รัฐบาลศรีลังกา

ตลาดที่มีขนาดใหญ่ และมีประชากรมากถึง 1,500 ล้านคนที่มีกำลังซื้อสูงนี้ มีความสำคัญต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับโลกมุสลิมจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของชาติ ทำให้เศรษฐกิจของชาติไม่ต้องไปขึ้นต่อตลาดเพียง 2-3 แห่ง คือ สหรัฐฯ อียู และญี่ปุ่น แต่ทำให้เรามีทางเลือก และมีอิสระทางเศรษฐกิจ ไม่ถูกบีบด้วยมาตรการทางการค้าเหมือนอย่างที่ผ่านมา

การดำเนินนโยบายต่างประเทศตามอเมริกาโดยการส่งทหารไปร่วมรบในประเทศอิรัก แม้จะอ้างว่า เป็นหน่วยพัฒนา ก็เป็นการแสดงจุดยืนว่าอยู่ข้างอเมริกาผู้ก่อสงครามรุกราน และสร้างความไม่พอใจลึกๆให้กับกลุ่มประเทศมุสลิม

ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงต้องเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศเพื่อแสดงให้กลุ่มประเทศมุสลิมไว้วางใจโดยดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นกลาง และ เป็นตัวของตัวเอง และ ควรเสนอตัวเป็นเจ้าภาพหรือชักชวนให้กลุ่มประเทศมุสลิมมาจัดการประชุมสัมมนาที่ประเทศไทยบ่อยๆอย่างที่เป็นที่ประเทศมาเลเซีย หรือ อินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพเป็นประจำ ซึ่งจะนำรายได้เข้าประเทศได้อย่างมหาศาลอีกด้วย

6. ด้านวัฒนธรรม รัฐต้องเคารพในความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ประเพณี การแต่งกาย การนับถือศาสนาตามกรอบคตินิยมมนุษยชนระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี โดยการให้การศึกษาที่สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ตามมาตรา 18 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันแล้ว

ประเทศจีนมีภาษาท้องถิ่นกว่า 80 ภาษา ส่วนอินเดียก็มีภาษาท้องถิ่นหลายร้อยภาษาแต่คนอินเดียล้วนเป็นคนชาตินิยมในความเป็นอินเดีย และ ขณะนี้ประเทศแคนาดาก็มีภาษาราชการถึง 3 ภาษาคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และ จีนกลาง โดยเพิ่มภาษาจีนกลางเข้ามาในภายหลังที่มีคนจีนจากฮ่องกงอพยพไปอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

ชาวมุสลิม เชื่อใน อัลลอฮ์ ที่ใช้เรียกชื่อพระเจ้าเพียงองค์เดียวที่ เป็นผู้ควบคุมจักรวาลนี้ และ เชื่อในคำสอนจากคัมภีร์เดียว คือ คัมภีร์ กุรอาน ที่นบี หรือ ผู้นำศาสน์ ของอัลลอฮ์ เป็นผู้นำมาให้และจารึกไว้ ชาวมุสลิมถือว่าการเรียนรู้ศาสนา หรือ คำสอนอื่นๆ เป็นบาปทั้งหมด และตายไปต้องตกนรก

ดังนั้นการบังคับผ่านหลักสูตรการศึกษาที่ให้ชาวมุสลิมต้องเรียนวิชาศีลธรรมหรือ สวคมนตรี จึงเปรียบเสมือนไปบังคับให้ชาวมุสลิมทำบาป ภาษาไทยถูกกลุ่มสุดขั้วบางกลุ่มบิดเบือนว่าเป็น “ภาษาพุทธศาสนา” ดังนั้นการเรียนภาษาไทยจึงเป็นบาปและต้องตกนรกด้วยทั้งๆ ที่ศาสนาอิสลามแท้ไม่ได้สอนไว้เช่นนี้ (เพราะมุสลิมไม่เชื่อในศาสนาอื่นหรือคัมภีร์ของศาสนาอื่น)

ด้วยเหตุนี้ชาวมุสลิมจำนวนไม่น้อยจึงไม่ยอมเรียนภาษาไทยและพูดไทยไม่ได้ บางครั้งจึงถูกเจ้าหน้าที่ซึ่งย้ายมาจากภาคอื่น ซึ่งมีหลายสำเนียงพูดตามท้องถิ่นของตนและคนแต่ละภาคก็พูดกันไม่ค่อยรู้เรื่องอยู่แล้ว เมื่อมาพูดกับชาวไทยมลายูใน 3 จังหวัดภาคใต้ก็ยิ่งส่อกันไม่รู้เรื่องทำให้เกิดความระแวงซึ่งกันและกัน หรือ ตีความกิริยาอาการกันอย่างชาวเป็นคำ

การใช้ภาษาควรใช้ 2 ภาษาควบคู่กันไปเหมือนในรัฐแคลิฟอร์เนีย แต่ต้องรณรงค์ให้ประชาชนที่ไม่รู้ภาษาไทยเห็นว่าการเรียนรู้หลายๆภาษา รวมทั้งภาษาไทยด้วยเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง โดยไม่ต้องไปบังคับให้เรียน แต่ใช้วิธีให้แรงจูงใจทุกคนโดยเฉพาะข้าราชการ

ในด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำความเข้าใจว่าภาษาคือวัฒนธรรมที่สำคัญของชนทุกเผ่าพันธุ์ซึ่งมักไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง รัฐจะต้องดำเนินนโยบายว่าในพื้นที่ที่คนส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งหนึ่งพูดภาษาไทยไม่ได้ ดังนั้นผู้ที่ทำงาน หรือเจ้าหน้าที่นั้นๆต้องเรียนภาษาท้องถิ่นอย่างแตกฉานก่อน จึงจะรับเข้าทำงาน หรือย้ายมาประจำในภาคได้ เช่นเดียวกับที่รัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งกำหนดไว้เลยว่าข้าราชการทุกคนต้องเรียนรู้ภาษาสเปนที่คนเม็กซิกันซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่พูด และเขียน มิฉะนั้นจะไม่รับเข้าทำงานการแก้ไขปัญหามืองที่ได้ผลที่สุดคือการยึดเอาประชาชนในท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง คือ การให้คนในท้องถิ่นมีโอกาสก่อน หรือให้คะแนนพิเศษสำหรับคนในท้องถิ่นจำนวนหนึ่งในการสอบเข้ารับราชการในท้องถิ่นของตน รวมทั้งการเป็นผู้ร่วมกำหนดหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน

ในด้านโรงเรียนประชาบาลและก.ส.น. ควรจะใช้นโยบายจูงใจให้เรียนภาษาไทยด้วยความสมัครใจ และได้ผลตอบแทนในการเรียนภาษาไทย เช่น การให้เงินเดือนในขณะที่เข้าเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้รัฐควรจัดงบประมาณส่งเสริมพัฒนา และ อนุรักษ์ศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่นทุกประเภทของ 3 จังหวัดภาคใต้ อย่างจริงจัง โดยการสนับสนุนให้นำมาเผยแพร่ในสวนกลาง โดยเฉพาะการเผยแพร่ทางทีวีเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นในด้านดนตรี หรือ ศิลปการแสดง การรำ การฟ้อน การกีฬา และ การละเล่นพื้นบ้าน ฯลฯ เพื่อให้คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ซึ่งประเทศจีนและเวียดนามดำเนินนโยบายนี้ อย่างจริงจัง

7. ด้านการศึกษา รัฐควรติดต่อขอความร่วมมือกับประเทศในโลกมุสลิมที่เดินสายกลาง เช่น อียิปต์ ตุรกี อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มาเปิดสาขาโรงเรียนประถม มัธยม และ มหาวิทยาลัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะว่าโรงเรียนในประเทศเหล่านี้ล้วนสอนวิชาสามัญ วิชาคอมพิวเตอร์ ศิลปะ ดนตรี และวัฒนธรรมสากล ควบคู่กันไปด้วย ฯลฯ ควรจะศึกษาหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนสามัญของมาเลเซียและนำมาปรับใช้ นอกจากนี้ยังควรจะมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมาเลเซียอย่างใกล้ชิดด้วย

รัฐควรจะเปิดวิทยาลัยวิชาชีพให้ทั่วทั้ง 3 จังหวัด โดยเฉพาะวิทยาลัยแพทย์ แพทย์พื้นบ้าน และวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งพยาบาลหญิงที่เป็นชาวมุสลิมมีไม่เพียงพอ เพราะว่า ผู้หญิงมุสลิมมีข้อห้ามไม่ให้คนต่างเพศถูกเนื้อต้องตัว จึงมักไม่ยอมหาหมอผู้ชาย หรือ หมอที่ไม่ใช่มุสลิม นอกจากนี้ควรจะต้องตั้งวิทยาลัยครูเพิ่มและส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเข้ามาเรียนและยึดอาชีพครูเพิ่มขึ้น

หลักสูตรการเรียนภาษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรจะบังคับให้นักเรียนทุกคน ทั้งนักเรียนไทยพุทธ ไทยมุสลิม และไทยจีน เรียนภาษามลายู ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษควบคู่กันไปเพื่อลดช่องว่างในระยะยาว ทำให้การสื่อสารในอนาคตไม่มีปัญหาว่า ไทยพุทธพูดภาษามลายูไม่ได้ หรือ ชาวไทยมุสลิมพูดไทยไม่ได้

ในขณะเดียวกันก็ควรสร้างอุทยานความรู้ และสวนสาธารณะ ตั้งอยู่ตรงข้ามมัสยิดกรือเซะ เพื่อให้เยาวชนมุสลิมได้เรียนรู้ความรู้สมัยใหม่ทุกสาขาวิชาการควบคู่กับการเรียนรู้คำสอนทางศาสนาด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการแสดงความจริงใจของรัฐบาลประการหนึ่งว่าไม่ได้พูดอย่างเดียว แต่มีนโยบายรูปธรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ศาสนาอิสลามด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลควรที่จะสร้างมหาวิทยาลัยอิสลามให้ใหญ่โต ให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลามของภูมิภาคนี้ด้วย เพื่อว่าไทยชาวมุสลิมจะได้ไม่ต้องเดินทางไปศึกษาไกลถึงตะวันออกกลาง หรือ ปากีสถาน หรือ มาเลเซีย เพราะว่าจังหวัดปัตตานีเคยเป็นศูนย์กลางการศึกษาอิสลาม และมีโต๊ะครู และอิหม่ามที่มีความรู้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติอยู่หลายท่านทั้งในอดีต และ ปัจจุบัน

ในด้านวุฒิบัตรของชาวไทยมลายูใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไปสำเร็จการศึกษาจากกลุ่มประเทศมุสลิมก็ควรยอมรับและเทียบวุฒิให้ตามมาตรฐานที่ยอมรับกันในกลุ่มประเทศมุสลิม เช่น การใช้มาตรฐานของกระทรวงศึกษาของประเทศมาเลเซียเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อเทียบวุฒิ

8. ด้านศาสนา รัฐบาลน่าจะแสดงความจริงใจว่ารัฐบาลนี้สนับสนุนศาสนาอิสลามให้ชาวมุสลิมทั่วโลกได้ประจักษ์ คือ การทุ่มทุนสร้างมัสยิดใหม่ในบริเวณใกล้กับมัสยิดกรือเซะ (ซึ่งควรรักษาให้เป็นโบราณสถาน) ให้หลังการยิ่งใหญ่กว่าของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคนี้ เพื่อเป็นศูนย์ให้ชาวมุสลิมทั่วโลกที่มาเที่ยวเมืองไทยได้เดินทางมาเยี่ยมชมและทำละหมาดไปด้วย ประเทศไทยจะได้เงินตราต่างประเทศจากการเดินทางมาเยี่ยมชมและทำละหมาดของชาวมุสลิมทั่วโลก เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยรัฐลงทุนเพียงครั้งเดียว

9. ด้านเศรษฐกิจ หากรัฐบาลแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ คือ ความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ในภาคใต้ได้ ปัญหาทางการเมืองหรือปัญหาอื่นๆ ก็จะแก้ไขได้ง่ายขึ้นเมื่อประชาชนมีการศึกษาและอยู่ดีกินดีแล้ว ก็จะมีความสุขและพอใจในสภาพชีวิตที่ดำรงอยู่ ดังนั้น ถ้าปลูกป่านยูงส่งเสริมในทางที่ผิด ไม่ว่าจะจากภายนอกประเทศหรือภายในประเทศก็จะใช้ไม่ได้ผล ในอดีตรัฐเคยประกาศเขตอุทยานทับพื้นที่ของชาวบ้านจำนวนมากใน 3 จังหวัดภาคใต้ รวมทั้งที่จังหวัดสตูลด้วย รัฐจะต้องคืนที่เหล่านี้ให้กับชาวบ้านที่อยู่มาก่อนการประกาศรัฐ ควรส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าและไม่สูญเปล่าเมื่อราคาตกทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน รัฐควรส่งเสริมให้ชาวบ้านออกมากรีดยางในเวลากลางคืนได้เหมือนเดิมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากการขาดรายได้โดยการให้ชาวบ้านจัดทำถังผลัดเปลี่ยนกันดูแลความปลอดภัยให้กันและกัน

รัฐต้องห้ามอวนลาก อวนรุน ของผู้ประกอบการประมงใหญ่ที่ทำลายระบบนิเวศวิทยาและ ห่วงโซ่อาหารในทะเลทำให้ชาวบ้านหมดอาชีพประมง เพราะว่าปลาเล็กปลาน้อย สัตว์ร้ายและปะการังซึ่งเป็นห่วงโซ่ของอาหาร ทั้งของปลาเล็กและของปลาใหญ่ถูกทำลายไป

สัตว์ทะเลจึงมีจำนวนน้อยลงทุกวัน ชาวบ้านจึงยากจน ลูกหลานไม่มีอาชีพ กลายเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มั่วสุมเสพยาเสพติด บางคนถูกจ้างหรือถูกชักจูงไปในทางที่ผิด

รัฐจะต้องทุ่มเทงบประมาณมาพัฒนาเศรษฐกิจ ให้เกิดการจ้างงาน ให้มีอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตของท้องถิ่นเพื่อให้มีมูลค่าเพิ่ม เช่น ผลผลิตจากการประมงพื้นบ้านของชาวบ้าน หรือ การส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา แปรรูปผลไม้ การหาตลาดให้ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้ขายได้ราคาดี นอกจากนี้ต้องควบคุมหรือห้ามอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่สร้างมลภาวะและทำลายสิ่งแวดล้อมหรือธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมด้วย ฯลฯ

รัฐบาลควรวางยุทธศาสตร์ให้ 3 จังหวัดภาคใต้เป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารฮาลาล โดยการส่งเสริมให้มีการผลิตแบบสหกรณ์ เพื่อประโยชน์จะได้ไม่ตกอยู่กับกลุ่มทุนใหญ่เท่านั้น

ควรส่งเสริมให้ 3 จังหวัดภาคใต้เป็นศูนย์กลางการผลิตด้านหัตถกรรมและสิ่งทอ เช่น หมวกเสื่อผ้าฝ้าย และป่านสีขาว โสร่ง และกระโปรงของชาวมุสลิม เพื่อส่งออกไปยังกลุ่มประเทศมุสลิมซึ่งมีประชากรกว่า 1 ใน 4 ของประชากรโลก

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น แร่ธาตุ แก๊สธรรมชาติ ฯลฯ จะต้องเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์ หรือได้สิทธิพิเศษในรูปแบบใดรูปหนึ่งด้วย เพื่อว่าชาวบ้านจะได้รักแผ่นดินนี้ เมื่อชาวบ้านได้ประโยชน์จากแผ่นดิน ย่อมหวงแหน และ รักแผ่นดินนี้ โดยที่รัฐไม่ต้องไปโฆษณาชวนเชื่อ

รัฐบาลต้องพัฒนาเศรษฐกิจของภาคใต้ให้เจริญทัดเทียมกับประเทศมาเลเซีย โดยการประกันค่าแรงขั้นต่ำไม่น้อยกว่าที่มาเลเซีย เพื่อไม่ให้มีการเปรียบเทียบ และ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการข้ามชายแดนไปทำงานฝั่งมาเลเซีย

10. ด้านการถือ 2 สัญชาติ รัฐควรจะยอมให้มีการถือ 2 สัญชาติ เพราะประเทศไทยได้ประโยชน์ในด้านได้เงินตราต่างประเทศจากแรงงานที่ไปทำงานฝั่งมาเลเซีย เป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนย่อมต้องการได้ค่าแรงสูงสุดจากแรงงานของตน ในเมื่อฝั่งมาเลเซียให้ค่าแรงมากกว่า จึงเป็นเรื่องผิดธรรมชาติและสร้างความขัดแย้งในการกีดกันคนไทยมุสลิมไปทำงานในประเทศนั้น สิ่งที่รัฐบาลต้องทำเพื่อแก้ปัญหานี้ คือ การพัฒนาและสร้างงานให้ค่าจ้างใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สูงเท่ากันหรือมากกว่าค่าจ้างในประเทศมาเลเซีย ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เปิดร้านแบบร้านค้าย่างกุ้งในมาเลเซีย ซึ่งมีคนไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปทำงานเป็นจำนวนมาก เพื่อให้คนเหล่านั้นอพยพกลับมาทำงานหรือเปิดร้านในประเทศไทยแทน

11. ด้านความช่วยเหลือและเงินบริจาคจากชาวมุสลิมอื่นๆ รัฐควรอำนวยความสะดวกในเรื่องเงินบริจาค หรือการช่วยเหลือทางด้านวัตถุจากองค์กรต่างๆ ในประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อคนจนและผู้ด้อยโอกาส เพราะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล รัฐบาลจึงไม่ควรห้าม หรือห้ามรวมเอาว่า เป็นเงินสนับสนุนการก่อการร้าย ทำให้เกิดผลเสียและความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ต้องการและเคยได้รับความช่วยเหลือ โดยเฉพาะเด็กนักเรียน และเด็กกำพร้า รวมทั้งแม่หม้าย รัฐบาลต้องทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการให้ความช่วยเหลือจากประเทศต่างๆ เหล่านี้ โดยมีการจำแนกอย่างชัดเจน

รัฐบาลต้องทำความเข้าใจกับหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามที่กำหนดให้ชาวมุสลิมทุกคน มีหลักปฏิบัติในการบริจาคที่เรียกว่า “ซากาต” คือการบริจาคทรัพย์สินร้อยละ 2.5 จากการทำธุรกิจการค้าเพื่อมาช่วยเหลือหรือให้กับบุคคล 8 ประเภท ซึ่งเน้นหนักที่ให้ความช่วยเหลือคนที่เรียกว่า “ฟาเกศมุสดิน” ซึ่งหมายถึงคน 2 ประเภท อันได้แก่ คนที่ไม่มีอะไรเลยกับคนยากจน คนยากจนกับคนไม่มีอะไรเลยแตกต่างกัน “ฟาเกศ” คือคนที่ไม่มีอะไรเลย ส่วนคนยากจนคือคนที่รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เป็นผู้ยากไร้ขาดสน ชาวมุสลิมในภาคใต้ของไทยเข้าชายอยู่ในบุคคล 2 ประเภทนี้มีจำนวนมาก

ยังไม่สายเกินไปที่รัฐบาลจะ “พลิกนโยบาย และกรอบคิด” เสียใหม่ เพื่อดับไฟได้อย่างยั่งยืนการใช้นโยบายทางการทหารหรือการปราบปรามนำหน้าจะไปช่วยกระพือให้ไฟได้ลุกโชนมากยิ่งขึ้นจนถึงขั้นยากที่จะดับได้อีก

ผู้ไม่หวังดีอาจจะมี แต่มีจำนวนไม่มาก หากรัฐบาลสามารถทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐบาลมีความจริงใจในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ให้ความเป็นธรรม เลิก ลด ละ การใช้อำนาจโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมอย่างเด็ดขาด ประชาชนก็จะรู้สึกรักแผ่นดินรักเจ้าหน้าที่ ใครจะมายุยงอย่างไรก็ไม่ได้ผล ความอยู่ดีกินดีต้องมาก่อน ตามทฤษฎีของ MASLOW

มาตรการต่างๆ ที่เสนอมาช้างต้นเป็นเรื่องที่ควรจะดำเนินการมานานแล้ว แต่รัฐบาลทำตรงกันข้ามจนก่อให้เกิดช่องว่างให้ผู้ที่ไม่หวังดีต่อความสุขสงบในภาคใต้ใช้ช่องว่างนี้ยุยงปลุกปั่นผู้ที่อ่อนไหวหรือกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะเยาวชนที่มักจะเผชิญกับการใช้อำนาจอย่างเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจเช่น การตั้งด่านตรวจซึ่งสร้างความรำคาญ และ เกิดความไม่สะดวก ทำให้ให้ขัดใจหรือโกรธแค้น(ด่านในกรุงเทพฯ ก็สร้างความโกรธแค้นให้กับบรรดาผู้ขับขีรถจักรยานยนต์เช่นเดียวกัน เพียงแต่ยังไม่ถึงเวลาระเบิดออกมา) เยาวชนเหล่านี้มีเป็นจำนวนมากที่ตกงาน ไม่มีอาชีพ บางคนเป็นลูกหลานของชาวประมงที่ถูกทุนใหญ่ที่ใช้อวนรุน อวนลาก เข้ามารุกรานทำลายอาชีพของบรรพบุรุษจนลูกหลานต้องกลายเป็นคนว่างงาน บางคนที่พักแม่มีที่ดิน

ที่อยู่มาหลายชั่วคนก็ถูกประกาศเป็นเขตอุทยานทับที่ทำให้หมดอาชีพ เมื่อถูกยุบ ก็มีเหตุให้เชื่อว่าแผ่นดินนี้ไม่ใช่ของเขา แต่เป็นของนายทุน เหตุการณ์จึง ลุกลามมาถึงทุกวันนี้

ความเป็นธรรม การไม่มีอคติ การไม่เลือกปฏิบัติซึ่งเป็นหัวใจของหลักการสิทธิมนุษยชนจะต้องนำมาแปรให้อยู่ในจิตสำนึกและเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในหมู่เจ้าหน้าที่ ของรัฐให้ได้จึงจะแก้ปัญหาไฟได้

ความรุนแรงเป็นผล มิใช่เหตุ เหตุของความรุนแรงคือ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน การขาดแคลนสาธารณูปโภค การขาดแคลนการบริการด้านสาธารณสุข การเข้าไม่ถึงรับโอกาสทางการศึกษาซึ่งทำให้ชีวิตความเป็นอยู่คับแคบ ทำให้ตกงาน โดยเฉพาะเยาวชนที่ตกงานหรือไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบ ถูกทำให้กลายเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะถูกชักจูงปลุกปั่นโอกาสการประกอบอาชีพถูกคุกคาม เช่น การทำประมงชายฝั่ง ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีแต่ความแร้นแค้นจึงกลายเป็นบ่อเกิดของความรุนแรง

การแก้ไขปัญหาด้วยหลักการทางทหารแม้ว่าจะทุ่มงบประมาณและกำลังคนลงไปสักเท่าใดก็ไม่มีวันที่จะยุติไฟได้ มีแต่จะกระพือให้คุโชนมากยิ่งขึ้น เช่น สถานการณ์ในประเทศอิรัก

การแก้ปัญหาที่ได้ผล คือ การแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนส่วนใหญ่ การสร้างโอกาสให้เยาวชนเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยไม่ต้องจ่ายเงิน การพัฒนาด้านสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึง และการพัฒนาการให้บริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง ตามกรอบกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 สถานการณ์และความสำคัญในการสร้างสันติภาพ

เหตุการณ์ความรุนแรงและไม่สงบในเขต 3 จังหวัดภาคใต้ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างทั่วทุกด้าน ทั้งในด้านสิทธิในชีวิต สิทธิในสังคม วัฒนธรรม และสิทธิทางเศรษฐกิจของทุกฝ่าย รวมทั้งก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางชีวิต สังคม และการเมือง สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาลทำให้เกิดความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจในชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต ทำให้กระทบ กระเทือนต่อการประกอบอาชีพ ในชีวิตประจำวันของทุกคน ในขณะเดียวกัน รัฐบาลก็ต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมหาศาลในแต่ละปีเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาความรุนแรง ซึ่งถ้าหากว่า มีแนวทาง การสร้างสันติภาพในเขต 3 จังหวัดภาคใต้ที่นำไปปฏิบัติได้ งบประมาณเหล่านี้ก็สามารถนำมาพัฒนาท้องถิ่น และพัฒนาการศึกษาเพื่อนำความอยู่ดีกินดีมาสู่พี่น้องชาวไทยมลายู ไทยพุทธ และไทยจีนให้พ้นจากความยากจนและมีมาตรฐานการดำรงชีพที่สูงขึ้น ทั้งในด้านสุขอนามัย ด้านสาธารณสุข และด้านสาธารณูปโภค

ประพันธ์ มุสิกพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ ได้รายงานสภาพเศรษฐกิจสังคมใน 3 จังหวัด ภาคใต้(อมรา,2549)ไว้ดังนี้

จากสภาพทั่วไปของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีพื้นที่ประมาณร้อยละ 15 ของภาค และมีจำนวนประชากรคิดเป็นร้อยละ 20 ของภาค โดยร้อยละ 80 เป็นพี่น้องชาวไทยเชื้อสายมลายู ที่นับถือศาสนาอิสลาม ในรายงานของสำนักพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ประมาณว่า GDP ในปี พ.ศ. 2547 ของพื้นที่ 3 จังหวัดคิดเป็น 88,000 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 14 ของภาค หรือ 1.3 ของประเทศ ในขณะที่ประชากรมีมากถึง 1 ใน 5 หรือ ร้อยละ 25 ของภาค แต่จีดีพีกลับมีตัวเลขที่ ร้อยละ 14 ซึ่งสะท้อนถึงผลิตภาพที่ยังต่ำและประชาชนยังยากจนมาก

ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีคนจนประมาณ 300,000 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของคนจนทั้งหมดของภาคใต้ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 600,000 คน เมื่อเจาะลึกลงไปในพื้นที่ พบว่า มีหมู่บ้านที่ยากจนมากถึง 280 หมู่บ้าน จากทั้งหมด 1,600 หมู่บ้าน ข้อมูลจากการจดทะเบียนคนจน พบว่า ปัญหาที่ดินทำกิน การทำประมงพื้นบ้านถูกคุกคาม หนี้สิน ที่อยู่อาศัย กลัวโดยรวม คือปัญหาปัจจัยดำรงชีพพื้นฐานเป็นปัญหาใหญ่

ในด้านสาธารณสุข ใน 3 จังหวัดภาคใต้มีเด็กฟันผุมากที่สุด มีโรคไข้เลือดออก โรคเท้าช้าง โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และเส้นเลือดตีบมากติดอันดับของประเทศ นอกจากนี้ยังมีอัตราแพทย์และพยาบาลต่ำที่สุดของประเทศ

นอกจากนี้ ร้อยละ 83 ของโรงเรียนใน 3 จังหวัดภาคใต้ก็ยังมีเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน ข้อมูลข้างต้นอาจมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มของความรุนแรงและความไม่สงบที่จะกล่าวถึงต่อไปดังนี้

1.2 ภาพรวม แนวโน้มความรุนแรง

ข้อมูลเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสงขลาในช่วงระยะเวลา 32 เดือน ที่สรุปโดย ก.อ.ส.และรายงานอยู่ในสถาบันข่าวอิสรา ระบุว่า นับตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547 ถึง หาคม พ.ศ. 2549 มีจำนวนความถี่ของการก่อเหตุความรุนแรงรวมทั้งสิ้น 5,460 ครั้ง ในชุดของความรุนแรงดังกล่าว จังหวัดนราธิวาสมีสถิติสูงสุด 2,074 ครั้ง รองลงมาคือจังหวัดปัตตานี 1,656 ครั้ง และจังหวัดยะลา 1,412 ครั้ง ส่วนจังหวัดสงขลามีรายงาน 318 ครั้ง

การก่อเหตุความรุนแรงดังกล่าวมีผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนเป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลา 32 เดือนดังกล่าว มีผู้เสียชีวิตรวม 1,730 คน มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 2,513 คน กล่าวโดยภาพรวม มีจำนวน ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งหมดประมาณ 4,243 คน

การศึกษาหาสาเหตุและหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้ อย่างยั่งยืนโดยใช้มุมมองและความต้องการของบุคคลในพื้นที่ที่อยู่กับปัญหา และมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมมาในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่จำเป็น และเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการดึงเอารากเหง้าของปัญหาและการเสนอทางออกที่สอดคล้องกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของคนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน โดยสรุปคือการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจากข้างล่างสู่ข้างบน หรือจากข้างล่างสู่ศูนย์กลาง อันเป็นแนวทางที่ตรงกันข้ามที่รัฐบาลใช้อยู่ในปัจจุบัน

งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้มุมมองของคนในพื้นที่ และใช้ประชาชนที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบโดยตรงในความขัดแย้งเพื่อนำมาสู่การกำหนดนโยบายแก้ปัญหาอย่างไม่เคยมีการศึกษามาก่อน โครงการงานวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง “แนวทางการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในมุมมองของผู้ถูกผลกระทบจากความรุนแรง” ใช้มุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากความรุนแรง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ญาติพี่น้อง ชุมชนในสถานที่เกิดเหตุความรุนแรง ผู้นำชุมชนในพื้นที่ ผู้นำศาสนา โต๊ะครูสุตดาซ บาบอ ฯลฯ เป็นศูนย์กลางในการนำเสนอแนวทางในการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน งานวิจัยชิ้นนี้ได้ใช้กรอบคิดที่จะกล่าวถึงต่อไปมาประกอบการเขียนด้วย

การศึกษาถึงสาเหตุและหาทางออกในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนโดยบุคคลในพื้นที่ที่อยู่กับปัญหามาตลอดจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น และเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการดึงเอารากเหง้าของปัญหาและการเสนอทางออกที่สอดคล้องกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของคนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เคยมีการศึกษามาส່วนใหญ่จะมองจากมุมมองของรัฐเป็นศูนย์กลาง และมุมมองการเสนอทางแก้ไขปัญหาก็มองจากการใช้กลไกเดิมของรัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง และใช้มุมมองของกระบวนการยุติธรรม โดยมองข้ามด้านความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ (Basic Human Needs-BHNs) ซึ่งอยู่เบื้องหลังของความขัดแย้งเสมือนภูเขาน้ำแข็งที่โผล่มาแต่ขอให้เห็นเท่านั้น

งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้มุมมองของคนในพื้นที่ และใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหาโดยเน้นที่มุมมองในด้านความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ (Basic Human Needs-BHNs) หรือปัญหาเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหลักที่อยู่เบื้องหลังของความขัดแย้งและการใช้ความรุนแรงยังไม่เคยมีการทำมาก่อน นอกจากนี้ยังได้ใช้กรอบคิดสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะกรอบคิดของกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิ ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกรอบคิดทฤษฎีความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ (Basic Human Needs-BHNs) ของ Abraham Maslow และ John Burton (1990, 1997) ศึกษาแนวคิดและสรุป บทเรียนและทฤษฎีการสร้างสันติภาพกับชนกลุ่มน้อยของประเทศต่างๆ เช่น มาเลเซีย และจีน รวมทั้งแนวคิดของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ด้วย ฯลฯ

การศึกษาทฤษฎี Basic Human Needs (BHNs) หรือ ทฤษฎีความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ ของ Abraham Maslow ที่ชี้ว่าความขัดแย้งมักเกิดขึ้น เมื่อปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพถูกขัดขวาง อย่างต่อเนื่อง เช่น ด้านปัจจัยดำรงชีพ(อาหาร ที่อยู่อาศัย อาชีพ การผลิต ความปลอดภัยในชีวิต และสุขอนามัย เป็นต้น) ด้านอัตลักษณ์ ของวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดวิถีชีวิต และการได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม

Abraham Maslow เชื่อว่า การสนองตอบทั้งด้านความต้องการของกายภาพ และความต้องการให้ยอมรับในอัตลักษณ์ของตนเป็นปัจจัยจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิต (hunger and identity) ของมนุษย์ใน ทุกสังคม

สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้สามารถอธิบายได้จากทฤษฎี ของ Maslow เนื่องจากการจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม เช่นเรื่องซีฟูดแบงค์ เรื่องเรือลากอวนรุน เป็นต้น

การนำทฤษฎีของ Maslow มาวิเคราะห์อาจจะช่วยนำไปสู่การแก้ปัญหาความไม่สงบได้อย่างยั่งยืน ถ้าหากยอมรับว่าความรุนแรง และความขัดแย้งเป็นเพียงผล หรือ ยอดของภูเขาน้ำแข็งที่โผล่ขึ้นมาเท่านั้น การดำเนินนโยบายสนองตอบปัจจัยจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิต ซึ่งรวมทั้งการสนองตอบทางด้านการยอมรับในอัตลักษณ์ของประชาชนในท้องที่ก็อาจจะทำให้ความขัดแย้งและความรุนแรงที่เป็นผลพวง หรือการปะทุมาจากการไม่ได้รับการสนองตอบด้านปัจจัยจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิต

John Dollard ได้เชื่อมโยงทฤษฎี Basic Human Needs (BHNs) ของ Abraham Maslow ว่า ความขัดแย้ง หรือ ความคับข้องใจ (Frustration) ที่ปะทุออกมาเป็นการใช้ความรุนแรง (Aggression) เป็นการเชื่อมโยงของผลที่เกิดจากเหตุ คือ ความคับข้องใจเป็นสาเหตุของการใช้ความรุนแรง และการใช้ความรุนแรงเป็นผลความคับข้องใจ

ในกรณีของความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้สามารถอธิบายได้ว่า ชาวมุสลิมเกิดความคับข้องใจจากนโยบายของรัฐในหลายๆเรื่อง เช่น การใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม การไม่เคารพในอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมมุสลิม การเลือกปฏิบัติ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนปอเนาะ ไม่สนับสนุนโต๊ะครูและอุstadz ซึ่งส่วนใหญ่มีชีวิตแร้นแค้น มีภาระต้องเลี้ยงดูลูกและภรรยาหลายคน ความยากจนอันเกิดจากนโยบายเศรษฐกิจที่เอื้อกลุ่มทุนใหญ่ เช่น กรณีเรืออวนรุน อวนลากที่ทำลายชายฝั่งทะเลอันอุดมสมบูรณ์ ทำลายเครื่องมือจับปลา และกวาดปลาเล็กปลาน้อยทุกชนิดไปเกลี้ยง ทำลายห่วงโซ่อาหาร ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านทำมาหากินไม่ได้ ต้องอพยพไปขายแรงงานที่มาเลเซีย การประกาศเขตอุทยานทับที่ทำกินของชาวบ้าน การใช้อำนาจกดขี่ชาวบ้านไม่ให้มีส่วนร่วมในส่วนแบ่งและการจัดสรรผลประโยชน์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ดังนั้น ลูกหลานจึงว่างงาน เมื่อถูกชักจูงก็คล้อยตามเพราะชีวิตจริงมีความแร้นแค้นอันเนื่องมาจากการถูกเลือกปฏิบัติ หรือถูกข่มเหง หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

งานวิจัยชิ้นนี้ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาจากเอกสารทุติยภูมิ(SECONDARY SOURCE) มากนักเพราะว่าไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัยนี้

เป้าหมายหลักของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ การศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิเพื่อหาสาเหตุและหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้อย่างยั่งยืนโดยใช้มุมมองและความต้องการของบุคคลในพื้นที่ที่อยู่กับปัญหาและมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่จำเป็น และเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการดึงเอารากเหง้าของปัญหาและการเสนอทางออกที่สอดคล้องกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของคนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน โดยสรุปคือการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจากข้างล่างสู่ข้างบน หรือจากข้างล่างสู่ศูนย์กลาง และใช้มุมมองการแก้ปัญหาเศรษฐกิจเป็นด้านหลัก ส่วนการใช้กำลังปราบปราม จับกุมเป็นด้านรองซึ่งอันเป็นแนวทางที่ตรงกันข้ามที่รัฐบาลใช้อยู่ในปัจจุบัน ส่วนการศึกษาจากข้อมูลเอกสารทุติยภูมิ (SECONDARY SOURCE) ถือเป็นด้านรองของงานวิจัยชิ้นนี้

1.3 สมมติฐานวิจัย

ผู้วิจัยตั้งโจทย์วิจัยไว้ว่า ความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ หรือ เรียกสั้น ๆ ว่า ปัจจัยดำรงชีพ (Basic Human Needs-BHNs) หรือ สิทธิทางเศรษฐกิจ เมื่อไม่ได้รับการตอบ

สนอง ความต้องการทางด้านอัตลักษณ์ในด้านความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม และ ภาษา จะถูกอ้างขึ้นมา หากปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้รับการตอบสนอง หรือ ขาดแคลน ก็จะนำไปสู่ความคับข้องใจ และเป็นเงื่อนไข ที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงอย่างไม่เสียยชีวิต เช่น การใช้ระเบิดพลีชีพ การฆ่าตัวตายประท้วง หรือ การอดอาหารประท้วง

ในบางกรณี สิทธิทางเศรษฐกิจ หรือการช่วงชิงหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เป็นสาเหตุหลักของความรุนแรงที่เกิดขึ้น ดังนั้นการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นเป็นจริงได้จึงต้องวางอยู่บนรากฐานของการทำความเข้าใจสาเหตุหลักที่อยู่ด้านใต้ของภูเขาน้ำแข็ง ซึ่งเป็นเงื่อนไขของความรุนแรง ต้องเข้าใจว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นผล มิใช่เป็นเหตุ การแก้ปัญหาจึงต้องแก้ที่เหตุ มิใช่ไปแก้ที่ผล เช่นการใช้กำลังทหารเป็นด้านหลัก แทนที่จะใช้คู่กันไปกับด้านอื่น ๆ อย่างที่ดำเนินการอยู่ การสนองตอบปัจจัยดำรงชีพ หรือ สิทธิทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสาเหตุหลัก จึงเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนที่สุด

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาทางออกเชิงนโยบายในมุมมองของประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบโดยตรงจากความรุนแรง คือ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ครูสอนศาสนา และเยาวชน ในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งเมื่อนำไปปฏิบัติจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของชุมชนอันประกอบด้วยประชาชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และศาสนา โดยให้เคารพ ให้เกียรติ และยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกันและสามารถร่วมมือและอยู่ร่วมกันได้

2. เพื่อนำเสนอการค้นพบที่มาจากข้อมูลที่เป็นผลของการวิจัยว่าความต้องการใน แต่ละกลุ่มประชากร ที่จำแนกตาม อายุ เพศ รายได้ การศึกษา และประสบการณ์ต่อรัฐ มีทัศนคติต่อรัฐ และมีข้อเสนอในการแก้ปัญหาความรุนแรงและการสร้างสันติภาพอย่างไร เพื่อนำไปสู่การวางนโยบายให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3. เพื่อนำเสนอข้อมูลพื้นฐานให้เห็นถึงความแตกต่างทางความเชื่อและหลักปฏิบัติขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิ-ประวัติศาสตร์และเศรษฐกิจของท้องถิ่น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและชาวไทยมลายู

4. เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นรูปธรรมของพฤติกรรมถูกเลือกปฏิบัติและการถูกกดขี่ข่มเหงของชาวไทยมลายูใน 3 จังหวัดภาคใต้ รวมทั้งข้อเท็จจริงของเหตุการณ์รุนแรงที่สำคัญ เช่น กรณี กรือเซะ

5. เพื่อนำเสนอประเด็น สาเหตุของปัญหาและนโยบายที่ชาวไทยมลายูไม่พึงพอใจเจ้าหน้าที่ ของรัฐและรัฐบาลกลาง

6. เพื่อนำเสนอรัฐบาลในประเด็นข้อเรียกร้องและนโยบายรูปธรรมที่ชาวไทยมลายูต้องการ ในด้านความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ (Basic Human Needs-BHNs) ที่ถูกละเมิด เช่นกรณี อวนลาก อวนรุนที่ทำลายทรัพยากรชายฝั่งทะเลและแย่งอาชีพของชาวบ้านไป

7. เพื่อเสนอตัวอย่าง หรือ แนวคิดในการสร้างสันติภาพ วิธีการสร้างสันติภาพ และทฤษฎี การสร้างสันติภาพของบางประเทศเพื่อเปิดโลกทัศน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย

8. เผยแพร่ให้สื่อมวลชนและสังคมร่วมรับรู้สาเหตุของปัญหาและร่วมกันผลักดันนโยบาย การแก้ไขปัญหาจากมุมมองของประชาชนในเขต 3 จังหวัดภาคใต้

9. เพื่อนำเสนอภาพรวมและทำความเข้าใจภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ประเพณี ขนบ ธรรมเนียมและวัฒนธรรมของชาวไทยมลายู และนโยบายที่ชุมชนชาวไทยมลายูต้องการ

1.5 ขอบเขตการดำเนินงาน

การศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัวของผู้ร่วมก่อเหตุการณ์ไม่สงบ ผู้ ต้องหาผู้ที่เคยถูกคุมตัว หรือ ได้รับเชิญไปรายงานตัว ผู้ต้องสงสัย หรือ ได้รับเชิญไปรายงานตัว ผู้ นำศาสนา(อิหม่ามและโต๊ะครู) ผู้นำชุมชน และผู้นำเยาวชนในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ ผู้ ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง

1.6 ระเบียบวิธีวิจัย

1.6.1 วิธีการศึกษา ขอบเขตการศึกษาและการดำเนินการ

วิธีการศึกษาใช้วิธี กำหนดว่าประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยจ้างนักศึกษาที่เคยเป็น หรือเป็น ผู้นำเยาวชนที่เคยมาร่วมการสัมมนากับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และเชื่อว่ามีกำลังใจซิด หรือ สามารถเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้นำที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย หรือ ประชากรของการวิจัยอันได้แก่ บุคคลใน ครอบครัวของผู้เข้าร่วมก่อเหตุการณ์ไม่สงบ ผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย ผู้ที่เคยถูกคุมตัว หรือ ได้รับเชิญ ไปรายงานตัว ผู้นำศาสนา (อิหม่าม และโต๊ะครู) ผู้นำชุมชน และผู้นำเยาวชนในเขต 3 จังหวัดชาย แดนภาคใต้ อันได้แก่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพื่อเก็บข้อมูล สถิติ ความเห็นและข้อ เสนอแนะ ในเชิงคุณภาพ และปริมาณ โดยแยกกลุ่มเป้าหมายออกเป็นแต่ละจังหวัด และ อำเภอที่มี กรณีความรุนแรงมากที่สุดตาม อาชีพเพศ และ รายได้ ประสพการณ์ในการถูกกล่าวหาจากอำนาจ รัฐ หรือ ความเกี่ยวข้องหรือการได้รับผลกระทบจากความรุนแรง

การวิจัยนี้ ได้ใช้ทฤษฎี กรอบคิดและบทเรียนต่อไปนี้

1. หลักสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. ทฤษฎี Basic Human Needs (BHNs) ของ Abraham Maslow
3. ทฤษฎี Frustration-aggression ของ John Dollard และ John Burton ที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น

4. แนวคิดของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
5. แนวคิดของมหาเธร์ โมฮัมหมัด
6. บทเรียนจากต่างประเทศ

ในการวิเคราะห์ได้นำข้อมูลที่เก็บได้มาใช้วิธีการทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย (mean) ของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ นโยบายของรัฐในแต่ละด้าน สาเหตุของปัญหา หน่วยงานที่เป็นสาเหตุหลักในการสร้างปัญหา นโยบายหลักของรัฐบาลที่ไม่ชอบที่สุด พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ชอบที่สุด ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้ เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐบาลดำเนินการ ความต้องการส่วนตัว ข้อเสนอ และทางออก

กลุ่มศึกษา (Units of analysis) ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมาย (Target population) ทั้งหมดที่ระบุไว้ข้างต้นที่จะใช้การสุ่มเก็บข้อมูลมีจำนวนประมาณ 1500 รายในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการจ้างเยาวชนในพื้นที่ที่เคยมาร่วมรับการอบรมความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งจัดโดยอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 เป็นผู้เก็บข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปถามทัศนคติในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประมวลผลโดยในแบบสอบถามมีรายละเอียดของตัวแปร (Variables) ต่างๆที่จำแนก เป็นประเภท (Subgroups) ตามอายุ (15-22, 25-35, 35-50,51-60 และ 60 ขึ้นไป) อาชีพ เพศ รายได้ ประสบการณ์ในการถูกกล่าวหาจากอำนาจรัฐ หรือ ความเกี่ยวข้องหรือ การได้รับผลกระทบจากความรุนแรง

1.6.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เจ้าหน้าที่วิจัยในท้องถิ่นมี 3 คนที่ทำงานเต็มเวลา คือ

1. นายอับดุลเลาะห์ เต๊ะหละ	จ.ปัตตานี	0-4199-4034
2. นายชัยดี ยามู	จ.ยะลา	0-9659-9664
3. นายบรูฮันนุดิน สมะยี	จ.นราธิวาส	0-4194-9655

เจ้าหน้าที่วิจัยแต่ละคนรับผิดชอบคนละ 1 จังหวัด และมีหน้าที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้างต้นในเวลา 60 วันให้ได้คนละ 500 คน รวมทั้งสิ้น 1,500 คนเป็นอย่างน้อย เฉลี่ยวันละ 8-10 คน เจ้าหน้าที่วิจัย ใช้วิธีนัดประชุมกลุ่มเป้าหมายครั้งละหลาย ๆ คนพร้อมกันในสถานที่ใดที่หนึ่งเพื่อขอให้ช่วยตอบคำถาม หรือ ไปเจาะกลุ่มเป้าหมายที่มีลัทธิในวันศุกร์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคัดเลือกโดยนักศึกษา 3 คน การแยกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นจังหวัด ตามอายุคือ 15-22, 23-35, 36-50,51-60 และ 60 ขึ้นไป เพศ และรายได้ประสบการณ์ในการถูกกล่าวหาจากอำนาจรัฐ หรือ ความเกี่ยวข้องหรือ การได้รับผลกระทบจากความรุนแรง แล้วสร้างตารางนำเสนอผลการสำรวจ โดยการประมาณ

ค่าเฉลี่ยของทัศนคติ ความเห็น ต่อสาเหตุของความรุนแรง ต่อหน่วยงาน หรือ นโยบายที่เป็น ปัญหา รวมทั้งความต้องการ หรือ ข้อเสนอแนะรูปธรรมของแต่ละกลุ่มประชากร ในแต่ละท้องที่

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อเสนอเพื่อนำไปปฏิบัติเชิงนโยบายในมุมมองของประชาชนที่เป็นผู้นำชุมชน ผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ว่า องค์กร หรือ หน่วยงาน หรือนโยบายที่สร้างปัญหา และต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อนำสันติสุขและสันติภาพมาสู่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ได้ข้อเท็จจริงของสาเหตุของความรุนแรง พฤติกรรมการถูกเลือกปฏิบัติและการถูกกดขี่ ข่มเหงของชาวไทยมลายูใน 3 จังหวัดภาคใต้จากปากคำของผู้ถูกผลกระทบ รวมทั้งข้อเท็จจริงของ เหตุการณ์รุนแรงที่สำคัญ เช่น กรณี กรือเซะ ในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. นำเสนอประเด็น และนโยบายที่ชาวไทยเชื้อสายมลายูไม่พึงพอใจเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ รัฐบาลกลาง

4. นำเสนอรัฐบาลในประเด็นข้อเรียกร้องและนโยบายรูปธรรมที่ชาวไทยมลายูใน 3 จังหวัดภาคใต้ต้องการ ในมุมมองของเขาเอง

5. ได้ข้อมูลพื้นฐาน ทฤษฎี กรอบคิด และกรณีศึกษาของประเทศต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสันติภาพสำหรับรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนนโยบายการแก้ไข ปัญหาความไม่สงบสุขในเขตจังหวัดภาคใต้ต่อไป

7. ได้ข้อมูลพื้นฐาน ทฤษฎี กรอบคิด และกรณีศึกษาของประเทศต่างๆ เพื่อเป็นแนวทาง ของ การสร้างสันติภาพสำหรับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อนำไปใช้ในการอบรมหรือ สัมมนาเพื่อป้องกันปัญหาความรุนแรง ความไม่สงบสุข และแนวทางการสร้างสันติภาพต่อไป

8. เผยแพร่ให้สื่อมวลชนและสังคมร่วมรับรู้สาเหตุของปัญหา ทฤษฎี กรอบคิด และกรณี ศึกษาของประเทศต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอข่าวและทัศนะเพื่อร่วมกันสร้างสันติภาพและ ร่วมกัน ผลักดันนโยบายการแก้ไขปัญหาจากมุมมองของประชาชนใน 3 จังหวัดภาคใต้

หลักสิทธิมนุษยชนและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1) กรอบคิดทฤษฎีความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ (Basic Human Needs BHNs) ของ Abraham Maslow

Abraham Maslow เชื่อว่าแรงจูงใจในพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นต่อ การสนองตอบ ทั้งด้านความต้องการของชีวภาพ และความต้องการให้ยอมรับในอัตลักษณ์ของตนซึ่งรวมกันเป็น ปัจจัยพื้นฐานต่อการดำรงชีวิต (Hunger and identity) ของมนุษย์ในทุกสังคม ความต้องการทางชีวภาพรวมถึงปัจจัย 4 และความมั่นคงทางสังคมอันได้แก่ ความมั่นคงในอาชีพ ความมั่นคงในโอกาสของชีวิตในอนาคต ความมั่นคงในรายได้ที่แน่นอน ความมั่นคงทางด้านสุขอนามัย ความมั่นคงในความปลอดภัยในชีวิต ซึ่ง Maslow เรียกรวมกันว่า “ความหิว” ส่วนปัจจัยจำเป็นพื้นฐาน อีกด้านหนึ่ง คือ ด้านอัตลักษณ์ (Identity) ซึ่งรวมถึงด้านวัฒนธรรม ภาษา ประเพณี ความเชื่อ และศาสนา หากทั้งสองด้านนี้ไม่ได้รับการสนองตอบ หรือ ได้รับการสนองตอบเพียงด้านเดียว ก็จะแปรเป็นความคับข้องใจ (Frustration) สะสม และเป็นเงื่อนไข หรือแหล่งเพราะเชื่อไปสู่การใช้ความรุนแรง (Aggression)

ในงานวิจัยชิ้นนี้จะใช้ทฤษฎีของกรอบคิดทฤษฎีความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ (Basic Human Needs – BHNs) ของ Abraham Maslow และ ทฤษฎี ความคับข้องใจกับการใช้ความรุนแรง (Frustration Aggression) ของ John Dollard มาอธิบายเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ใน 3 จังหวัดภาคใต้ เพื่อนำไปสู่การหาวิธีสร้างสันติภาพโดยการสนองตอบต่อความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งรวมทั้งด้านอัตลักษณ์ (Identity) ของประชาชนส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งที่ผ่านมาถูกละเลย หรือถูกปิดกั้น

ลำดับความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ (Maslow's hierarchy of needs) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

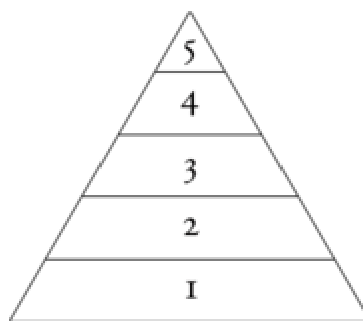

Diagram of Maslow's hierarchy of needs

5. การยอมรับในสังคม (Actualization)
4. การมีสถานะภาพในสังคม (Status esteem)
3. ความรักและการได้รับการยอมรับ (Love/belonging)
2. ความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิต (Safety)
1. ความต้องการทางชีวภาพ - Physiological (biological needs) ได้แก่ น้ำ
อากาศ หรืออาหาร เป็นต้น (Maslow,1954)

Maslow เชื่อว่า ในสังคมที่ดีความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตข้างต้นเหล่านี้จะได้รับความหลักประกัน จากรัฐบาล แต่หากว่า ไม่ได้หลักประกัน ไม่ได้รับการสนองตอบ หรือ ถูกละเมิดความต้องการ ขั้นที่ 2, 3, 4, และ 5 อาจจะเป็นแรงจูงใจต่อพฤติกรรมที่ให้ความสำคัญกว่าความต้องการขั้นแรกทางด้านชีวภาพ เช่น บุคคลที่ประท้วงด้วย การอดอาหารหรือการฆ่าตัวตายประท้วง ทฤษฎีของ Maslow ได้รับการต่อยอดจาก Daisaku Ikeda ประธานของสมาคมพุทธศาสนานิกาย [Soka Gakkai International](#) (SGI), ได้กล่าวถึงสาเหตุของการใช้ความรุนแรงไว้ดังนี้

“ ความรุนแรงเกิดจากจิตวิญญาณที่บาดเจ็บ ถูกเผาผลาญ และปรแตกจากเปลวเพลิง แห่งความอหังกา เกิดจากการแตกแยก และสุรอนของความคับข้องใจจากความรู้สึกไร้อำนาจ เกิดจากจิตวิญญาณที่เหี่ยวแห้งและกระหายความหมายของชีวิต เกิดจากความเฉาและห่อเหี่ยวของความรู้สึกถึงความด้อยโอกาสที่เป็นปมด้อย เป็นการระเบิดออกมาเมื่อถูกทำร้ายความรู้สึกหรือความเคารพในตนเอง เป็นการระเบิดออกมาเมื่อถูกเหยียดหยามทำลายศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ วัฒนธรรมของความรุนแรง คือความยินดีปรีดาโมทย์เมื่อการบดขยี้และทำร้ายผู้อื่นให้ยอมสยบได้กระจายเป็นข่าวไปทั่วทุกสังคม และขยายตัวออกไปโดยการรายงานของสื่อมวลชน”

เยาวชนที่เสียชีวิตในกรณีเหตุการณ์รุนแรงที่มีสยิดกรือเซะเข้าข่ายทฤษฎีของ Maslow และ IkedaDaisaku เพราะว่าความมั่นคงในหลายๆด้านของเขานั้นและประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ถูกคุกคาม ละเลย หรือละเมิดมาเป็นเวลายาวนาน ดังรายงานในบทที่ 3

John Burton's Human Needs Theory (1990) ได้พัฒนาทฤษฎีของ Maslow เพิ่มเติมว่า เมื่อความต้องการทางสรีระ เช่น ความหิว ความร้อนเย็นในชีวิตความเป็นอยู่ไม่ได้รับการสนอง ความต้องการทางด้านจิตวิทยาซึ่งสัมพันธ์กับการก้าวหน้าและการพัฒนา เช่น ด้านอัตลักษณ์ (identity) ด้านความปลอดภัยในชีวิต (security) ด้านการยอมรับในสังคม ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและด้านการเมือง (recognition) และความมีเสรีก็จะกลายเป็นสาเหตุของความคับข้องใจและตามมาของความรุนแรง

ความขัดแย้งในหลายๆภูมิภาคของโลก เช่น ในแอฟริกาใต้ ในทรานส์คอกเคเซียน ในไอร์แลนด์ ถ้วนอธิบายได้ด้วยทฤษฎีของ John Burton

2.2) กรอบคิดด้านสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights ICCPR)

หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน คือ มนุษย์ทุกคน ทุกผิวสี ทุกชาติ ทุกเผ่าพันธุ์ เกิดมาพร้อมกับสิทธิเสรีภาพที่ติดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ เรียกว่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่โอนให้แก่อันหรือพรากจากความเป็นคนไม่ได้ รัฐบาลทุกรัฐบาลมีหน้าที่สร้างหลักประกันให้แก่ทุกชีวิตเช่น ความเสมอภาคกัน การเคารพในความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงห้ามการเลือกปฏิบัติต่อกัน และต้องเคารพหลักการและลักษณะของสิทธิมนุษยชนที่ระบุไว้ในปฏิญญานี้

การทำความเข้าใจกับกรอบคิดสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศ และปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มีความสำคัญในการทำความเข้าใจสถานการณ์ความขัดแย้ง ใน 3 จังหวัดภาคใต้ เพราะว่าในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วน และคนทั่วไปจำนวนมากยังมีทัศนคติ ที่มีอคติต่อผู้ที่มีความแตกต่างจากตนในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม เช่นชาวไทยพุทธมีอคติต่อชาวไทยมุสลิม หรือ ในทำนองกลับกัน ชาวไทยมุสลิมก็มีอคติต่อชาวไทยพุทธ และการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันเป็นเรื่องปกติ แต่ที่จริงแล้วเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามกรอบคิดสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศ การละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกายรวมทั้ง การจำกัดเสรีภาพของชาวไทยเชื้อสายมลายูเป็นสาเหตุสำคัญของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในทุกวันนี้

ถ้าหากว่าทั้งชาวไทยพุทธ ชาวไทยมลายู และเจ้าหน้าที่ของรัฐยอมรับความเป็นสากลของหลักสิทธิมนุษยชนและรับเป็นวัฒนธรรมประจำใจและนำไปปฏิบัติเป็นนโยบาย ความขัดแย้งรุนแรงที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ก็ขจัดออกไปได้ และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้

กติการะหว่างประเทศที่เป็นหลักและมีความสำคัญฉบับหนึ่ง คือ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights มีชื่อย่อว่า 'ICCPR') ได้รับการรับรอง โดยสมัชชาองศ์การสหประชาชาติเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 1966 (2509) มีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 23 มีนาคม 1976 (กมล 2550)

ประเทศไทยเป็นภาคีของกติกานี้และมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามมาตราต่างๆเหล่านี้ แต่รัฐบาลได้นำกฎหมายที่ขัดแย้งกับกติการะหว่างประเทศมาใช้ เช่น พระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือ กฎอัยการศึก

การศึกษาในข้อแรกจะศึกษาถึงมาตราต่างๆที่ระบุอยู่ในกติการะหว่างประเทศ เพื่อสร้างกรอบว่าใครเป็นผู้ละเมิดสิทธิ (Actors) ใครเป็นผู้ถูกละเมิด (Victims) สิทธิด้านใดที่ถูกละเมิด และผลที่เกิดตามมา

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง มีทั้งหมด 53 มาตรา โดยแบ่งออกเป็น 6 ภาค

ภาคที่ 1 ระบุถึง สิทธิในการกำหนดการปกครองตนเอง หรือ สิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตตนเอง (Self-determination)

ภาคที่ 2 ระบุถึง พันธกรณีของรัฐบาลในการเคารพและประกันสิทธิของบุคคล ที่กำหนดอยู่กติกานี้โดยเฉพาะการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค ห้ามเลือกปฏิบัติ อันเนื่องมาจากความแตกต่างของเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง สัญชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม ถิ่นกำเนิด หรือ สถานภาพอื่นๆ รวมทั้งการประกันสิทธิความเท่าเทียมกันของชายและหญิง การไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสถานการณ์ฉุกเฉิน การไม่ตีความไปในทางละเมิดสิทธิเสรีภาพ ที่กติกานี้รับรอง

ภาคที่ 3 มาตรา 6-27 ระบุถึง ลักษณะของสิทธิต่างๆ ที่เรียกว่าสิทธิพลเมือง (Civil Rights) และสิทธิทางการเมือง (Political Rights)

ภาคที่ 4 มาตรา 28-45 ระบุถึง การตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human Rights Commission) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ สอดส่อง รับรายงานจากรัฐบาลว่าได้ดำเนินการตามพันธกรณีไปอย่างไร และยังกล่าวถึงอำนาจหน้าที่และวิธีการทำงานของคณะกรรมการ

ภาคที่ 5 มาตรา 46-47 ระบุถึงสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ของประชาชน

ภาคสุดท้าย มาตรา 48-53 ระบุถึงระเบียบวิธีและข้อบังคับในการเข้าเป็นภาคีของกติกาลฉบับนี้

ลักษณะของสิทธิที่สำคัญในกติการะหว่างประเทศ ฉบับนี้ มีดังต่อไปนี้

มาตรา	คำอธิบาย
มาตราที่ 6 สิทธิในการมีชีวิต มีเสรีภาพ และความมั่นคงในชีวิต	ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิต มีเสรีภาพ ได้รับการคุ้มครอง และไม่ถูกละเมิด ในสิทธินี้ การฆ่าคน หรือการทำร้ายผู้อื่นไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ก็ตามถือว่าเป็นอาชญากรรมและเป็นการละเมิดสิทธิใน ชีวิตตาม มาตรานี้
มาตราที่ 7 สิทธิไม่ถูกทรมานและการปฏิบัติที่เป็นการบั่นทอน	การทรมาน หรือ การปฏิบัติใด ๆ หรือการลงโทษใด ๆ อันโหดร้าย ทารุณ หรือทำให้บุคคลรู้สึก ว่าเป็นมนุษย์ หรือทำให้บุคคลรู้สึก ว่าความเป็นมนุษย์

ความเป็นมนุษย์	ของตนถูกเหยียดหยามจะกระทำมิได้ตามมาตรานี้ บุคคลจะถูกใช้ทดลองทางการแพทย์ หรือ ทางวิทยาศาสตร์โดยปราศจากความยินยอมไม่ได้
มาตราที่ 8 สิทธิในการเป็นเสรีชน และไม่เป็นทาส	การซื้อและการขายมนุษย์เป็นสิ่งที่ผิดและการนำคนไปใช้เยี่ยงทาสทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม การบีบบังคับให้เป็นโสเภณี การใช้แรงงานเด็ก การบังคับให้คนรับใช้ในบ้านทำงานเกินเวลาและไร้วันหยุด เป็นสิ่งที่ต้องขัดขวาง และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น ในทุกหนทุกแห่ง ห้ามการเกณฑ์แรงงาน และการค้ามนุษย์
มาตราที่ 9 สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	ห้ามจับกุมคุมขังโดยพลการ ทุกคนมีสิทธิได้รับการประกันตน ในขณะที่เจ้าหน้าที่เข้าจับกุม ต้องแจ้งข้อหาหรือ เหตุผลในขณะที่เข้าจับกุม ทุกคนมีสิทธิได้รับแจ้งให้มีทนายความ และได้รับการไต่สวนอย่างยุติธรรม
มาตราที่ 10 สิทธิของผู้ต้องหาและผู้ต้องขัง	ต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องหาและผู้ต้องขังอย่างมีมนุษยธรรม ต้องแยกผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนออกจากผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ ระบบราชทัณฑ์ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักโทษกลับเนื้อกลับตัวมาอยู่ร่วมกันในสังคมต่อไป
มาตราที่ 11 สิทธิไม่ถูกจำคุกเพราะไม่สามารถชำระหนี้	การเป็นหนี้ไม่ใช่อาชญากรรม หรือเป็นคดีอาญาแต่เป็น ความผิดทางแพ่ง ผู้เป็นหนี้จึงต้องไม่ถูกตัดสินให้จำคุก
มาตราที่ 12 สิทธิในการโยกย้ายโดยเสรีทั้งในและนอกประเทศ	ทุกคนมีสิทธิที่จะเดินทาง และอาศัยอยู่ในสถานที่ หรือประเทศที่ต้องการอย่างเสรีโดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศนั้น ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศของตน และเดินทางกลับมาเมื่อใดก็ได้
มาตราที่ 13 สิทธิคนต่างด้าว	การขับไล่คนต่างด้าวต้องเป็นไปตามอำนาจของศาลเท่านั้น
มาตราที่ 15	

หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง	ห้ามออกกฎหมายมาลงโทษย้อนหลัง
มาตราที่ 16 สิทธิที่จะได้รับการรับรอง ในฐานะของบุคคลตาม กฎหมาย	คนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการรับรองในฐานะเป็นบุคคลในทุกหน ทุกแห่งในโลก ไม่ว่าเขาจะถือสัญชาติใด
มาตราที่ 17 สิทธิในการไม่ถูกแทรก แซงในเรื่องส่วนตัว ใน ครอบครัว ในเคหสถาน และการสื่อสาร	การแทรกแซง และละเมิดในเรื่องความเป็นส่วนตัว ครอบครัว บ้าน เรือน การลบลู่ คุกคาม ห่มั่นประมาทหรือ ตรวจจดหมาย ระวังการสื่อ สาร คั่นบ้านเรือน หรือทำลายชื่อเสียง เกียรติยศ และ ความนับถือของ สังคม จะกระทำไม่ได้ ตามมาตรานี้
มาตราที่ 18 เสรีภาพในด้านความคิด มโนธรรม ความเชื่อ ศรัทธาและการเลือกนับถือ ศาสนา	ทุกคนมีสิทธิที่จะนับถือศาสนา หรือไม่นับถือศาสนา รวมทั้งสิทธิใน การเปลี่ยนศาสนา
มาตราที่ 19 เสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็น การได้รับ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	ทุกคนมีสิทธิที่จะเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น อารมณ์ความรู้สึก ความเชื่อทางการเมือง และความเชื่อทางศาสนา โดยไม่ถูกขัดขวาง
มาตราที่ 21 สิทธิในการร่วมชุมนุมอย่าง สงบ และการรวมตัวกัน เป็นสมาคม	ทุกคนมีสิทธิในการร่วมชุมนุมอย่างสงบ และการรวมตัวกันเป็นสมาคม และไม่มีผู้ใดสามารถบังคับ ให้ไปร่วมหรือ เป็นสมาชิกของกลุ่มใด ๆ โดยไม่สมัครใจ
มาตราที่ 22 สิทธิในการตั้งสหภาพแรง งาน และเข้าร่วมเป็น สมาชิกของสหภาพแรงงาน	คนงานมีสิทธิก่อตั้งสหภาพแรงงาน เป็นสมาชิกของสมาพันธ์แรงงาน แห่งชาติ และระหว่างประเทศ มีสิทธินัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องความเป็น ธรรมทั้งด้านค่าจ้างและ สวัสดิการ
มาตราที่ 23 สิทธิในการเลือกคู่ครอง และสร้างครอบครัว	ผู้บรรลุนิติภาวะทุกคนมีสิทธิเข้าสู่การสมรส หรือหย่าร้าง โดยปราศจาก การขัดขวางด้วยข้ออ้างทางด้าน เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สีผิว

	หรือถิ่นกำเนิดของบุคคลนั้นหากทั้งคู่ตัดสินใจโดยสมัครใจ
มาตราที่ 24 สิทธิเด็ก	เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการคุ้มครองในฐานะที่เป็นผู้เยาว์ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับสัญชาติ โดยการได้รับใบเกิดจากประเทศที่เกิด
มาตราที่ 25 สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งโดยเสรี และการเข้าถึงบริการสาธารณะ	ทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมบริหารรัฐกิจในรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งอย่างยุติธรรม รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเต็มที่
มาตราที่ 26 สิทธิแห่งความเสมอภาคตามกฎหมาย	ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกันตามกฎหมาย และ สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเสมอภาคกันโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา เผ่าพันธุ์และความคิดเห็นทางการเมือง หรือ สถานะทางสังคม
มาตราที่ 27 สิทธิของชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์	บุคคลที่เป็นชนกลุ่มน้อยจะต้องไม่ถูกปฏิเสธสิทธิทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาและศาสนาของตน

2.3) กรอบคิดด้านสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม(International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights–ICESCR)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม(International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights – ICESCR) ได้รับการรับรองจากสมัชชา องค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 1966 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 3 มกราคม 1976 กติกานี้มีทั้งหมด 31 มาตรา ประเทศไทยให้สัตยาบันเมื่อ 5 ธันวาคม 2542 (1999)

กติกานี้เป็นคู่แฝดกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง โดยทั้งสองสิทธินี้เกี่ยวข้องกัน และแยกต่างหากออกจากกันไม่ได้ เปรียบเสมือนเหรียญหนึ่งอันที่ต้องมี 2 ด้าน(กมล 2550)

ความสำคัญของ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คือ การระบุไว้อย่างชัดเจนถึง “พันธะ” และ “ภาระหน้าที่” ของรัฐที่ต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุดเพื่อมาจัดสรรให้สิทธิต่างๆ ที่กล่าวไว้ในกติกา บรรลุผลเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายรองรับด้วย

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มีทั้งหมด 31 มาตรา โดยแบ่งสาระออกเป็น 5 ภาค ดังนี้

ภาคที่ 1 รับรองสิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตส่วนบุคคลเหมือนกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ภาคที่ 2 มาตรา 2-5 ระบุถึงพันธกรณีของรัฐในการปฏิบัติตามกติกานี้ทุกข้อ เช่น ห้ามการเลือก และกำหนดว่ารัฐภาคีต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อให้สิทธิ ที่ได้ระบุไว้ในกติกานี้มีผลบังเกิดอย่างคืบหน้า โดยมีกฎหมายรองรับ

ภาคที่ 3 มาตรา 6-15 ระบุถึงลักษณะของสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เช่น สิทธิในการมีงานทำ สิทธิได้รับการจ้างงานอย่างยุติธรรม หรือได้ราคาผลผลิตที่ยุติธรรม

ภาคที่ 4 และ 5 มาตรา 16-31 ระบุถึงการจ้ดทำรายงานของรัฐภาคี ต่อองค์การสหประชาชาติ และระเบียบการเข้าเป็นภาคีของกติกานี้

ความยากจน ความขาดแคลนวัตถุดิบปัจจัยยังชีพ วัตถุดิบปัจจัยประกอบอาชีพ ขาดโอกาสทางการศึกษาที่มีอย่างจำกัด ความขาดแคลนด้านการให้บริการสุขอนามัย และสาธารณูปโภคซึ่งสะท้อนถึงการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ จนกระทั่งกลายเป็นความรุนแรงการทำความเข้าใจกรอบคิดของกติการะหว่างประเทศฉบับนี้จึงมีความสำคัญยิ่ง

ลักษณะของสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญมี 8 มาตรา ดังนี้

มาตรา	คำอธิบาย
พันธกิจของรัฐ ระบุไว้ใน มาตราที่ 2	รัฐภาคีแห่งกติกานี้ รับประกัน สิทธิต่างๆ ที่ระบุไว้อย่างไม่เลือกปฏิบัติ ต่อบุคคลที่ต่าง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา แดนเกิด และความคิดทางการเมือง รัฐ มี “พันธะ” และ “ภาระหน้าที่” ต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุดเพื่อนำมาจัดสรรให้สิทธิต่างๆ ที่กล่าวไว้ในกติกานี้ บังเกิดผลเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน รวมทั้งการออกกฎหมายมารองรับ

	ด้วย
มาตราที่ 3 สิทธิเท่าเทียมของชายและหญิงในการได้รับสิทธิเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	พันธกิจของรัฐคือ การสร้างโอกาสให้ชายและหญิงมีเท่ากัน ประกันรายได้เท่าเทียมกันในงานประเภทเดียวกัน ห้ามกีดกัน หรือสงวนงานไว้ให้แต่เพียงเพศใดเพศหนึ่งเท่านั้น
มาตราที่ 6 สิทธิมีงานทำ(สิทธิในการประกอบอาชีพ)	พันธกิจของรัฐ คือ การหางานให้ทุกคนทำ ฝึกอาชีพ จ่ายเงินประกันสังคมเมื่อตกงาน จัดหาตลาด หรือแหล่งขายสินค้า เช่น ตลาด สด หาบเร่ แผงลอย คู่มือราคาสินค้าเกษตรให้ได้รับความเป็นธรรม คู่มือราคาปุ๋ยและยาฆ่าแมลงให้มีราคาถูก ควบคุมห้างค้าปลีกยักษ์ไม่ให้คุกคามผู้ค้ารายย่อย และใช้วิธีการค้าที่ไม่เป็นธรรมกับผู้ผลิต ฯลฯ
มาตราที่ 7 สิทธิได้รับการจ้างงานอย่างเป็นธรรม โดยได้ค่าจ้างที่เป็นธรรมและเพียงพอ รวมทั้งการทำงานในสภาวะการทำงานที่ไม่กระทบต่อสุขภาพ พร้อมทั้งต้องมีวันหยุดให้ด้วย	พันธกิจของรัฐ คือ การยกเลิกการจ้างงานแบบเหมาจ้าง หรือลูกจ้างชั่วคราว ประกันการทำงานวันละ 8 ชั่วโมง อาทิตย์ละ 5 วัน สภาพการทำงานต้องปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ และส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าอย่างยุติธรรม
มาตราที่ 8 สิทธิในการตั้งสหภาพแรงงาน และเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพ แรงงาน	คนงานทุกคนรวมทั้งลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิก่อตั้งสหภาพแรงงาน เป็นสมาชิกของสมาพันธ์แรงงานแห่งชาติ และระหว่างประเทศ มีสิทธินัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมทั้งด้านค่าแรงและสวัสดิการ
มาตราที่ 9 สิทธิได้ประกันสังคมและเงินบำนาญ	พันธกิจของรัฐคือ การสร้างระบบสวัสดิการสังคม และการประกันสังคมให้คนทุกอาชีพรวม ทั้งเกษตรกร และผู้เกษียณอายุ
มาตราที่ 10 สิทธิในครอบครัว	ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานที่รัฐต้องให้ความคุ้มครองตั้งแต่เด็กยังอยู่ในท้อง โดยรัฐต้องจัดสวัสดิการให้แม่มีอาหารที่มีคุณภาพเพียงพอ

	กินเพื่อให้ทารกเกิดมาแข็งแรง มีสิทธิในการลาหยุดงานก่อนและหลังคลอด และการคุ้มครองผู้เยาว์
มาตราที่ 11 สิทธิในการดำรงชีพอย่างมีมาตรฐานขั้นต่ำ โดยมีกิน มีบ้าน มีเสื้อผ้า และสิ่งจำเป็นอื่นๆ (ด้านสาธารณสุข ปก) สำหรับ ทั้งครอบครัว	พันธกิจของรัฐ คือ การจัดความยากจน ความหิวโหย สร้างอาคารชุดให้คนจนอยู่แทนสลัม ควบคุมค่าเช่า ควบคุมราคาสาธารณูปโภค และสาธารณสุขการให้มีราคาต่ำอย่างเหมาะสมกับรายได้ของคนจน
มาตราที่ 12 สิทธิในการได้รับการดูแลรักษาสุขภาพ สามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลและดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ไร้ทั้งโรคและมลภาวะ	พันธกิจของรัฐ คือ การควบคุมราคายาไม่ให้แพง ส่งเสริมการผลิตยาที่มีราคาถูกและมีมาตรฐาน จัดให้มีหมอและพยาบาลที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง ปฏิเสธข้อตกลงเรื่องสิทธิบัตรของ WTO ควบคุมการลงทุนไม่ให้สร้างมลภาวะ จัดงบประมาณให้เพียงพอในการสร้างสวนสาธารณะ รวมทั้งระบบการกำจัดมลพิษ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี
มาตราที่ 13 สิทธิได้รับการศึกษา	พันธกิจของรัฐคือการจัดการศึกษาแบบให้เปล่าในระดับประถมและมัธยม ในด้านอุดมศึกษาต้องเปิดโอกาสและสร้างหลักประกันและกลไกให้เกิดความเท่าเทียมกัน โดยมีหลักประกันให้ผู้ที่มีความสามารถและต้องการศึกษาจะต้องได้รับการศึกษาตามเจตนารมณ์ทุกคน
มาตราที่ 15 สิทธิในการได้เสพวัฒนธรรมและได้ใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และผลของการพัฒนา	พันธกิจของรัฐ คือ การจัดการรายการทีวีที่มีสาระประเทืองปัญญาและไร้โฆษณา การสร้างศูนย์วัฒนธรรมอย่างทั่วถึงทุกชุมชน จัดงบประมาณสนับสนุนให้ สร้างงานศิลปะที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมการสร้างรายการทีวีที่ให้ความรู้ กระตุ้นความรู้และความคิดที่สร้างสรรค์ สร้างจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รัฐมีหน้าที่สร้าง อุทยานความรู้ สนามกีฬา สวนเด็กเล่น สวนสาธารณะอย่างทั่วถึงในทุกชุมชน
มาตราที่ 25 สิทธิในการใช้และได้ประโยชน์จาก	พันธกิจของรัฐ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การวางแผนใช้ และการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติอย่างยุติธรรม ต่อทุกชุมชน มิใช่มอบสัมปทานให้กลุ่มทุนใหญ่

2.4 หลักคิดด้านสิทธิทางเศรษฐกิจจากมุมมองของสิทธิมนุษยชน

สิทธิในปัจจัยดำรงชีพ หรือสิทธิทางเศรษฐกิจ คือ สิทธิมนุษยชนด้านที่สำคัญที่สุดในการดำรงอยู่ของมนุษย์

สิทธิในชีวิต หมายถึง การไม่ถูกทำร้ายหรือ ทำลายชีวิต ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และละเมิดกฎหมาย ของทุกสังคม

สิ่งที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ คือ ปัจจัยในการดำรงชีวิต อัน ได้แก่ การมีอาชีพ หรือ มีงานทำ โดยได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม มีที่อยู่อาศัย มีอาหารกินอย่างพอเพียง มียาและ ได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อป่วย และมีโอกาสศึกษาเพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อหางานทำและได้เงินมาซื้อปัจจัยดำรงชีพ

ความยากจน คือภาวะที่ขาดปัจจัยในการดำรงชีพ ซึ่งทำให้ชีวิตดำรงอยู่ไม่ได้ ความยากจนจึงเป็นภาวะที่สิทธิในชีวิตหรือ สิทธิมนุษยชนถูกคุกคาม หรือถูก ละเมิด

สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในชีวิต แต่ชีวิตจะดำรงอยู่ไม่ได้หากว่าขาดปัจจัยในการดำรงชีพ หากขาดสิ่งหนึ่ง อีกสิ่งหนึ่งจะสิ้นสุดไปด้วย ดังนั้น สิทธิมนุษยชนจึงมี 2 ด้าน เสมือนกับเหรียญ ด้านที่หนึ่ง คือ สิทธิในชีวิต และอีกด้านหนึ่ง คือ สิทธิในปัจจัยดำรงชีพ สองด้านนี้จะแยกออกจากกันไม่ได้ ขาดด้านหนึ่งอีกด้านหนึ่งก็ไม่มีอาจจะดำรงอยู่ได้ เมื่อใดที่มีการอ้างถึงสิทธิมนุษยชน จะต้องอ้างถึงทั้งสองด้านจึงจะสมบูรณ์ (กมล ,2550)

ประเทศไทยให้สัตยาบันรณกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เมื่อ5 ธันวาคม 2542 (1999)

เนื่องจากประเทศไทยให้สัตยาบันรณกติการะหว่างประเทศฉบับนี้ รัฐบาลจึงมีพันธกรณีที่ จะต้องเคารพสิทธิที่ระบุในกติกานี้ และดำเนินการเพื่อให้สิทธิเหล่านี้ได้รับการเคารพ และไม่ถูกละเมิดในทุกหน่วยงานในสังคม

สิทธิในปัจจัยการดำรงชีพ หรือสิทธิทางเศรษฐกิจ ได้รับการยืนยันและรับรองในกติการะหว่างประเทศฉบับนี้ว่าเป็นสิทธิมนุษยชน ดังนั้นความยากจน หรือ คนจน คือภาวะที่ปัจจัยดำรงชีพถูกสังคมละเมิดและกลฉวยเอาไป

การทำร้ายชีวิต เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และละเมิดกฎหมายของทุกสังคม การขาดปัจจัยในการดำรงชีวิต อัน ได้แก่ อาชีพ ที่อยู่อาศัย ยาและการรักษาพยาบาล การมีงานทำโดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และมีโอกาสศึกษาเพื่อนำความรู้ไปประกอบวิชาชีพ คือการถูกทำร้ายให้ดำรงชีวิตไม่ได้จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ความยากจน คือภาวะขาดปัจจัยในการดำรงชีพ อันเนื่องมาจากการถูกละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิในการไม่ถูกทำให้เป็นคนจน

นายโคฟี อานัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ กล่าวว่า “เมื่อไรและที่ไหนก็ตาม ที่เราช่วยให้คนจนคนหนึ่งพ้นจากความยากจนขึ้นมาได้ นั่นหมายถึงว่าเราได้ปกป้องสิทธิมนุษยชน หากเราไม่ได้ทำ ก็หมายถึงเราจะเว้นการปกป้องสิทธิมนุษยชน

การศึกษาทำให้มีงานทำ ทำให้มีรายได้มาซื้ออาหาร จ่ายค่าเช่า หรือ ซื้อที่อยู่อาศัย ทำให้มีค่ารักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย หากขาดการศึกษาอาจจะหางานทำไม่ได้ และนำไปสู่การขาดปัจจัยในการดำรงชีพ และทำให้ชีวิตดำรงอยู่ไม่ได้ คือ ออดอยากหรือขาดอาหารตาย โดยเฉพาะทารกที่พ่อแม่ยากจน นอกจากนี้ ก็ยังต้อง ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

คนที่ขาดการศึกษาอาจจะหางานทำไม่ได้ เมื่อหางานทำไม่ได้ ก็จะไม่มีความซื้ออาหาร ไม่มีเงินจ่ายค่าเช่าบ้าน ไม่มีเงินซื้อยาหรือจ่ายค่าหมอ และในขั้นสุดท้ายก็ดำรงชีวิตอยู่ไม่ได้ ดังนั้นความยากจนจึงนำไปสู่การถูกละเมิดสิทธิในชีวิต หรือ ละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดการศึกษาให้ทุกคนเพื่อให้มีอาชีพ จึงเป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ดีที่สุด

การจัดหาปัจจัยในการดำรงชีวิตให้กับทุกคนในสังคมเป็นพันธกิจของรัฐบาลทุกรัฐบาล ตามพันธะผูกพันของกติการะหว่างประเทศเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คนที่ยากจน คนที่ขาดปัจจัย 4 คนจรจัด คนขอทาน คนไร้งานทำ จะถูกสังคมเหยียดหยาม ดูหมิ่นดูแคลนและถูกเลือกปฏิบัติอย่างไร้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ดังนั้น สิทธิมนุษยชน สิทธิในชีวิต สิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จึงมีคำจำกัดความที่สั้นที่สุด ว่า “สิทธิในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เพราะว่า **คนจนจะถูกเลือกปฏิบัติอย่างไร ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**

“สิทธิในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็น 2 ด้านของเหรียญ เช่นเดียวกัน คือ

ด้านแรก เป็นด้าน นามธรรม ซึ่งหมายถึงสิทธิในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าผู้นั้นจะมีผิวสี เชื้อชาติชนชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา วัย และ เพศ หรือ ฐานะ ใดก็ตาม

การถูกเลือกปฏิบัติเพราะลักษณะข้างต้น คือ การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความมีศักดิ์ศรีจะดำรงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นๆมีปัจจัยในการดำรงชีพครบถ้วนสมบูรณ์ มีเสื้อผ้า และมีรองเท้าสวมใส่เพียงพอเหมาะสม มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และมีโอกาสได้รับการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแสวงหาปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต หากไม่มีความรู้ก็หางานทำไม่ได้ ไม่มีเงินซื้อเสื้อผ้าแต่งตัวให้ดูดี เมื่อแต่งตัวซอมซอมมอซอมแล้ว เดินไปไหนก็ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม และเป็นที่รังเกียจ เช่นคนขอทาน หรือ คนจรจัด ที่ถูกรังเกียจ การขาดปัจจัยดำรงชีพ อาจจะทำให้เกิดความอดอยาก เป็นโรคขาดอาหารเจ็บป่วย และตายในที่สุด รัฐมี พันธกิจในการสร้างเงื่อนไขและความพร้อมให้เกิดขึ้นในทุกชุมชน

ด้านที่สอง เป็นด้าน **รูปธรรม** คือ เสรีภาพหรือภาวะจากการไม่ถูกทำให้ยากจน เสรีภาพหรือภาวะที่พ้นจากความหิว เสรีภาพหรือภาวะจากการไม่ถูกทำให้ไร้ที่อยู่อาศัย เสรีภาพหรือภาวะในการได้รับการศึกษา ซึ่งนำไปสู่การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และกล้าใช้สิทธิทางสังคม พลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

ความยากจนทำให้ขาดโอกาสในการใช้สิทธิข้างต้น ความยากจนจึงเป็นทั้งผลและเหตุของการละเมิดและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน คนจน คนเร่ร่อน คนที่แต่งกายมอมชอมมักถูกกีดกันและเลือกปฏิบัติเมื่อไปติดต่อกับราชการ หรือ เมื่อไปเดิน เข้าร้านอาหารหรือ ห้างสรรพสินค้า แต่โจรปล้นชาติปล้นแผ่นดินที่ใส่เสื้อนอก ขับรถเบนซ์ แม่เฒ่าที่แต่งเครื่องเพชร กลับได้รับการยกย่องในสังคม คนที่ยากจนจึงมักถูกเลือกปฏิบัติเสมอ ความยากจนจึงเป็นทั้งผลและเหตุของ การละเมิดและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

สิทธิเสรีภาพอื่นๆ เช่น สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิของเด็ก สตรี หรือ คนชราจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากว่า มนุษย์ขาดปัจจัยดำรงชีพ หรือปัจจัย 4 หรือ ขาดสภาพแวดล้อมที่ดีปลอดภัย มีอาชีพ มีงานทำมีที่อยู่อาศัย เมื่อเจ็บป่วยก็ควรมีหมอรักษา และมียาที่ราคาไม่แพง เพื่อที่จะสามารถมีชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี สิทธิทางเศรษฐกิจ(สิทธิในปัจจัยการดำรงชีพ)จึงเป็นสิทธิที่มาก่อนสิทธิอื่นๆทั้งหมด โดยจะ เรียกว่า แม่ของสิทธิมนุษยชน(ผู้ให้กำเนิด) ก็ว่าได้

สิทธิมนุษยชนทุกด้านมีลักษณะเป็นสากล (Universal) ซึ่งหมายความว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของคนทุกชาติ ทุกภาษา ทุกเผ่าพันธุ์ ทุกเพศ และทุกวัย แบ่งแยกไม่ได้(Indivisible) สิทธิทุกสิทธิเป็นองค์รวม ขึ้นต่อกัน (Interdependent) เชื่อมโยงกัน (Interrelated) และ ยกเลิกถ่ายโอนหรือละทิ้งไม่ได้ (Inalienable)

สิทธิติดตัวมาพร้อมกับหน้าที่ของอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อชีวิต เกิดมาพร้อมกับสิทธิ สังคม หรือรัฐก็มีหน้าที่จัดหา หรือ คุ้มครอง เพื่อให้ สิทธินั้นเกิดขึ้น เพราะว่า รัฐได้รับมอบหมาย หรือมีพันธกิจ พื้นฐานในการกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย และเป็นผู้บริหารจัดการทรัพยากรในแผ่นดิน รวมทั้งดูแลความปลอดภัยในชีวิตของประชาชนทุกคน

ในงานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อให้มีความชัดเจนในเรื่องของ การใช้ความรุนแรง จึงได้ยกกรณีศึกษาของผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง มีรายงานและกรณีศึกษาหลายเรื่องจากสื่อต่างๆที่ตอกย้ำว่า สิทธิข้างต้นได้ถูกละเมิด เช่น กรณีประมงพื้นบ้านเป็นกรณีที่สุดที่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้

2.5) กรอบคิดของสิทธิมนุษยชนในปฏิญญาสากลแห่งสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights-UDHR)

สงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงเมื่อปี ค.ศ. 1945(พ.ศ.2488) ประชาคมโลกต่างมีความเห็นร่วมกันว่าสงครามได้นำความหายนะมาสู่มนุษยชาติอย่างมหันต์ มนุษย์ต่างเข่นฆ่าเหยียดกันอย่างเหี้ยมโหดโดยไร้เหตุผล มีการฆ่าสตรีและเด็กอย่างไร้ศีลธรรม ซึ่งเป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเด่นชัด ดังนั้นผู้นำของประเทศต่างๆจึงเห็นพ้องต้องกันว่า จะต้องสร้างมาตรการที่เป็นรูปธรรมมาป้องกันไม่ให้เกิดการฆ่าเหยียดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อีกต่อไป

ในการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน ค.ศ. 1945 เพื่อเป็นเวทีในการเจรจาแก้ไขความขัดแย้งในโลกโดยสันติวิธี รวมทั้งการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน องค์การสหประชาชาติได้ตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (The Commission on Human Rights) ภายใต้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม(Economic and Social Council-ECOSOC) ขึ้นมาในเดือนตุลาคม ปีเดียวกัน โดยตั้งกรรมการ 3 ชุด เพื่อยกร่างปฏิญญา(Declaration) อนุสัญญา (Convention) และศึกษาปัญหาระหว่างประเทศ

คณะกรรมการร่างเสร็จและนำเสนอที่ประชุมใหญ่องค์การสหประชาชาติ และได้มีการลงมติยอมรับและประกาศเป็นปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนโดยไม่มีเสียงคัดค้าน นอกจาก บางประเทศได้งดออกเสียง (กมล, 2550)

สาระของปฏิญญานี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ภาคแรก มาตรา 1-2 ระบุถึงหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน คือ มนุษย์ทุกคนทุกชาติ ทุกเผ่าพันธุ์ เกิดมาพร้อมกับสิทธิที่ติดมากับตัวซึ่งเป็นศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่โอนให้แก่อีกไม่ได้ มนุษย์ มีศักดิ์ศรี เกิดมาเสมอภาคกัน รัฐบาลทุกรัฐบาลมีหน้าที่สร้างหลักประกันให้แก่ทุกชีวิตให้มีความเสมอภาคกัน ดังนั้นจึงห้ามการเลือกปฏิบัติต่อกัน และต้องเคารพหลักการและลักษณะของสิทธิมนุษยชนที่ระบุไว้ในปฏิญญานี้เพื่อให้สิทธิมนุษยชนมีมาตรฐานเดียวกันสำหรับการปฏิบัติต่อมนุษย์ทุกคนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

ภาคที่สอง มาตรา 3-21 ระบุถึง สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights) อันได้แก่ สิทธิในชีวิต สิทธิในความมั่นคงในชีวิต สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิในความเป็นส่วนตัว เสรีภาพในการแสดงออก และการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพของสื่อมวลชน เสรีภาพในการชุมนุม ในการตั้งสมาคมและการรวมกลุ่ม สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับบริการจากรัฐในด้านสาธารณสุขโลก

ภาคที่สาม มาตรา 22-27 ระบุถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic, Social and Cultural Rights) อันได้แก่ สิทธิที่จะมีกิน สิทธิที่จะมีงานทำ สิทธิที่จะมีที่อยู่อาศัย สิทธิที่จะได้รับการศึกษา สิทธิได้รับการจ้างงานอย่างเป็นธรรม สิทธิในการดำรงชีพอย่างมีมาตรฐานขั้นต่ำ สิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางด้านวัฒนธรรม

ภาคที่สี่ กล่าวถึง หน้าที่ของบุคคล สังคม และรัฐ รัฐบาลทุกรัฐบาลต้องสร้างหลักประกันในการให้การคุ้มครองสิทธิที่ปรากฏในปฏิญญานี้ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ห้ามรัฐลงมือละเมิดจำกัด หรือปฏิเสธการใช้สิทธิมนุษยชนของประชาชน

ข้อจำกัดของปฏิญญานี้ คือ เป็นเพียงคำประกาศที่ไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้มีผลบังคับตามกฎหมาย องค์การสหประชาชาติได้ร่างสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศขึ้นมา 4 ฉบับ คือ

1. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights มีชื่อย่อว่า ICCPR)
2. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights มีชื่อย่อว่า ICESCR)
3. อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women มีชื่อย่อว่า CEDAW)
4. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child มีชื่อย่อว่า CRC)

สิทธิของพลเมือง

มาตรา	คำอธิบาย
มาตราที่ 1 สิทธิความเสมอภาค	มนุษย์ทุกคนเลือกเกิดไม่ได้แต่เกิดมาพร้อมกับสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค เราทั้งหลายมีศักดิ์ศรี และสิทธิที่เหมือนกันและมีสิทธิเช่นเดียวกันกับบุคคลอื่น ๆ ดังนั้นเราจึงควร ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างให้เกียรติ และมีไมตรีจิตเหมือนกับที่เราต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา
มาตราที่ 2 สิทธิในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ	มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่เหมือนกันไม่ว่ามี เชื้อชาติ เพศหรือสีผิวใด ไม่ว่าจะถูกกำหนดมาจากที่ใด ไม่ว่าเราจะพูดภาษาใด หรือนับถือศาสนาใด หรือ มีความคิดเห็นทางการเมืองเช่นใด ไม่ว่าร่ำรวยหรือยากจนก็ตาม จะต้องได้รับการปฏิบัติเหมือนกันตามกฎหมายและ ในฐานะสมาชิกของสังคม
มาตราที่ 3 สิทธิในการมีชีวิต มีเสรีภาพ	ทุกคนมีสิทธิในชีวิต มีเสรีภาพ ได้รับการคุ้มครอง และไม่ถูกละเมิด

และความมั่นคงในชีวิต	ในสิทธินี้ การฆ่า หรือการทำร้ายผู้อื่นไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตามถือว่าเป็นอาชญากรรมและเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิต
มาตราที่ 4 สิทธิในการเป็นเสรีชน และไม่เป็นทาส	ห้ามการซื้อและขายมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ผิดและการนำคนไปเป็นทาสทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การทำงานโดยไม่ได้รับค่าแรงที่เป็นธรรม(แรงงานประมงต่างด้าว) เป็นสิ่งที่ต้องขัดขวาง และป้องกันในทุกหนทุกแห่ง
มาตราที่ 5 สิทธิในการไม่ถูกทรมานและการปฏิบัติที่เป็นการบั่นทอนความเป็นมนุษย์	การทรมาน หรือ การปฏิบัติใด ๆ หรือการลงโทษใด ๆ อันโหดร้าย abusively หรือทำให้บุคคลรู้สึกว่าเป็นมนุษย์ หรือทำให้บุคคลรู้สึกว่าเป็นมนุษย์ของตนถูกบั่นทอนลง จะกระทำไม่ได้
มาตราที่ 6 สิทธิที่จะได้รับการรับรองเป็นบุคคลตามกฎหมาย	คนทุกคนมีสิทธิในการที่จะได้รับการรับรองในฐานะเป็นบุคคลในทุกหนทุกแห่งในโลก ไม่ว่าเขาจะถือสัญชาติใด
มาตราที่ 7 สิทธิแห่งความเสมอภาคตามกฎหมาย	ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกันตามกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเสมอภาคกัน
มาตราที่ 8 สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างถูกต้องโดยตุลาการ	เมื่อสิทธิตามกฎหมายถูกละเมิด ทุกคนมีสิทธิที่จะมีตุลาการผู้เที่ยงธรรมเป็นผู้พิจารณาคดี และตัดสินอย่างยุติธรรม
มาตราที่ 9 สิทธิในการไม่ถูกจองจำและเนรเทศตามอำเภอใจ	การจับกุม คุมขังไว้ในเรือนจำ หรือการ เนรเทศออกจากประเทศของตนเองโดยขาดเหตุผลอันควรจะกระทำไม่ได้
มาตราที่ 10 สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรม	ในกรณีที่ต้องขึ้นศาล ทุกคนมีสิทธิเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรมที่เปิดเผยมต่อสาธารณชนโดยศาลสถิตยุติธรรม และตุลาการ ผู้มีอิสระ
มาตราที่ 11 สิทธิที่ในการได้รับการ	เมื่อถูกกล่าวโทษทางอาญา ทุกคนจะต้องได้รับการพิจารณาว่าเป็น

สันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริง	ผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริงการลงโทษความผิดย้อนหลังในขณะที่ไม่มีกฎหมายในขณะนั้นจะกระทำไม่ได้
--	--

สิทธิทางสังคม

มาตรา	คำอธิบาย
มาตราที่ 12 สิทธิในการไม่ถูกแทรกแซงในเรื่องส่วนตัว ในเรื่องภายในครอบครัว ในสถาน และการสื่อสาร	การแทรกแซง และละเมิดในเรื่องความเป็นส่วนตัว ครอบครัว บ้านเรือน การลบลู่ ดูถูก หมิ่นประมาทหรือ ตรวจจดหมาย ระวังการสื่อสาร คั่นบ้านเรือน หรือทำลายชื่อเสียงเกียรติยศ และความนับถือของสังคม จะกระทำไม่ได้ตามมาตรา
มาตราที่ 13 สิทธิในการโยกย้ายโดยเสรีทั้งในและนอกประเทศ	ทุกคนมีสิทธิที่จะเดินทาง และอาศัยอยู่ในสถานที่ หรือประเทศที่ต้องการอย่างเสรี ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใด และเดินทางกลับมาเมื่อใดก็ได้

มาตราที่ 14 สิทธิในการลี้ภัยในประเทศ อื่นๆ เพื่อให้พ้นจาก อันตราย	ทุกคนมีสิทธิในการแสวงหาที่ลี้ภัยจากการถูกตัดสินประหารชีวิตด้วยข้อหาทางการเมือง
มาตราที่ 15 สิทธิในการได้สัญชาติและ เสรีภาพในการเปลี่ยนสัญชาติ	ทุกคนมีสิทธิในสัญชาติของประเทศที่ตนถือกำเนิด และมีสิทธิในการขอเปลี่ยนสัญชาติ
มาตราที่ 16 สิทธิในการเลือกคู่ครอง และสร้างครอบครัว	ผู้บรรลุนิติภาวะทุกคนมีสิทธิในการสมรสหรือขอหย่าร้าง โดยปราศจากการขัดขวางด้วยข้ออ้างทางด้าน เชื้อชาติ ศาสนา หรือ ประเทศ หากทั้งคู่สมัครใจ
มาตราที่ 17 สิทธิในการครอบครอง ทรัพย์สินส่วนบุคคล	ทุกคนมีสิทธิในทรัพย์สินที่ตนเป็นเจ้าของตามลำพังหรือร่วมกับผู้อื่น และไม่มีผู้ใดมีสิทธินำทรัพย์สินไปโดยปราศจากความเห็นชอบจากเจ้าของ

สิทธิทางการเมือง

มาตรา	คำอธิบาย
มาตราที่ 18 เสรีภาพในด้านความคิด ความเชื่อ ศรัทธาและเลือก นับถือศาสนา	ทุกคนมีสิทธิที่จะนับถือศาสนา หรือไม่นับถือศาสนา รวมทั้งสิทธิในการเปลี่ยนศาสนา
มาตราที่ 19 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การได้รับ และ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	ทุกคนมีสิทธิที่จะเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก ความเชื่อทางการเมือง และความเชื่อทางศาสนา โดยไม่ถูกขัดขวาง

มาตราที่ 20 สิทธิในการร่วมชุมนุมอย่างสงบ และการรวมตัวกันเป็นสมาคม	ทุกคนมีสิทธิในการร่วมชุมนุมอย่างสงบ และการรวมตัวกันเป็นสมาคม หรือพรรคการเมือง และไม่มีผู้ใดสามารถบังคับให้ไปร่วมกับหรือ เป็นสมาชิกของกลุ่มใด ๆ โดยไม่สมัครใจ
มาตราที่ 21 สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งโดยเสรี และการเข้าถึงบริการสาธารณะ	ทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งที่ยุติธรรม รวมทั้งการอำนวยความสะดวก ในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเต็มที่

สิทธิทางเศรษฐกิจ

มาตรา	คำอธิบาย
มาตราที่ 22 สิทธิในสวัสดิการทางสังคม และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการตอบสนอง หรือ เยียวยาทางด้านความต้องการพื้นฐานในด้านปัจจัย 4 เพื่อจะ ได้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี
มาตราที่ 23 สิทธิในการเลือกงานหรืออาชีพและ การเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน	ทุกคนมีสิทธิในการเลือกงาน และ เลือกออาชีพ และมีสิทธิในการจัดตั้งหรือเป็นสมาชิก ของสหภาพแรงงาน มีสิทธิในสภาพการทำงานที่ปลอดภัย และได้รับ การคุ้มครองเมื่อไม่มีงานทำ การได้รับค่าจ้างเท่ากันในงานประเภทเดียวกัน โดยไม่มีการเลือกที่รักมักที่ชังมีสิทธิได้รับค่าจ้างที่เพียงพอในการดำรงชีพของครอบครัวเพื่อให้อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี
มาตราที่ 24 สิทธิในการมีวันหยุด และเวลาพักผ่อน	ทุกคนมีสิทธิมี วันหยุดและการพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่แน่นอนในการทำงานและการลาพักโดยได้รับค่าจ้าง

มาตราที่ 25 สิทธิในการดำรงชีพอย่างมี มาตรฐานเพียงพอ และมีหลัก ประกันในการมีงาน หรือ มี อาชีพ	ทุกคนมีสิทธิได้รับผลตอบแทนในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี โดยมีรายได้เพียงพอในการใช้จ่ายด้าน อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ให้กับตัวเองและสมาชิกใน ครอบครัว มีสิทธิ ได้รับความช่วยเหลือจากสังคม เมื่อเจ็บป่วยหรือ ตกงาน หรือ เมื่อชรา ภาพ หรือ เป็นหม้าย หรือเมื่อทุพพลภาพ
มาตราที่ 26 สิทธิที่จะได้รับการศึกษา	ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา อย่างน้อยที่สุดคือการศึกษาขั้นต่ำ อย่างให้เปล่า และมีโอกาสได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างเท่าเทียมกัน การศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ แก่ทุกคนผู้ต้องการ และมีความสามารถที่จะเรียน
มาตราที่ 27 สิทธิทางวัฒนธรรม สิทธิใน การมีส่วนร่วมในชีวิตทาง วัฒนธรรมของชุมชน	ทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมสัพย์และร่วมสร้าง ศิลปะ และความก้าว หน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแสดง การละคร ดนตรี และ วรรณกรรม โดยไม่ถูกขัดขวาง

หน้าที่ความรับผิดชอบต่อชุมชน

มาตรา	คำอธิบาย
มาตราที่ 28 สิทธิในการอยู่ในสังคมที่มี ระเบียบเคารพสิทธิมนุษยชน และอยู่อย่างปลอดภัยตาม ปณินญา	ทุกคนมีสิทธิอยู่ในโลก และสังคมซึ่งสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพเป็น สิ่งที่ได้รับการเคารพ คุ้มครอง และได้รับการสร้างให้เกิดขึ้น อย่าง เป็นจริง
มาตราที่ 29 หน้าที่ต่อชุมชนและสังคม พันธกิจของชุมชนในการ สร้างเงื่อนไขให้มีการพัฒนา อย่างเสรีและเต็มศักยภาพ	ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อสถานที่อยู่อาศัยและต่อผู้คนที่อยู่แวดล้อม ตัว ดังนั้นจึงต้องเคารพสิทธิของชุมชน ร่วมกันสร้างบรรยากาศและ เงื่อนไขให้สังคมอยู่กันอย่างมีระบบ ระเบียบ ความปลอดภัย ไร้มล ภาวะ และมีสันติภาพ

มาตราที่ 30 เสรีภาพจากการถูกแทรกแซง โดยรัฐ สังคม หรือบุคคลใน สิทธิต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น	สิทธิต่างๆทั้งหมดของปฏิกุณยานี้ไม้อาจจะถูกแทรกแซง หรือ ฉกฉวย ไปโดยรัฐ สังคม หรือปัจเจกบุคคลใดได้
--	---

กรอบคิด หรือหลักคิดทั้งหมดข้างต้นนี้จะนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานประกอบในการชี้วัด และตรวจสอบนโยบาย และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐว่าได้ปฏิบัติตาม หรือละเมิด และเป็นสาเหตุของความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้หรือไม่อย่างไร

ในขณะเดียวกันการปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศ และการนำทศนะคติและข้อเสนอแนะ ของประชาชนที่อยู่ในกระบวนการความขัดแย้งมาเทียบเคียงกับกติการะหว่างประเทศเหล่านี้ เพื่อนำเสนอ วิธีการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดภาคใต้อย่างยั่งยืนภายใต้กรอบคิดนี้

การใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมสะท้อนการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศ ตามมาตราที่ 6 นี้

2.6 กรอบคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพของ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์

เส้นทางของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เริ่มต้นจากเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2517 ที่ได้รับ แต่งตั้งจากผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้าให้ดำรงตำแหน่งเป็นรองแม่ทัพภาคที่ 2 (มูลนิธิรัฐบุรุษ. 2549)

พอถึงเดือนตุลาคม 2518 ก็ได้รับการเลื่อนยศ เป็น พล.ท.เปรม ติณสูลานนท์ แม่ทัพภาคที่ 2 เดือนตุลาคม 2519 เลื่อนขึ้นครองยศเป็น พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

ภายหลังรัฐประหารเดือนตุลาคม 2520 ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยในรัฐบาล พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์

เดือนตุลาคม 2521 ขึ้นเป็น ผู้บัญชาการทหารบก

เดือนพฤษภาคม 2522 ภายหลังการเลือกตั้งเดือนเมษายน 2522 เป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

เดือนกุมภาพันธ์ 2523 พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ ลาออก

เดือนมีนาคม 2523 พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี พร้อมกับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก

วันที่ 23 เมษายน 2523 คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ได้ประกาศเป็นนโยบาย

น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ อดีตเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พล.อ.เปรม กล่าวถึงผลงานสำคัญที่สุดของท่าน คือ การยุติสงครามกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (มูลนิธิรัฐบุรุษ. 2549)

การใช้ "นโยบายการเมืองนำการทหาร" ที่ภายหลังพัฒนาเป็น "คำสั่ง 66/23" พลเอกเปรมได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะช่วงที่ดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ 2 ได้ค้นพบสาเหตุสำคัญให้คนไทยต้องจับอาวุธเข้ามาฟันกันเองในครั้งนั้นว่า...

"แม่ทัพกองทัพบกที่ 2 ไม่ต้องการจะใช้กำลังเข้าปราบปรามแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องการจัดเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นเหตุผลสำคัญให้ประชาชนเข้าไปเป็นพวกและให้การสนับสนุนผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อยู่เรื่อยๆ ในขณะนั้น

เงื่อนไขสำคัญที่ว่ามี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำมาหากินของชาวบ้าน เรื่องความปลอดภัยในชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน เรื่องความยุติธรรมในการทำงานของเจ้าหน้าที่หรือความประพฤติที่ไม่ดีต่างๆ ของ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ เหล่านี้ เป็นเรื่องสำคัญที่ท่านมีความมุ่งมั่นที่จะจัดและแก้ไขให้เป็นจริงขึ้นมาให้ได้ ไม่ใช่เขียนไว้แต่ในกระดาษเท่านั้นอย่างที่ชอบทำกัน

ความพยายามที่จะค้นหาสาเหตุสำคัญออกมาให้ได้อย่างกระจ่างชัดว่าอะไรกันแน่ที่ทำให้คนไทยกับคนไทยต้องจับอาวุธต่อสู้ฆ่าฟันกันเองเหมือนไม่ใช่สายเลือดเดียวกันนั้น เกิดจากอะไร เป็นเรื่องที่แม่ทัพกองทัพบกที่ 2 หรือ พล.ท.เปรม ติณสูลานนท์ ในขณะนั้นต้องการคำตอบที่สุด

และในที่สุดหลังจากใช้เวลาพอสมควรในการออกไปพบปะคลุกคลีกับชาวบ้านด้วยตัวเองตามหมู่บ้านต่างๆ อย่างไม่หวั่นเกรงอันตรายใดๆ ทั้งสิ้นแล้ว ก็ได้พบความจริงว่า นอกจากเจ้าหน้าที่ฝ่าย ปกครองและตำรวจจะให้ความคุ้มครองความปลอดภัยแก่ชาวบ้านในการทำมาหากินไม่ได้แล้ว ชาวบ้านยังถูกเจ้าหน้าที่ข่มเหงรังแก ลูกสาวถูกขูด และลูกชายถูกขูดเย็บข้อหาอย่างไม่เป็นธรรมด้วย"

ในหนังสือ "รัฐบุรุษ ชื่อ เปรม" (มูลนิธิรัฐบุรุษ. 2549) พลเอกเปรมได้สรุปสาเหตุสำคัญ 3 ประการที่ทำให้คนไทยไปเข้ากับฝ่ายคอมมิวนิสต์ไว้ดังนี้

1. ความลำบากยากจน
2. ความคับแค้นใจที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคม
3. การถูกกดขี่ข่มเหง

"พลเอก เปรม" พูดถึงการค้นพบสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหาสำคัญของชาติครั้งนั้นว่า

"กำลังทหารและกำลังอาวุธในมือของเรามีมากกว่าพวกผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ แต่ก็ดูเหมือนว่าประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ จะไม่อยู่กับฝ่ายเรา เวลาทหารเข้าไปในหมู่บ้าน ชาวบ้านจะวิ่งหนี ถามอะไรก็ไม่ค่อยบอกไม่ค่อยอยากพูดจาด้วย ทหารถูกข่มขู่โจมตีเสียชีวิตคราวเดียวกว่ายี่สิบคน จนหาโรงศพที่สกลนครมาใช้ไม่พอ การเดินทางไปไหนมาไหนไม่ไว้ในหมู่บ้านหรือในอำเภอ

แม้กระทั่งในจังหวัดที่มีผู้คนมากมาย ก็ยากที่จะรู้ว่า ใครเป็นใคร เป็นผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือเปล่า

"ถ้าเราไม่สามารถจะแยกได้ว่า คนไหนเป็นผู้ก่อการร้าย และคนไหนไม่ใช่ผู้ก่อการร้ายแล้ว เราคงไม่สามารถต่อสู้กับปัญหานี้ได้สำเร็จ คงจะต้องยิงกับเขาทุกวัน ยิ่งคิดยิ่งถูกบ้าง บางครั้งยิ่งพวกเดียวกันเองก็ได้"

ทำอย่างไรเราจึงจะรู้ว่าคนไหนเป็นคนดีและคนไหนเป็นผู้ก่อการร้าย

เราต้องตอบคำถามนี้ให้ได้ ประชาชนในหมู่บ้านนั้นแหละที่รู้ว่าใครเป็นใคร แต่ก็ไม่สามารถพูดจาอะไร กับพวกเราที่เป็นทหาร ดูเหมือนว่าเขาจะเกลียดและกลัวข้าราชการไปเสียทั้งหมด"

แนวความคิดเรื่อง "การเมืองนำการทหาร" จึงเริ่มต้นที่นี่ เริ่มต้นในพื้นที่ที่มีการต่อสู้ด้วยอาวุธที่รุนแรงที่สุดกว่าภาคอื่นๆ ของประเทศ

เมื่ออ่านและทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ช่วงนั้นแล้วนำมาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกวันนี้ ใช่หรือไม่ว่า... นอกจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและตำรวจจะให้ความคุ้มครองความปลอดภัยแก่ชาวบ้านในการทำมาหากินไม่ได้แล้ว ชาวบ้านยังถูกเจ้าหน้าที่ชั่วข่มเหงรังแก มีการจับกุมคุมขังโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม มีการออกหมายจับมั่วไปหมด มีการอุ้มฆ่า และ ยัดเยียดข้อหาอย่างไม่เป็นธรรมอีกด้วย"

ในขณะที่ "กำลังทหารและกำลังอาวุธในมือของเรามีมากกว่าพวกผู้ก่อการร้ายแต่ก็ดูเหมือนว่าประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ จะไม่อยู่กับฝ่ายเรา" และ "ถ้าเราไม่สามารถจะแยกได้ว่า คนไหนเป็นผู้ก่อการร้าย และคนไหนไม่ใช่ผู้ก่อการร้ายแล้ว เราคงไม่สามารถต่อสู้กับปัญหานี้ได้สำเร็จ"

พลเอก เปรม กล่าวว่า "การทะลวงเข้าสู่มวลชนในหมู่บ้าน เป็นการยึดโดยใช้กระสุนปืนหรือระเบิด เป็นการยึดโดยใช้มนุษยสัมพันธ์ ทำทีความเป็นมิตร และให้ความช่วยเหลือ ช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ช่วยให้เขาปลอดภัยจากการข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลบางคน ช่วยเขาให้มีสุขภาพอนามัยดีขึ้น เป็นต้น นี่เป็นวิธีของ "การเมือง"

แนวคิดของพลเอกเปรมสอดคล้องกับโจทย์ของงานวิจัยชิ้นนี้ว่า "การใช้มนุษยสัมพันธ์ ทำทีความเป็นมิตร และให้ความช่วยเหลือ ช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ช่วยให้เขาปลอดภัยจากการข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลบางคน ช่วยเขาให้มีสุขภาพอนามัยดีขึ้น" คือ แนวทางที่ถูกต้องและยั่งยืนในการสร้างสันติภาพถาวรในเขต 3 จังหวัดภาคใต้

2.7 กรอบคิดการแก้ปัญหาการก่อการร้ายของ มหาเธร์ โมฮัมหมัด

มหาเธร์ โมฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 4 ของประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่ วันที่ 16 กรกฎาคม ปีค.ศ. 1981 (พ.ศ. 2524) เขาเกิดเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 1925 ที่เมืองอาลอร์ เซตาร์ เมืองหลวงของรัฐเคดาห์และได้รับการศึกษาชั้นประถมและมัธยมที่เมืองนี้ ในปี ค.ศ. 1947 เขาสอบเข้าเรียนได้ ที่มหาวิทยาลัยการแพทย์ คิง เอ็ดเวิร์ด 7 ที่สิงคโปร์ (Mahatir 1998)

เมื่อจบการศึกษาแล้วมหาเธร์ได้เข้ารับราชการจนถึงปี 1957 จึงลาออกมาเปิดคลินิกรักษาคนไข้ในบ้านเกิดของเขา มหาเธร์สนใจการเมืองมาตั้งแต่เป็นเยาวชน โดยเป็นสมาชิกขององค์การ United Malays National Organisation (UMNO) ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเมื่อปี 1946 และในการเลือกตั้ง เมื่อปี 1964 เขาได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มหาเธร์ สนใจในด้านการศึกษา จึงได้รับเลือกเป็นประธานสภาอุดมศึกษาในปี 1968 ในปี 1973 เขาได้รับแต่งตั้งเป็นวุฒิสมาชิก และต่อมาได้รับเลือกเป็น ประธานสภามหาวิทยาลัยในปี 1974

ในปี 1981 เขาได้รับการเลือกตั้งเป็นรองประธานพรรค UMNO และเป็นประธานพรรค ใน ปี 1981พรรครัฐบาลผสม Barisan Nasional (National Front) ได้เลือกให้เขาเป็นนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่ปี 1981 ถึง ปี2003

มหาเธร์แต่งงานกับแพทย์หญิง Siti Hasmah bt Mohd Ali โดยพบรักกันในมหาวิทยาลัย และมีลูกด้วยกัน 7 คน

การสร้างสันติภาพของมาเลเซีย

มหาเธร์ โมฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซียกล่าวถึงประสบการณ์การต่อสู้กับการก่อการร้ายภายในประเทศของตนว่า “เราไม่ได้ต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายด้วยอาวุธแต่เพียงด้านเดียว แต่เราควรคำนึงถึงความสามารถเอาชนะใจและจิตวิญญาณประชาชน เพื่อให้ผู้ก่อการร้ายไม่ได้รับการสนับสนุนจากมวลชนอีกต่อไป เราศึกษาถึงสาเหตุของความไม่พอใจของพวกเขา และของผู้สนับสนุน และเราพยายามความไม่พอใจนั้น “ (Mahatir 2003)

ประเทศมาเลเซียเผชิญกับปัญหาการใช้ความรุนแรงของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายาซึ่งมีผู้นำและแนวร่วมเป็นชาวจีนที่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศมาเป็นเวลานานกว่า 42 ปี

มหาเธร์ กล่าวว่า “ผู้ก่อการร้ายอยู่กับเรามาทุกยุคทุกสมัย และยิ่งวันยิ่งมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เราอาจจะเห็นด้วยกับพวกเขา เราอาจจะคิดว่าพวกเขาถูกชักนำอย่างผิดๆ แต่เป็นเรื่องผิดพลาดอย่างยิ่งถ้าเราคิดว่าพวกเขาก่อการร้ายเพื่อเป้าหมายของการก่อการร้ายเพราะมีความสุขกับการทำร้ายหรือเข่นฆ่าเหยื่อ บางคนยอมเสียสละชีวิตตนเอง เช่น กรณี ขับเครื่องบินถล่มตึก เวิลด์เทรดเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2001 ทั้งนี้เพราะพวกเขามีอุดมการณ์ที่ชัดเจนและแน่นอน ”(Mahatir 2003)

“มือดีตีหัวหน้าผู้ก่อการร้ายหลายคนที่กลายมาเป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงในเวลาต่อมา เช่น นาย เนลสัน แมนเดลา แห่งประเทศอัฟริกาใต้ นาย โรเบิร์ต มูกาเบ้ แห่งประเทศซิมบับเว นายยัตเซอร์ อาราฟัต แห่ง ปาเลสไตน์ ฯลฯ ดังนั้นการทำความเข้าใจกับการใช้ความรุนแรงหรือการก่อการร้ายอย่างชัดเจนจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการแก้ไขปัญหการก่อการร้าย หรือการใช้ความรุนแรง”

“ผู้ก่อการร้ายไม่ใช่บุคคลที่แสดงตนอย่างเปิดเผยว่าเป็นผู้ที่ต้องการใช้ความรุนแรง ส่วนใหญ่พวกเขาไม่ใช้ทหารในเครื่องแบบ แต่ก็อาจจะมีบางคนเป็นบุคคลในเครื่องแบบ โดยทั่วไปจะไม่มีใครรู้ได้เลยว่าเขาเป็นผู้ก่อการร้ายจนกระทั่งเมื่อเขาได้ลงมือ”

มหาเธร์ มีมุมมองหรือทัศนะ หรือ ตีความศาสนาอิสลามอย่างเป็นกลาง และไม่สุดขั้วเหมือน ผู้นำศาสนาบางกลุ่ม เขากล่าวว่า

“ระบอบประชาธิปไตยมิใช่ศาสนาใหม่ที่แต่ละต้องไม่ได้ แม้แต่ศาสนาก็ยังถูกตีความหรือบิดเบือนเพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ระบอบประชาธิปไตยที่พำภาวนาโดยโลกตะวันตกนั้นไม่จำเป็นที่เราต้องภาวนาตามด้วย เราจะเลือกเฉพาะสิ่งที่ดี และละทิ้งสิ่งที่เลว”

มหาเธร์ ได้ตีความคัมภีร์กูรอ่านว่า

“พระอัลเลาะห์ได้สร้างมนุษย์ให้หลากหลายและมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความเชื่อ ศาสนา การปฏิบัติพิธีกรรม และเชื้อชาติ เพื่อทดสอบชาวมุสลิมที่ดีให้รู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มิฉะนั้นแล้ว พระอัลเลาะห์ก็จะสร้างมนุษย์ให้มีเพียงศาสนาเดียวและเชื้อชาติเดียว ดังนั้นคนที่นับถือศาสนา ต่างกัน หรือ มีเชื้อชาติต่างกันจึงไม่ใช่ศัตรู คนที่ไม่ยอมเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม ก็หมายความว่า พระอัลเลาะห์ยังไม่ต้องการให้เขาเปลี่ยน อารยธรรมของอิสลามเคยพัฒนาสูงสุดในประเทศสเปนในยุคหนึ่ง และในยุคนี้ มีทั้งชาวยิว และชาวคริสเตียนล้วนทำงานอยู่ในราชสำนักของผู้นำที่นับถืออิสลามอย่างไม่มีปัญหา ”

มหาเธร์ กล่าวต่อไปว่า

“ในยุคอิสลามรุ่งเรืองนั้น ชาวมุสลิมล้วนศึกษาวิทยาการสมัยใหม่ โดยเฉพาะวิทยาการของกรีกและโรมันในด้านคณิตศาสตร์ เคมี และ ชีววิทยา แต่ต่อมามุสลิมรุ่นหลังได้ตีความคัมภีร์กูรอ่านอย่างผิดๆโดยปฏิเสธวิทยาการสมัยใหม่ ทำให้มุสลิมอ่อนแอจนกระทั่งสูญเสียอาณจักรคืนไปให้สเปนและต้องอพยพโยกย้ายหนีภัยกระจัดกระจายไปทั่วแหลมบอลข่าน อาณาจักรออตโตมานอันยิ่งใหญ่ในตุรกีก็ล่มสลายด้วยเหตุผลเดียวกันที่มีผู้นำศาสนารุ่นหลังที่ต้องการอำนาจทางการเมือง จึงตีความคัมภีร์กูรอ่านอย่างคับแคบโดยการปฏิเสธการศึกษาวิทยาการสมัยใหม่ และแข่งกันอ้างว่า ตนเคร่งศาสนามากกว่าผู้อื่น เป็นพวกลัทธิเคร่งคัมภีร์ (Fundamentalism) จึงต้องพ่ายแพ้ต่อคริสเตียนในยุโรป” (Mahatir 2002)

มหาเธร์ กล่าวว่า ปัจจุบันนี้วิธีการและแนวคิดที่นำความหายนะมาสู่โลกอิสลามที่วันนี้ก็ยังดำรงอยู่ แต่ในมาเลเซียเราไม่ยอมให้มีการตีความคัมภีร์กุรอ่านอย่างคับแคบเช่นนั้น ดังนั้น ชาวมุสลิม ฮินดู พุทธ และคริสเตียน จึงอยู่ร่วมกัน เล่นด้วยกันได้อย่างไม่มีปัญหา

แนวคิดในการแก้ไขปัญหาคือการก่อการร้ายของมหาเธร์ โมฮัมหมัด อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ซึ่งมีประสบการณ์ในการต่อสู้กับการก่อการร้ายภายในประเทศของตน ดังนี้

ประเทศมาเลเซียมีประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหาคือการก่อการร้ายและการทำสงครามกับการก่อการร้าย ฝ่ายผู้ก่อการร้ายเชื่อว่าพวกเขาไม่มีวันจะถูกปราบปราม แต่เราก็สามารถยุติ การก่อการร้ายลงได้โดยใช้เวลา 42 ปีตั้งแต่ปี 1948 ถึง 1990 โดยฝ่ายก่อการร้ายยอมวางอาวุธ การที่พวกเขายอมวางอาวุธ เพราะว่ารัฐบาลมาเลเซียไม่ได้ต่อสู้กับการก่อการร้ายด้วยอาวุธแต่เพียงอย่างเดียว เราไม่ได้ไล่ต้อนพวกเขาเข้าไปอยู่ในป่า หรือออกนอกประเทศ หรือบีบให้พวกเขาจนตรอกจนต้องไปเที่ยววางระเบิดไปทั่ว แต่เราณรงค์เพื่อเอาชนะจิตวิญญาณและดวงใจของประชาชนเพื่อให้แน่ใจว่าฝ่ายก่อการร้ายจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ต่อไป เราศึกษาถึงสาเหตุของความไม่พอใจของพวกเขา กลุ่มแนวร่วมและผู้สนับสนุน และเราเยียวยาความไม่พอใจนั้น“

2.8 กรอบคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของต่างประเทศ

หลักนโยบายการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยของจีน

ประเทศจีนเป็นประเทศหนึ่งที่มีชนกลุ่มน้อยรวมทั้งที่เป็นชาวมุสลิมจำนวนมากทางด้านชายแดนประเทศด้านตะวันตก และประเทศจีนมีหลักนโยบายที่ชัดเจนในการเคารพและยอมรับความแตกต่างของชนกลุ่มน้อยในด้านภาษาและวัฒนธรรมโดยการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ในรัฐธรรมนูญ (Jiang, 1994)

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางภาษาพูดและชาติพันธุ์ ตัวเลขที่เป็นทางการของรัฐบาลจีนระบุว่าประเทศจีนมี 55 ชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย ประชากรเหล่านี้รวมกันมีจำนวน 91 ล้านคน(1990) ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้พูดภาษาแตกต่างกันถึง 80 ภาษา และใน 80 ภาษานี้มีภาษาเขียน 30 ภาษา (Zhou,2000).

รัฐธรรมนูญของจีนปี 1954, 1975, 1978, 1982 และ 1999 รับรองสิทธิของชนกลุ่มน้อยในการใช้และพัฒนาภาษาของชาติพันธุ์ของตน แต่ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้เรียนและใช้ภาษาจีนกลางควบคู่กันไปด้วย เพราะรัฐบาลจีนมีสายตายาวไกลและตระหนักว่า การสื่อสารกันให้รู้เรื่องเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาอื่นๆที่จะตามมา ดังนั้นข้าราชการที่ส่งไปทำงานในเขตของชนกลุ่มน้อยทุกคนต้องเรียนพูดและเขียนภาษาของชนกลุ่มน้อยให้ได้ก่อนจะส่งไปทำงานที่นั่น

ในปี ค.ศ. 1950 เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ได้ชัยชนะเป็นรัฐบาล ก็ได้ตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมาหลายแห่งเพื่อสอนภาษาของชนกลุ่มน้อยให้กับข้าราชการของตน

ประเทศจีนมีชนกลุ่มน้อย 10 กลุ่มที่เป็นมุสลิม รัฐบาลกลางจึงมีนโยบายจัดหาอาหารฮาลาลให้ในหน่วยงาน รวมทั้งโรงเรียนของรัฐทุกแห่งในถิ่นฐานของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ นอกจากนี้ อาหารที่ขายตามเมืองใหญ่ๆ ที่มีชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมก็ต้องติดตรา อาหารฮาลาลด้วย (Wu, 1997)

ในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย รัฐบาลของจีนได้ออกกฎหมายให้มีการตั้งสถาบันขึ้นทั้งในส่วนกลางและในมณฑลของชนกลุ่มน้อย โดยได้รับเงินจากรัฐบาลกลางให้รวบรวม เรียบเรียง แปล และ ตีพิมพ์งานวรรณกรรม งานประวัติศาสตร์ ฯลฯ ออกเผยแพร่ รวมทั้ง ดำเนิน การบูรณะ ปฏิสังขรณ์ และอนุรักษ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ โบราณสถาน

นับตั้งแต่มีการก่อตั้งสถาบันข้างต้นจนถึงปี 1998 ได้มีการรวบรวมผลงานของชนกลุ่มน้อย ได้มากกว่า 120,000 เรื่อง โดยเฉพาะวรรณกรรมเก่าๆ และตำราโบราณ ครั้งหนึ่งของจำนวนนี้ได้รับการเรียบเรียง และ อย่างน้อย 5,000 เรื่องได้รับการตีพิมพ์ออกเผยแพร่ (Zhou, 2000)

นอกจากด้านศิลปวัฒนธรรมแล้ว ด้านโครงสร้างพื้นฐานในเขตชนกลุ่มน้อยก็ได้รับการสนับสนุนเพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ทำให้ชนกลุ่มน้อยไม่รู้สึกแปลกแยก เช่นกรณีของธิเบต

ตั้งแต่ปี 1984-1994 รัฐบาลกลางจีนได้ดำเนินการก่อสร้างโครงการสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ มากถึง 43 โครงการ ในมณฑลธิเบต โดยใช้งบประมาณลงทุนมากถึง 25,000 ล้านบาท

จากปี 1994-2001 รัฐบาลจีนได้ลงทุนก่อสร้างในธิเบตเพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่อันล้ำหลังของประชาชนอันเป็นผลพวงของการปกครองแบบระบอบทาสิตที่ดินของทะเล ลามะ อีก 30 โครงการ คิดเป็นเงิน 2 แสนล้านบาท

รัฐบาลจีนได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ครั้งที่ 10 (2001-2005) โดยกำหนดงบประมาณในการพัฒนาธิเบตเป็นจำนวนเงิน 1.5 แสนล้านบาท รวมทั้งการสร้างรถไฟความเร็วสูง เชื่อมมณฑลส่วนกลางมาถึงเมืองหลวงของธิเบต ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมืองหลวงที่อยู่สูงที่สุดหรือเป็นหลังคาของโลก รถไฟความเร็วสูงสายนี้ได้เปิดดำเนินการไปแล้วในปี 2007 นี้ (Jiang 1994)

เวียดนามเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ดำเนินนโยบายต่อชนกลุ่มน้อยอย่างเท่าเทียมกัน เวียดนามจึงสามารถระดมทรัพยากรมนุษย์ ที่มีถึง 54 ชนเผ่าซึ่งได้รับสิทธิและการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน มาเข้าร่วมในการพัฒนาประเทศ

ความขัดแย้งและความรุนแรงในลักษณะที่เกิดขึ้นกับชาวไทยเชื้อสายมลายูใน 3 จังหวัดภาคใต้ของไทยจึงไม่เกิดด้วยเหตุนี้

ตัวอย่างรูปธรรม คือ ผู้วิจัยได้ขึ้นไปเยี่ยมชมภูมิเขตนเบียนฟู ที่อยู่บนยอดภูเขาสูง และได้เห็นโรงเรียนประชาบาลของชาวเขาเผ่าไทยดำเป็นตึกใหญ่โตทันสมัยเหมือนกับโรงเรียนเอกชนใน

บ้านเรา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงนโยบายการให้การศึกษาอย่างเท่าเทียมกันอันเป็นรากฐานของการแก้ไข ปัญหาความยากจนและล้าหลังที่ตรงจุดที่สุด ผิดกับเด็กๆ ชาวเขาบ้านเราที่ถูกทอดทิ้ง

ประเทศจะเข้มแข็งได้ ทรัพยากรบุคคลในประเทศจะต้องได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม มี คุณภาพและทั่วถึง จุดแข็งของเวียดนามจึงอยู่ที่ทรัพยากรบุคคล หรือประชาชนของเขานี่เอง

อันที่จริงชัยชนะที่เคียนเบียนฟูนั้นชี้ขาดที่การได้รับความร่วมมือจากชนกลุ่มน้อยเผ่าไทยดำ โดยเฉพาะแม่ทัพฝ่ายพลาธิการที่อำนวยความสะดวกปืนใหญ่เป็นชั้นๆ แล้วขบวนขึ้นไปประกอบบนยอด เขา แล้วใช้ปืนใหญ่เหล่านี้ยิงถล่มใส่ป้อมค่ายที่ฝรั่งเศสคุยว่าแข็งแรงที่สุดและไม่มีใครจะตีแตกได้ ก็เป็นการพิสูจน์ว่านโยบายที่ให้ความสำคัญและเคารพสิทธิของชนกลุ่มน้อย มีแต่จะทำให้ประเทศชาติเข้มแข็งยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วัฒนธรรมความเชื่อและประเพณี และสถาบันที่สำคัญของชุมชน

3.1 สถาบันการศึกษาปอเนาะ

โรงเรียนปอเนาะ คือ วัฒนธรรมและสถาบันที่สำคัญของชุมชน

ปัญหาความไม่เข้าใจ หรือ ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในด้านวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูทำให้เกิดความระแวง หรือความพยายามปกป้องเอกลักษณ์ของตนอย่างเด็ดเดี่ยว

การศึกษาวัฒนธรรม ความเชื่อและประเพณีซึ่งกันและกันอย่างถ่องแท้จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ง่ายขึ้น ดังที่ ดร.รุ่ง แก้วแดง ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และเป็นชาวยะลาโดยกำเนิดได้กล่าวถึงการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ดังนี้

“คนไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และทั้งประเทศจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจต่อความเชื่อและสาระสำคัญของศาสนาอิสลาม ซึ่งแตกต่างไปจากศาสนาพุทธ ถ้าคนไทยส่วนใหญ่มีความเข้าใจ ปัญหาในเรื่องการดูถูก การรังเกียจคนไทยมุสลิมก็จะหมดไป” (รุ่ง ,2548)

การศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของโรงเรียนปอเนาะคือสิ่งที่ ดร.รุ่ง แก้วแดง ตอกย้ำให้เราให้ความสำคัญในการศึกษาถึงระบบการศึกษาของชาวมุสลิม นอกจากนี้ ดร.รุ่ง แก้วแดงยังได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับสถาบันศึกษาปอเนาะ ดังนี้

เนื่องจากปอเนาะเป็นสถาบันสอนศาสนา มิใช่สถานศึกษาในระบบ จึงควรดำเนินการใน 2 ทาง คือ

1. สถาบันใดต้องการคงความเป็นปอเนาะดั้งเดิม สอนศาสนาอย่างเดียวสามารถดำเนินการต่อไปได้

2. สถาบันใดต้องการพัฒนาให้มีการเรียนวิชาสามัญหรือวิชาชีพควบคู่ไปด้วยก็ให้ดำเนินการได้โดยรัฐต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

3.สนับสนุนและดูแลให้สถาบันศึกษาปอเนาะมีความเข้มแข็งทั้งด้านคุณภาพ มาตรฐาน ผู้บริหาร ครู บุคลากรและผู้เรียน

4. โรงเรียนปอเนาะได้รับการกล่าวถึงในเหตุการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ อย่างมากว่านักเรียนจำนวนไม่น้อยในโรงเรียนปอเนาะเป็นผู้ก่อเหตุความรุนแรง รวมทั้งอุสตาซบางคนหรือ โต๊ะครูบางคนเป็นผู้สอนให้ตีความคัมภีร์กุรอานในลักษณะที่สนับสนุนการใช้ความรุนแรง ทั้งๆที่ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งสันติสุข สุเทพ สุนทรเกสัช ได้เคยศึกษาประวัติความเป็นมาของ โรงเรียนปอเนาะ อย่างลึกซึ้ง และมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายในการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้ข้อมูลจาก อาจารย์ยัสซัน

มัดหมาน (Hasan Madmam) ผู้เคยดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ข้อมูลส่วนใหญ่เก็บความจากการศึกษาของ สุเทพ สุนทรภัส และข้อเขียนของอาจารย์ฮัสซัน มัดหมาน (Hasan Madmam) ซึ่งได้ทำการวิจัยและเขียนรายงานเกี่ยวกับความเป็นมาและบทบาทความสำคัญของโรงเรียนปอเนาะในจังหวัดปัตตานีที่มีเนื้อหา ข้อมูลที่ครอบคลุมและคมชัดมากที่สุด อาจารย์ฮัสซันยังได้เสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งในการปรับการเรียนการสอนของโรงเรียนปอเนาะให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของศาสนาอิสลาม และระบบการศึกษาสมัยใหม่ ในการเขียนบทความนี้ ผู้เขียนได้รับความรู้และความคิดจากรายงานวิจัยของอาจารย์ฮัสซัน มัดหมานดังกล่าวเป็นอย่างมาก (Madmam 2002)

ปัจจุบัน โรงเรียนดาดิคามีอยู่จำนวน 1,343 แห่ง สถาบันศึกษาปอเนาะ 255 แห่ง ขณะที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มี 307 แห่งทั่วปัตตานี ยะลาและนราธิวาส

3.2 ประวัติความเป็นมา ของ ปอเนาะ

รากศัพท์ของคำว่า “ปอเนาะ” มาจากภาษามลายู โดยมีรากศัพท์จากภาษาอาหรับว่า Fundok ออกเสียงว่า ฟุน ได๊ก ซึ่งแปลว่ากระท่อม หรือ ที่พักแรม

สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ ฉบับทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ม.ศ.ว.) สงขลาฉบับ พ.ศ. 2529 เล่ม 7 ระบุว่า ปอเนาะเกิดขึ้นในประเทศอียิปต์ แล้วแพร่มาสู่เอเชียที่ประเทศ มาเลเซียก่อนต่อมาจึงเผยแพร่อำนาจเข้าสู่ทางใต้ของประเทศไทยที่ปัตตานี แล้วขยายไปถึงกรุงศรีอยุธยา และแหล่งชุมชนไทยมุสลิมทั่วประเทศ

เชื่อกันว่า ปอเนาะแห่งแรกตั้งขึ้นที่ บิดนังดาโย ใกล้ๆ ตำบล สะนอ อำเภอ ยะรัง จังหวัดปัตตานี

"ปอเนาะ" เป็นสถาบันการศึกษาตามจารีตประเพณี ที่ใช้สร้างบูรณาการให้กับศาสนาและสังคมของชาวมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ปัจจุบัน **"ปอเนาะ"** ได้กลายเป็นศูนย์กลางความสนใจ แม้กระทั่งความขัดแย้ง รวมทั้งความพยายามจากภายนอกและภายใน ที่จะสร้างความทันสมัยให้กับสถาบันการศึกษาศาสนาและสังคมอิสลาม

ปอเนาะถือกำเนิดและเป็นพัฒนาการรูปแบบของโรงเรียนสอนศาสนาในประเทศภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ที่นับถือศาสนาอิสลาม ที่สำคัญคืออินโดนีเซีย และโดยเฉพาะในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยปอเนาะมีความสำคัญในสังคมมุสลิม การทำความเข้าใจกับสถานการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัด ภาคใต้จึงจำเป็นต้องศึกษาถึง โครงสร้าง และการเรียนการสอน ของโรงเรียนปอเนาะ ตลอดจน ความพยายามของรัฐบาลไทย ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ

และสังคม ที่จะเข้าไปปรับเปลี่ยนและบูรณาการโรงเรียนปอเนาะให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษาและบูรณาการแห่งชาติ

3.3 ความสำคัญของสถาบันการศึกษาในศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลามในประเทศภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นศาสนาที่แพร่กระจายเข้ามาสู่อาณานิคมบริเวณที่มีได้มีอารยธรรมแบบอาหรับ หากแต่มีอารยธรรมของฮินดู-พุทธลงรากเป็นปึกแผ่นมั่นคงอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นการแพร่ขยายเข้ามาของศาสนาอิสลามจึงดำเนินไปด้วยความยากลำบากอย่างช้าๆ และในที่สุดก็สามารถเข้าไปแทนที่คตินิยมเชื่อที่มีอยู่เดิมได้เพียงบางส่วน

จากข้อเท็จจริงที่กล่าวข้างต้น ผลที่เกิดขึ้นมาก็คือคำสอนหลักของศาสนาอิสลาม อย่างในเรื่องที่ว่าพระอัลเลาะห์เป็นพระเจ้าเพียงองค์เดียว ศาสดามุฮัมมัดคือศาสนทูตของพระองค์ และความน่าเชื่อถือของคัมภีร์อัลกุรอาน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และแม้ในปัจจุบันเป็นหลักศรัทธาของศาสนาที่จะต้องดำรงไว้ท่ามกลางความเชื่อของศาสนาอื่นๆ ซึ่งในบางครั้งก็ต้องเผชิญกับความรู้สึกลดถอยหรือเป็น ศัตรูกับศาสนาที่มีอิทธิพลครอบงำอยู่ก่อนในสังคม

เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากสังคมวัฒนธรรมที่ศาสนาเติบโตขึ้นมา เมื่อเปรียบเทียบกับศาสนาอื่นๆ อย่างเช่น ศาสนาคริสต์ในประเทศตะวันตก ศาสนาฮินดูในอินเดีย หรือแม้แต่ศาสนาอิสลามเอง ในบริเวณคาบสมุทรอาระเบีย ในการสร้างความเป็นปึกแผ่นศาสนาอิสลามในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์จึงจำเป็นต้องระดมพลกำลังทางด้านการองค์กรและวุฒิปัญญาจากภายใน เพื่อที่จะสามารถดำรงความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กับศูนย์กลางศาสนาอิสลามที่อยู่ห่างไกลไว้ได้

อย่างไรก็ตามในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 13-16 เมื่อศาสนาอิสลามได้รับการยอมรับ คตินิยมเชื่อเดิมของท้องถิ่นก็ได้รับการบูรณาการเข้าไปอยู่ภายใต้กรอบที่มีลักษณะกว้างๆ และครอบคลุมของ "ความเป็นมุสลิม"

การแพร่ขยายเข้ามาในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ในกระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรม นอกจากศาสนาอิสลามจะอาศัยคตินิยมเชื่อที่ได้รับมาสมัยเริ่มแรกจากอินเดีย (ลัทธิซุฟี) ที่ค่อยๆ แทรกตัวเข้าไปแทนที่ความเชื่อดั้งเดิมของท้องถิ่นแล้ว ในการสร้างบูรณาการทางศาสนาและสังคมศาสนาอิสลามยังจำเป็นต้องใช้สถาบันการศึกษาเป็นเครื่องช่วย ด้วยเหตุผลสำคัญอีก 2 ประการ

เหตุผลประการแรก เป็นธรรมชาติหรือลักษณะสำคัญของจารีตศาสนาอิสลามเอง ที่มีลักษณะเป็นหลักการ (Doctrinal) เป็นบทบัญญัติหรือกฎหมาย (Legalistic) และเป็นคัมภีร์ (Scriptural) ซึ่งโดยพื้นฐานแล้วอาจกล่าวได้ว่ามีลักษณะในทางวรรณกรรมหรืออักษรศาสตร์ (Literary) เป็นกระแสหลักของจารีตศาสนาอิสลาม

เหตุผลประการที่สอง โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่าไม่มีสถาบันใดๆ ในศาสนาอิสลามที่จะสามารถถ่ายทอดจารีตศาสนาอิสลาม ที่มีคุณลักษณะต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นโรงเรียนสอนศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญ ด้วยเหตุผลที่ว่าศาสนาอิสลามแม้ในด้านที่เป็นรหัสลับ (Mystical Aspects) ก็มีความโน้มเอียงที่จะเน้นความสำคัญของความเป็นผู้รู้หรือปราชญ์ (Scholasticism) นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับศาสนาที่ยึดคัมภีร์เป็นหลักอื่นๆ อย่างเช่น ศาสนาครีสเตียน พุทธศาสนา และศาสนาฮินดู สถาบันที่มีความสำคัญอย่างเช่น พระหรือนักบวช (Priesthood) ไม่มีในศาสนาอิสลาม จะมีก็แต่ผู้รู้ทางศาสนาที่เรียกว่า "อูลามา" (Ulama) ที่มีลักษณะความเป็นปัจเจกชนสูง และมีการรวมกลุ่มกันเพียงหลวมๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การยอมรับนับถือศาสนาอิสลาม (Islamization) ของปัจเจกชน หรือแม้แต่ของกลุ่มดำเนินไปในลักษณะเดียวกับกระบวนการศึกษา คือดำเนินไปตามขั้นตอนอย่างช้าๆ เริ่มต้นด้วยการยอมรับศรัทธาในศาสนา (Confession of Faith) ต่อจากนั้นก็เป็นการยอมรับหลักสำคัญของศาสนา (The Pillars) แล้วจึงมาถึงการปฏิบัติตาม บทบัญญัติของศาสนา (The Laws) และท้ายที่สุดโดยเฉพาะตามจารีตที่สืบทอดและยึดถือเป็นหลักปฏิบัติทางการศึกษา ถึงจะเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมาย พระคัมภีร์อัลกุรอานและจารีตของศาสนาฮาดิซ (Hadith) ซึ่งถือเป็นแหล่งที่มาของหลักศาสนา บรรทัดฐานอันซับซ้อน อรรถาธิบาย และการนิยามความหมายที่ประกอบขึ้นเป็นหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งจะสามารถเข้าใจได้ตามลำดับ หลังจากที่มีความแม่นยำในคัมภีร์อัลกุรอานแล้ว

อย่างไรก็ตามในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะมีความลึกซึ้งหรือสามารถบรรลุความเป็นผู้รู้หรือปราชญ์มากน้อยเพียงใดก็ตาม ถือว่ามีความสำคัญในความเป็นมุสลิม ดังนั้นโดยสรุปจึงอาจกล่าวได้ว่าการยอมรับนับถือศาสนาอิสลามไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน หรือสามารถรู้แจ้งเห็นจริงได้ทั้งหมดโดยตลอด แต่จะต้องค่อยเป็นค่อยไปเหมือนกับการค่อยๆ หันหน้าไปสู่แสงสว่าง (ใหม่) อย่างช้าๆ (Madmarn 2002)

3.4 กำเนิดและพัฒนาการโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในประเทศภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ (อินโดนีเซีย)

เนื่องจากอินโดนีเซียเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ที่ศาสนาอิสลามได้แพร่ขยายเข้ามาจากประเทศอินเดียก่อนที่จะเข้ามาสู่ดินแดนในแหลมมลายูและภาคใต้ของประเทศไทยตามลำดับ นอกจากนี้อินโดนีเซียยังมีระบบโรงเรียนสอนศาสนาที่มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบมาตลอดระยะเวลา 5-6 ศตวรรษ พร้อมๆ กับขบวนการปฏิรูปต่างๆ ของศาสนาอิสลาม ยิ่งไปกว่านั้นตามที่เป็นข่าว ในการปรับปรุงระบบการเรียนการสอนโรงเรียนปอเนาะในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย รัฐบาลจะได้นำเอาระบบโรงเรียน "มอดราซาฮ์" (Madrasah) ที่มีอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไน มาเป็นแบบอย่าง ในตอนต่อไปเราจะได้พิจารณาในสาระสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการรูปแบบของโรงเรียนสอนศาสนาที่เกิดขึ้นในประเทศอินโดนีเซีย โดยหวังว่าจะช่วยให้เราเข้าใจปัญหาของ โรงเรียนปอเนาะที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ได้ดียิ่งขึ้น

ตามความเป็นมาในประวัติศาสตร์ของอาณาจักรชวาสมัยกลาง สำนักการศึกษาศาสนาอิสลามที่มีชื่อเรียกว่า "มาดราซาห์" (Madrasah) ไม่ได้มีกำเนิดมาจากศาสนาอิสลาม แต่มาจากวัดของศาสนาฮินดูและพุทธ โดยเป็นอาศรมหรือที่พำนักซึ่งแยกออกมาอยู่ต่างหากของพระ หรือนักบวช หรือผู้รู้ทางศาสนา เพื่อศึกษาหรือเขียนคัมภีร์ศาสนา หรืออาจเป็นที่พักเดินทางของผู้จาริกแสวงบุญ หรือไม่ก็เป็นสถานที่ซึ่งเยาวชนของท้องถิ่นได้รับการศึกษาอบรมทางศาสนา และในสมัยต่อมา คัมภีร์ที่ใช้ในสถานที่ดังกล่าวอาจจะเปลี่ยนจากคัมภีร์ตันตริก (Tantric) ของศาสนาฮินดูและคัมภีร์ของพุทธศาสนา มาเป็นคัมภีร์อัลกุรอาน และผู้ที่พำนักอยู่ในสถานที่เหล่านั้น แทนที่จะเป็นพระ หรือนักบวช ก็เปลี่ยนมาเป็น "อูลามะ" (Ulama) หรือผู้รู้ศาสนาอิสลาม

ในปัจจุบัน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในประเทศอินโดนีเซียที่เรียกว่า "เปสันเตรีน" (Pesantren) ก็ยังคงรักษารูปแบบจารีตดั้งเดิมไว้ บริเวณที่พักของนักเรียนที่มีรั้วล้อมรอบ มักจะเป็นที่โล่งในป่าหรือบริเวณชายขอบหมู่บ้าน ประกอบด้วยครูสอนศาสนาเรียกว่า "กิจาจิ" (Kijaji) และนักเรียนชาย (ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ได้แต่งงาน) จำนวนหนึ่งที่มาเรียนการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน รวมทั้งการฝึกปฏิบัติ ลัทธิรหัส (Mystical Exercise) ซึ่งเป็นอิทธิพลของอินเดียที่หลงเหลืออยู่เป็นภาษาอาหรับ ด้วยสำเนียงค่อนข้างไปทางอินเดียและเปอร์เซียในสมัยต่อมา จากผลของการติดต่อสื่อสารกับตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นศูนย์กลางของศาสนาอิสลาม จากการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ (Hajji) ที่เมืองเมกกะ มีการเผยแพร่สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม และมีชาวอาหรับอพยพเข้ามามากขึ้น ได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิบัติตามบทบัญญัติของคัมภีร์อัลกุรอานโดยเคร่งครัดมากขึ้น โรงเรียนสอนศาสนาเปสันเตรีนได้กลายเป็นโรงเรียนสอนคัมภีร์อัลกุรอาน (Qur'anic School) อย่างแท้จริง ภายใต้การนำของผู้ที่กลับมาจากการไปทำพิธีฮัจญ์ที่เมืองเมกกะ (Hajji) โดยได้รับทุนสนับสนุนจากชาวมุสลิมผู้มีฐานะ

ในสมัยแรกๆ รูปแบบภายนอกของโรงเรียนเปสันเตรีนไม่ได้เปลี่ยนไปเท่าใดนัก แต่เนื้อหาของวิชาที่สอนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ มีการสอนวิชาศาสนาอิสลามคลาสสิก เช่น ฟิกห์ (Fiqh-นิติศาสตร์) ตาฟซีร์ (Tafsir-อรรถาธิบายของคัมภีร์อัลกุรอาน) ตารักฮ์ (Taraqh-ประวัติศาสตร์ศาสนา) เตาฮิด (Tawhid-เทววิทยา) และอื่นๆ

ในคริสต์ศตวรรษที่ 11-12 ได้เกิดการฟื้นฟูศาสนาอิสลามขึ้นในตะวันออกกลาง ซึ่งกิบน์นักประวัติศาสตร์ศาสนาอิสลามชาวอังกฤษได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า "เป็นจุดเปลี่ยนในประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอิสลามที่มีความสำคัญ" เป็นการเปลี่ยนที่ยังคงรักษารูปแบบศาสนาอิสลามสมัยกลางไว้อย่างมั่นคง ซึ่งได้ส่งอิทธิพลไปยังศาสนาอิสลามของอินโดนีเซียในสมัยต่อมาเป็นเวลาถึง 5-6 ศตวรรษ ในระยะเวลาดังกล่าวเปสันเตรีนได้ทำหน้าที่เชื่อมประสานแนวความคิด ระหว่างสำนักความคิดที่ถือ บทบัญญัติทางศาสนาเป็นกฎหมาย (Shari'a Legalism) และสำนักที่มีวิถีปฏิบัติตาม

จารีตของลัทธิหะสนียัม (Tariqa Mysticism) ภายใต้การนำของอาห์เหม็ด อัล-กาซาลิ (Ahmed al-Ghazali ค.ศ.1058-1111) นักปรัชญาชาวเปอร์เซียที่มีชื่อเสียง

ในสมัยต่อมานักปฏิรูปศาสนากลุ่มที่เน้นหลักการพื้นฐานของศาสนา (Fundamentalism) และกลุ่มทันสมัยนิยม (Modernism) ได้โจมตีเปสันเตรีนว่ามีจารีตทางวุดิปัญหาที่สืบทอดมาจากความเชื่อศาสนาฮินดูและพุทธ แนวความคิดของนักปฏิรูปศาสนาสมัยใหม่ทั้งสองกลุ่ม จะเห็นได้จากคตินัยของกลุ่มแรก ที่มีการเรียกร้องให้ "หันกลับไปหาคัมภีร์อัลกุรอาน" และของกลุ่มหลังที่มีคตินัยว่า "ศาสนาอิสลามมีความทันสมัยตลอดกาล" แต่ความสำเร็จที่แท้จริงของนักปฏิรูปศาสนาของอินโดนีเซีย ก็คือการแนะนำโรงเรียนสมัยใหม่ ที่มีการแบ่งชั้นเรียนและสอนวิชาสามัญ หรือที่อาจเรียกว่าได้ว่าเป็น โรงเรียนที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุผล (Rationalized School) เข้าไปสู่จารีตการศึกษาศาสนาอิสลาม นักปฏิรูปศาสนาของอินโดนีเซียเรียกโรงเรียนสอนศาสนาแบบใหม่ว่า "มาดราซาช์" (Madrasah) โดยมุ่งที่จะชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนเปสันเตรีนเป็นผลิตผลของการประนีประนอมจารีตอันหลากหลายที่ได้อิทธิพลมาจากอินเดีย ดังนั้นการที่จะทำให้มาดราซาช์เป็นโรงเรียนสอนศาสนาที่แท้จริงของชาวมุสลิม จำเป็นจะต้องชำระล้างความ "ล้าหลัง" และ "ไม่ทันสมัย" ให้หมดสิ้นไป

นวัตกรรมที่โรงเรียนมาดราซาช์นำเข้าเข้าไป ประกอบด้วยวิชาสามัญ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาละติน ประวัติศาสตร์ชาติ ภูมิศาสตร์ วรรณคดี และอื่นๆ มีการจัดหลักสูตร โดยกำหนดวิชาที่จะต้องเรียน จำนวนชั่วโมงเรียน ชั้นเรียน ตำราเรียน การสอบ การให้คะแนน ประกาศนียบัตร และอื่นๆ มีการจ้างครูสอน ซึ่งแม้จะเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นผู้รู้ทางศาสนา (Ulama) เป็นโรงเรียนไปกลับ แทนที่จะเป็นโรงเรียนกินนอน และที่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงหน้ามือเป็นหลังมือ ก็คือเป็นระบบสหศึกษา ที่จัดให้นักเรียนชายหญิงเรียนด้วยกัน

ในระบบโรงเรียนมาดราซาช์ การสอนวิชาศาสนายังคงมีอยู่ โดยมีสัดส่วนเป็น 1 ใน 3 หรือ 2 ใน 3 ของวิชาที่สอนในหลักสูตร แต่วิธีการเรียนการสอนเปลี่ยนจากเดิม คือแทนที่จะเป็นการอ่าน (ท่อง) ตามครูอย่างในโรงเรียนเปสันเตรีน ซึ่งนักเรียนจะไม่รู้ความหมายของคำภาษาอาหรับ ในระบบการเรียนแบบใหม่ นักเรียนจะเข้าใจความหมายของคำ โดยมีผู้รู้ภาษาอาหรับที่เรียกว่า "อาลิม" (Alim) เป็นผู้อธิบาย ระบบของโรงเรียนมาดราซาช์พยายามที่จะให้นักเรียนเข้าใจภาษาอาหรับโดยตรง หรือไม่ก็โดยอาศัยคำแปลภาษาท้องถิ่น ในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่าในขอบเขตอันหนึ่ง ความรู้ศาสนาตามจารีตดั้งเดิม มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยมีผู้รู้ภาษาอาหรับ หรือ "ฮัจจิ อาลิม" (Hajji alim) เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้น จากการศึกษาของคลิฟฟอร์ด เกียร์ด ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 20 ในอินโดนีเซีย ไม่มีโรงเรียนมาดราซาช์ ในความหมายปัจจุบัน แต่ในทศวรรษปี พ.ศ. 2493 มีโรงเรียนมาดราซาช์อยู่ 12,000 โรง และมีนักเรียนประมาณ 1 หรือ 1.5 ล้านคน ในขณะที่โรงเรียนเปสันเตรีนมี 53,000 โรง และมีนักเรียนประมาณ 2 ล้านคน ผลกระทบที่ระบบโรงเรียนมาดรา

ชาวมุสลิมต่อการศึกษาศาสนาอิสลาม แม้ไม่อาจกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่อย่างน้อยก็มิผลทำให้การติดขัดกับพิธีกรรมที่ปราศจาก เหตุผลและ ลัทธิกฎหมายที่ไร้แก่นสารฟุ้งคลายไปได้มาก

ในระยะเริ่มแรกปฏิกิริยาที่มีต่อโรงเรียนมาดราซาส์ของฝ่ายเคร่งครัดศาสนาเป็นไปตามความคาดหมาย คือมีการต่อต้านและความรู้สึกเป็นอริ เพราะการศึกษาในระบบใหม่มีผลกระทบโดยตรง ต่อโครงสร้างอำนาจของผู้รู้ศาสนา (Ulama) เพราะคงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไปที่จะต้องเดินทางไปทำพิธีฮัจญ์ที่เมกกะ เพื่อจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้รู้ทางศาสนา หรือสามารถท่องจำคัมภีร์อัลกุรอาน เพื่อที่จะสื่อ

เนื้อหาทางวุฒิปัญญาของจารีตศาสนาอิสลาม นอกจากนี้การเรียนการสอนแบบใหม่ยังช่วยให้สามารถที่จะเชื่อมโยงวิชาหนึ่งกับวิชาอื่นๆ ได้ แต่ปฏิกิริยาในทางต่อต้านของผู้เคร่งครัดศาสนาก็เป็นเพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ เพราะตั้งแต่เริ่มแรก ผู้รู้ทางศาสนาบางคนก็ดูเหมือนจะมองเห็นว่าจะต้องมีการปรับเปลี่ยน ถ้าพวกเขาต้องการที่จะรักษารฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณไว้

ผู้รู้ทางศาสนาในอินโดนีเซียได้ก่อตั้ง "นาดาตุล อุลามะ" (Nadatul Ulama) ซึ่งเป็นองค์กรฟื้นฟูของผู้รู้ทางศาสนา เพื่อปรับแนวความคิดให้เข้ากับนวัตกรรมของนักปฏิรูปศาสนา บนพื้นฐานของระบบโรงเรียนเปสันเตร์น โรงเรียนมาดราซาส์ได้เริ่มปรากฏขึ้น โดยมีผู้รู้ทางศาสนาเป็นผู้นำ และมีผู้ที่มีความคิดสมัยใหม่ให้ความช่วยเหลือ ส่วนนักปฏิรูปศาสนาก็ยังคงพัฒนาระบบโรงเรียนของตนต่อไป จนเกิดเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเรียกว่า "เซโกลาห์ อิสลาม" (Sekolah Islam) ซึ่งมีระบบการเรียนการสอนคล้ายกับโรงเรียนคาทอลิกที่มีอยู่ในสหรัฐอเมริกาและยุโรปสมัยก่อน เป็นโรงเรียนสามัญที่เพิ่มการสอนศาสนาเข้าไป และต่างกับโรงเรียนมาดราซาส์ ที่การศึกษาวิชาสามัญขาดความเป็นอิสระ แต่จะต้องรับใช้ (มีความสำคัญเป็นรอง) การเรียนการสอนทางศาสนา (อันศักดิ์สิทธิ์) ปัญหาข้อโต้แย้งของโรงเรียนแบบใหม่นี้ จึงเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างวิชาทางศาสนาและวิชาสามัญ แทนที่จะเป็นความชอบธรรมหรือความเป็นจริงของการเรียนการสอนวิชาสามัญ

เท่าที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนรูปสถาบันการศึกษาศาสนาอิสลามในประเทศอินโดนีเซีย สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของศาสนา ดังจะเห็นได้ว่าหลักการของศาสนาอิสลามสมัยกลางได้รับการบูรณาการเข้าไปในระบบโรงเรียนเปสันเตร์น โดยมีการปรับเปลี่ยนเล็กน้อยจากอิทธิพลความคิดสมัยใหม่ แต่ขณะเดียวกันก็ยังคงมีอิทธิพลของลัทธิรหัสนิยมดั้งเดิมหลงเหลืออยู่ตามโรงเรียนในภูมิภาครอบนอก ปฏิกิริยาของนักปฏิรูปศาสนาต่อการนำเอาวิชาสามัญ เช่น การอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ เข้าไปสู่การศึกษาศาสนาที่เคร่งครัดของโรงเรียนมาดราซาส์ ก็ยังคงมีอยู่ในทุกหมู่บ้าน ที่เคร่งศาสนา แนวความคิดของนักปฏิรูปศาสนาที่จะชำระศาสนาให้บริสุทธิ์ตามแบบศาสนาอิสลามสมัยกลาง โดยปรับให้เข้ากับโลกสมัยใหม่ จะปรากฏเห็นได้ชัดในโรงเรียน

เซโกลาส อิสลาม ในระดับประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเมืองและใน "มหาวิทยาลัย" อิสลามที่อยู่ตามเมืองใหญ่ๆ ของอินโดนีเซีย

ในประเทศอินโดนีเซีย ปัจจุบันโรงเรียนได้กลายเป็นสถานที่สำคัญทางพิธีกรรมยิ่งกว่าสถานประกอบพิธีทางศาสนา (Balaisah) และมัสยิด เป็นแกนกลางโครงสร้างของศาสนาอิสลาม เท่าๆกับที่เคยเป็นมาในอดีต การเปลี่ยนรูปโรงเรียนสอนศาสนา จะเห็นได้ชัดกว่าพัฒนาการความคิดทางศาสนา กฎหมาย จริยธรรม หรือเทววิทยา โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่าแนวโน้มที่เป็นนวัตกรรมของศาสนาอิสลาม จะมีศูนย์รวมอยู่ที่การปฏิรูปการศึกษามากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านองค์กร หรือ แนวการปฏิรูป หรือแม้แต่แนวความคิดทางศาสนา และถือได้ว่ามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อกระบวนการสร้างความทันสมัยของ

สังคมอิสลามในอินโดนีเซีย รวมถึงในประเทศของภูมิภาคอื่นๆ ที่นับถือศาสนาอิสลามด้วย (Madmarn 2002)

3.5 กำเนิดโรงเรียนสอนศาสนาในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย

ในระหว่าง พ.ศ.2473 -2493 เมืองจะนะในจังหวัดสงขลา เป็นผู้ที่รู้จักในบรรดาชุมชนชาวมุสลิมทั้งที่พูดภาษามลายูและภาษาไทย ว่ามีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามตามจารีตประเพณี ที่รู้จักกันในนาม "โรงเรียนปอเนาะ" (Pondok) และมีครูสอนศาสนาที่เรียกว่า "โต๊ะครู" (Tok Guru) ที่มีชื่อเสียง ชาวชนที่อยู่ในจังหวัดภาคใต้ ได้แก่ นครศรีธรรมราช ตรัง พังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พัทลุง และสงขลา รวมทั้งใน 4 จังหวัดชายแดน คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล ต่างก็สนใจใคร่ที่จะมาเรียน

ความจริงในเมืองจะนะของจังหวัดสงขลา มีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามอยู่หลายแห่ง แต่ที่ถือว่ามีชื่อเสียงมีอยู่ 4 แห่ง มีชื่อเรียกตามชื่อของโต๊ะครู คือ

1. โรงเรียนปอเนาะโต๊ะครูฮิโนร์
2. โรงเรียนปอเนาะโต๊ะครูฮิเลห์
3. โรงเรียนปอเนาะโต๊ะครูฮิโซหมัด และ
4. โรงเรียนปอเนาะโต๊ะครูคูนี หรือปอเนาะปาดัง ลังกา

โรงเรียนปอเนาะ 3 แห่งแรกที่มีชื่อเสียง เพราะมีโต๊ะครูที่มีความรู้ดีเกี่ยวกับงานเขียนที่ถือเป็นคลาสสิกของศาสนาอิสลาม ซึ่งได้รับการแปลจากภาษาอาหรับเป็นภาษายาวี (ภาษามลายูพื้นเมือง ที่เขียนด้วยอักษรอาหรับ) ใช้เป็นตำราหรือหนังสือเรียนที่เรียกว่า "กิตับ ยาวี" (Kitab Jawi) นอกจากจะมีความรู้กว้างขวางในวิชาศาสนาอิสลาม และมีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาแล้ว โต๊ะครูดังกล่าวยังมีชื่อเสียงในฐานะที่เป็นครูสอนศาสนา "แบบเก่า" ที่เคร่งครัด (Tok Guru Kuam

Tua) คือเคร่งครัด ตามหลักของสำนักกฎหมาย และคำสอนของนิกายชาฟีอี (Shafii) ครูสอนศาสนา กลุ่มนี้พยายามสังเกต การปฏิบัติของผู้รู้ทางศาสนา ที่เคร่งครัดหลักการในคัมภีร์อัลกุรอาน และคำสอนของศาสนาฮัมมัด ซึ่งเป็นกลุ่มที่ถือว่ามีแนวความคิด "แบบใหม่" (Kuam Muda) คือเป็นพวกที่นิยมความทันสมัยในทุกรูปแบบ ตรงข้ามกับกลุ่มผู้ที่มีแนวคิดแบบเก่า ที่ยึดหลักปฏิบัติที่สืบทอดต่อมาประเพณี อย่างไม่มีการเปลี่ยนแปลงและมั่นคง

โต๊ะครูคริได้รับการศึกษาจากโรงเรียนปอเนาะในรัฐตรังกานูและกลันตันของประเทศมาเลเซีย เป็นครูสอนศาสนาหนุ่มที่มีความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามอย่างลึกซึ้ง และมีความเชี่ยวชาญในภาษาอาหรับ เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องนับถือจากนักเรียนในชุมชนมุสลิมของจังหวัดภาคใต้ โดยเฉพาะในสมัยก่อน พ.ศ. 2498 ซึ่งโรงเรียนปอเนาะปาดัง ลังกา มีชื่อเสียงมากที่สุด

โต๊ะครูคณิ (พ.ศ. 2472-2525) ของโรงเรียนปอเนาะปาดัง ลังกา ถือได้ว่าเป็นตัวแทนชาวมุสลิมกลุ่มที่มีความคิดแบบใหม่ (Kaum Muda) ของจังหวัดภาคใต้ เขาเป็นผู้ที่พยายามที่จะนำหลักปฏิบัติศาสนา บางอย่างที่ไม่ได้มีการปฏิบัติมาช้านานกลับมาปฏิบัติอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งความพยายามดังกล่าวก็ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรม (Bid'ah) อย่างหนึ่ง ถึงแม้ว่าหลักปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่ได้รับการปฏิบัติโดยทั่วไปในสังคมมุสลิมก็ตาม

ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ปอเนาะปาดัง ลังกา มีชื่อเสียง ก็คือการนำเอาระบบโรงเรียนมาดราซาส์ (Madrasah) ของประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามในคาบสมุทรอาระเบีย ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ เช่น ในอินโดนีเซีย (ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น) และมาเลเซียมาใช้ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย จุดมุ่งหมายของโรงเรียนในตอนแรกก็เพื่อสอนให้ผู้เริ่มเรียนสามารถอ่าน เขียน ภาษาอาหรับและภาษาวิได้ แต่ในสมัยต่อมาได้มุ่งที่จะปูพื้นฐานความรู้ภาษาอาหรับและศาสนาสำหรับนักเรียน ที่จะไปเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปในประเทศ ที่ไม่ได้ใช้ภาษามลายูหรือภาษาไทย โรงเรียนจะมีการสอน ในตอนเช้า มีการแบ่งกลุ่มตามพื้นฐานความรู้ของนักเรียน และมีการเน้นการสอนตามจารีตประเพณี ต่อมาโรงเรียนปอเนาะปาดัง ลังกา ได้เปลี่ยนชื่อเป็นมาดราซาส์ อัล-ฟาละห์ อัล-บาลักซ์ อัล-มุบีน (Madrasah al-Falah al-Balagh al-Mubin) ซึ่งรู้จักกันในชื่อภาษาไทยว่าโรงเรียนรองรอกวิทยา และได้กลายเป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลามที่เน้นการเรียนการสอนตามจารีตประเพณี ที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงมาจนทุกวันนี้

ในประเทศอินโดนีเซีย ปัจจุบันโรงเรียนได้กลายเป็นสถานที่สำคัญทางพิธีกรรมยิ่งกว่าสถานประกอบพิธีทางศาสนา (Balaisah) และมัสยิด เป็นแกนกลางโครงสร้างของศาสนาอิสลามเท่าๆ กับที่เคยเป็นมาในอดีต การเปลี่ยนรูปโรงเรียนสอนศาสนา จะเห็นได้ชัดกว่าพัฒนาการความคิดทางศาสนา กฎหมาย จริยธรรม หรือเทววิทยา โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่าแนวโน้มที่เป็นนวัตกรรม ของศาสนาอิสลาม จะมีศูนย์รวมอยู่ที่การปฏิรูปการศึกษามากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านองค์กร หรือแนวการปฏิรูป หรือแม้แต่แนวความคิดทางศาสนา และถือได้ว่ามีอิทธิพลอย่างมี

นัยสำคัญ ต่อกระบวนการสร้างความทันสมัยของสังคมอิสลามในอินโดนีเซีย รวมถึงในประเทศของภูมิภาคอื่นๆ ที่นับถือศาสนาอิสลามด้วย (รุ่ง, 2548)

3.6 โครงสร้างและการเรียนการสอนของโรงเรียนปอเนาะ

ปกติการศึกษาศาสนาอิสลามของชาวมุสลิมในประเทศไทยจะเริ่มตั้งแต่ที่บ้านครูสอนศาสนา ณ สถานประกอบพิธีทางศาสนาที่เรียกว่า "บาไลซาห์" (Balaisah) หรือที่มัสยิดที่เรียกว่าโรงเรียน "ตาดีกา" (Tadika)

สำหรับการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป พ่อแม่จะส่งลูกไปเรียนที่โรงเรียนปอเนาะที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ โดยหวังว่าเมื่อเด็กจบออกมาจะได้เป็นผู้นำของชุมชน หรืออย่างน้อยก็เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว และเป็นชาวมุสลิมที่ดี

ถ้าจะเปรียบเทียบกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนปอเนาะในจังหวัดภาคใต้ อย่างเช่นปัตตานี โดยพิจารณาถึงกระบวนการทางวุฒิปัญญา จะเห็นได้ว่าโดยทั่วไปมีความคล้ายคลึงกันกับโรงเรียนมาดราซาชของศาสนาอิสลามในสมัยกลางที่กล่าวแล้วข้างต้น หากแต่ว่าการสอนในโรงเรียนปอเนาะให้ความสนใจเฉพาะกับการอ่านคัมภีร์อัลกุรอานและหลักคำสอนพื้นฐาน (Fard'ayn) เนื่องจากนักเรียนอายุยังน้อย และส่วนใหญ่เป็นลูกหลานของพ่อแม่ที่มีอาชีพใช้แรงงานในปัตตานี เด็กที่มาเรียน ที่มัสยิดจะมีอายุในราว 11-12 ขวบ และมักจะจบการศึกษาภาคบังคับมาแล้ว พ่อแม่จึงส่งไปเรียน โรงเรียนปอเนาะ หรือไม่ก็เรียนต่อชั้นมัธยมต้นในโรงเรียนของรัฐบาล

นักเรียนที่ไปเรียนโรงเรียนปอเนาะ จำเป็นต้องมีที่พักในระหว่างที่เรียน โรงเรียนปอเนาะจึงทำหน้าที่เป็นโรงเรียนกินนอนไปในตัว ส่วนใหญ่พ่อแม่ของเด็กจะสร้างกระท่อมเล็กๆ ที่เรียกว่า "ปอเนาะ" เป็นที่พักของนักเรียน ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นชื่อเรียกโรงเรียนประเภทนี้ ในกระท่อมหลังหนึ่ง นักเรียนอาจจะอยู่ด้วยกัน 2 หรือ 3 คน ในสมัยแรกๆ กระท่อมจะสร้างด้วยไม้ไผ่และมุงหลังคาด้วยจาก ยกพื้นสูงขึ้นมาราวๆ 2 - 3 ฟุต ภายในบริเวณปอเนาะจะมีบ้านพักครูสอนศาสนา หรือ "โตะครู" และครูผู้ช่วย บ้านพักของนักเรียนที่มีครอบครัวแล้วจะอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า "ปอเนาะ ดาแล" (Pondok Dalae) แปลว่า "บ้านพักส่วนใน" หรือที่รู้จักในภาษาไทยว่า "ปอเนาะใน" ซึ่งจะเป็นบริเวณบ้านพักของนักเรียนหญิงด้วย บ้านพักของนักเรียนชายจะแยกอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า "ปอเนาะ ลูอาร์" (Pondok Luar) ซึ่งแปลว่า "บ้านพักส่วนนอก" หรือภาษาไทยเรียกว่า "ปอเนาะนอก" บ้านพักส่วนในจะมีลักษณะถาวรมากกว่าบ้านพักส่วนนอกของนักเรียนชาย ซึ่งมักจะสร้างเป็นที่พักชั่วคราว เพราะไม่ทราบแน่ชัดว่าผู้อยู่จะใช้เวลาเรียนนานเท่าใด

ชีวิตประจำวันของนักเรียนในปอเนาะ เริ่มตั้งแต่เช้าตรู่ก่อนสว่าง นักเรียนจะต้องตื่นขึ้นเพื่อทำพิธีละหมาดก่อนรุ่งอรุณ ที่เรียกว่า "ละหมาด อัล-ฟัจร์" (Solat al-Fajr) ตามปกติจะมีประกาศเตือนให้ไปทำพิธีละหมาดเรียกว่า "อัดฮาน" (Adhan) ก่อนจะสว่าง นักเรียนจึงมีเวลาพอที่จะอาบน้ำ

ชำระร่างกายให้สะอาด (Wudu) ในปอเนาะบางแห่งโต๊ะครูจะเดินไปยังบ้านพักแต่ละหลัง และร้องปลุกด้วย คำว่า "โซลัต โซลัต" ("Solat Solat") ซึ่งเป็นการเตือนว่า "ละหมาด ละหมาด") ในประกาศเตือนให้ไปทำพิธีละหมาด มักจะมีประโยคที่ว่า "การทำละหมาดดีกว่าการนอน" อยู่ด้วย ในเวลานั้นจะไม่มีผู้ใดอยู่ในที่นอน แต่จะเตรียมตัวที่จะไปเข้าแถวเพื่อทำพิธีละหมาดก่อนรุ่งอรุณ พร้อมกับนักเรียนคนอื่นๆ ก่อนพิธีละหมาดจะเริ่มขึ้น โต๊ะครูอาจจะเดินไปดูตามเรือนพักของนักเรียนอีกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีใครที่ยังนอนอยู่ สถานที่ทำพิธีละหมาดเรียกว่า "บาไลซาห์" (Balaisah) หรือ "บาไล" ในภาษาไทย จะเต็มไปด้วยนักเรียนที่ยืนเรียงเป็นแถวๆ เพื่อทำพิธีละหมาดก่อนรุ่งอรุณ

หลังพิธีละหมาดสิ้นสุดลงแล้ว โต๊ะครูจะนั่งลงบนพื้น หันหน้าเข้าหานักเรียน และเริ่มอ่านหนังสือที่ใช้เรียนด้วยเสียงอันดัง การอ่านอาจจะเป็นภาษาอาหรับหรือยาวิ ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ถ้าตำราเรียนเป็นภาษาอาหรับ การแปลความหมายหรือคำอธิบายจะเป็นภาษามลายูท้องถิ่น ตลอดเวลาของการสอนครูจะตั้งคำถามแก่นักเรียน นักเรียนทั้งเก่าและใหม่ที่นั่งอยู่แถวหน้าๆ จะถูกครูตั้งคำถามเกี่ยวกับโครงสร้างของภาษาในตำราที่ใช้เรียนอยู่ โต๊ะครูจะถามคำถามซ้ำๆ โดยเรียกชื่อนักเรียน โดยคาดหวังที่จะได้รับคำตอบที่ถูกต้องและโดยละเอียด คำถามที่ถามระหว่างการสอนเพื่อจะได้อ่านว่านักเรียนเข้าใจหนังสือที่เรียน และมีความตั้งใจเรียนเพียงใด นักเรียนมีการเตรียมตัวและสามารถที่จะเชื่อมโยงวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด ดังนั้นในการเรียนนักเรียนจะต้องเข้าใจทั้งไวยากรณ์ โครงสร้างของภาษา และสำนวนโวหารของหนังสือที่เรียนไปพร้อมๆ กัน โดยปรกติแล้วโต๊ะครูจะอธิบายเกี่ยวกับวิชาที่สอน รวมทั้งมีข้อวิจารณ์ และตอบคำถามของนักเรียนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ทุกประเด็นของคำถาม ในการเรียนตามจารีตประเพณี จะไม่มีวิธีการสอน หรือหลักสูตรกำหนดไว้แน่นอน โต๊ะครูแต่ละคนจะมีวิธีการสอนและกำหนดหลักสูตรของตัวเอง รวมทั้งตำราหรือหนังสือเรียนที่เป็นภาษาอาหรับ หรือ "กิตับยาวิ" (Kitab Jawi) โต๊ะครูก็จะเป็นผู้เลือกเอง

การที่โรงเรียนปอเนาะในฐานะที่เป็นสถานประกอบการสอนศาสนาที่สามารถสืบทอดประเพณีและดำรงอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่ามีปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือเป็นโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามตามจารีต ที่ใช้ตำราสอนศาสนาที่สืบทอดต่อกันมา และการสนับสนุนทางการเงินทั้งด้านการเรียนการสอน โรงเรียนปอเนาะขึ้นอยู่กับชื่อเสียงของโต๊ะครูโดยตรง ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาทางศาสนาต่างๆ กับบุคลิกของโต๊ะครู เป็นสิ่งจูงใจสำคัญที่ทำให้นักเรียนต้องการที่จะมาเรียน และยังมีนักเรียนมากเท่าใด โต๊ะครูก็จะได้รับเงินสนับสนุนจากชุมชนมากเท่านั้น โรงเรียนปอเนาะไม่สามารถที่จะเลี้ยงตัวเองได้ แต่จะต้องอาศัยการสนับสนุนทางการเงินเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดจากชุมชน เพราะโรงเรียนไม่มีรายได้ เพราะไม่ได้เก็บค่าเล่าเรียนโรงเรียนปอเนาะจะอาศัย "ซากัต" (Zakat เงินบริจาคเพื่อการกุศล) และมีลักษณะคล้ายกับสถาบันมุสลิมอื่นๆ ที่ต้อง

อาศัยกองทุนการกุศล ด้วยเงินบริจาคทำให้ไต่ครูดำรงชีวิตอยู่ได้ โรงเรียนปอเนาะบางแห่งอาจจะมียาได้จากสวนยาง สวนมะพร้าว หรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่เป็นของไต่ครู หรือมีผู้บริจาคให้เป็นกองทุนที่ก่อให้เกิดรายได้มาสนับสนุนโรงเรียน แต่รายได้หลักจะมาจากซากัด ซึ่งชาวมุสลิมจะต้องบริจาคเป็นประจำทุกปี จากรายได้หรือผลผลิต ของไร่ นาหรือสวน เพื่อคนยากไร้ เนื่องจากโรงเรียนปอเนาะเป็นสถาบันที่ทำประโยชน์ทางการศึกษาให้แก่ชุมชน จึงมีสิทธิ์ที่จะได้รับเงินสนับสนุนจาก "ซากัด" ด้วย

สิ่งที่ถือว่ามีความสำคัญเท่าๆ กับการสนับสนุนทางการเงิน ก็คือการสืบทอดการเรียนการสอนต่อกันมาหลายชั่วอายุของโรงเรียนปอเนาะ ไต่ครูจะเตรียมลูกเขยของเขา หรือไต่ครูหนุ่มๆ ที่จะมาเป็นตัวแทนของเขาในอนาคต ลูกเขยของไต่ครูจะเป็นผู้รับช่วงกิจการของโรงเรียน โดยพยายามที่จะดำเนินรอยตามไต่ครูผู้อาวุโส เขาจะเป็นที่รู้จักคุ้นเคย และได้รับการยอมรับของคนในชุมชน เพราะเป็นผู้ที่เคยช่วยไต่ครูสอนมาก่อน แต่ก็มีโรงเรียนปอเนาะบางแห่ง ที่ลูกชายของไต่ครูอาจจะเป็นผู้ที่เข้ามารับผิดชอบ และดำเนินการแทนหลังจากไต่ครูผู้เป็นบิดาล่วงลับไปแล้ว

3.7 ภาษาอาหรับสื่อพื้นฐานความรู้ศาสนาอิสลาม

ภาษาอาหรับ หมายถึงภาษาของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณคาบสมุทรอาระเบีย รวมทั้งตำราหรือหนังสือที่เขียนโดยผู้รู้ทางศาสนาเป็นภาษามลายูท้องถิ่น โดยใช้ตัวอักษรอาหรับที่เรียกว่า "กิตับายาวี" (Kitab Jawi) เพื่อใช้ในโรงเรียนสอนศาสนา ในประเทศที่ใช้ภาษามลายูอย่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และในภาคใต้ของประเทศไทย

ในประวัติศาสตร์ย้อนหลังไปในคริสต์ศตวรรษที่ 7 ระบบการเขียนภาษามลายูแตกต่างจากที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน หลักศิลาจารึกที่พบในเกาะสุมาตราและบังกา จารึกด้วยตัวอักษรบาลีของอินเดีย ซึ่งแสดงถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมฮินดู-พุทธสมัยนั้น หลังจากนั้นในคริสต์ศตวรรษที่ 13 เมื่อศาสนาอิสลามแพร่ขยายเข้ามา ได้นำเอาหลักคำสอนในคัมภีร์อัลกุรอานและภาษาอาหรับ ซึ่งใช้เขียน พระคัมภีร์เข้ามาด้วย นับแต่นั้นมาภาษาอินเดียโบราณในบริเวณนั้นก็ถูกแทนที่ด้วยภาษาอาหรับ ชาวมลายูจึงหันมาใช้อักษรอาหรับเป็นตัวเขียนโดยมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างของภาษาท้องถิ่น

ก่อนการเข้ามาของชาติดาฮานิกมะวันตัก ภาษายาวี เป็นระบบการเขียนระบบเดียวที่ใช้ อยู่ในชุมชนชาวมลายู เมื่อชาตินิโฆมาเข้ามาในแหลมมลายูในคริสต์ศตวรรษที่ 16 เริ่มต้นด้วยการที่ชาวโปรตุเกสได้ชัยชนะเหนือช่องแคบมะละกา ในปี ค.ศ. 1511 ชาวดัตช์ในปี ค.ศ. 1641 และชาวอังกฤษในปี ค.ศ. 1795 ชนพื้นเมืองมีการติดต่อทางการค้ากับชาวตะวันตก เมื่อมาถึงตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 อักษรโรมันก็เริ่มแพร่ขยายเข้าไปในชุมชนของชาวมลายู ภาษามลายูที่เขียนด้วยอักษรโรมัน เริ่มมีใช้ในโรงเรียนระดับประถมควบคู่ไปกับภาษายาวี

นอกจากปัญหาที่ว่าจะใช้ตัวอักษรอะไรเขียนภาษามลายูแล้ว ปัญหาที่รัฐบาลอาณานิคมต้องเผชิญอีกปัญหาหนึ่งก็คือ จะใช้ภาษาอะไรเป็นสื่อในการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมือง ควรจะใช้ภาษาพื้นเมืองของพ่อแม่เด็ก หรือภาษาที่ใช้อยู่ในวงการธุรกิจ หรือภาษาที่ใช้อยู่ตามเมืองใหญ่ๆ ถ้าจะใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อ ก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก และไม่เหมาะที่จะใช้ ถ้ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมและวิทยาศาสตร์ ถ้านำมาใช้ก็คงจะก่อให้เกิดปัญหาไม่น้อยทางการศึกษา สำหรับอักษรโรมันนั้น ถ้านำมาใช้เขียนแทนภาษาอาหรับในชุมชนชาวมาเลย์ ก็คงจะมีผลในทางลบ เพราะจะทำให้พื้นความรู้ภาษาอาหรับของเยาวชนลดน้อยลง โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์อัลกุรอาน ในการอ่านหรือท่อง และความเข้าใจ ความซับซ้อนของคัมภีร์อัลกุรอาน เพราะอักษรโรมันกับอักษรอาหรับไม่มีความสอดคล้องตรงกัน อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. 1967 รัฐบาลมาเลเซียก็ได้ออกพระราชบัญญัติภาษาแห่งชาติ ทำให้ภาษามลายูที่เขียนด้วยอักษรโรมันเป็นภาษาของทางราชการ

ในการเรียนการสอนศาสนาอิสลามนั้น อุปกรณ์สำคัญที่ใช้ในการเรียน ก็คือตำราเรียน ที่เขียนเป็นภาษามลายู โดยใช้อักษรอาหรับที่เรียกว่า "กิตับ ยาวิ" (Kitab Jawi) ผู้รู้ทางศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีที่แต่งคำสอนศาสนาที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักไม่เฉพาะในชุมชนมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และแม้กระทั่งกัมพูชา มีอยู่ 4 ท่าน คือ เชคห์ ดาวัด (Shaykh Dawud) เชคห์ อาหมัด (Shaykh Ahmad) เชคห์ เซน อัล-อบิดิน บิน มุฮัมมัด อัล-ฟาตานี (Shaykh Zayn al-Abidin bin Muhammad al-Fatani) และเชคห์ มุฮัมมัด บิน อิสมาอิล ดาวัด (Shaykh Muhammad bin Ismail Dawud)

หนังสือกิตับ ยาวิส่วนใหญ่จะแปลมาจากหนังสือสอนศาสนาอิสลามคลาสสิกภาษาอาหรับ ในการแปลผู้รู้ทางศาสนาจะยังคงรักษาคำหรือศัพท์เฉพาะในภาษาอาหรับไว้ เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของคำดังกล่าว ในบริบทของภาษาอาหรับ ในการเรียนนักเรียนจะเรียนรู้ความหมายของคำจากคำอธิบายและคำแปลในตำราที่เป็นภาษามลายู และในขณะเดียวกันก็จะได้เรียนรู้คำในภาษาอาหรับไปด้วย

ผู้ที่อ่านกิตับ ยาวิได้นั้น จะต้องมีความรู้ภาษามลายูคลาสสิก และมีความคุ้นเคยกับภาษาอาหรับในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะจะต้องมีทักษะภาษาอาหรับ 4 ประการ คือ การฟัง การอ่าน การเขียน และการพูด ในกิตับ ยาวิ จะมีการยกข้อความในภาษาอาหรับขึ้นมาอ้างเพื่อสนับสนุน ข้อโต้แย้งหรือเพื่อสร้างความสมเหตุสมผลให้กับคำตอบหรือข้อสรุปในปัญหาเกี่ยวกับศาสนาที่ยกขึ้นมาอภิปราย

นอกจากจะใช้เป็นตำราเรียนแล้ว กิตับ ยาวิยังใช้เป็นงานเขียนพื้นฐานทางศาสนา ที่ผู้รู้ในชุมชนมุสลิมจะใช้เพื่อค้นคว้าหาความรู้เมื่อมีปัญหาทางด้านศาสนา โดยจะหาอ่านได้จากห้องสมุดของมัสยิดและสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา นอกจากนี้ข้อวินิจฉัยหรือความเห็นของผู้รู้ทาง

กฎหมายที่เรียกว่า "ฟัตวา" (Fatwa) ที่ให้แก่ชาวมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ ก็มักจะเป็นภาษาอาหรับ โดยจะมีการแปล เป็นภาษามลายูเพื่อที่จะให้ชาวมุสลิมเข้าใจว่าปัญหาในทางกฎหมายนั้นมีข้อยุติอย่างไร

อิทธิพลของภาษาอาหรับที่มีต่อชาวมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ จะเห็นได้จากการอภิปรายปัญหากฎหมายในรูปของคำถามคำตอบ ในหนังสือชื่อว่า "อัล-ฟาตาวา อัล-ฟาตานียาห์" (Al-Fatawa al-Fataniyah) ของเชคห์ อาห์มัด บิน มุฮัมมัด เซน บิน มุสตาฟา อัล-ฟาตานี (Shaykh Ahmad bin Muhammad Zayn bin Mastafa al-Fatani) ซึ่งเป็นหนังสือรวมข้อวินิจฉัยของผู้รู้กฎหมายเกี่ยวกับปัญหากฎหมายที่ชาวมุสลิมในจังหวัดปัตตานีและประเทศเพื่อนบ้านได้ประสบ อย่างเช่นในเรื่อง ความเป็นเอกภาพของพระเจ้า และประเด็นปัญหาเกี่ยวกับลัทธิหะซัย ซึ่งบุตรชายของผู้เขียน คือ ฮยี วัน อิสมาอีล อาหมัด (Haji Wan Ismail Ahmad) เป็นผู้รวบรวม แปลจากภาษาอาหรับ เป็นภาษามลายูพื้นเมือง และจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อมาภายหลัง เหตุผลของการกระทำดังกล่าว ก็เพราะเห็นว่า ข้อยุติของปัญหาทางศาสนา จะต้องเขียนด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะเมื่อมีการยกข้อความในคัมภีร์อัลกุรอาน หรือจารีตของศาสนามุฮัมมัดมาอ้าง เพื่อความถูกต้องและเพื่อมิให้เกิดการบิดเบือน อันอาจจะเกิดจากความคลุมเครือไม่ชัดเจน และการตีความผิด คำถามและคำตอบจึงต้องเขียนอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาหนังสือ "อัล-ฟาตาวา อัล-ฟาตานียาห์" อย่างพินิจพิเคราะห์ จะพบว่าคำถามและคำตอบส่วนใหญ่จะเขียนเป็นภาษามลายู มีการใช้ศัพท์บางคำและบางประโยคเป็นภาษาอาหรับ โดยเฉพาะเมื่อมีการอ้างหลักฐานจากคัมภีร์อัลกุรอาน และคำสอนของพระศาสดามาสนับสนุนความเห็นของผู้รู้ทางศาสนาที่เรียกว่า "ฟัตวา" (Fatwa) ซึ่งเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนาที่ยกขึ้นมาอภิปรายในหนังสือเล่มนี้ ไม่ใช่เป็นปัญหาเฉพาะชาวมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมในประเทศมาเลเซียและกัมพูชาด้วย สิ่งที่น่าประทับใจก็คือ ผู้รู้ทางศาสนาของปัตตานีอย่างเชคห์ อาหมัด เป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือ ได้รับการอ้างอิงถึง และเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางศาสนา ไม่เพียงแต่ชาวมุสลิมในจังหวัดภาคใต้เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงประเทศมุสลิมเพื่อนบ้านอีกด้วย

เท่าที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาษาอาหรับมีบทบาทสำคัญในทุกชุมชนมุสลิมของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ สำหรับพวกเขาภาษาอาหรับถือได้ว่าเป็นต้นแบบของศาสนาอิสลาม ในฐานะที่เป็นศาสนาและการเรียนรู้ทางศาสนาไม่ใช่เป็นเพียงภาษาหรือวรรณกรรมเท่านั้น ในความเป็นจริงในบริเวณของโลกที่นับถือศาสนาอิสลามแต่ไม่ได้มีความเป็นอาหรับ (Arabicized) อย่างถาวร ภาษาอาหรับจะมีอิทธิพลต่อภาษาอื่นๆ ของชาวมุสลิม เช่นเดียวกับที่ภาษาอังกฤษได้รับอิทธิพลจากภาษากรีกและโรมัน ภาษาของชาวมุสลิมในเปอร์เซีย ตุรกี อูรดู และสวาฮีลี รวมทั้งคำศัพท์ภาษาอาหรับจำนวนมาก ในสมัยหนึ่งเขียนด้วยอักษรอาหรับ ในชุมชนชาวมุสลิมส่วนใหญ่เด็กจะถูกสอนให้อ่าน

คัมภีร์อัลกุรอานมาตั้งแต่อายุน้อย ก่อนสิ่งอื่นใดการเรียนรู้โดยการท่องคัมภีร์อัลกุรอาน (ในความรูสึกของเด็ก) ก็คงไม่ต่าง กับการให้ความเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Worship) มุฮัมมัด อับดุล จับบาร์ เบก ในหนังสือของเขาที่มีชื่อว่า Arabic Loan-Words in Malay (คำภาษามลายูที่ยืมมาจากภาษาอาหรับ) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาอาหรับว่า

"ภาษาอาหรับเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่ยิ่งใหญ่ภาษาอาหรับเป็นภาษาพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามแหล่งที่มาของศาสนาอิสลามคือคัมภีร์อัลกุรอานและอัลฮาดิธ (จารีตของพระศาสดา) ก็เขียนด้วยภาษาอาหรับ คัมภีร์อันเป็นที่มาของศาสนาอิสลามดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นชาวอาหรับหรือไม่ใช่ชาวอาหรับทั่วโลก จะต้องอ่านจากต้นฉบับที่เป็นภาษาอาหรับ ภาษาอาหรับเป็นสื่อของศาสนาอิสลาม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งภาษาอาหรับและศาสนาอิสลามมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันยากที่จะแยกออกจากกันได้ คำที่ยืมมาจากภาษาอาหรับ จะพบได้ในภาษาจำนวนมากของทวีปเอเชีย แอฟริกา และยุโรป ภาษาในทวีปเอเชีย ก็ได้แก่ เปอร์เซีย ตุรกี เคอร์ดิส อูรดู ฮินดี ออริยา ทมิฬ เบงกาลี ทิเบต และมลายู ฯลฯ ในทวีปแอฟริกา ก็ได้แก่ ภาษาสวาฮิลี โซมาลี อัมฮาริก เบอร์เบอร์ เฮาสา ฯลฯ และในทวีปยุโรปก็มีภาษาสเปน โปรตุเกส อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี ฯลฯ

3.8 พิธีและกิจกรรมของชาวมุสลิม

ในช่วง วันที่ 25 ตุลาคม 2548 – 2 พฤศจิกายน 2548 เป็นช่วงที่ชาวไทยมุสลิมและมุสลิมทั่วโลกกำลังถือศีลอด ช่วง 10 วันสุดท้าย (โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนใต้) และ วันที่ 3-4 พฤศจิกายน 2548 จะเป็นวันอีดิลฟิตรี(ฉลองหลังถือศีลอด)

การถือศีลอดและปฏิบัติศาสนกิจในช่วงนี้มีความเข้มข้นทั้งกลางวันและกลางคืน(โดยเฉพาะกลางคืน) หลายๆกิจกรรมหากองค์กรของรัฐและหน่วยความมั่นคงไม่เข้าใจและไม่ทราบหลักปฏิบัติของชุมชนมุสลิมอาจจะนำไปสู่การจับผิดและอาจจะเป็นน้ำผึ้งหยดเดียวสู่ความรุนแรงได้

ในขณะเดียวกันผู้ที่คิดร้าย(ส่วนน้อยของชุมชน)อาจจะฉวยโอกาสช่วงนี้สร้างสถานการณ์ได้เช่นกันดังนั้นการทำความรู้จักกับประเพณี ความเชื่อและกิจกรรมของชาวมุสลิมจึงเป็นเรื่องสำคัญในการเข้าใจความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ที่มีหลายกรณีเกิดจากน้ำผึ้งหยดเดียวอันเนื่องมาจากความไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดกัน

หลักปฏิบัติช่วงท้ายรอมฎอน

1.การเอียะติกาฟ (การฟั่นในมัสยิด) ในที่นี้หมายถึง การฟั่นกอยู่ในมัสยิดโดยมีเจตนาปฏิบัติศาสนกิจต่ออัลลอฮ์เจ้า โดยมีเป้าหมายเพื่อปลดปล่อยตัวเอง ให้อุดพ้นจากความสับสนวุ่น

วายนสังคัม มาเป็นการขัดเกลาลจิตใจให้บริสุทธิ์ และเพื่อให้ได้พบกับกัลยาณมิตร (คนที่พระเจ้า จะเพิ่มพูนผลบุญมากกว่าหนึ่งพันเดือน ของการปฏิบัติศาสนกิจปกติ) และเพื่อปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านศาสดา ดังมีหลักฐาน

จากท่านหญิงอะอิชะสุภรรยาของท่านร่อซูลล่อฮ์ อะลล่อฮุอะลัยฮิสสลาม (ศาสดามุฮัมมัด) ซึ่งท่านร่อซูลมักจะเอี๊ยะติกาฟ (ณ มัสยิด) ในสัปดาห์สุดท้ายจาการอมฎอน กระทั่งท่านเสียชีวิต ต่อมา ภรรยาของท่านได้เจริญรอยตามซุนนะห์ (แบบอย่างของศาสดา) การเอี๊ยะติกาฟกระทั่งเสียชีวิต (คูหนังสือ เศาะเอี๊ยะห์ อัล-บุคอรี 2/255 และเศาะเอี๊ยะมุสลิมหมายเลข/1172 (2/831))

ในจังหวัดชายแดนใต้จะมีหลายมัสยิดจัดกิจกรรมดังกล่าวแต่ที่มีชื่อเสียงมีอยู่ไม่กี่แห่ง เช่นที่มัสยิดอิมามรามา นานปูด ปัตตานีภายใต้การอำนวยการโดย ดร.อิสมาอีล ลุดดี จะปะเกีย (กรรมการสมานฉันท์) และมัสยิดศูนย์ชะฮ์วะฮ์ละลา เพราะมีการจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งให้ความรู้ด้านวิชาการ การปฏิบัติศาสนกิจและระบบสาธารณูปโภค

ทั้งสองแห่งนี้จะมีผู้มาร่วมไม่ต่ำกว่าหมื่นคนจากทุกจังหวัดและผู้คนทุกสาขาอาชีพแม้แต่ ข้าราชการมุสลิมยอมใช้สิทธิลาพักผ่อนในช่วงนี้

2. การละหมาด การละหมาดและปฏิบัติศาสนกิจในมัสยิดช่วง 10 วันสุดท้ายจะมีอยู่ 2 ช่วงที่สำคัญคือ ช่วงที่หนึ่ง ละหมาดตะรอเวียะตั้งแต่เวลาประมาณ 19.30-20.30 น. (ความเป็นจริง การละหมาดดังกล่าวทำตั้งแต่ต้นรอมฎอนแต่จะเข้มข้นช่วง 10 วันสุดท้าย)

ละหมาดตะรอเวียะสุญกบฏญัตติให้ละหมาดรวมกันเป็นญะมาอะฮ์ (รวมที่มัสยิด) ดังที่ท่านหญิง อาอิชะฮ์ (ภรรยาศาสดา) แจ้งว่า “แท้จริงท่านร่อซูลล่อฮ์ ได้ออกไปคืนหนึ่งในกลางดึกแล้ว ท่านได้ละหมาดในมัสยิด และได้มีผู้คนมาร่วมละหมาดกับท่านนะบี ในวันรุ่งขึ้นผู้คนได้พูดถึงกัน และได้รวมตัวกันมากขึ้นแล้วท่านได้ละหมาด (ในคืนที่สอง) ผู้คนก็ได้มาร่วมละหมาด กับท่าน ต่อมาในวันรุ่งขึ้นก็ได้มีการกล่าวถึงกันอีกผู้คนได้มารวมตัวกันในมัสยิดมากยิ่งขึ้น ในคืนที่สาม ท่านร่อซูลล่อฮ์ ก็ได้ออกมาทำการละหมาดเช่นเคย ต่อมาในคืนที่สี่มัสยิดเนืองแน่นไปด้วยผู้คน จนกระทั่งท่านนะบีได้ออกไปละหมาดสุบฮ์ เมื่อท่านละหมาดเสร็จแล้ว ท่านได้หันหน้าไปยังผู้ที่มาร่วมละหมาดแล้วได้กล่าวสรรเสริญอัลล่อฮ์ และกล่าวชะฮาดะฮ์ (ปฏิญาณตน) แล้วกล่าวว่า “พึงทราบเถิด สถานภาพของพวกท่านเป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่ฉันแล้ว แต่ฉันกลัวว่าการละหมาดนี้จะถูกบัญญัติให้เป็นฟัรฎู (หน้าที่) แก่พวกท่าน แล้วพวกท่าน ก็ไม่สามารถจะกระทำได้ ต่อมาท่านร่อซูลล่อฮ์ ได้กลับสู่ความเมตตาของพระเจ้า การละหมาดตะรอเวียะฮ์ก็คงสภาพอยู่เช่นนั้น”

ช่วงที่สอง ละหมาดตะฮัจญ์ ตั้งแต่เวลาประมาณ 02.00น. - 04.30 น.(ช่วงกลางดึกถึงรุ่งอรุณ)ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ คนชราจะไปละหมาดและปฏิบัติศาสนกิจในมัสยิดอีกครั้งหนึ่งการละหมาดทั้งสองช่วง จะมีผู้คนมากที่สุดในคืนที่ 27 ของเดือนรอมฎอน

3. การจ่าย ซะกาตฟิตเราะฮ์ (ทานบ้งค์)

ซะกาตฟิตเราะฮ์ คือ ซะกาตที่จำเป็นจะต้องจ่ายอันเนื่องจากหมดการะถือสือลุด ในเดือนรอมฎอน ซึ่งจำเป็น (วาญิบ) แก่มุสลิมทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ เพศชาย หรือหญิง แต่ผู้ที่จะเป็นผู้จ่ายนั้น จะเป็นหัวหน้าครอบครัว และผู้อุปการะผู้อื่น โดย จ่ายเพื่อตัวเขา และเพื่อคนที่อยู่ในครอบครัวทุกคน และคนที่ต้องรับผิดชอบด้วย

สำหรับปริมาณที่ต้องจ่าย คนละ 1 สออุ (ในภาษาอาหรับ)หรือประมาณเกือบ 4 ลิตรของอาหารหลักในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ในประเทศไทยคือข้าวสาร เป็นต้นโดยจะจ่ายให้คนยากจน หรือให้เจ้าหน้าที่เก็บซะกาตของมัสยิดก็ได้ เพื่อจะได้แจกจ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิรับซะกาตต่อไป

เพราะฉะนั้นจะเห็นชาวบ้านจำนวนมากจะออกจากบ้านในคืนสุดท้ายหรือช่วงเช้าของวันอีด (ฮารีรายอ)ไปหาคนยากจนหรือเจ้าหน้าที่มัสยิด

4. การกัอมุสลิมวันอีด (ฮารีรายอ)

เมื่อสำนักจุฬาราชมนตรีประกาศวันอีดมุสลิมจะมี หลักปฏิบัติในวันอีดพอสรุปได้ดังนี้

กล่าวตักบิร (สรรเสริญความยิ่งใหญ่ของพระเจ้า)

เมื่อมีการประกาศกำหนดวันอีดแล้วมุสลิมทั้งชายและหญิงควรกล่าวตักบิรไปเวลาละหมาดอีด โดยให้กล่าวว่า “อัลลอฮุ อักบาร, อัลลอฮุ อักบาร, อัลลอฮุ อักบาร, ลาอีลาฮาอีลลัลลอฮุ วัลลอฮุ อักบาร, อัลลอฮุ อักบาร วัลลิลลาฮิลฮัมดุลุปลว่าอัลลอฮุผู้ทรงยิ่งใหญ่ ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์ และมวลการสรรเสริญมอบแด่พระองค์” และการกล่าวเช่นนี้ในชุมชนมุสลิมจะเปิดเครื่องขยายเสียงดัง ที่มัสยิด

- อาบน้ำและทำความสะอาดร่างกาย

ควรมีการอาบน้ำชำระล้างและทำความสะอาดร่างกาย ก่อนสวมใส่เสื้อผ้าไปยังที่ละหมาด พร้อมทั้งขจัดขนอวัยวะเพศ ขนรักแร้ ตัดเล็บ กลั่นกายที่นารังเกียจและรบกวนผู้อื่น

- แต่งกายด้วยอาภรณ์ที่ดี

ควรแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ดี ที่สามารถหามาได้ พร้อมกับใช้น้ำหอม ยกเว้นบรรดาสตรี ซึ่งไม่อนุญาตให้พวกนางใช้น้ำหอมในการไปละหมาด

-ไปยังที่ละหมาดตั้งแต่เช้า

สำหรับผู้เป็นมุสลิม(ประชาชนทั่วไป) ควรรีบออกไปยังที่ละหมาดตั้งแต่เช้า ทั้งนี้เพื่อไปจองที่และรอละหมาด ยกเว้นผู้เป็นอิมาม(ผู้นำละหมาด)ให้ออกไปเมื่อใกล้เวลาละหมาด โดยการออกไปยังที่ละหมาดควรปฏิบัติดังนี้

- ก. ควรออกไปและกลับด้วยการเดินเท้า นอกจากมีเหตุจำเป็น เช่น ไม้สพาย เป็นไข้ อยู่ไกล เช่นนี้อนุญาตให้ใช้พาหนะได้
- ข. กล่าวตักบิรตลอดทางไปสู่ที่ละหมาด
- ค. เดินเท้าไปและกลับควรใช้เส้นทางต่างกัน
- ง. พาครอบครัวไปด้วยกัน
- จ. ควรพาครอบครัว ลูก ภรรยา ไปที่ละหมาด เพื่อร่วมละหมาดหรือฟังคุฏบะฮ์ (ธรรมเทศนา) เช่นปีที่ผ่านมา (2547) ปัตตานีจัดละหมาดอีดที่สนามโรงเรียนเบญจมาภรณ์ที่มีผู้เข้าร่วมเกือบหมื่นคน

-ภารกิจหลังละหมาดอีด

หลังละหมาดให้ต่างคนต่างแสดงความดีใจและยินดีซึ่งกันและกัน โดยให้กล่าว (ตะก๊อบ บะลัลลอฮุ มินนา วะมินกุม แปลว่าขอให้อัลลอฮ์เจ้าจงตอบแทนความดีของเรา) และอภัยซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นให้มีการบริจาคทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาสตรี สุกท้ายไปเยี่ยมญาติและเพื่อนๆ

5. ถือศีลอดอีก 6 วัน หลังจากวัน อีดิลฟิตรีแล้ว

หลังรอมฎอนแล้วมุสลิมที่มีความสามารถควรถือศีลอดอีก 6 วัน ซึ่งเป็นการถือศีลอดสุนนะฮ์ (ตามความสมัครใจและตามแบบฉบับศาสนา)

ตามรายงานของอะบีอัยยูบ ร่อฎิยัลลอฮุอันฮุ (อัครสาวกศาสดาท่านหนึ่ง) แจ้งว่า ท่านร่อซูลุลลอฮ์กล่าวว่า "ผู้ใดถือศีลอดเดือนรอมฎอนแล้วติดตามหลังจากรอมฎอนอีก 6 วันจากเดือนเขาวัล เสมือนกับว่าเขาถือศีลอดทั้งปี" บันทึกโดยมุสลิมในการถือศีลอดสุนนะฮ์ 6 วันนี้ ไม่มีเงื่อนไขให้ถือติดต่อกันไป แต่ควรให้กระทำหลังจากวันอีดทันที

นี่คือหลักปฏิบัติของอิสลามพอสังเขปซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชุมชนมุสลิมภาคใต้ ซึ่งอยากขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับความมั่นคงเข้าใจและนำไปเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายและปฏิบัติในพื้นที่ เพราะหลายๆกิจกรรมเป็นช่วงกลางคืนและดึกคืน

ในขณะเดียวกันการเรียกร้องให้องค์กรของรัฐและสังคมอื่นเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา ได้ดีอย่างสมบูรณ์ได้นั้น มุสลิมเองต้อง มีคุณลักษณะและแสดงความเป็นมุสลิมที่ดีตามแนวทางศาสนา ทุกอริษะบทของการดำเนินชีวิต และเข้าใจ เข้าถึงและร่วมมือกับสังคมอื่นตามกรอบที่ศาสนาได้

กำหนดไว้เช่นกันรับรองสังคมไทยจะอยู่ร่วมอย่างสมานฉันท์และหวังว่าตากใบสองคงไม่เกิดในช่วงทำขอมฤๅณ อีกครั้งในปีนี้

เหตุการณ์ล่าสุดที่ฆ่าพระ ทำลายทรัพย์สินของวัดถือว่าการขัดคำสั่งท่านศาสดาที่ได้นั้นร้ายว่อย่างมากที่สุดคือ อย่าฆ่าสตรี เด็ก คนแก่ หรือนักบวชที่อยู่ในโบสถ์ของเขา รวมทั้งการห้ามตัดต้นไม้ด้วย

บทที่ 4

สถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการละเมิดสิทธิมนุษยชน

วัตถุประสงค์ของข้อ 4 คือการนำเสนอสถานการณ์ที่ประชาชนถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน ช่มแครงแกลและเสนอภาพความจริงของความรุนแรงโดยเฉพาะกรณี เหตุการณ์ความรุนแรงที่ มัสยิดกรือเซะ

สถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ โดยเฉพาะการประกาศใช้กฎอัยการศึก และ พระราช บัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 รวมทั้งการใช้นโยบายปฏิบัติ การหลายประการที่ละเมิดสิทธิระหว่างประเทศด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เช่น กรณี การสังหารหมู่ที่มัสยิดกรือเซะ เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547 และ กรณี เหตุการณ์การใช้ ความรุนแรง ที่อำเภอตากใบ เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2547 ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของความไม่สงบ

เหตุการณ์ความรุนแรงที่ไปจบที่มัสยิดกรือเซะซึ่งมีการโจมตีป้อมทหาร และตำรวจหลาย จุด มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าว 108 ศพ เป็นผู้ก่อการ 107 ศพ และเจ้าหน้าที่รัฐ 1 ศพ โดยใน การโจมตีนั้นบางจุดใช้มีดวิ่งเข้าโจมตีทหารที่มีอาวุธปืนครบมือ และในหมู่ผู้เสียชีวิตมีนักเรียนที่ เรียนดี และทีมฟุตบอลเยาวชนทั้งทีมรวมอยู่ด้วยⁱ

คำอธิบายของรัฐบาลที่ว่าผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่ถูกใช้ยาเสพติดมากระดุน หรือ ถูกล่อลวงสมอง หรือได้รับการจ้างวาน จึงเป็นคำอธิบายที่ตื้นและขาดน้ำหนักอย่างยิ่ง

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นและที่ดำรงอยู่ซึ่งมองเห็นได้ เช่นกรณี กรือเซะ อาจจะเป็นเพียงยอด ของ ภูเขาที่แข็ง ที่มีฐานที่ใหญ่กว่านั้นมากมหาศาล หนทางแก้ หรือ การสร้างสันติภาพจึงต้อง วิเคราะห์ให้เห็นถึงฐานของความขัดแย้งที่อยู่ข้างใต้ของความรุนแรงให้ได้

แรงจูงใจในพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นต่อ การสนองตอบทั้งด้านความต้องการของชีวภาพ และความต้องการให้ยอมรับในอัตลักษณ์ของตนซึ่งรวมกันเป็น ปัจจัยจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรง ชีวิต (hunger and identity) ของมนุษย์ในทุกสังคม ซึ่ง Abraham Maslow เป็นผู้เสนอทฤษฎีนี้ เขาเชื่อ ว่า ความต้องการทางชีวภาพรวมถึงปัจจัย 4 และความมั่นคงทางสังคมอันได้แก่ ความมั่นคงใน อาชีพ ความมั่นคงของโอกาสชีวิตในอนาคต ความมั่นคงในรายได้ที่แน่นอน ความมั่นคงทางด้าน สุขอนามัย ความมั่นคงในความปลอดภัยในชีวิต ซึ่ง Maslow เรียกรวมกันว่า “ความหิว” ส่วน ปัจจัยจำเป็นพื้นฐาน อีกด้านหนึ่ง คือ ด้านอัตลักษณ์ (Identity) ซึ่งรวมถึงด้านวัฒนธรรม ภาษา ประเพณี ความเชื่อ และศาสนา หากทั้งสองด้านนี้ไม่ได้รับการสนองตอบ หรือ ได้รับการสนอง ตอบเพียงด้านเดียวก็จะแปรเป็นความคับข้องใจ (Frustration) สะสม และเป็นเงื่อนไข หรือแหล่ง เพาะเชื้อไปสู่การใช้ความรุนแรง (Aggression)ⁱⁱ

สถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ เมื่อวิเคราะห์ให้ถึงที่สุดแล้วก็เป็นจริงตามทฤษฎีของ Maslow

4.1 เหตุการณ์ความรุนแรงและสาเหตุ

นาย อารีฟิน บินจิ ผู้สื่อข่าวและคอลัมนิสต์ของ สถาบันข่าวอิศรา สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำเสนอในเว็บไซต์ของสถาบันข่าวอิศรา เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2556 ซึ่งสอดคล้องกับผลของการวิจัยที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ว่า อดีตนายกรัฐมนตรียกย่อง ชินวัตร คือ สาเหตุหลักในการกระพือให้ความรุนแรงในภาคใต้ไม่สงบมาจนถึงทุกวันนี้ ดังนี้

นายอารีฟิน บินจิ กล่าวว่า จุดกำเนิดของปัญหา เริ่มต้นเมื่อ พ.ต.ท.ทักษิณดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อปี 2544 เป็นที่ทราบกันดีว่าการแก้ไขปัญห 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของท่าน “เรียบง่ายดี” คือการเรียกผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติไปสอบถามว่า “ไอ้โจร กระจอก 30-40 คน ที่มีอยู่ใน 3 จังหวัดนั้นจะหมดไปภายในกี่วัน กี่เดือน” ผบ.ตร.ขณะนั้น รับคำว่าไม่เกิน 6 เดือนก็จะหมดสิ้นไป โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องถอนทหารออก และให้ตำรวจดำเนินการแต่ฝ่ายเดียว

ดังนั้น กระบวนการจัดการกับปัญหาโจรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ถูกกำหนดขึ้น โดยส่งตำรวจสืบสวน มือปราบ ชั้นหนึ่งจากนครบาล จากสอบสวนกลางไปยังภาคใต้ โดยตั้งรางวัลให้กับผู้อาสาลงไปแก้ปัญหว่า จะให้ตำแหน่งที่สูงขึ้น แต่หากอ่อนอาวุโส ก็จะส่งเสริมให้ได้มีตำแหน่งที่เรียกว่า “ฟาสแทรก”

สารพัดวิธีการที่ตำรวจจากส่วนกลางใช้ในการสืบสวนปราบปรามกลุ่ม “โจรกระจอก” กลายเป็นที่มาของคำร่ำลือถึงการอุ้มฆ่า ซึ่งยังไม่มีฝ่ายไหนพิสูจน์ให้เห็นความชัดเจนได้ และคำร่ำลือนี้เองที่ทำให้กลุ่มโจรที่ว่ามีอยู่ 30-40 คนได้เติบโตใหญ่ขึ้นจากสิบเป็นร้อย จากร้อยเป็นพัน จากพันเป็นหมื่น (เมื่อรวมแนวร่วมเข้าไป) จนกระทั่งปัจจุบันนี้อาจจะเป็นหลักแสนแล้วก็ได้

เมื่อเกิดคดียปล้นอาวุธปืนที่บ้านบาลูกายาอิง อำเภอสุนทราราม และ บ้านแห่ อำเภอธารโต จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2546 มือปราบชั้นยอดที่เข้ามาช่วยสืบสวนคดีนี้ได้จับผู้ต้องสงสัยหลายสิบคน ไปหลายคน ปรากฏว่าสถานการณ์ได้ลุกลามใหญ่โตเมื่อ คนร้ายได้เข้าไปปล้นปืนในกองพันทหารพัฒนาที่ 4 อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ปืนถูกปล้นไป 300-400 กระบอก ทหารเสียชีวิตอีก 4 นาย โรงเรียนถูกเผาไปกว่า 10 โรง

เมื่อเหตุการณ์ ยิ่งเลวร้ายนายตำรวจจากส่วนกลางถูกส่งไปเพิ่มจำนวนมากขึ้น กระทั่งมีการแข่งขันกันทำงาน จนเกิดแรงกดดันมากขึ้น ผู้ต้องสงสัยจำนวนมากถูกจับกุมและหายตัวไป ซึ่งมีคำร่ำลือกันว่าหายไปในบร้อยคน แต่รัฐมนตรีมหาดไทยปฏิเสธ และบอกว่ามีเพียง 27 รายเท่านั้น

เมื่อมีการจับกุมนายมักดา อารง กับพวก 5 คน ฐานร่วมกันปล้นอาวุธปืนค่ายกองพันพัฒนาที่ 4 โดยทีมงานนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่กุมอำนาจตำรวจทั่วประเทศอยู่ในขณะนี้ มีการนำไปแถลงข่าว การรับสารภาพต่อสื่อมวลชน และมีการขยายผลจับกุมนาย อนุพงษ์ พันธชยางกูร กำนันตำบลโตะเต็ง กับพวก แต่แล้ว ปรากฏในภายหลังจากการเปิดเผยของนายสมชาย นีละไพจิตร ทนายความมุสลิมที่เข้าไปให้การช่วยเหลือในคดีเหล่านั้นว่า **“ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเหล่านั้นถูกทรมานอย่างทารุณ เพื่อบังคับให้รับสารภาพ”** จากหนังสือร้องเรียนของทนายสมชาย นีละไพจิตร ต่อคณะกรรมการการปกครองสภาผู้แทนราษฎรและหน่วยงานที่รับผิดชอบอื่นๆ ได้สร้างปัญหาแก่กลุ่มตำรวจที่ทาคดี สุดท้ายนายสมชายหายสาบสูญไปอย่างไร้ร่องรอยจนถึงขณะนี้

นายตำรวจซึ่งลงมาปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ต่างก็ได้รางวัลตอบแทนจากความเหนื่อยยากครั้งนี้กันถ้วนหน้า แต่...ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ก็ยังคงรุนแรง การแก้ไขยังไม่ตรงจุด นอกจากเปลี่ยน ตัวบุคคล ทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ต้องยอมให้ทหารเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหานี้ โดยตั้งกองทัพนาคที่ 4 ส่วนหน้า แล้วมาเปลี่ยนเป็นกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขชายแดนภาคใต้ เปลี่ยนตัวแม่ทัพภาค 4 และ ผู้บัญชาการตำรวจแล้ว 3-4 ท่าน ปัญหาก็คงคงอยู่ในอาการทรงกับทรุด

เหตุการณ์ที่มีกลุ่มชาวบ้านเข้าโจมตีฐานที่มั่นของเจ้าหน้าที่ใน 3 จังหวัดภาคใต้คือ ปัตตานี ยะลาและ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จนเสียชีวิตถึง 106 ศพ เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547 เป็นที่กังขาแก่คนทั้งโลกว่าเกิดอะไรขึ้น โดยเฉพาะเหตุการณ์ ดายหมู่ที่มีสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี ได้เป็นประเด็นละเมิดสิทธิมนุษยชนและเป็นประเด็นข้อข้องใจของโลกมุสลิม หากที่รัฐจะอธิบายให้กระจ่างได้ ซ้ำร้ายเหตุการณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2547 ที่ทหารและตำรวจสลายการชุมนุมหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ชาวบ้านถูกกระสุนปืนตายหน้าสถานีตำรวจ 5 ศพ ที่โรงพยาบาล 1 ศพ และตายระหว่างขนย้ายด้วยรถบรรทุกทหารอีก 78 ศพ ซ้ำเติมปัญหาให้รุนแรงขึ้นไปอีก จากปัญหาภายใน ได้ขยายตัวไปเป็นปัญหาที่ทั่วโลกหันมาให้ความสนใจการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ภาพพจน์ของรัฐบาลในด้านสิทธิมนุษยชนปั่นลบ ดอกเตอร์ วันกาเดร์ จะหามาหน้าเบอร์ชาดู เสนอขอเจรจาและจะกลับมาแก้ไขปัญหากับรัฐบาลให้โอกาส แต่ข้อเสนอของวันกาเดร์ ที่อ่อนด้อยในการใช้ภาษาไทย จากการให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว บีบีซี ทำให้เข้าใจไปอย่างอื่น รัฐบาลจึงปฏิเสธที่จะรับฟังข้อเสนอใดๆ ของวันกาเดร์

นโยบาย ทหารนำการเมืองและกฏอัยการศึก เมื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ฯ เข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นสมัยที่สอง ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยังคงเป็นปัญหายอกอกรัฐบาล แม้ว่ารัฐบาลจะตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ(กอส.) ก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ข้อเสนอแนะของ กอส. รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญ และนำไปพิจารณาปฏิบัติมากนัก ปัญหาที่ยังคงวนเวียนอยู่ที่เดิม

การเลือกตั้งเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2548 พรรคไทยรักไทยและกลุ่มวาคะห์ ประชาชนไม่เลือกเข้าสภาแม้แต่คนเดียวนอกจากผู้สมัครบัญชีรายชื่อเพียงสองคน และในสมัยที่สองนี้กลุ่มวาคะห์ไม่ได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ นอกจากหัวหน้ากลุ่มจะเป็นที่ปรึกษา และดูแลโครงการเล็กๆน้อยๆ ทำให้ผลงานของรัฐบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ใน “เชิงบวก” จากภาคการเมืองนั้น “ไม่มี” ในขณะเดียวกัน ผลงานใน “เชิงลบ” จากภาคราชการนั้นมีค่อนข้างจะสูงเด่น ตามด้วยการออก “กฎอัยการศึก” โดยแม่ทัพภาคที่ 4 และ “พรก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน” โดยรัฐบาล ถูกนำมาใช้บังคับในเวลาต่อมา

จากกฎหมายทั้งสองฉบับทำให้ข้าราชการพลเรือน ตำรวจและทหาร สามารถจะปฏิบัติการตรวจค้นจับกุมผู้ต้องสงสัยได้โดยไม่ต้องอาศัยกฎหมายรัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีการพูดกันว่าผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสามจังหวัดแข่งขันกันทำงานจนตัวเป็นเกลียวกดดันและจับกุม จนมีผู้เข้ามาขอตัวจำนวนมากมาย แล้วถูกส่งเข้าอบรมหลักสูตรวิวัฒนาการเมืองเป็นจำนวนมาก ทำให้มองไปว่าการใช้กฎอัยการศึกและ พรก. ในสถานการณ์ฉุกเฉิน “ได้ผลดีเข้าตารัฐบาล” จึงไม่อาจจะยกเลิกกฎหมายทั้งสองนั้นได้แม้แต่วันเดียว

ผศ. ดร. ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี ได้ศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในระยะเวลา 32 เดือน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรายงานเหตุการณ์ ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 ถึง 31 สิงหาคม 2549 ไว้ดังนี้ (สถาบันข่าวอิศรา)

สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน (31 สิงหาคม 2549) ช่วงแห่งความรุนแรงนับได้เป็นเวลา 32 เดือน ในห้วงเวลาดังกล่าวพัฒนาการของสถานการณ์นับว่ายาวนานพอสมควร สิ่งที่น่าคิดก็คือ ความรุนแรงมีความต่อเนื่องยาวนานจนกระทั่งส่งสัญญาณเตือนอะไรบางอย่างแก่สังคมไทยได้ เพราะว่า สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องใหญ่และมีความหมายที่ท้าทายความรู้ของสังคมไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน

สิ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้บอกให้รู้ว่าเรากำลังอยู่ในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง และสังคมไทยกำลังเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทายความเข้าใจ ความรับรู้เก่าๆของเราเกี่ยวกับสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ความรู้ใหม่เกี่ยวกับความสามารถของรัฐและการจัดการความขัดแย้งที่รุนแรงซับซ้อน และความรู้เกี่ยวกับการต่อสู้บนความเชื่อความศรัทธาแบบที่คน ส่วนใหญ่ในสังคมไม่เคยเข้าใจ

4.2 ภาพรวม: แนวโน้มความรุนแรง

ข้อมูลเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสงขลาในช่วงระยะเวลา 32 เดือน นับตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547-สิงหาคม พ.ศ. 2549 มีจำนวนความถี่ของการก่อเหตุความรุนแรงรวมทั้งสิ้น 5,460 ครั้ง ในชุดของ ความรุนแรงดังกล่าว จังหวัดนราธิวาสมีสถิติสูงสุด 2,074 ครั้ง รองลงมาคือจังหวัดปัตตานี 1,656 ครั้ง และจังหวัดยะลา 1,412 ครั้ง ส่วนจังหวัดสงขลามีรายงาน 318 ครั้ง

การก่อเหตุความรุนแรงดังกล่าวมีผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนเป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลา 32 เดือนดังกล่าว มีผู้เสียชีวิตรวม 1,730 คน มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 2,513 คน กล่าวโดยภาพรวม มีจำนวน ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งหมดประมาณ 4,243 คน

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นข้างต้นแทนที่รัฐบาลจะหาทางแก้ไขที่ต้นเหตุ คือ ความไม่เป็นธรรมที่ประชาชนได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่รัฐบาลกลับตอบสนองด้วยการออก พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นการแก้ที่ปลายเหตุ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภายหลังจากการประกาศใช้ พ.ร.ก. นี้ ก็ได้พิสูจน์ว่า พ.ร.ก. นี้ ไม่ใช่คำตอบและทางแก้ปัญหาคความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ความรู้สึกไม่พอใจต่อท่าทีของรัฐบาลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาคใต้ เริ่มปะทุขึ้นอย่างชัดเจนจากเหตุการณ์ที่ อ.ตากใบ จ.นราธิวาส เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2547

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ อ.ตากใบฝ่ายทหารและตำรวจได้สลายการชุมนุม และเคลื่อนย้ายกลุ่มผู้ชุมนุมที่จับกุมไว้ไปค่ายอิงคยุทธบริหาร จ.ปัตตานี โดยจับนอนทับซ้อนกันบนรถจนมีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 78 ศพ และมีผู้เสียชีวิตในที่เกิดเหตุสลายการชุมนุมอีก 7 ศพ มีผู้ต้องหา 58 คน ถูกดำเนินคดีฐานร่วมกันก่อเหตุชุมนุมประท้วง

วิธีการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการสลายการชุมนุมอย่างหยาบโหดไร้มนุษยธรรมได้ถูกเผยแพร่เป็นภาพข่าวไปทั่วโลก แต่แทนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะถูกตั้งข้อหาเพราะว่าได้ใช้วิธีการที่ละเมิดข้อตกลงของสนธิสัญญาเจนีวาในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือนักโทษอย่างไร้มนุษยธรรม การกลับตาลปัตรเป็นผู้ชุมนุมซึ่งเป็นฝ่ายถูกระทำกลายเป็นผู้ต้องหาถูกดำเนินคดีเป็นจำนวน 58 คน และยังมีอีก 78 คดี ที่อยู่ในการพิจารณาตัดสินของศาลแยกตามจังหวัด ดังนี้ ปัตตานี 23 คดี ยะลา 17 คดี นราธิวาส 14 คดี สงขลา 20 คดี และกรุงเทพฯ 4 คดี

คดีเหล่านี้ คือ ข้อเท็จจริงที่สะท้อนออกมาถึงความไม่เป็นธรรมที่ฝ่ายรัฐได้กระทำ และเกิดการตอบโต้ล้างแค้นขึ้นตามทฤษฎีการไม่ได้รับการสนองตอบความต้องการและกลายเป็นความคับข้องใจของ Maslow และ Burton จนกลายเป็นไฟใต้ที่ยังไม่มอดดับจนถึงวันนี้

รายงานความรุนแรงข้างต้น มาจากฐานข้อมูลเฝ้าระวังเหตุการณ์ภาคใต้ ซึ่งคณะรัฐศาสตรมหาวิทาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี ได้ร่วมมือกับสถาบันข่าวอิสราของสมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย รวมทั้งสถาบันเครือข่ายต่างๆ ได้ร่วมมือกันสร้างและพัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนี้ การใช้กฎหมายพิเศษที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้อำนาจโดยยกเว้นการใช้กฎหมายตามปกติที่ไม่ละเมิดกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน เช่นประมวลกฎหมายอาญา โดยการออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงข้างต้น แต่บางครั้งถูกนำไปใช้อย่างไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ จึงไม่ช่วยให้สถานการณ์ความขัดแย้งลดลง แต่เพิ่มขึ้น ถึงกระนั้นการศึกษาถึงความเป็นมาและเหตุผลของ พ.ร.ก.ฉบับนี้ก็จะช่วยให้ได้เข้าใจมุมมองของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายทหารได้บ้าง

4.3 ความเป็นมาของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

ที่ผ่านมาการใช้กฎหมายในการแก้ไขปัญหาภาคใต้ ซึ่งแม้ว่าตามข้อเท็จจริงจะมีการใช้อำนาจตามกฎหมายการศึกษีน้อยมากก็ตาม แต่เนื่องจากกฎหมายการศึกษามีเนื้อหาสาระเป็นการให้อำนาจเด็ดขาดแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติ เพราะเป็นกฎหมายที่ส่วนใหญ่จะนำมาใช้เมื่อประเทศมีภาวะสงครามหรือเพื่อต่อสู้กับผู้รุกรานภายนอกประเทศเป็นหลัก มาตรการทางกฎหมายจึงให้อำนาจเด็ดขาดเมื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาภายในประเทศจึงก่อให้เกิดความเกรงกลัวในหมู่ประชาชน มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าจะใช้กำลังทำร้ายประชาชน และทำให้นานาชาติเข้าใจผิดในสถานการณ์ของประเทศว่าอยู่ในภาวะอันตรายเนื่องจากการรบ

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องยกเลิกการประกาศกฎอัยการศึกในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อลดความเข้าใจผิดในสถานการณ์และเพื่อแสดงให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาได้ประสงค์จะสร้างความรุนแรงในการปราบปรามประชาชน

อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับว่าเหตุการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้สงบเป็นเหตุการณ์ปกติแต่ยังคงมีการกระทำอันเป็นการประทุษร้ายต่อชีวิต ทรัพย์สินของรัฐ และประชาชนอยู่ทั่วไป จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าควบคุมดูแลสถานการณ์ เพื่อให้ความคุ้มครองประชาชน ผู้บริสุทธิ์และ แก้ไขปัญหาให้ระงับโดยเร็ว การยกเลิกกฎอัยการศึกเพียงอย่างเดียวจะทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในการดำเนินการเพื่อระงับเหตุการณ์ร้ายแรงและไม่สามารถคุ้มครองประชาชนได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายอีกฉบับหนึ่งเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องมีมาตรการที่พอสมควรแก่การแก้ไขสถานการณ์ แต่ไม่ถึงกับให้อำนาจเด็ดขาดแบบกฎหมายการศึกษินี้ซึ่งจะเก็บไว้ใช้เมื่อเกิดสงครามหรือมีการกระทำที่ชั่วร้ายรุนแรง บรรดากฎหมายที่มีอยู่ที่อาจนำมาใช้ในเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับ ความมั่นคงภายใน ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2495 แต่ก็พบว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นกฎหมายเก่าและยังคงให้อำนาจที่เด็ดขาดคล้ายกับกฎหมายการศึกษินี้ นอกจากนี้ยังเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่แก่กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเดียวในการเป็นผู้รักษาการและปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพการบริหาร

ราชการในปัจจุบัน เพราะในขณะนั้นกระทรวงมหาดไทยดูแลทั้งราชการส่วนภูมิภาค ตำรวจ และ อัยการ แต่ปัจจุบันส่วนราชการต่างๆ มีอำนาจตามกฎหมายแยกต่างหากจากกัน และการแก้ไข ปัญหาที่มีสถานการณ์ฉุกเฉิน จำเป็นต้องปฏิบัติงานครอบคลุมทุกเรื่องทั้งการป้องกัน การระงับเหตุ และการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน การแก้ไขปัญหายังจำเป็นต้องใช้มาตรการตามกฎหมายหลาย ๆ ฉบับของหลายส่วนราชการมาร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหให้เป็นไปโดยสอดคล้องกัน

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งหมายถึงการมีสถานการณ์ ร้ายแรงเกิดขึ้นในประเทศที่ไม่อาจนำการบริหารราชการแบบปกติ ซึ่งจัดไว้สำหรับการบริหาร ประเทศ ในขณะที่บ้านเมืองสงบไม่มีเหตุร้ายแรงมาใช้ปฏิบัติได้ แต่จำเป็นต้องจัดระเบียบการ บริหารราชการเพื่อแก้ไขปัญหานั้นโดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการ บริหารราชการ สถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2495 ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

พระราชกำหนดฉบับนี้จึงมิใช่เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่ แต่เป็นการปรับปรุงจากกฎหมาย เดิม ที่มีอยู่ และเป็นกฎหมายในลักษณะเดียวกับกฎหมายความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่งทุกประเทศ ทั่วโลก มีกฎหมายในลักษณะนี้ด้วยกันทั้งสิ้น โดยให้อำนาจพิเศษแก่รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ในการ ปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหเกี่ยวกับความมั่นคงภายในที่มีขึ้นเป็นเหตุปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้บ้านเมือง กลับสู่ภาวะสงบสุขโดยเร็ว

หลักการสำคัญของพระราชกำหนดนี้ มีอยู่ 2 ประการ คือ

(1) จัดระเบียบการบริหารราชการให้เกิดบูรณาการใช้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็น หนึ่งเดียว (มิใช่คนเดียว) ในการแก้ไขปัญหานั้น เนื่องจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแยกฝ่ายกัน อยู่ ในความรับผิดชอบของหลายส่วนราชการ ทำให้ยากต่อการวางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ สอดคล้องกัน เพราะหากให้แต่ละส่วนราชการยังคงมีอำนาจแยกกันอยู่ก็จำเป็นต้องรับนโยบายจาก กระทรวงของตนมาปฏิบัติ รวมทั้งอำนาจอนุมัติหรืออนุญาตบางอย่างยังคงเป็นส่วนกลาง ซึ่งมี ผลทำให้ขาดความต่อเนื่องสัมพันธ์กันในการแก้ไขปัญหาก็จำเป็นต้องรวบรวมบรรดาการใช้ อำนาจตามกฎหมายในส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหามารวมไว้ให้กับหน่วยงานที่ได้รับมอบ หมายให้ปฏิบัติงาน เพื่อดำเนินการวางแผนและปฏิบัติงานได้อย่างครบถ้วนเป็นเอกภาพ และมีความรวดเร็วใน การปฏิบัติงานแต่ละขณะเดียวกันต้องมีระบบการถ่วงดุลการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ด้วย

(2) อำนาจพิเศษที่เคยมีไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2495 และในกฎอัยการศึกบางเรื่องยังจำเป็นต้องมีอยู่เพื่อให้สามารถระงับเหตุการณ์ร้ายแรงที่มีการใช้กำลังอาวุธเกิดขึ้น แต่มีการปรับขั้นตอนการใช้อำนาจเสียใหม่ โดยไม่ให้อำนาจเด็ด ขาดอยู่กับเจ้าหน้าที่แต่ละคน แต่จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากนายกรัฐมนตรีว่าจะสมควรให้ใช้

อำนาจเพียงใดหรือไม่ และการใช้อำนาจบางกรณีก็ต้องผ่านกระบวนการของศาลเสียก่อน รวมทั้งต้องมีการกำหนดเงื่อนไขการใช้อำนาจที่ต้องไม่กระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ

หลังจากการใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เหตุการณ์ต่างๆ ก็หาได้สงบลงอย่างที่รัฐบาลต้องการไม่ อันที่จริงสถานการณ์กลับเลวร้ายลง ดังนั้นจึงสรุปว่า พ.ร.บ.ฉบับนี้ไม่ใช่คำตอบในการนำสันติภาพกลับคืนมา

4.4 สถานการณ์ความรุนแรงกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ในคดีระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง มาตราที่ 6 ระบุว่า สิทธิในการมีชีวิตมีเสรีภาพ และความมั่นคงในชีวิต เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่สุด และ มาตราที่ 7 ระบุต่อไปว่า สิทธิไม่ถูกทรมานและไม่ถูกปฏิบัติที่เป็นการบั่นทอนความเป็นมนุษย์

กรณีศึกษาชิ้นต่อไปนี้ซึ่งตรงกับรายงานของนาย อารีฟิน บินจิ ได้เขียนเปิดเผยโดยไม่ระบุชื่อนายตำรวจที่เกี่ยวข้อง และชี้ว่า การให้อำนาจเจ้าหน้าที่มากเกินไปโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม ก็จะนำไปสู่การละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกายดังตัวอย่างซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยไปสั่งสมให้เกิดความโกรธแค้นในตัวผู้เป็นเหยื่อ พี่น้อง และคนใกล้ชิดกลายเป็นเชื้อไฟที่รอวันปะทุ

กรณีนี้แสดงให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิตามมาตราทั้งสองข้างต้นอย่างชัดเจนที่สุด

4.5 กรณีศึกษาการละเมิดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

นาย.(ปกปิด)

เจ้าหน้าที่ของรัฐวิชัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์เหยื่อของการใช้ความรุนแรงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นตำรวจ มียศระดับสูง และได้ข้อมูลที่เป็นกรณีศึกษาของงานวิจัยชิ้นนี้ว่า สาเหตุของความรุนแรง และหนทางสร้างสันติภาพนั้นจะเกิดขึ้นได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยุติพฤติกรรมที่ปรากฏในกรณีศึกษาชิ้นนี้อย่างเด็ดขาด มิฉะนั้นแล้ว สันติภาพและความสงบสุขไม่มีวันจะเกิดขึ้นได้

(การที่เหยื่อของความรุนแรงผู้นี้ระบุชื่อนายตำรวจหลายคน ผู้วิจัยขอสงวนสิทธิ์ไม่ยืนยันในความถูกต้อง และห้ามนำไปใช้อ้างอิงเพื่อดำเนินคดีกับรายชื่อของนายตำรวจที่ถูกกล่าวอ้างถึง งานวิจัยนี้เป็นงานทางวิชาการที่บันทึกข้อมูลจากปากคำของบุคคลในท้องที่ตามที่ได้รับมาโดยไม่มีการแก้ไข และรายงานมาตามข้อมูลนั้นอย่างเป็นกลางและไม่มียึดถือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่วนความจริงหรือข้อเท็จจริงผู้เกี่ยวข้องต้องหาหลักฐานไปพิสูจน์กันศาล หรือฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายกันเอง)

กองปราบจับตัวไปกรุงเทพฯ

เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2547 เวลาประมาณ 17.30 น. มีตำรวจนอกเครื่องแบบได้แสดงหมายจับ แล้วก็นำตัวไป สก.อ.สุโขทัยปาดิ ซึ่งการจับตัวไป ตำรวจได้ใส่กุญแจมือ แล้วเอามือไขว้หลังเอาไว้

เมื่อไปถึง สก.อ.สุโขทัยปาดิ รอง ผกก.สก.อ.สุโขทัยปาดิ พ.ต.ท.อดุลย์ ปิณณาโงได้รอปใน ห้องสอบสวนพร้อมกับตำรวจกองปราบนอกเครื่องแบบที่จับตัวมา ในระหว่างที่สอบสวนอยู่กับ รอง ผกก.อดุลย์ ได้บังคับให้ถอดเสื้อเพื่อถ่ายรูปและได้ถามเบอร์โทรศัพท์ของตนเอง ภรรยา และ บิดา รวมทั้งเลขป้ายทะเบียนรถมอเตอร์ไซด์ และรถยนต์ และคืนนั้นเองรอง ผกก.อดุลย์ ได้ยึด โทรศัพท์และบัตรประชาชนและใบขับขี่ไป

ต่อมาในเวลาประมาณ 21.00 น. พ.ต.อ.ด่านอิสมาแอ ด่านดาโอ๊ะ มารียอ ผกก.สก.อ.สุโขทัยปาดิ พร้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบจากกรุงเทพ 3 คนเข้ามาในห้องสอบสวนและได้สอบสวน เรื่องการปล้นปืน ที่ค่ายทหารบ้านปิลึง อ.เจาะไอร้อง ระหว่างสอบสวน ข้าพเจ้าได้ให้การไว้ว่า ไม่รู้ ไม่เห็น ใดๆทั้งสิ้นในเรื่องที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง

ต่อมากองปราบก็ใส่กุญแจมืออีกครั้ง แล้วก็นำตัวไป สก.ต.ตันหยง อ.เมืองนราธิวาส ระหว่าง เดินทางไป สก.ต.ตันหยง มีกองกำลังตำรวจและทหารติดตามไปด้วยประมาณ 200 คน จากสก.อ.สุโขทัยปาดิ

เมื่อถึงที่ สก.ต.ตันหยง ก็ได้้นำตัวไปอยู่บน สก.ต.ตันหยง และได้ทำการซ้อม โดยตำรวจ กองปราบเพื่อให้สารภาพกรณีปล้นปืน ที่ค่ายปิลึง ซึ่งภายหลังทราบชื่อคนที่ซ้อมว่า พล.ต.ต. ภาณุพงศ์ สิงหรา ณ อยุธยา (ยศในขณะนั้น) พร้อมกับพันตำรวจเอกสมพงษ์ ชิงดวง และ พ.ต.อ.กิตติราช ไม่ทราบนามสกุล และ ส.ต.ท.พาเย ลามะจิ

การซ้อมในคืนนั้นมีทั้ง การเอาถุงมาคลุมหัว เอาปืนจ่อที่หัว และช็อตไฟฟ้าตามร่างกาย และอวัยวะเพศ ซึ่งตลอดทั้งคืนนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้รับสารภาพแต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำตัวเข้าห้องประชุมที่ สก.ต.ตันหยง เพื่อสอบสวนต่อ ซึ่งในห้องก็มี พล.ต.ต.ภาณุพงศ์ สิงหรา ณ อยุธยา พ.ต.อ.สมพงษ์ ชิงดวง ซึ่ง ปัจจุบันเป็นผู้การจังหวัดนครสวรรค์ มี พ.ต.อ.ทวี สอดส่อง ปัจจุบันเป็น DSI พ.ต.อ.กิตติราช และ อีกหลายคนจำชื่อไม่ได้

ในห้องประชุมนั้นได้มีการซ้อมให้รับสารภาพอีกโดยการช็อตไฟฟ้า เขี่ยบนบคอร่างกาย เตะต่อตามร่างกาย และที่จำได้ขึ้นใจ คือ พ.ต.อ.สมพงษ์ ชิงดวง ได้ตบที่หูสองข้างจนเลือด ไหล ระหว่างการซ้อม พ.ต.อ.ทวี สอดส่อง ก็เขี่ยบนบคอร่างกาย พร้อมข่มขู่ถ้าไม่รับสารภาพจะ ฆ่าลูกเมียให้หมด ซึ่งในตอนนั้นลูกยังมีอายุ 7 เดือนจนในที่สุดทนไม่ไหวก็เลยฝืนทนสารภาพไปว่า เข้าร่วมปล้นปืนด้วย เพราะ พ.ต.อ.ทวี สอดส่อง บอกว่า กำนันอนุพงษ์ฯ ได้รับสารภาพแล้ว มึงยัง

ปากแข็งอยู่อีก และหลังจากนั้น ก็นำตัวไปที่สนามบินบ้านดอน นราธิวาส ขึ้นเครื่องบินตำรวจไป กรุงเทพฯ โดยเอาผ้าปิดตาไว้

บนเครื่องบินก็ได้ถามต่อว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร วางแผนอย่างไร มีกี่คน แต่ผมไม่ทราบ จึงปฏิเสธไป ก็เลยโดนซ้อมอีก และก็ยังไม่รับ ต่อมาเขาก็เอาผ้าปิดตาออกและชี้ให้ดูตัวกำนันอนุพงษ์เห็นกำนันมีเลือดไหลเต็มปาก เมื่อเห็นเช่นนั้นเขาก็ชี้ว่าถ้ายังไม่รับอีก ก็จะโดนเหมือนลูกพี่มึง แต่ผมก็ตอบว่าไม่รู้เรื่องจริงๆ ที่รับสารภาพบน สภ.ต.ตันหยก เพราะทนเจ็บจากการถูกซ้อมไม่ไหว จากนั้น พล.ต.ต.ภานุพงศ์ ก็เตะที่หัวจนทิ่มลงกับพื้น และถ่มน้ำลายใส่ และก็มีเลือดไหลออกมา เครื่องบินถึงกรุงเทพฯ ประมาณบ่ายๆ ก็นำตัวไปกองปราบและคืนนั้นก็นอนที่ห้องขังที่กองปราบ

ตอนเช้าก็นำตัวไปที่ชลบุรี ระหว่างเดินทางก็ปิดหน้าไว้และได้ยินวิทยุตำรวจว่าเป็นชลบุรี จึงทราบว่าถูกนำตัวมาชลบุรี ระหว่างอยู่บนรถมีเจ้าหน้าที่คนหนึ่งบ่นบอกว่า ก่อนตายวันนี้อยากจะกินอะไร ต่อมาทราบชื่อเป็นยศ ร.ต.ท. ซึ่งมีชื่ออยู่ในสำนวนคดี

เมื่อถึงชลบุรีก็นำตัวขึ้นห้องและเอาตัวขังไว้ที่ผนัง ล่ามมือและเท้าโดยไม่ทำให้สะดวกอะไรเลย 2 วัน 2 คืน โดยไม่ให้กินอะไรเลย แต่ตอนกลางคืนได้ยินเสียงคลื่นจึงคิดว่าอยู่ใกล้ทะเล ซึ่งตลอด 2 วัน 2 คืน ก็โดนซ้อมตลอด และปิดตาไว้ตลอดเวลา แต่จำเสียงได้เหมือนเป็น พล.ต.ต.ภานุพงศ์ และพวก เพื่อให้สารภาพคดีปล้นปืนและคดีอื่นๆ ซึ่งก็รับสารภาพทุกเรื่องเพราะเจ็บมากๆ จนไม่รู้สติตัว แล้วหลังจากรับสารภาพ จึงได้ให้กินข้าวและเปิดตาออกจึงเห็น พล.ต.ต.ภานุพงศ์ นั่งอยู่ข้างหน้า พร้อมกับ พ.ต.อ.สมพงษ์ ชิงดวง และคนอื่นๆ

ระหว่างกินข้าว พล.ต.ต.ภานุพงศ์ กล่าวว่ามึงยอมเจ็บตัวฟรี ทั้งๆ ที่ถูกอยากให้มึงพูดสารภาพแค่นั้นเอง จากนั้นก็พาไปสนามบินดอนเมืองแล้วพาเข้าห้องซึ่งไม่รู้ว่าเป็นห้องอะไร แต่มีกำนันอนุพงษ์อยู่ในห้องนั้นอยู่แล้ว ในห้องนั้นก็ได้รับสารภาพคดีฆ่า จ.ส.ต.ปัญญา ดาราอิม พร้อมเซ็นเอกสาร ต่อหน้ากำนันแต่กำนันยังปฏิเสธคดี ฆ่าจ.ส.ต.ปัญญาฯ ซึ่งหน้าตาของกำนันขณะนั้น ก็ซ้ำเขียวหมดแล้ว

ประมาณสายๆ ก็นำตัวขึ้นเครื่องบินของการบินไทยพร้อมกำนัน แต่ไม่ได้ทำการซ้อมใดๆ เพียงแต่ใส่กุญแจมือ พอลงจากเครื่องบินไม่รู้ที่ไหน ผู้โดยสารคนอื่นๆ ลงหมดแล้ว เหลือผมกับกำนัน 2 คนระหว่างนั้นก็ดูทางหน้าต่างเห็นทหารจำนวนมากเตรียมพร้อมอยู่ สักพักหนึ่งรถจากกองปราบ Isuzu Dragon สีบรอนซ์ กระจุกดำ มารับกำนันที่บันได เครื่องบิน ก่อนตัวขึ้นรถ กำนันถูกปิดตาเอาไว้แล้ว ก็โยนเข้ารถ และนำตัวไป ต่อมาผมก็ถูกนำตัวไปกับรถเก๋ง Honda Accord สีแดง จำป้ายทะเบียนไม่ได้ โดยปิดตาไว้ตลอดทาง การเดินทางจากสนามบินใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ก็ถึงที่หมาย ภายหลังทราบว่าเป็นสถานีตำรวจนำปัดตานี้ พอนำตัวเข้าห้องก็เปิดผ้าปิดตาเห็นกำนัน นั่งอยู่ต่อหน้าและมี พล.ต.ต.ภานุพงศ์ สิงหรา ณ อยุธยา พ.ต.อ.สมพงษ์ ชิงดวง พล.ต.ต.สมพงษ์ คงเพชรศักดิ์ และคนอื่นๆ

พล.ต.ท.ภานุพงศ์ฯ กล่าวว่าถ้า ไม่อยากเจ็บอีกมึงต้องพูดแล้วจะช่วยเหลือลูกเมียมึง ต่อมา ก็ให้ชัดทอคนอื่นๆ ที่เข้าร่วมคดีปล้นปืนและให้ชื่อทุกคนที่อยู่บนกระดานประมาณ 30 คนว่าทุกคนมีส่วนร่วมในคดีปล้นปืน ผมตอบว่าทุกคนที่มีชื่ออยู่นั้นรู้จักบ้างไม่รู้จักบ้าง เมื่อตอบอย่างนั้นก็เลยจับผมแยกจากกำนันและบอกว่าผมปากแข็ง โดยปิดตาแล้วนำตัวไปอีกห้องหนึ่งและชัดทอนายอาเรฟ โส๊ะโก ว่าเข้าร่วมปล้นปืนที่ค่ายปิเหล็ง ผมตอบว่าผมรู้จักอาเรฟฯ แต่ไม่รู้ว่าเขาปล้นปืนหรือเปล่า จากนั้นก็เอาตัวผมใส่กุญแจที่เท้ามัดไว้กับเสาของสถานีตำรวจน้ำ และปิดตาและผูกไว้และโดนซ้อมอีก แต่ไม่รู้ว่าใครซ้อมบ้าง เพราะหุไม่ได้ยินแล้ว เมื่อซ้อมไปสักพักใหญ่ผมก็สารภาพว่าอาเรฟฯ ร่วมขบวนการปล้นปืนด้วยกัน ก็อยู่ตรงนั้นหลายคืน จำไม่ได้ ต่อมาก็นำตัวขึ้นข้างบนโรงพักตำรวจน้ำ เปิดประตูเห็นกำนันนอนอยู่ในห้อง โดยใส่กางเกงในตัวเดียวและเปิดแอร์เย็นจัดดูสภาพกำนันหนาวมาก แล้ว พล.ต.ท.ภานุพงศ์ฯ ก็เอาเท้าเขี่ยที่หัวกำนัน และปลุก บอกว่าไอ้เหี้ยลูกน้องมึงมาแล้ว กำนัน ก็ลุกขึ้นมาแล้วก็ให้กินข้าวและผลไม้ เสร็จแล้วก็บังคับให้คุยกับกำนันและห้ามคุยภาษามลายู ให้ใช้ภาษาไทย โดยให้กำนัน ชัดทอคนายนัจมุลดิน อูมา ออดีต ส.ส.ว่าเป็นหัวหน้าขบวนการแบ่งแยกดินแดน ระหว่างพูดคุยกัน ประเด็นที่คุยไม่ตรงกับที่เขาต้องการ จึงนำเอกสารมาให้เซ็นพร้อมบอกว่ามึงเซ็นเอกสารซะ เดี่ยวกูทำให้ เอกสารที่เซ็นเยอะมากๆ ส่วนใหญ่เป็นกระดาษเปล่าและมีเพียงที่ลงลายมือชื่อเท่านั้น

หลังจากนั้นกำนันก็ถูกแยกตัวไปที่อื่นและผมอยู่ที่นั่นอีกประมาณ 1อาทิตย์ ก็พาตัวกลับไป สภ.ต.ตันหยง และอยู่ที่นั่น 1 คืน แล้วก็จับตัวคนที่อยู่ในอำเภอสุโหงปาดี และเจาะไอร้องเกือบ 30 คน มีทั้งโต๊ะอิหม่าม ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต.ถูกจับตัวอยู่ในห้องขัง ที่สภ.ต.ตันหยง ซึ่งทุกคน ถูกจับตัวมาตอนกลางคืนทุกคน โดยเฉพาะอดีตผู้ใหญ่บ้าน มะอูโชะ๊ะ บันบือราแง ต.โต๊ะเต็ง อ.สุโหงปาดี ซึ่งถูกซ้อมโดยกองปราบนอกเครื่องแบบ ด้วยการช็อตไฟฟ้าและเอาเหล็กกร้อนแตะบนหลังต่อหน้าต่อตา ไม่กี่วันต่อมา มีการแถลงข่าวประมาณ วันที่ 21หรือ 22 มีนาคม 2547ที่ สภ.ต.ตันหยง ว่ามีผู้รับสารภาพ คดีปล้นปืน 33 คนและบังคับให้กำนันอนุพงษ์ฯ ให้สัมภาษณ์ ว่าผู้เกี่ยวข้องคดีปล้นปืน ว่ามีนักการเมืองระดับชาติเกี่ยวข้องด้วยเมื่อให้สัมภาษณ์เสร็จก็นำตัวผู้รับสารภาพประมาณ 20 กว่าคน ไปสนามบินบ้านทอน ขึ้นเครื่องบินตำรวจไปกรุงเทพฯ ไปฝากขังที่เรือนจำบางเขน ซึ่งอยู่ในความดูแลของกองปราบปราม หลังจากนั้นประมาณ 1เดือนจึงอนุญาตให้ญาติมาเยี่ยมได้ ตลอดเดือนนั้น มีการสอบสวน มีการเซ็นเอกสารทั้งวันและทั้งคืน เมื่อครบ 12 ฝาก (82 วัน) ศาลมีคำสั่งให้ฟ้องคดีปล้นปืน 28 คน รวมตัวเองด้วยและส่งฟ้องคดีปล้นปืน 2 คน คือ ส.ส.นัจมุลดิน อูมา และอาเรฟ โส๊ะโก คนอื่นที่ศาลไม่ฟ้องกลับบ้านทั้งหมด 28คน มีบางคนให้กลับและบางคนก็ให้อยู่ในความดูแลของ กองปราบ แต่นายอาชีซาน และ กำนันอนุพงษ์ฯ โดนอายัดตัวคดีฆ่า จ.ส.ต.ปัญญา ตาราอิม และถูกเอาตัวไปฝากขังที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ และอยู่ที่นั่น 2 ปี เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2549 ศาลมีคำสั่งยกฟ้องคดีฆ่าจ.ส.ต.ปัญญา วันที่ 26 พฤษภาคม 2549

หลังจากนั้นก็กลับบ้านที่จังหวัดนครราชสีมาพร้อมกับกำนันโดยญาติไปปรับตัวกลับหลังจากอยู่บ้าน 2 อาทิตย์ ก็มีหมายจับใหม่มาอีกใน คดีพยายามฆ่า ตำรวจ สภ.อ.สุโขทัย คดีนี้เกิดเมื่อประมาณปลายปี 2546 ซึ่งเป็นคดีที่ประสบบอยู่ปัจจุบันนี้

ขอรับรองว่าทุกถ้อยคำเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

กรณีศึกษาข้างต้นนี้มีประโยชน์เพียงกรณีเดียว นี่เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่ผู้วิจัยได้รับข้อมูลมาเป็นกรณีศึกษาที่ชี้ว่า ถ้าคำรายงานข้างต้นเป็นความจริง ความรุนแรงนั้นมีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจหน้าที่อย่างไม่เป็นธรรมต่อผู้ต้องสงสัย หรือผู้ต้องหาซึ่งยังไม่ได้ผ่านกระบวนการยุติธรรมทางศาล

อันที่จริง ความรุนแรงของสงครามประชาชนในอดีตนั้นหนักหน่วงสาหัสยิ่งกว่าความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ใน พ.ศ.นี้ เช่น กรณีจับเผาในถ้ำแดงโดยมีทั้งเจ้าหน้าที่ทหารตำรวจและประชาชนเสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นหลักหมื่น

ถึงกระนั้นไฟของสงครามประชาชนสามารถดับลงได้ด้วยนโยบายตามคำสั่ง 26/2523 ของอดีตนายกรัฐมนตรี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ โดยการไม่เอาผิดกับผู้ใช้ความรุนแรงกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ให้หมอบตัวแล้วพิจารณาเป็นผู้พัฒนาชาติไทย ทำให้หลายคนมีโอกาสกลายมาเป็น นักการเมือง และรัฐมนตรีในรัฐบาลยุคทักษิณ เสียหลายคน

งานวิจัยเกือบทุกชิ้นระบุตรงกันว่ากว่าร้อยละ 80 ผู้ที่เข้าป่าจับปืนต่อสู้กับรัฐบาลในยุคนั้น มีสาเหตุจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือ ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐรังแก โดยที่บุคคลเหล่านี้ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าลัทธิคอมมิวนิสต์คืออะไร

ดังนั้น การสร้างระบบนิติรัฐที่ยุติธรรม และการสร้างความเป็นธรรมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างจริงจังและจริงใจด้วยการทุ่มงบประมาณลงไปพัฒนาการศึกษา พัฒนาสาธารณสุข โภค การให้สาธารณสุข โยกย้ายข้าราชการที่นิยมการใช้อำนาจออกจากพื้นที่ให้หมด รวมทั้งมีโครงการให้ผู้หลงผิดได้กลับใจเหมือนกับผู้พัฒนาชาติไทย ก็จะนำไปสู่การสร้างสันติภาพได้อย่างแน่นอน

4.6 การละเมิด สิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศว่า ด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ

สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights –ICESCR)

ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มาตราที่ 6 รับรอง สิทธิมีงานทำ หรือ สิทธิในการประกอบอาชีพ และ มาตราที่ 11 รับรอง สิทธิในการดำรงชีพอย่างมีมาตรฐานขั้นต่ำ โดยมีกิน มีบ้าน มีเสื้อผ้า และสิ่งจำเป็น อื่นๆ เช่น ด้านสาธารณสุขโลกสำหรับ ทั้งครอบครัว

ในรายงานต่อไปนี้ได้แสดงให้เห็นว่า สิทธิของประชาชนและชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ถูกละเมิดมาเป็นเวลานานในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ และเป็นบ่อเกิดของความคับข้องใจตามทฤษฎีของMarslow

4.7 ภูมิ-ประวัติศาสตร์ของชาวมุสลิมในพื้นที่สี่จังหวัดภาคใต้ของไทย

ชาวมุสลิมคือชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงจำนวนประชากรของชาวมุสลิมช่วงปี ค.ศ.1990 และ 2000

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี ค.ศ. 1990 และ 2000				
จังหวัด	จำนวนรวม (1990)	จำนวนมุสลิม (1990)	จำนวนรวม (2000)	จำนวนมุสลิม (2000)
สตูล	208,918	139,821	266,586	183,022
ปัตตานี	515,372	403,287	668,648	526,289
นราธิวาส	546,755	432,655	706,653	562,451
ยะลา	340,982	217,365	423,629	308,754
รวมทั้งหมด	1,612,027	1,193,128	2,065,516	1,580,516

ที่มา: National Statistical Office, Office of the Prime Minister, Bangkok, 1990 & 2000.

ราชอาณาจักร ปาตานีเข้ามา ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาชาวมุสลิมยังคงยึดมั่นอยู่กับดินแดนดั้งเดิม ซึ่งปัจจุบันคือบริเวณพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ทั้งนี้ กลุ่มชาวมุสลิมบางกลุ่ม โดยเฉพาะปัญญาชนได้ตระหนักถึงเหตุผลของการแบ่งแยกดินแดนว่า ไม่เฉพาะแต่มีเงื่อนไขในทางประวัติศาสตร์สังคมรองรับเท่านั้น แต่เรื่องดังกล่าวมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ด้วย ถ้าหากพวกเขาได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากบรรดาประเทศและองค์กรภายนอกที่เห็นอกเห็นใจ หรือหากว่าเกิดความล้มเหลวหรือความอ่อนแอขึ้นภายในองค์กรปกครองส่วนกลางของไทย

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีประวัติศาสตร์อันเข้มข้นกับรัฐบาลกลาง แต่ถ้าชาวไทยเชื้อสายมาเลย์ได้รับความเป็นธรรมทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ประชาชนส่วนใหญ่ก็ไม่ต้องการเรียกร้องอะไรมากไปกว่าความสุขสงบในการดำรงชีพ และเสรีภาพในทางศาสนา

4.8 กรณีศึกษาตันหยงเปาว์

ในสารคดีเรื่อง “ถิ่นชีวิตสู่ท้องทะเล” โดย สนิทสุดา เอกชัย และภักดี วีระภาสพงษ์ (สนิทสุดา 2549) ได้รายงานชีวิตของ รุซียี มะสะเน็ง ว่า ความเป็นพ่อทำให้เขารู้สึกเจ็บปวดมากที่ต้องจากลูกกรักวัย 1 ขวบ เพื่อไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย

กรณีศึกษาเรื่องนี้ได้สะท้อนถึงความกดดันในชีวิตของชุมชนเก่าแก่ไทยมลายูที่ถูกนโยบายของรัฐและทุนใหญ่จากภายนอกเข้ามาทำลายปัจจัยดำรงชีพอันเป็นวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของกติการะหว่างประเทศ ICESCR

รุซียี เล่าว่า เขาเป็นชาวประมงในหมู่บ้านเล็กๆ ในจังหวัดปัตตานี เมื่อต้องจากบ้าน “ผมคิดถึงลูกมากจนนอนร้องไห้บ่อยๆ “ เขารำลึกถึงความหลัง “ ตอนนั้นเราไม่มีทางเลือก อยู่บ้านก็ไม่ได้ทะเลไม่มีปลาให้จับแล้ว”

นั่นคือเมื่อ 10 ปีก่อน ตอนนั้นหมู่บ้านตันหยงเปาว์ ซึ่งตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลเกือบจะร้างแล้ว เพราะไม่สามารถหยุดยั้งเรืออวนลากขนาดใหญ่ไม่ให้มาจับปลาตามทะเลชายฝั่งได้ คนเป็นพ่ออย่างรุซียีจึงต้องออกไปหางานทำที่อื่น เหมือนชาวประมงพื้นบ้านอีกมากมายที่ต้องทิ้งบ้าน ขณะที่บรรดาแม่และลูกสาวต้องทำงานรับจ้างในโรงงานแปรรูปอาหารทะเล ซึ่งก็มาจากเรืออวนที่ทำลายชีวิตของชาวบ้านนั่นเอง

เรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นกับชาวประมงพื้นบ้านทุกหมู่บ้านในภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม

“เราพยายามทำทุกอย่างแล้ว เรายังเรียนให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองจับเรืออวน เพราะเขาทำผิดกฎหมายแต่ไม่มีใครจับ เราถึงขนาดจัดการกันเองด้วยการยิงใส่เรือพวกนั้น แต่แทนที่เขาจะกลัว เขากลับพุ่งเรือเข้าชนเรา”

หลังจากนั้น พวกเรืออวนรุนอวนลากยังทำลายชาวบ้านและกฎหมายด้วยการพาเจ้าหน้าที่ตำรวจขึ้นมานบนเรือด้วย หรือไม่ก็รวมกันมาหลายลำ และจับปลาต่อไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ชาวประมงพื้นบ้านมุสลิมที่อยู่ชายฝั่งได้แต่โกรธและแค้นใจ ตามกฎหมายนั้นเรืออวนรุนอวนลากต้องอยู่ห่างจากชายฝั่งอย่างน้อย 3 กิโลเมตร กฎหมายยังห้ามการใช้วิธีการทำประมงที่ทำลายสิ่งแวดล้อมแต่เรือประมงพาณิชย์ขนาดใหญ่เหล่านี้เป็นของผู้มีอิทธิพล ซึ่งมาจากวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนาอื่นและยังได้แรงหนุนจากรัฐบาลที่มีนโยบายกระตุ้นการส่งออกอาหารทะเลด้วย เรืออวนรุนอวนลากกวาดทะเลชายฝั่งจนราบ ทำลายที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล เช่น

ปะการัง ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล เพียงชั่วพริบตาสิ่งที่ธรรมชาติประทานมาเป็นของขวัญให้กับชาวบ้านเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัวก็ถูกทำลายสิ้น

ในขณะที่ชาวประมงพื้นบ้านจำนวนมากสิ้นหวังและอพยพออกไปทำงานข้างนอก แต่มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ยอมแพ้

“เราต้องยืนหยัดต่อสู้เพื่อลูกหลาน เพื่อความถูกต้อง” มูฮามะ สุกรี มะสะนิง กล่าว สุกรีเป็นผู้นำชุมชนต้นหยงเปาว์ หมู่บ้านชาวประมงเล็กๆ ในอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เขาเล่าว่าเรืออวนรุนอวนลากเริ่มเข้ามารุกทะเลปัตตานีประมาณสามสิบปีมาแล้ว สมัยนั้นทะเลยังอุดมสมบูรณ์เราก็เลยไม่คิดอะไร แต่ภายในเวลาแค่ 5 ปี ชาวบ้านก็รู้ว่ากำลังเผชิญกับภัยคุกคามใหญ่หลวงที่สุดที่เคยมีมา อวนรุนอวนลากได้ทำลายเครื่องมือจับปลา และกวาดเอาปลาเล็กปลาน้อยทุกชนิดไปเกลี้ยงไม่เหลือไว้ให้ขยายพันธุ์ เรืออวนรุนอวนลากไปถึงไหนพื้นทะเลตรงนั้นก็หายหน้า นำความเดือดร้อนแสนสาหัส มาให้ชุมชน

ตอนนั้นแต่ละหมู่บ้านได้แต่ต่างคนต่างต่อสู้ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2535 ชาวประมงพื้นบ้านปัตตานีจึงรวมตัวกัน และตั้งกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านปัตตานีสำเร็จในปี 2536 เพื่อเรียกร้องให้บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เมื่อความขัดแย้งรุนแรงขึ้น ชาวประมงพื้นบ้านได้รวมตัวกันชุมนุมประท้วงที่ศาลากลางจังหวัดปัตตานี เป็นครั้งแรกที่สังคมได้รับรู้ถึงชะตากรรมของชาวประมงพื้นบ้าน ต่อมาได้ขยายกลายเป็นขบวนการชาวประมงพื้นบ้านระดับภูมิภาค

สำหรับสุกรีและเพื่อนๆ ที่ร่วมกันต่อสู้ ไม่มีการหันหลังกลับอีกแล้ว แต่หนทางการต่อสู้เต็มไปด้วยขวากหนาม มีการถูกขู่ฆ่า มีความพยายามซื้อแกนนำ และมีความคิดเห็นแตกแยกในหมู่พวกเดียวกันเอง และถึงแม้พวกเขาจะรักษาความสามัคคีไว้ได้ และถึงแม้อีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นฝ่ายผิด แต่ชาวบ้านก็ต้องผิดหวังซ้ำซากกับการที่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่ยอมทำตามคำมั่นสัญญาในการรักษากฎหมายตามหน้าที่

แต่ในระหว่างเส้นทางการต่อสู้ ชาวประมงพื้นบ้านก็ได้เพื่อนมากมาย ทั้งนักวิชาการ ทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน เพราะความมุ่งมั่นที่จะปกป้องท้องทะเลทำให้ชนะใจ และทำให้ก้าวข้ามกำแพงทางเชื้อชาติวัฒนธรรมกันได้

“ การชนะด้วยจำนวนคนประท้วงอย่างเดียวช่วยอะไรไม่ได้มากหรอก ” สะมะแอ เจะมูดอ เลขาธิการสมาพันธ์ประมงพื้นบ้านภาคใต้กล่าว

สะมะแอเชื่อว่าการเคลื่อนไหวของชาวประมงพื้นบ้านจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ต้องการเพื่อสื่อสารความทุกข์ยากลำบากให้ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้เพื่อเจรจากับเจ้าหน้าที่ได้อย่างเท่าเทียม มิตรของ ชาวบ้านคือนักพัฒนาองค์กรเอกชนและอาจารย์มหาวิทยาลัยที่คอยช่วยเหลือในด้านข้อมูลเหล่านี้

เขาบอกว่า การที่สมาพันธ์ตัดสินใจเข้าร่วมกับสมาชิกคนจนเพื่อผลักดันหาทางออกเชิงนโยบายเป็นประสบการณ์ที่เปิดโลกทัศน์ให้กับชาวบ้านมุสลิมอย่างมาก

“เมื่อก่อนเราไม่เคยรู้ปัญหาของผู้อื่น เราไม่เข้าใจว่า ปัญหาของคนที่อยู่บนภูเขาอยู่ที่ราบมาเกี่ยวข้องกับเราที่อยู่ชายทะเลได้อย่างไร แต่หลังจากเราได้ร่วมการต่อสู้ เราเริ่มเข้าใจชะตากรรมของพี่น้องในสลัมและที่อื่นๆ ไม่ใช่แค่พวกเราพี่น้องมุสลิมในภาคใต้ เท่านั้นที่ลำบาก แต่ทุกที่ในประเทศนี้มีปัญหาทั้งนั้นทั้งหมดก็มาจากนโยบายของรัฐ ”

สะมะแอบอกว่า การร่วมเป็นเครือข่ายขบวนการรกรากหญ้าช่วยให้ชาวบ้านมีพลังขึ้น การมีเพื่อนพ้องต่างถิ่นทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ได้มองเห็นวิถีทางต่างๆ ที่จะรับมือกับปัญหามากขึ้น ทำให้มั่นใจมากขึ้นว่า ปัญหาต่างๆ ย่อมมีหนทางแก้ไขด้วยวิธีที่ไม่ใช้ความรุนแรงเสมอ

แต่ทะเลชายฝั่งถูกทำลายมาหลายสิบปี ยังไม่สายเกินไปหรือที่จะพยายามกอบกู้ชุมชน

“เรามีปัญหาเยอะจริงๆ ในสมัยก่อนที่เกิดปัญหาเรืออวนรุนอวนลาก ภาพที่เห็นจนชินตาในหมู่บ้าน คือ ผู้หญิงจะออกมายืนรอสามีที่ชายหาด เพื่อช่วยกันล้างปลาและขนปลาที่จับได้กลับบ้าน แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว “

“เมื่อพ่อแม่ต้องจากบ้านไปทำงานที่อื่น เด็กๆ จึงเติบโตขึ้นมาโดยขาดความอบอุ่น เมื่อไม่มีงานทำ ความเบื่อหน่ายทำให้หลายคนหันเข้าหายาเสพติด ซึ่งกลายเป็นปัญหาใหญ่ของหมู่บ้านทุกที่

การจับปลาได้น้อยลงและราคาน้ำมันที่สูงขึ้นทำให้หลายคนต้องเลิกทำประมง ดังนั้นถ้าลูกสาวที่ออกไปทำงานข้างนอกไม่ว่าจะในเมืองหรือมาเลเซีย เริ่มทำตัวเหมือนวัยรุ่นในเมืองมากขึ้น พวกพ่อแม่ก็ได้แต่อดใจไม่กล้าว่าอะไรลูก

เมื่อทะเลไม่มีปลาให้จับ ผู้ชายส่วนใหญ่จึงใช้เวลาหมดไปกับการพุดคุยในร้านน้ำชา หันไปคลั่งการเล่นนกเขา เพราะช่วยให้รู้สึกดีกับตัวเองขึ้นมาบ้าง

คนที่คิดว่านี่คือความขี้เกียจ จริงๆ แล้วไม่เข้าใจหรือว่าเกิดอะไรขึ้นในชุมชนของเรา”

สะมาแอเล่าต่ออย่างขมขื่นว่า

“พอปลาหมดหายาก ข้อมูลว่าจะไปหาจับได้ตรงไหนจึงสำคัญมาก เรื่องแบบนี้จะรู้ได้ก็ต้องมาจากเพื่อนๆ ในร้านน้ำชาเท่านั้น และเมื่อทะเลปิดตานีบางส่วนเริ่มฟื้นตัวดีขึ้น เพราะการต่อสู้ของขบวนการชาวประมงพื้นบ้าน พวกผู้ชายจึงยังมีข่าวคราวพุดคุยแลกเปลี่ยนกันมากกว่าเดิม”

จุดเปลี่ยนเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2541 หลังจากการประท้วง 99 วัน ร่วมกับสมาชิกคนจนในกรุงเทพฯ รัฐบาลก็ออกคำสั่งห้ามเรืออวนรุนอวนลากทั้งหมดไม่ให้เข้าใกล้ฝั่งทะเลปัตตานีเด็ดขาด รัฐบาลยังให้ไฟเขียวต่อข้อเรียกร้อง ของชาวประมงปัตตานีที่ต้องการจัดตั้งเรือลาดตระเวน โดยอาสาสมัครชุมชน เพื่อเฝ้าระวังไม่ให้เรืออวนรุนอวนลากเข้ามา

ระหว่างนั้น ชุมชนประมงอย่างตันหยงเปาว์ยังก้าวไปอีกขั้นหนึ่ง ด้วยการณรงค์ปลุกปล้ำชายเลนและสร้างปะการังเทียมขยายที่อยู่อาศัยให้สัตว์ทะเล

ดังนั้น พ่อบ้านหลายครอบครัวที่จากบ้านไปทำงานที่ประเทศมาเลเซียจึงกลับมาจับอาชีพประมงโดยได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันอีกครั้ง

แต่ก็มีภัยใหม่คืบคลานเข้ามา คือ นโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของรัฐบาล โดยการแบ่งทะเลชายฝั่งออกเป็นแปลงๆ อันเป็นการเปิดทางให้นายทุนเข้ามาใช้ทะเลชายฝั่งซึ่งเป็นสมบัติส่วนรวมของชุมชนไปแสวงหากำไรส่วนตัวจากอุตสาหกรรมอาหารทะเลที่กำลังเฟื่องฟู

กรมประมงต้องการให้ชาวประมงพื้นบ้านจับปลาได้เฉพาะในทะเลที่อยู่หน้าหมู่บ้านเท่านั้น ซึ่งเท่ากับขู่แย่งให้ชุมชนเพื่อนบ้านกลายเป็นศัตรูกัน ชาวบ้านยังกลัวว่านโยบายของรัฐบาลที่จะตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในปัตตานีเพื่อส่งออกไปยังกลุ่มประเทศมุสลิมยังจะทำให้ทรัพยากรทางทะเลลดน้อยลง และทำให้ปัญหาน้ำเสียในอ่าวปัตตานีเลวร้ายลงกว่าเดิม ปัญหาเดิมก็มากอยู่แล้ว แต่ทุกวันนี้ชาวบ้านยังต้องเผชิญความรุนแรงในภาคใต้ซ้ำเดิมเข้าไปอีก

ชาวประมงพื้นบ้านจำเป็นต้องพึ่งตำรวจน้ำหรือตำรวจชายแดนในการออกเรือลาดตระเวนเพื่อจับเรืออวนรุนอวนลากที่ล้ำเขตเข้ามา แต่เมื่อมีปัญหาความรุนแรง เจ้าหน้าที่ไม่สามารถปลักตัวมาช่วยเหลืออย่างเดิมได้ ทำให้พวกเรืออวนเริ่มเหิมเกริมขึ้น

4.9 สถานการณ์ที่ปัจจัยดำรงชีพพื้นฐานของชาวไทยมลายูในภาคใต้ถูกคุกคาม

ภาคใต้อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นภาคที่มีทรัพยากรมากที่สุด แต่กลับถูกทอดทิ้งมากที่สุด โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังยากจนและขาดแคลนสาธารณูปโภคเกือบทุกด้าน

สิ่งที่เรียกว่านโยบายการพัฒนา ชาวบ้านซึ่งนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 80 ได้แต่เฝ้ามองกลุ่มทุนใหญ่และคนต่างถิ่นเข้ามาทำลายความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติด้วยความปวดร้าว การที่ภาครัฐสนับสนุนให้เรืออวนรุนอวนลากเข้ามาทำลายชายฝั่งทะเลที่อุดมสมบูรณ์อย่างยับเยินภายในเวลาเพียงไม่ถึง 20 ปี

การพัฒนาอย่างไม่มีการวางแผน ทำให้ป่าพรุซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้ของชาวบ้านมาหลายชั่วคนถูกทำลายด้วยการก่อสร้างถนนตัดผ่านและนำไปสู่การรุกที่รุกป่าจนป่ายับเยินเป็นป่าเสื่อมโทรม อาชีพดั้งเดิมในด้านการทำประมงขนาดเล็ก และเกษตรกรรมขนาดเล็กได้ถูกทุนขนาดใหญ่จากภายนอกซึ่งได้รับการสนับสนุนจากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นตัวเลขการเติบโตของจีดีพี โดยมองข้ามปัจจัยอื่นๆ ทางด้านผลกระทบต่อชุมชนเก่า และวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงอย่างดั้งเดิม ตามแนวทางของศาสนาอิสลาม หรือ การทำลายสิ่งแวดล้อม

การที่รัฐให้สิทธิกับทุนขนาดใหญ่ทำการประมงอวนรุนและอวนลาก การให้สัมปทานพื้นที่ชายฝั่งกับกลุ่มทุนใหญ่ที่มีอิทธิพลทางการเมือง ได้ทำให้บรรดา กุ้ง หอย ปู ปลาที่ชาวบ้านเคยจับได้ด้วย เครื่องมือขนาดเล็กอย่างดั้งเดิมทำไม่ได้อีกต่อไป เพราะจำนวนสัตว์น้ำลดลง วงจรชีวิตของ

สัตว์น้ำ รวมทั้งปะการัง และป่าชายเลนถูกอวนรุนและอวนลากทำลายไปอย่างสิ้นเชิง ลูกปลา ลูกปู ลูกหอย ไม่มีโอกาสได้เติบโตเพราะถูกลากเข้าอวนหมด และโยนทิ้งเมื่อไม่ได้ขนาดตามที่ต้องการ

ผลที่ตามมาคือ บทบาทของผู้ชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัวน้อยลง เพราะอาชีพที่เคยทำไม่มีให้ทำอีกกลายเป็นคนมีเวลาว่างมาก ไม่มีอาชีพ รวมทั้งวัยรุ่นก็เช่นเดียวกัน ผู้ชายจำนวนมากจึงต้องจากครอบครัวออกไปทำงานนอกพื้นที่ หรือ นอกประเทศ เช่นมาเลเซีย หรือ ตะวันออกกลาง

วัยรุ่นที่ยากจนและไม่มียานทำได้ด้วยสาเหตุข้างต้นจึงมักมาชุมนุมกันที่ร้านน้ำชาเพื่อปรับทุกข์กันเพื่อหาทางออก

ปัญหาปัจจัยดำรงชีพที่ถูกคุกคามนี้ กลายเป็น “ความคับข้องใจ” และเป็น “เชื้อไฟ” ที่รอให้บุคคลภายนอก กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มการเมือง กลุ่มผู้ไม่หวังดี หรือกลุ่มสุดขั้วมาจุดให้ลุก หรือระเบิดออกมาเป็นความรุนแรง ตามทฤษฎีของ John Burton's Human Needs Theory (Burton 1990) ซึ่งได้พัฒนาต่อยอด ทฤษฎีของMaslow เพิ่มเติมความขัดแย้งในหลายๆภูมิภาคของโลก เช่น ในอัฟริกาใต้ ในทรานสคอเคเซียน ใน ไอร์แลนด์ ล้วนอธิบายได้ด้วยทฤษฎีของ John Burton

เยาวชนที่เสียชีวิตในกรณีเหตุการณ์รุนแรงที่มีสยิดกรือเซะเข้าข่ายทฤษฎีของ Maslow, John Burton และ Ikeda Daisaku เพราะว่าความมั่นคงในหลายๆด้านของเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ถูกคุกคาม ละเลย หรือ ละเมิดมาเป็นเวลายาวนาน

กรณีศึกษาที่สถาบันข่าวอิศราได้นำมารายงานต่อไปนี้ได้สนับสนุนทฤษฎีข้างต้นอย่างชัดเจน

หากถามว่า “ประมงพื้นบ้านภาคใต้” เกี่ยวข้องกับเราอย่างไร? หลายคนอาจตอบว่า “ไม่รู้” หรือ “ไม่แน่ใจ” แต่หากถามต่อไปว่า “ใครบ้างไม่เคยกินปลา?” ทุกคนคงตอบได้ไม่เต็มปากว่า “ไม่เคย”

ในช่วงสัปดาห์ที่เพิ่งจะผ่านพ้นไป หลายคนไม่รู้ว่า กลุ่ม “คนหาปลาเลี้ยงปากท้องคนไทย” กลุ่มใหญ่ ซึ่งเรียกตัวเองว่า “สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้” ได้เดินทางไกลจากชายฝั่งทะเลใต้ มาสู่เมือง ณ ศูนย์กลางการบริหารประเทศอย่างทำเนียบรัฐบาล หรือรัฐสภา พวกเขาได้บอกเล่าให้สังคมไทยรับรู้ว่า ท้องถิ่นของพวกเขา กำลังถูกทำลาย ชีวิตของพวกเขา กำลังเปลี่ยนไปจากการพัฒนาที่มี “ทุน” เป็นตัวตั้ง

นอกจากแถลงการณ์และเอกสารข้อเสนอแนะที่ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ 13 จังหวัดได้ช่วยกันจัดทำเสนอต่อรัฐบาลแล้ว อาจ กล่าวได้ว่านี่เป็นครั้งแรกที่เสียงของพวกเขาเหล่านี้ มี “พื้นที่” ให้ปรากฏตัวในเมืองใหญ่

“แต่เดิมนั้น ตามวิถีชาวบ้านแบบเราๆ มีการเพาะเลี้ยงกันอยู่แล้วตามฤดูกาล แล้วก็อยู่กันแบบพื้กับน่อง แบบน้ำกับหลาน เรามีชุมชนที่อยู่บนคลองกับชุมชนที่อยู่บนฝั่ง ซึ่งเป็นชาวสวนยางขนาดเล็ก แล้วชาวสวนยางขนาดเล็กก็ลงมาเลี้ยงปลาอยู่ริมคลอง ฝากลูกฝากหลาน ฝากน่องช่วยกันเลี้ยง ช่วยกันดูแลรักษา”

ลุงเหลด เมงไซ ตัวแทนชาวประมงพื้นบ้านจากจังหวัดสตูล เริ่มต้นสะท้อนภาพของท้องถิ่นสตูล

ลุงเหลดกล่าวต่อว่า แต่พอมีนโยบายของรัฐบาลว่าจะมีการออกโฉนดทะเลให้ และสามารถนำไปขึ้นเงินกับสถาบันการเงินได้เพื่อเป็นทุนในการเพาะเลี้ยง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน ระบบที่ระบบน้อง ระบบน้ำระบบหลาน กำลังพังทลาย เกิดการแก่งแย่งกันกับผู้ที่มีการเพาะเลี้ยงอยู่เดิม โดยคนข้างบนบอกว่าเขาจะเพาะเลี้ยงด้วย

ส่วนคนที่อยู่ข้างล่างริมชายคลอง เขาก็บอกว่านี้คือที่หลังบ้านของเขา ทั้งๆ ที่มันเป็นของพระเจ้าประทานมาให้เราช่วยกันดูแล ช่วยกันรักษา แต่พอโครงการรัฐบาลเข้ามามีผลประโยชน์ พูดง่ายๆ คือ เมื่อเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง ความเป็นพี่ความเป็นน้องก็สลาย นี่คือผลกระทบของโครงการรัฐบาลที่ผู้ชุมชน โดยที่ชุมชนไม่ได้ทันตั้งรับ

ลุงเหลดยังเล่าถึงอีกรูปธรรมของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูลว่า คือโครงการทำเขียบเรื่อน้ำลึกปากบารา โดยพื้นที่ที่จะสร้างท่าเรื่อนั้นเป็นที่ของชาวบ้านลอยวนกึ่งลอยวนปู ลอยวนปลา หากินกันอยู่ แต่ถ้เกิดการทำท่าเขียบเรื่อน้ำลึก เกิดการถมทะเล แล้วชาวบ้านจะทำมาหากินกันอย่างไร

“ส่วนอีกประเด็นหนึ่งคือเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะลงไปสู่เกาะตะรุเตา ขนาดฤดูมรสุม ชาวบ้านจะเข้าไปหลบมรสุม เขาไม่เข้าไปหลบ ไม่ให้เข้าไปพัก มีการไล่อัง แต่เขากลับจัดทำพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษให้นายทุนต่างชาติเข้ามาครอบครอง ทำไมรัฐบาลถึงทำแบบนี้ได้? แล้วไหนบอกว่าประชาชนคือเจ้า ของประเทศ มันเป็นเจ้าของประเทศกันยังงิ ในเมื่อเจ้าของประเทศไม่ได้ใช้ แล้วไอ้คนต่างชาติไม่รู้มาจากไหน มาใช้ประเทศเรา” ลุงเหลดตั้งคำถาม

ด้านลุงอุตัน แหละฮีม ชาวประมงพื้นบ้านจากกลุ่มทะเลสาบสงขลา จังหวัดพัทลุง ก็ได้บอกเล่าว่า ชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา มี 2 หมู่กว่าครัวเรือน ที่หากินอยู่กับการประมง เมื่อก่อนนี้ ชาวประมงจังหวัดพัทลุง ชาวประมงจังหวัดสงขลา ชาวประมงจังหวัดนครศรีธรรมราชทำมาหากิน อยู่กันอย่างสบาย มีความสุข แต่ปัจจุบันวิถีชีวิตพวกเขาเปลี่ยนไป หลังทะเลสาบสงขลาถูกปิดกั้นสองทาง คือทางปากกระวะ และทางปากน้ำสงขลา ที่หนักก็คือเมื่อไม่กี่ปีมานี้ มีการสร้างเขื่อนคันคลื่นที่วางแนวปิดปากน้ำไปกว่าครึ่งของปากน้ำประมาณ 70 เปอร์เซนต์ ทำให้ทะเลสาบสงขลาถูกปิดตาย พันธุ์สัตว์น้ำที่เคยมีหายไปหมด เรียกว่า การสร้างแนวกันเหล่านี้ทำลายระบบนิเวศของทะเลสาบสงขลา หลังจากนั้นมา ทะเลสาบสงขลาเกือบจะไม่มีพันธุ์สัตว์น้ำให้ชาวประมงจับเลย

“เรื่องทางน้ำ รัฐบาลสองชุดที่ผ่านมาได้แค่สำรวจ และได้ใช้งบประมาณไปแล้วประมาณ 20 กว่าล้านบาท ถ้าเองงบประมาณในส่วนนั้นมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นจะดีกว่าไหม และถ้าจะมีการศึกษาจริงๆ ก็น่าจะลงไปศึกษาในพื้นที่ ศึกษากับพวกชาวบ้านเลย ลงไปอยู่กับชาวบ้านเลย ไม่ใช่ไปนั่งศึกษาอยู่ในห้องแอร์” ลุงอุตัน กล่าว

เหล่านี้สะท้อนเพียงความจริงส่วนหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นเท่านั้น ลุงยาการียา อีซอ จากปัตตานี กล่าวว่า ปัญหาโดยรวมทั้งหมด ทางสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ได้นำเสนอในหนังสือที่ยื่นผ่านตัวแทนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนสถานนิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ลุงยาการียาคาดหวังว่ารัฐบาลชุดนี้จะเป็นที่พึ่งให้กับชาวบ้าน และปัญหาของชาวบ้านจะได้รับการแก้ไข

“เราขอให้รัฐบาลทบทวนในโครงการพัฒนาใหญ่ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาท่าเทียบเรือ การขุดลอกคลอง การสร้างเขื่อนกั้นทราย ส่วนใหญ่มันจะไปกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ต้องอาศัยพึ่งพิงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรเหล่านั้น ถ้าปัญหาตรงนี้แก้ไขไม่ได้ ทรัพยากรเริ่มหมดลงน้อยลง และบางสิ่งเริ่มสูญพันธุ์ไปแล้ว ที่นี้ปัญหาต่างๆ ก็จะตามมามากมาย และมันไม่ใช่แค่ในพื้นที่เท่านั้น แต่จะกระทบไปยังส่วนอื่นๆ ทั้งประเทศด้วย เรียกว่า นี่คือปัญหาของคนทั้งประเทศก็ว่าได้” ลุงยาการียา กล่าว

อาจกล่าวได้ว่านี่เป็นหนึ่งในกรณีของการเคลื่อนไหวของ “เสียงที่สังคมส่วนใหญ่ไม่มีใครได้ยิน” ซึ่งเกิดขึ้นอย่างมากมายและหลากหลาย

ในยุคลปฏิรูปนี้ เสียงของชาวประมงกลุ่มนี้ ฟังอย่างผิวเผินอาจเหมือนเพียงเสียงที่บอกล่าวปัญหาในระดับปัจเจกหรือชุมชนเท่านั้น แต่หากเราเชื่อเช่นนั้นว่า “ไม่มีใครไม่เคยกินปลา” ปัญหาของชาวประมงพื้นบ้านและข้อเสนอต่างๆ ที่พวกเขานี้มี ก็สมควรที่จะได้รับความใส่ใจ ทั้งจากรัฐบาลและ คนไทยทั้งสังคมมิใช่หรือ? (ศักดิ์ณรงค์ ,2006)

รายงานที่เป็นรูปธรรมและสะท้อนจากหัวใจของผู้ด้อยโอกาสนี้ชี้ว่า ปัจจัยดำรงชีพพื้นฐานอันได้แก่อาชีพประมงพื้นบ้านได้ถูกทุนใหญ่จากภายนอกเข้ามาคุกคามผ่านนโยบายการพัฒนาที่ไม่คำนึงถึงวิถีเศรษฐกิจชุมชนที่ถูกกระทบและวิถีชาวบ้าน ที่พึ่งพิงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และทำให้เกิดความคับข้องใจ

จากการศึกษาของ Fisher Ronald (1997) ระบุว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุใหญ่ของความขัดแย้งและความรุนแรงในกลุ่มประเทศทางใต้ของทะเลทรายซาฮารา Gerhard Mare ซึ่งศึกษากรณีความขัดแย้งในประเทศอัฟริกาใต้ได้ยืนยันความเห็นข้างต้นว่า การพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันในระหว่างชนกลุ่มน้อยได้เป็นสาเหตุของความรุนแรงที่เกิดขึ้น

การศึกษาของ Baird (1999) ได้ข้อสรุปว่า จากบทเรียนการแก้ปัญหาความขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยในภูมิภาคทรานสคอเคเซียนที่แตกตัวจากสหภาพโซเวียตและมีความรุนแรงโหดร้ายที่สุดของความขัดแย้งยุคใหม่ที่ข่าวไม่ค่อยจะได้แพร่กระจายไปทั่วโลกเหมือนความขัดแย้งในภูมิภาคอื่นๆ คือความ ขัดแย้งและความรุนแรงในหมู่ชนกลุ่มน้อยเกิดจากความกลัวว่าในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อย อัตลักษณ์ของตนจะสูญเสียไป(ภาษา ประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม) ปัจจัยการดำรงชีพของตนจะสูญเสียไป(การคุกคามของทุนส่วนกลาง หรือทุนต่างประเทศ) ดังนั้น ผู้นำการเมือง หรือ

ผู้นำชุมชนจึงมักใช้ประเด็นความกลัวนี้มาชักจูงให้ใช้ความรุนแรงเพื่อปกป้องอัตลักษณ์ และปัจจัยการดำรงชีพของตน ดังนั้นการสร้างเชื่อมั่นเพื่อลดความกลัวโดยการไม่ดำเนินนโยบายที่ไปคุกคามความหวาดกลัวนี้ สันติภาพก็จะเกิดขึ้นได้

บทเรียนจากกรณีศึกษาข้างต้นมีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์ใน 3 จังหวัดภาคใต้ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถแก้ไขไม่ให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอยได้ด้วยการสร้างเชื่อมั่นให้ประชาชนตระหนักว่าการประกอบอาชีพของตนจะไม่ถูกคุกคาม รวมทั้งอัตลักษณ์ของตนจะไม่สูญเสียไป (ภาษา ประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม)

4.10 สถานการณ์ที่ความคับข้องใจของชาวบ้านเมื่อปัจจัยดำรงชีพถูกคุกคาม

ตั้งแต่รัฐบาลได้มอบหมายให้กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนิน "โครงการ SEAFOOD BANK แหล่งผลิตอาหารปลอดภัยในทะเล" ตามแนวนโยบายแก้ไขปัญหาคาใจและแปลงสินทรัพย์เป็นทุน โดยจะมีการจัดสรรพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเล และรับรองสิทธิบนพื้นที่อนุญาตแก่ชาวประมงที่ไร้พื้นที่ทำกินตามแนวชายฝั่งทะเล เพื่อพัฒนาฐานการผลิตอาหารทะเลทดแทนจากธรรมชาติที่เสื่อมโทรมนั้น น.ส.พ. ขววดล ได้รายงาน สารคดีที่น่าสนใจที่สะท้อนให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิในการประกอบอาชีพของประชาชน นายคอเลาะห์ เจียะแก ชาวประมงพื้นบ้าน หมู่ 4 ต.แหลมโพธิ์ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี ให้สัมภาษณ์ว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของโครงการฯนี้ โดยเฉพาะการจัดสรรพื้นที่ชายฝั่งทะเลออกเป็นแปลงๆ แล้วแจกจ่ายให้กับชาวบ้านคนใดคนหนึ่งดูแล เพราะที่ผ่านมาชาวประมงพื้นบ้านทั้งอำเภอปัตตานี ต่างใช้พื้นที่จับปลาร่วมกัน และถือเป็นผืนน้ำสาธารณะที่พระเจ้ามอบให้ดูแล จัดการหากมีการทำโฉนดน้ำขึ้นมาจริง จะส่งผลให้ชาวบ้านแตกแยกกัน ดังเช่น โครงการสัมปทาน หอยแครง ที่กรมประมงเคยส่งเสริมมาก่อนหน้านี้

นายคอเลาะห์ กล่าวต่อไปว่า โครงการ SEAFOOD BANK มีลักษณะคล้ายคลึงกับโครงการสัมปทานหอยแครงที่ล้มเหลวมาแล้ว กล่าวคือในเริ่มต้นก็มีการส่งมอบพื้นที่เพาะเลี้ยง มีการให้ความรู้ ฝึกอบรมเทคโนโลยีในด้านต่างๆ อย่างครบวงจร แต่ภายหลังก็ปล่อยให้ชาวบ้านบริหารจัดการกันเอง เมื่อต้องแบกรับต้นทุน และเจอความผันผวนของตลาดอาหารทะเล ผนวกกับวิธีดำเนินโครงการไม่มีความชัดเจนและเป็นธรรมมาตั้งแต่ต้น จึงส่งผลให้ชาวบ้านขาดทุน และเกิดความบาดหมางจากการแย่งชิงพื้นที่สัมปทาน ซึ่งท้ายสุดชาวบ้านก็แก้ปัญหาด้วยการขายพื้นที่นั้นให้นายทุนไป

"ทุกวันนี้การทำประมงบริเวณอ่าวปัตตานีก็เร้นแค้นอยู่แล้ว เพราะธรรมชาติของน่านน้ำไทยเสื่อมโทรมลงมาก เนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม และการใช้วนลากจับปลาของเรือ

ขนาดใหญ่ ดังนั้นโครงการพัฒนาต่างๆ ที่จะลงมาในพื้นที่ ควรจะแก้ไขให้ตรงจุด และควรคำนึงถึงความยั่งยืนของชีวิตคนและสิ่งแวดล้อมด้วย เพราะชาวประมงพื้นบ้านไม่สามารถรับมรสุมชีวิตได้มากกว่านี้แล้ว" นายดอเลาะห์ กล่าว

ในเรื่องเดียวกันนี้นายราเต๊ะ มาหะมะ ชาวบ้านหมู่ 3 ต.บางปู อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี กล่าวว่า แม้ว่าสภาพท้องทะเลของไทยจะเสื่อมโทรม จนเป็นที่มาของแนวคิดในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทดแทนการจับตามธรรมชาติ แต่ถึงอย่างไรก็ยังมีคนจำนวนมากอาศัยธรรมชาติแห่งนี้หาเลี้ยงครอบครัวกว่า 10 อาชีพอยู่ ดังนั้นหากรัฐมีแนวคิดที่จะแก้ไขความยากจนแก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกิน ก็ควรคำนึงถึง ผลกระทบกับคนทั้งหมดที่มีชีวิตบนฐานทรัพยากรเดียวกันด้วย เพราะหากแก้ปัญหาไม่เป็นระบบ ขณะที่แก้ปัญหาความยากจนให้คนบางกลุ่มได้ แต่คนอีกส่วนหนึ่งก็อาจเปลี่ยนมายากจนแทนได้เช่นกัน

นายราเต๊ะ เสนอแนะว่า รัฐบาลและกรมประมง ควรหันพัฒนาเกลือ การควบคุม ดูแล หรือออกมาตรการด้านการจับสัตว์น้ำ และฟื้นฟูคุณภาพของสิ่งแวดล้อมมากกว่าการออกใบอนุญาต เพื่อให้สภาพระบบนิเวศของท้องทะเลฟื้นตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้หากรัฐบาลต้องการดำเนินนโยบายใดก็ควรมีการศึกษา ความเป็นไปได้ของโครงการฯ และพิจารณาถึงคติ ความเชื่อ วัฒนธรรม และ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย เพราะสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแบบส่วนบุคคลอาจเหมาะกับบางวัฒนธรรม และบางสภาพแวดล้อมเท่านั้น

ด้านนายวสันต์ ศรีวัฒนะ ประมงจังหวัดปัตตานี ชี้แจงว่า ข้อกังวลของชาวบ้านและชาวประมงพื้นบ้าน ประมงจังหวัดก็ไม่ได้เพิกเฉย และได้มอบหมายเจ้าหน้าที่ลงไปให้ข้อมูลข้อเท็จจริงของโครงการตามชุมชนต่างๆ แล้ว นอกจากนี้ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการพิสูจน์สิทธิผู้ที่มาลงชื่อเข้าร่วมโครงการฯ ก็จะดำเนินการเปิดประชาพิจารณ์ระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนในพื้นที่

ส่วนรายละเอียดของโครงการ SEAFOOD BANK ในจังหวัดปัตตานีนั้น นายวสันต์ ให้ข้อมูลว่า อำเภอปัตตานีมีศักยภาพสูงในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประเภท หอย หอยแมลงภู่ หอยนางรม และปลากระพงขาว ซึ่งคาดว่าโครงการฯ นี้จะต้องใช้ผิวน้ำชายฝั่งทะเลประมาณ 8,000 - 9,000 ไร่ ในพื้นที่ อ.ยะหริ่ง อ.หนองจิก อ.ปานาเระ และพื้นที่ ของอ.เมืองบางส่วน โดยในขณะนี้ประชาชนสนใจลงชื่อเข้าร่วมโครงการฯ แล้วจำนวน 371 คน

ทั้งนี้กรมประมง วางเป้าหมายโครงการ SEAFOOD BANK จัดทำเอกสารสิทธิการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 284,492 ไร่ แก่ประชาชนที่มาลงทะเบียนคนจนกับรัฐบาลและมีความประสงค์จะประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยกรมประมงจะจัดฝึกอบรมเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและจัดระบบเกษตรพันธสัญญา (Contract farming) ให้กลุ่มเป้าหมายด้วย

บทสรุปของรายงานทั้งหมดข้างต้น สะท้อนออกมาที่ ความเห็นของนายเศรษฐ์ อัลยุฟรี หนุ่มวัย 42 ปี นายกอบจ.ปัตตานี ซึ่งอยู่ในเส้นทางการเมืองมาตั้งแต่ปี 43 เขาสรุปถึงถึงปัญหาของ ปัตตานี ซึ่งตีพิมพ์อยู่ในหนังสือพิมพ์ “ข่าวสด” ไว้ ดังนี้

รอซิดะห์ ปูชู ผู้สื่อข่าวพิเศษในพื้นที่ของหนังสือพิมพ์ “ข่าวสด” ได้สัมภาษณ์ นายเศรษฐ์ อัลยุฟรี หนุ่มวัย 42 ปี นายกอบจ.ปัตตานี ซึ่งได้แสดงความเห็นที่น่าสนใจถึงปัญหาปัจจัยดำรงชีพ ของ ชาวปัตตานีที่ถูกคุกคาม และความคับข้องใจ เขาเดินเส้นทางการเมืองมาตั้งแต่ปี 43 จึงมีข้อมูล ในท้องถิ่นมาก

ภาพรวมของจังหวัดปัตตานีในขณะนี้ คือความยากจน ซึ่งจะต้องแก้ควบคู่กับการศึกษา ทั้งนี้ จะแก้อย่างไรให้ประสบความสำเร็จ

ดังนั้น จะต้องมีการจัดทำแผนเป็นยุทธศาสตร์จังหวัด โดยอบจ.เป็นผู้ประสานแผนทั้งใน ส่วนของแผนเทศบาลและแผนอบต. เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกันเหมือนในอดีต

"นำแผนทั้งหมดมาบูรณาการกันให้เป็นยุทธศาสตร์ของกลุ่มท้องถิ่นด้วยกัน จะทำให้การ ใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพ"

และวิธีที่จะได้แผนดังกล่าวออกมา นายกอบจ.บอกว่าต้องจัดเวทีประชาคมของจังหวัด ซึ่ง ประกอบด้วย ภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรประชาชน และองค์กรอิสระต่างๆ และจัดเวที ประชาคมย่อยในระดับต่างๆ หลายครั้ง เพื่อถามปัญหาของกลุ่มต่างๆ ว่ามีปัญหอะไร เช่น องค์กร อีหม่าม องค์กรตาดีกา กลุ่มอาชีพ กลุ่มการศึกษา เป็นต้น

"อยากฝากบอกรัฐบาลว่า คนท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการที่จะแก้ปัญหา อย่างเช่นปัญหาสถาน การณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ที่รัฐบาลส่วนกลางมองว่าท้องถิ่นไม่ได้เอาใจใส่ในการแก้ปัญหาเหตุการณ์ ความไม่สงบที่เกิดขึ้น แต่ผมขอยืนยันว่าท้องถิ่นมีใจที่จะแก้ปัญหา แต่ทำไม่รัฐบาลไม่เปิดช่อง และ ตัวที่ขัดขวางการแก้ปัญหาของท้องถิ่นก็คือ ระเบียบ และกฎหมายบางตัว"

ท้องถิ่นเขารู้ปัญหาดี เช่น ปัญหาค่าตอบแทนครูสอนตาดีกา ที่กระทรวงศึกษาธิการให้งบ ประมาณผ่านมัสยิด หรือคณะกรรมการอิสลาม ซึ่งไม่เพียงพอ จริงอยู่คนที่จะมาเป็นครูต้องเสียสละ เป็นอันดับแรก

"การเสียสละกับการที่เขาจะต้องดูแลเลี้ยงดูครอบครัวพอหรือไม่ต้องสัมพันธ์กัน ถ้าครูไม่ มีขวัญกำลังใจ ครอบครัวอยาก ก็ไม่มีครูที่มีคุณภาพมาสอน เด็กนักเรียนก็เหมือนกันถ้าไม่มี อุปกรณ์ สื่อการเรียน ที่เรียนก็ไม่มี หรือมีก็หลังคา รั่ว ถามว่าจะเรียนได้อย่างมีคุณภาพหรือไม่"

ที่จริงท้องถิ่นดูแลได้แต่ระเบียบไม่เปิดช่องให้ท้องถิ่นทำ เพราะตาดีกามีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ในกรณีอย่างนี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งเท่านั้นเอง

เมื่อรัฐบาลบอกว่าเข้าใจปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแท้จริง มีการทุ่มงบประมาณ อย่างมหาศาล ก็น่าจะเปิดให้ท้องถิ่นเข้ามาช่วยอีกทางหนึ่งจะเป็นสิ่งที่ดี

"ระเบียบอะไรที่ไม่กระทบต่อความมั่นคงน่าจะมีการแก้ไขเพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาดูแลปัญหาของตนเอง

หากนำเอากรอบคิดข้างต้นมาวิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ ก็จะได้ข้อสรุปว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีความลึกซึ้งและซับซ้อนทางด้านจิตวิญญาณ หรือ วัฒนธรรมซ่อนอยู่ด้วยไม่น้อยเลย ดังนั้นการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในภาคใต้อีกครั้งหนึ่งจึงต้องมองในหลายๆ มิติ ดังที่รายงานและกรณีศึกษาข้างต้นนำมาสู่บทสรุปของปัญหาหลายๆ ประการของภาคใต้ดังนี้ คือ

1. ความคับข้องใจในการถูกทำลายอาชีพสามารถระเบิดออกเป็นความรุนแรงได้ ตามทฤษฎีของของ Abraham Maslow และ ทฤษฎี ความคับข้องใจกับการใช้ความรุนแรง ของ John Dollard (1980) เช่น การใช้ปืนยิงใส่พวกเรือวนรือวนลากที่เข้ามาทำลายชายฝั่งทะเลและกวาดเอาปลาเล็กปลาน้อยไปจนเกลี้ยงไม่เหลือให้ชาวบ้านได้มีอาชีพ ดังนั้นในบรรดาลูกหลานที่เป็นเยาวชนแล้วไปเข้าร่วมกับขบวนการก่อความรุนแรงจึงมีโอกาสสูง เพราะว่าตนเองหมดอนาคตในการทำมาหากิน

2.เยาวชนขาดความอบอุ่นและกลายเป็นความคับข้องใจและเป็นจุดอ่อนในการถูกชักนำไปใช้ความรุนแรง อันเกิดจากการที่พ่อแม่ต้องพรางจากครอบครัวไปทำมาหากินนอกพื้นที่ หรือไปทำงานทำที่ประเทศมาเลเซีย (Burton 1990)

3.ความคับข้องใจอันเกิดจากลูกหลานต้องไปทำงานในเมืองแทนการสืบทอดอาชีพดั้งเดิมของพ่อแม่ที่ถูกทำลายไปด้วยทุนขนาดใหญ่จากภายนอกเพราะลูกหลานไปรับเอาวัฒนธรรม ที่เสรีอันขัดกับความเชื่อและประเพณีของอิสลาม

ความคับข้องใจเหล่านี้เป็นปัจจัยเบื้องหลังที่อยู่ได้จัดสำนึกและอยู่เบื้องหลังของการใช้ความรุนแรง

ถ้าหากว่าความคับข้องใจอันเนื่องมาจากอาชีพถูกคุกคาม ความหิว ความยากจน การตกงาน การไม่มีโอกาสศึกษาไม่ได้รับการเยียวยาจากการเปลี่ยนนโยบายของรัฐในการให้ความคุ้มครองและส่งเสริม สิทธิ ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมและสิทธิในการมีส่วนร่วมในการดูแลและจัดสรรทรัพยากรของชุมชน ความไม่สงบและสันติภาพคงยากที่จะเกิดขึ้นเหมือนที่ชุมชนเคยอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นและสงบสุขในอดีต

4.11 การละเมิดสิทธิทางวัฒนธรรมในด้านภาษา

เมื่อวันที่ 7-9 กรกฎาคม 2548 คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 ซึ่งคุณสุรสิทธิ์ โกศลนาวิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นประธานได้จัดเสวนาในหัวข้อ “การสมานฉันท์ในสถานการณ์ภาคใต้ในมุมมองของภาคเอกชน” ที่โรงแรม บีพี สมิทลา จ.สงขลา มีประเด็นที่เป็น ข้อเสนอที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

ประเด็นที่เป็น ข้อเสนอที่ลงทุนน้อย ทำได้ง่าย แต่สามารถ “ดับไฟได้” ได้อย่างน้อยร้อยละ 70 ของปัญหาทั้งหมด ถ้าหากว่ารัฐยอมลดสิทธิลงบ้าง

ประเด็นที่ว่า คือ การยอมรับในอัตลักษณ์ของประชากรส่วนใหญ่ที่มีเชื้อสายมลายูใน 3 จังหวัดชายแดนที่สะท้อนอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ของตนออกมาที่ “ภาษายาวี หรือ ภาษามลายู”

นี่เป็นทักษะของชาว 3 จังหวัดภาคใต้ที่ต้องการเห็นสันติภาพเกิดขึ้น เพราะว่าการยอมรับภาษาก็เท่ากับยอมรับในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เป็นการยอมรับในความเท่าเทียมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตน

การไม่ยอมรับในภาษาท้องถิ่นที่เป็นภาษาประจำตัวมาหลายชั่วอายุคนเป็นต้นตอของความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจ ความไม่ไว้วางใจ ความเข้าใจผิด ความหวาดระแวง การไม่ยอมให้ความร่วมมือ การปฏิเสธระบบโรงเรียนของรัฐ การปฏิเสธการเรียนภาษาไทย การปฏิเสธข้าราชการไทยที่พูดภาษาท้องถิ่นไม่ได้ ทำให้เกิดระบบโรงเรียนปอเนาะ ฯลฯ ซึ่งหลายๆเรื่องปะทุไปสู่ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ในทุกวันนี้

ทั้งนี้เพราะว่าชาว 3 จังหวัด ไม่ต้องการให้อัตลักษณ์ของตนทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ถูกคุกคามและทำลายไป

ในรัฐแคลิฟอร์เนียของสหรัฐอเมริกาที่มี ประชากรไทยเพียงไม่กี่แสนคน แต่รัฐบาลท้องถิ่นของรัฐแคลิฟอร์เนียก็เคารพในอัตลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน โดยการพิมพ์เอกสารราชการที่สำคัญที่สุด คือ ข้อสอบใบขับขี่รถยนต์ซึ่งใช้แทนบัตรประชาชนเป็นภาษาไทย และได้พิมพ์คู่มือการสอบใบขับขี่เป็นภาษาไทยแจกด้วย คือ คนไทยสามารถขอสอบเอาใบขับขี่ในอเมริกาเป็นภาษาไทยได้

นอกจากนี้ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในรัฐแคลิฟอร์เนียภาคใต้เป็นชาวเม็กซิกันซึ่งพูดภาษา สเปน ดังนั้นใครที่ต้องการสอบเข้ารับราชการจะต้องรู้ ทั้ง ภาษาอังกฤษและภาษาสเปนมิฉะนั้นก็หมดสิทธิ์ที่จะเข้ารับราชการ ประเทศจีนก็ดำเนินนโยบายนี้ในพื้นที่ของชนกลุ่มน้อย

ในประเทศแคนาดา ภาษาราชการภาษาที่ 3 ในปัจจุบัน นอกจากภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส แล้วคือภาษาจีนกลาง เพราะมีคนจีนจากฮ่องกง อพยพไปอยู่กันเป็นจำนวนมาก

ถ้ารัฐบาลยอมรับภาษาท้องถิ่นก็อาจจะลดจำนวนกระสุนในการดับไฟได้ได้ จะได้สิ้นเปลืองชีวิตและงบประมาณน้อยลง

ประเด็นเรื่องการยอมรับภาษาท้องถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่คนส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูที่ได้รับรู้จากเวทีเสวนาในหัวข้อ “การสมานฉันท์ในสถานการณ์ภาคใต้ในมุมมองของภาคเอกชน” ที่โรงแรมบีพี สมิหลา จ.สงขลา

ในที่ประชุมเสวนาได้เสนอว่า ประเทศไทยควรจะเอาอย่างรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งคนส่วนใหญ่พูดและเขียนภาษาสเปน เอกสารราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนต้องรู้สองภาษา คือ ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ และภาษาสเปนซึ่งเป็นภาษาของคนท้องถิ่น

เอกสารราชการ ชื่อสถานที่ราชการ ชื่อถนน ชื่อโรงเรียน ควรจะต้องเขียนเป็น 2 ภาษาคู่กัน คือ ภาษาไทยซึ่งประจำชาติ และภาษาท้องถิ่น คือ ภาษามลายู และเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ย้ายจากภูมิภาคอื่นจะต้องเรียนภาษามลายูก่อนจะถูกย้ายไปประจำการ ซึ่งรัฐควรมีเงินตอบแทนพิเศษ ค่ารู้ภาษาท้องถิ่นเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ข้าราชการรวมทั้งครูด้วย

อันที่จริงเรื่องภาษานั้นไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องความมั่นคง หรือ การแยกดินแดน ซึ่งในเวทีเสวนาระบุว่าเรื่องแยกดินแดนไม่ได้อยู่ในหัวของประชาชนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดภาคใต้เลย สิ่งที่เขาเรียกร้องคือการไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และความเป็นธรรม ทั้งด้านการเมือง สังคม และวัฒนธรรมเท่านั้น แปลกที่เราใช้ภาษาอังกฤษทุกหนทุกแห่งทั้งๆที่มีฝรั่งไม่กี่แสนคนในประเทศ แต่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายู แต่กลับเอกสารราชการและป้ายชื่อถนนหนทางและสถานที่ราชการกลับไม่เขียนทั้ง 2 ภาษาควบกัน

บทที่ 5

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของสถานการณ์

ละเมิดสิทธิมนุษยชน

5.1 ความรุนแรงสะท้อนการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศ ตามมาตราที่ 6

สิทธิในการมีชีวิต มีเสรีภาพ และความมั่นคงในชีวิตเป็นสิทธิพื้นฐานที่สุด แต่เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสงขลาในช่วงระยะเวลา 32 เดือนนับตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2547-สิงหาคม พ.ศ. 2549 มีจำนวนความถี่ของการก่อเหตุความรุนแรง รวม

ทั้งสิ้น 5,460 ครั้งในชุดของความรุนแรงดังกล่าว จังหวัดนราธิวาสมีสถิติสูงสุด 2,074 ครั้ง รองลงมาคือจังหวัดปัตตานี 1,656 ครั้ง และจังหวัดยะลา 1,412 ครั้ง ส่วนจังหวัดสงขลามีรายงาน 318 ครั้ง

การก่อเหตุความรุนแรงดังกล่าวมีผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนเป็นจำนวนมาก ในห้วงเวลา 32 เดือนดังกล่าว มีผู้เสียชีวิตรวม 1,730 คน มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 2,513 คน กล่าวโดยภาพรวม มีจำนวน ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งหมดประมาณ 4,243 คน สถิติในการมีชีวิตของคนเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยมุสลิม ข้าราชการหรือ ประชาชนผู้บริสุทธิ์ล้วนถูกละเมิดทั้งสิ้น (สถาบันข่าวอิศรา)

5.2 การประมวลและวิเคราะห์ผลจากการเก็บข้อมูล

การประมวลผลในบทนี้เป็นการสรุปจากข้อมูลในภาคผนวกโดยการเปรียบเทียบและตรวจสอบ (Cross check) กลุ่มตัวอย่างของ 3 จังหวัดที่จำแนกตามกลุ่มประชากรแล้วนำมาประมวลผล ซึ่งคำตอบที่ได้มาใกล้เคียงกันมากอย่างเป็นเอกภาพทั้งๆที่คำตอบที่ให้เลือกได้เปิดกว้างและมีหลากหลายถึง 9-10 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ได้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกข้อดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

ในหัวข้อแรกที่ถามว่า อะไรที่เป็นสาเหตุหลักที่เป็นต้นตอของความรุนแรง โดยมี หัวข้อให้เลือกถึง 9 ข้อ และ ข้อ 10 ให้เลือกเขียนเอง

1. ท่านคิดว่า สาเหตุหลักที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ คือ (เลือกหัวข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุดโดยการเขียนวงกลม)

- 1.1. ต้องการสิทธิในการปกครองตนเอง/ แก้แค้นฝ่ายรัฐ/ถูกขูด/ความคะนอง/ ขบวนการต่างประเทศ
- 1.2. ไม่ได้รับความเป็นธรรม ด้านศาสนา/ภาษา/ การใช้อำนาจเถื่อน
- 1.3. ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ /การศึกษา/การสาธารณสุข / สาธารณูปโภค
- 1.4. ไม่ชอบรัฐบาลพรรคไทยรักไทย/นายกฯทักษิณ
- 1.5. ไม่ชอบทหาร/ไม่ชอบตำรวจ/ไม่ชอบฝ่ายปกครอง/ การคอร์รัปชั่น
- 1.6. กรณีกรือเซะ หรือ ดากใบ หรือทั้งสองเหตุการณ์
- 1.7. ยาเสพติด/ค้ายาของเถื่อน
- 1.8. การกีดกันรังแกโรงเรียนปอเนาะ และอุสตาซ
- 1.9. อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัด ปัตตานี เลือกไม่ได้รับความเป็น ธรรม ด้านศาสนา (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกไม่ได้รับความเป็น ธรรมด้านศาสนา (ร้อย ละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก ต้องการสิทธิในการ ปกครอง ตนเอง (ร้อยละ)
15-25	ชาย	25.68	19.42	30.26
26-35	ชาย	27.78	8.93	17.05
36-50	ชาย	18.18	20.73	14.68
51-60	ชาย	50.00	10.53	21.28
ค่าเฉลี่ย(Mean)	ชาย	25.70	17.23	20.00

เนื่องจากแบบสอบถามมีหัวข้อให้เลือกมากถึง 10 หัวข้อ คำตอบจึงกระจัดกระจาย แต่คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุ

จังหวัดยะลา และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ สาเหตุหลักของความรุนแรงมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมทางด้านศาสนา คือสิทธิเสรีภาพทางด้านศาสนาถูกกีดกัน ไม่ได้ได้รับการส่งเสริม เช่นกรณีโรงเรียนปอเนาะ ที่ถูกรัฐมองในแง่ร้ายไม่ได้งบประมาณสนับสนุน ด้านศาสนาที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เหมือนกับที่รัฐสนับสนุนศาสนาพุทธ ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด โดยที่จังหวัดปัตตานีมีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 25.68 ของผู้ตอบทั้งหมด ส่วนที่จังหวัดยะลาคิดเป็นร้อยละ 19.42

สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานีมีความรู้สึกนี้สูงถึงร้อยละ 50 ส่วนวัยอื่นๆก็เฉลี่ยตัวเลขออกไปในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน

จังหวัดนราธิวาส มีความเห็นที่แตกต่างออกไป คือ ในหมู่เยาวชนที่ต้องการสิทธิในการปกครองตนเองมีสูงถึงร้อยละ 30.26 และในหมู่ผู้สูงอายุร้อยละ 21.28

การค้นพบนี้ รัฐบาลจึงควรตระหนักอย่างน้อย ประเด็นการไม่ได้รับความเป็นธรรมของโรงเรียนสอนศาสนา โรงเรียนปอเนาะ หรือในการปฏิบัติพิธีกรรมและศาสนกิจ ซึ่งมักถูกมองว่าเป็นการล่อลวงผู้คน

โดยเฉพาะการไม่ได้รับการส่งเสริม การถูกขัดขวางกีดกันทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นประเด็นใหญ่ของพื้นที่ รัฐบาลและเจ้าหน้าที่จึงต้องอ่อนไหวต่อปัญหานี้ และไม่ดำเนินนโยบายที่กระทบความรู้สึก และกระทบการปฏิบัติศาสนกิจและการสอนศาสนาอิสลาม

จังหวัดนราธิวาสมีความเห็นที่แตกต่างออกไป คือ ในหมู่เยาวชนต้องการสิทธิในการปกครองตนเองมีสูงถึงร้อยละ 30.26 และในหมู่ผู้สูงอายุร้อยละ 21.28

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในหัวข้อที่ 2 ที่ถามว่า นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุดคืออะไร โดยมี หัวข้อให้เลือก 4 ข้อ และ ข้อ 5 ให้เลือกเขียนเอง

2. ท่านคิดว่านโยบายหลักของรัฐบาลที่ท่านไม่ชอบที่สุด คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 2.1 ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/การเมือง/การศึกษา/ศาสนา/วัฒนธรรม
- 2.2 การใช้ความรุนแรงโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม
- 2.3 พ.ร.ก.ฉุกเฉิน
- 2.4 ยุบ สอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 2.5 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกการใช้ความรุนแรง และการจับกุมโดยไม่ ชอบด้วยกฎหมาย (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกการใช้ความรุนแรง และการจับกุมโดยไม่ ชอบด้วยกฎหมาย (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก การใช้ความรุนแรง และการจับกุมโดยไม่ ชอบด้วยกฎหมาย (ร้อยละ)
15-25	ชาย	67.12	58.27	59.21
26-35	ชาย	41.67	58.93	63.64

36-50	ชาย	50.00	62.20	60.55
51-60	ชาย	50.00	63.16	57.45
ค่าเฉลี่ย (Mean)	ชาย	62.32	59.80	60.63

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุ จังหวัดยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ การใช้ความรุนแรงและการจับกุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การจับกุมคุมขัง การอุ้ม การฆ่า การตั้งด่าน การค้น ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปีมีความรู้สึกนี้มากที่สุด โดยที่จังหวัดปัตตานีมีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 67.12 ของผู้ตอบทั้งหมด ส่วนที่จังหวัดยะลาคิดเป็นร้อยละ 58.23 ใกล้เคียงกับจังหวัดนราธิวาส ที่ร้อยละ 59.21

สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดยะลา มีความเห็นนี้สูงถึงร้อยละ 63.16 ส่วนวัยอื่นๆก็เฉลี่ยตัวเลขออกไปในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน

จังหวัดนราธิวาส มีความเห็นเหมือนกัน คือ ในหมู่เยาวชนคิดเป็นร้อยละ 59.21 และในหมู่ผู้สูงอายุร้อยละ 57.45 ในกลุ่ม อายุ 26-35 กลับมีความรู้สึกนี้มากกว่า คือ คิดเป็นร้อยละ 63.64

ข้อสรุปที่ชัดเจนคือ หากว่ารัฐต้องการสันติภาพ นโยบายการจับ อุ้ม และ ขัง โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมจกต้องยุติทันที เพราะว่าปัญหานี้คือสาเหตุที่แท้จริงของความไม่พอใจของประชาชนและนำไปสู่ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ท่านคิดว่าพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ท่านไม่ชอบที่สุดคือ(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

3.1 ใช้ภาษาหยาบคาย/ริดไถ/ไม่ให้เกียรติ/ดูถูก

ก. ไม่เรียนภาษามลายู

ข. จับไม่เลือก/ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า/ขัง(ไม่ผ่านศาล)

ค. กรณีก่อหรือทะเลาะ/ตากใบ

ง. อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกจับไม่เลือก/ ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก จับไม่เลือก/ซ้อม /อุ้ม/ฆ่า (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกจับไม่เลือก/ซ้อม/ อุ้ม/ฆ่า (ร้อยละ)
-----------	-----	--	--	---

15-25	ชาย	56.31	53.96	69.74
26-35	ชาย	47.22	39.29	60.23
36-50	ชาย	77.27	51.22	53.21
51-60	ชาย	75.00	52.63	63.83
ค่าเฉลี่ย (Mean)	ชาย	57.04	50.34	60.63

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุ จังหวัดยะลา นราธิวาส และปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ จับไม้เลื้อย/ซ่อม/อุ้ม/ฆ่า/ขัง(ไม่ผ่านศาล) เช่น การจับกุม ข่มขืน การอุ้ม การฆ่า การตั้งด่าน การค้น ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด โดยที่จังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 69.74 ของผู้ตอบทั้งหมด ส่วนที่จังหวัดยะลาคิดเป็น ร้อยละ 53.96 ใกล้เคียงกับจังหวัดปัตตานี ที่ร้อยละ 56.31 ตัวเลขนี้สะท้อนระดับความรุนแรงของจังหวัดนราธิวาสอาจจะมีมากกว่าจังหวัดอื่นอีก 2 จังหวัด เพราะว่าตัวเลขต่างกันกว่าร้อยละ 10

สำหรับวัยกลางคนและผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี มีความเห็นนี้สูงถึงร้อยละ 77.27 และ 75.00 ส่วนวัยอื่นๆก็เฉลี่ยตัวเลขออกไปในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ตัวเลขข้างต้นสะท้อนถึงระดับความรุนแรงของแต่ละพื้นที่ด้วย

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจับไม้เลื้อย/ซ่อม/อุ้ม/ฆ่า/ขัง จะต้องยุติเช่นเดียวกันเพื่อนำสันติภาพกลับคืนมาสู่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เป็นต้นตอของปัญหาและความขัดแย้ง คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- ก. อบต./อำเภอ/จังหวัด
- ข. ตำรวจ
- ค. ทหาร
- ง. โรงเรียน/วัด
- จ. รัฐบาลกลาง
- อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี	จังหวัดยะลา	จังหวัดนราธิวาส
-----------	-----	----------------	-------------	-----------------

		เลือกรัฐบาล กลาง (ร้อยละ)	เลือกรัฐบาลกลาง (ร้อยละ)	เลือกรัฐบาลกลาง (ร้อยละ)
15-25	ชาย	45.50	43.88	48.68
26-35	ชาย	63.89	39.29	43.18
36-50	ชาย	36.36	29.27	36.70
51-60	ชาย	75.00	47.37	59.57
ค่าเฉลี่ย (Mean)	ชาย	47.54	39.19	44.69

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุ จังหวัดยะลา นราธิวาส และปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ รัฐบาลกลาง เป็นต้นตอของปัญหาและเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 ที่จังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงร้อยละ 48.68 ของผู้ตอบทั้งหมด ส่วนที่จังหวัดปัตตานี ในหมู่ผู้มีวัย 26-35 ได้กล่าวหารัฐบาล ในอัตราที่สูงถึงร้อยละ 63.89 ตัวเลขนี้สะท้อนระดับความไม่พอใจของจังหวัดปัตตานี อาจจะมีมากกว่าจังหวัดอื่นอีก 2 จังหวัด เพราะว่าตัวเลขเฉลี่ยของทั้งสามจังหวัดปัตตานีก็มีตัวเลขสูงกว่าอีก 2 จังหวัด คือยะลาที่ร้อยละ 39.19 และนราธิวาสที่ร้อยละ 44.69

สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี มีความเห็นนี้สูงถึงร้อยละ 75

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ รัฐบาลกลาง คือ ตัวปัญหา และเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง คำตอบนี้สะท้อนถึงการขาดการมีส่วนร่วมในการปกครองในระดับท้องถิ่น ดังนั้นเมื่อมีปัญหาจึงมองไปที่รัฐบาลกลางก่อน

5. ท่านคิดว่าบุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- ก. ตำรวจ
- ข. ทหาร
- ค. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/นายอำเภอ/ปลัด/ผู้ว่าฯ
- ง. ครู/ไทยพุทธ
- จ. นายกรัฐมนตรี
- ฉ. แม่ทัพภาค 4
- ช. อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกนายกฯทักษิณ (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกนายกฯทักษิณ (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกนายกฯทักษิณ (ร้อยละ)
15-25	ชาย	46.85	37.41	53.95
26-35	ชาย	50.00	41.07	37.50
36-50	ชาย	36.36	45.12	41.28
51-60	ชาย	50.00	36.84	51.06
ค่าเฉลี่ย (Mean)	ชาย	46.48	40.20	44.69

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัด คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน ว่า นายกฯทักษิณ คือ ตัวปัญหา ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด โดยที่จังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 53.95ของผู้ตอบทั้งหมด ส่วนที่จังหวัดยะลา มีอัตราต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 37.41 ส่วนจังหวัดปัตตานี อยู่ตรงกลางที่ร้อยละ 46.85 ตัวเลขนี้สะท้อนระดับความรุนแรงของจังหวัดนราธิวาสมากกว่าจังหวัดอื่นอีก 2 จังหวัด เพราะว่าตัวเลขต่างกันเกือบร้อยละ 10

สำหรับวัยกลางคนและผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี มีความเห็นนี้สูงถึงร้อยละ 50.00 และนราธิวาสร้อยละ 51.06 ตามลำดับ ส่วนวัยอื่นๆก็เฉลี่ยตัวเลขออกไปในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ นายกฯทักษิณผู้เป็นเจ้าของคำพูด “โจรกระจอก” และให้ไฟเขียวกับตำรวจทหารในการใช้กำลังปราบปรามอย่างเด็ดขาดโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมได้สร้างความโกรธแค้นกับประชาชนส่วนใหญ่ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนี่คือตัวปัญหา ถ้าหากว่ายังดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปสันติภาพอาจจะไม่มีวันกลับคืนมาสู่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อีก เมื่อเปลี่ยนตัวนายกรัฐมนตรีไปแล้ว ก็ควรจะต้องเปลี่ยนนโยบายด้วยปัญหาความไม่สงบจึงจะแก้ได้

6. ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้ คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- ก. มีความเดือดร้อนในครอบครัว
- ข. ความเดือดร้อนในด้านการประกอบอาชีพ
- ค. ความเดือดร้อนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จ. มีความเดือดร้อนในด้านการเดินทาง

ฉ. มีความเดือดร้อนในด้านการศึกษา

ช. ไม่มีความเดือดร้อน

ซ. อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัด ปัตตานี เลือกความปลอดภัย ในชีวิตและ ทรัพย์สิน (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ)
15-25	ชาย	57.66	49.64	50.00
26-35	ชาย	63.89	41.07	64.77
36-50	ชาย	31.82	32.93	50.46
51-60	ชาย	25.00	26.32	65.96
ค่าเฉลี่ย(Mean)	ชาย	55.99	41.89	56.56

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัด คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกลึกซึ้งมากที่สุด คือ จังหวัดปัตตานี มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 57.66 และ ร้อยละ 63.89 ในกลุ่มผู้มีอายุ 26-35 ส่วนที่จังหวัดยะลา ในกลุ่มที่มีอายุ 36-50 และ 51-60 มีอัตราต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 32.93 และ 26.32 ส่วนจังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงสุด ในกลุ่มอายุ 26-35 และ 51-60 ตัวเลขนี้สะท้อนระดับความรุนแรงของจังหวัดนราธิวาสอาจจะมีมากกว่าจังหวัดอื่นอีก 2 จังหวัด เพราะว่าตัวเลขต่างกันมากพอสมควรเมื่อเทียบกับอีก 2 จังหวัด

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือสถานการณ์ความรุนแรงสร้างผลกระทบต่อ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมากที่สุด และเป็นปัญหาที่ประชาชนมีความกังวลมากที่สุด ถ้าหากว่ารัฐบาลสามารถสร้างหลักประกันและความเชื่อมั่นในเรื่องนี้ได้ ก็จะเป็นการซื้อใจชาวบ้านได้

7. ท่านคิดว่าสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ยุติได้ถ้าหากว่ามีการดำเนินการในเรื่อง
(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- ก. ยินยอมให้ตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ
- ข. ถอนทหารทั้งหมดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- ค. คัดเลือกตำรวจจากคนท้องถิ่นที่พูดภาษามลายูทั้งหมด
- ง. ย้ายวัดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- จ. ย้ายครูไทยพุทธออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- ฉ. ให้ 3 จังหวัดไปรวมกับมาเลเซีย
- ช. ให้กรรมการกลางอิสลามแต่งตั้งผู้ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยแทนตำรวจ
- ซ. ประกาศให้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ 2 ใช้ควบคู่กับภาษาไทย
- ฌ. ให้กรรมการกลางอิสลามเป็นผู้จัดระเบียบระบบการศึกษาทั้งหมด
- ญ. ยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน
- ฎ. ฟันฟู ศอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- ฏ. เปลี่ยนรัฐบาลจากพรรคไทยรักไทยเป็นพรรคอื่น
- ฐ. มีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร
- ฑ. อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัด ปัตตานี เลือกถอนทหาร (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกถอนทหาร (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกถอนทหาร (ร้อยละ)
15-25	ชาย	40.99	35.25	27.63
26-35	ชาย	38.89	51.79	28.41
36-50	ชาย	36.36	48.78	49.54

51-60	ชาย	25.00	47.37	53.19
ค่าเฉลี่ย (Mean)	ชาย	40.14	42.91	39.06

คำถามข้อนี้มีหัวข้อให้เลือกมากถึง 15 ข้อ เพื่อหาทางออกที่เปิดกว้างให้มากที่สุด แต่ก็ได้คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกัน ทั้ง 3 จังหวัดอีกเช่นเคย คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ **ถอนทหาร** ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด คือ จังหวัดปัตตานี มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 40.99 และ ในกลุ่มผู้มีอายุ 26-35 ที่จังหวัดยะลา มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ คือ 51.79 ในกลุ่มผู้มีอายุ 26-35 ส่วน ในกลุ่มที่มีอายุ 51-60 ในจังหวัด นราธิวาส มีจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53.19

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ หากว่ารัฐบาลถอนทหารออกจากพื้นที่ หรือเปลี่ยนบทบาทของทหารจากบทบาทการปราบปรามมาเป็นทหารพัฒนาแทน สันติภาพน่าจะกลับคืนมาได้

8. เรื่องเร่งด่วนที่ท่านต้องการให้รัฐบาลดำเนินการ คือ (เลือกข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด)

ก.ยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน

ข. ถอนทหารทั้งหมดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้

ค. ประกาศให้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ 2 ใช้ควบคู่กับภาษาไทย

ง. ให้กรรมการกลางอิสลามเป็นผู้จัดระเบียบระบบการศึกษาทั้งหมด

จ. จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาเศรษฐกิจ และปรับปรุงระบบสาธารณสุขไป

ฉ. จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาด้านสาธารณสุข การดูแลรักษาสุขภาพ

ช. จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาด้านการศึกษา ตั้งมหาวิทยาลัยใหม่

ซ. จัดงบประมาณเพิ่มมาฟื้นฟูและพัฒนาวิถีชีวิต

ณ. จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาการกีฬาในหมู่เยาวชน

ญ. ฟื้นฟู ศอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)

ฎ. ตั้งเขตอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

ฏ. ส่งเสริมโรงเรียนปอเนาะและตาดีกา

ฐ. เปิดสาขามหาวิทยาลัยอิสลามจากประเทศ.....

ฑ. อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัด ปัตตานี เลือกอาหาร (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกอาหาร (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกอาหาร (ร้อยละ)
15-25	ชาย	39.19	42.45	28.95
26-35	ชาย	30.56	50.00	28.41
36-50	ชาย	18.18	28.05	35.78
51-60	ชาย	50.00	42.11	44.68
ค่าเฉลี่ย(Mean)	ชาย	36.62	39.86	33.44

คำถามข้อนี้มีหัวข้อให้เลือกมากถึง 15 ข้อ เพื่อรับทราบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ คือ เรื่องเร่งด่วนที่ท่านต้องการให้รัฐบาลดำเนินการ โดยการเปิดกว้างให้มากที่สุด เช่นเดียวกับคำถามที่แล้วแต่ก็ได้คำตอบข้างต้นคือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัดอีกเช่นเคย คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ อาหาร ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด คือ จังหวัดยะลา มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 42.45 และ ในกลุ่มผู้มีอายุ 26-35 ที่จังหวัดยะลา มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 50.00 ในกลุ่มที่มีอายุ 51-60 ในจังหวัด ปัตตานีมีจำนวนสูง คิดเป็นร้อยละ 50.00

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ ก็เหมือนกับข้อที่แล้ว คือ หากว่ารัฐบาลอาหารออกจากพื้นที่ หรือ เปลี่ยนบทบาทของอาหารจากบทบาทการปราบปรามมาเป็นอาหารพัฒนาแทน สันติภาพน่าจะกลับคืนมาได้

9. ความต้องการส่วนตัว (เลือกข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด)

- ก. ต้องการเห็นความสงบสุขกลับคืนมาสู่ภาคใต้
- ข. ต้องการให้ 3 จังหวัดภาคใต้รวมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศมาเลเซีย
- ค. ต้องการถือ 2 สัญชาติ
- ง. ต้องการเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง
- จ. ต้องการอยู่ในสังคมที่มีแต่ชาวมุสลิม
- ฉ. ต้องการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรมและความเชื่อ
- ณ. ต้องการวันหยุดราชการในวันสำคัญทางศาสนา
- ด. ต้องการให้มีการสอนหลักสูตรวิชาชีพ
- ต. ต้องการให้มีการสอนหลักสูตรภาษาไทย
- ถ. ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการปกครอง

- ท. ต้องการให้สร้างสถานพยาบาลราคาถูกลงอย่างทั่วถึง
 ธ. อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกต้องการเห็น ความสงบสุขกลับ คืนมาสู่ภาคใต้ (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกต้องการเห็น ความสงบสุขกลับ คืนมาสู่ภาคใต้(ร้อย ละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกต้องการเห็น ความสงบสุข กลับคืนมาสู่ภาคใต้ (ร้อยละ)
15-25	ชาย	59.46	66.91	71.05
26-35	ชาย	47.22	71.43	73.86
36-50	ชาย	54.55	73.17	63.30
51-60	ชาย	50.00	78.95	80.85
ค่าเฉลี่ย (Mean)	ชาย	57.39	70.27	70.63

คำถามข้อนี้มีหัวข้อให้เลือกมากถึง 12 ข้อ เพื่อรับทราบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ คือเรื่องความต้องการส่วนตัว โดยการเปิดกว้างให้มาก แต่ก็ได้คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัดอีกเช่นเคย จังหวัดยะลา นราธิวาส และปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ ต้องการเห็นความสงบสุขกลับคืนมาสู่ภาคใต้ ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกลึกซึ้งมากที่สุด คือ จังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 71.05 และ ในกลุ่มผู้มีอายุ 26-35 ที่จังหวัดยะลา มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 73.17 ในกลุ่มที่มีอายุ 51-60 ในจังหวัดนราธิวาส มีจำนวนสูง คิดเป็นร้อยละ 80.85 ส่วนที่ยะลา มีตัวเลขใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 78.95

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ มีความสำคัญมาก คือ ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในทุกกลุ่มประชากรตัวอย่างมีความต้องการเช่นเดียวกับรัฐบาล คือ ต้องการเห็นความสงบสุขกลับคืนมาสู่ภาคใต้ ดังนั้นจุดร่วมนี้จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากว่ารัฐบาลดำเนินการตามความประสงค์ในหัวข้ออื่นๆให้ได้มากที่สุด สันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะฟื้นกลับคืนมาอย่างแน่นอน

5.3 การวิเคราะห์และประมวลผลของกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศหญิง และวัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในหัวข้อแรกที่ถามว่า อะไรที่เป็นสาเหตุหลัก ที่เป็นต้นตอของความรุนแรง โดยมี หัวข้อให้เลือกถึง 9 ข้อ และ ข้อ 10 ให้เลือกเขียนเอง

1. ท่านคิดว่า สาเหตุหลักที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ คือ (เลือกหัวข้อข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุดโดยการเขียนวงกลม)

1.1 ต้องการสิทธิในการปกครองตนเอง/ แก้แค้นฝ่ายรัฐ/ถูกขู่ข่ม/ความคะนอง/ ขบวนการต่างประเทศ

1.2 ไม่ได้รับความเป็นธรรม ด้าน ศาสนา/ภาษา/ การใช้อำนาจเถื่อน

1.3 ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ /การศึกษา/การสาธารณสุข / สาธารณูปโภค

1.4 ไม่ชอบรัฐบาลพรรคไทยรักไทย/นายกทักษิณ

1.5 ไม่ชอบทหาร/ไม่ชอบตำรวจ/ไม่ชอบฝ่ายปกครอง/ การคอร์รัปชัน

1.6 กรณีกรือเซะ หรือ ตากใบ หรือทั้งสองเหตุการณ์

1.7 ยาเสพติด/ค่าของเถื่อน

1.8 การกีดกันรังแกโรงเรียนปอเนาะ และอุstad

1.9 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกไม่ได้รับ ความเป็นธรรม ด้านศาสนา (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกกรณีกรือเซะและ ตากใบ (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกไม่ชอบพรรคไทย รักไทย/และนายก ฯ ทักษิณ (ร้อยละ)
15-25	หญิง	21.60	19.19	21.43

26-35	หญิง	32.14	17.50	9.38
36-50	หญิง	26.32	26.42	6.52
51-60	หญิง	0.00	25.00	16.67
ค่าเฉลี่ย (Mean)	หญิง	23.44	21.08	15.00

เนื่องจากแบบสอบถามมีหัวข้อให้เลือกมากถึง 10 หัวข้อ คำตอบจึงกระจายกระจาย แต่คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรหญิงจำแนกตามอายุเลือก คำตอบที่ได้มาแตกต่างกันทั้ง 3 จังหวัดจังหวัดปัตตานี เลือก สาเหตุหลักของความรุนแรงมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมทางด้านศาสนา คือสิทธิเสรีภาพทางด้านศาสนาถูกกีดกัน ไม่ได้รับการส่งเสริม เช่นกรณีโรงเรียนปอเนาะที่ถูกรัฐมองในแง่ไม่ได้งบประมาณสนับสนุนด้านศาสนาก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเหมือนกับที่รัฐสนับสนุนศาสนาพุทธ ในหมู่ที่มีอายุระหว่าง 26-35 ของจังหวัดปัตตานี มีความรู้สึกนี้มากที่สุด คือ 32.14 ส่วนที่จังหวัดยะลาในหมู่ที่มีวัย 36-50 คิดว่า กรณีกรือเซะและตากใบเป็นสาเหตุหลัก คิดเป็นร้อยละ 26.42 และร้อยละ 25.00 ในหมู่ผู้มีวัย 51-60 โดยมีตัวเลขสูงกว่าผู้เลือกสาเหตุหลักของความรุนแรงมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมทางด้านศาสนา เล็กน้อย

จังหวัดนราธิวาส มีความเห็นที่แตกต่างออกไป คือ ในหมู่เยาวชนหญิงไม่ชอบพรรคไทยรักไทยและนายกทักษิณ สูงถึงร้อยละ 21.43

การค้นพบนี้ รัฐบาลจึงควรตระหนักว่า ประเด็นการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการปฏิบัติศาสนกิจ โดยเฉพาะการไม่ได้รับการส่งเสริม การถูกขัดขวางกีดกันทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นประเด็นใหญ่ของพื้นที่ รัฐบาลและเจ้าหน้าที่จึงต้องอ่อนไหวต่อปัญหานี้ และไม่ดำเนินนโยบายที่กระทบความรู้สึก และกระทบการปฏิบัติศาสนกิจของอิสลาม การใช้ความรุนแรงในการปราบปรามการชุมนุมซึ่งสั่งการมาจากรัฐบาลกลางเป็นปัญหาใหญ่

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในหัวข้อที่ 2 ที่ถามว่า นโยบายของรัฐ ที่ไม่ชอบที่สุดคืออะไร โดยมี หัวข้อให้เลือก 4 ข้อ และ ข้อ 5 ให้เลือกเขียนเอง

2. ท่านคิดว่านโยบายหลักของรัฐบาลที่ท่านไม่ชอบที่สุดคือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 2.1 ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/การเมือง/การศึกษา/ศาสนา/วัฒนธรรม
- 2.2 การใช้ความรุนแรงไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม
- 2.3 พ.ร.ก.ฉุกเฉิน
- 2.4 ยุบสอ.บด.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 2.5 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกการใช้ความ รุนแรงและการจับ กุมโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกการใช้ความ รุนแรงและการจับ กุมโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกการใช้ความ รุนแรงและการจับกุม โดยไม่ชอบด้วยกฎ หมาย (ร้อยละ)
15-25	หญิง	59.88	60.61	71.43
26-35	หญิง	53.57	62.50	78.13
36-50	หญิง	52.63	52.83	60.87
51-60	หญิง	0.00	50.00	40.00
ค่าเฉลี่ย(Mean)	หญิง	58.37	58.33	67.23

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่จำแนกตามอายุ จังหวัด ยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ การใช้ความรุนแรงและการจับกุมโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย เช่น การจับกุมคุมขัง การอุ้ม การฆ่า การตั้งด่าน การค้น ในหมู่เยาวชนหญิงที่มีอายุ ระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด โดยที่จังหวัดนราธิวาสมีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 71.43 ของผู้ ตอบทั้งหมด ในกลุ่ม อายุ 26-35 กลับมีความรู้สึกนี้มากกว่า คือ คิดเป็นร้อยละ 78.13 ส่วนที่จังหวัด ยะลาคิดเป็นร้อยละ 60.61 ใกล้เคียงกับจังหวัดนราธิวาส ที่ร้อยละ 59.88

สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดยะลามีความเห็นนี้ร้อยละ 50.00 ส่วนวัยอื่นๆก็เฉลี่ยตัวเลขออก ไป ในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน

ตัวเลขเฉลี่ยทั้ง 3 จังหวัดอยู่ที่ 58.33 ยกเว้นจังหวัดนราธิวาสซึ่งมีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 67.23 ซึ่งชี้ถึงความรุนแรงของปัญหานี้ของทั้งสามจังหวัดต่างๆที่มีข้อให้เลือกถึง 4 ข้อ

ข้อสรุปที่ชัดเจนคือ หากว่ารัฐต้องการสันติภาพ นโยบายการจับ อุ้ม และ ขัง โดยไม่ผ่าน กระบวนการยุติธรรมจักต้องยุติทันที

3. ท่านคิดว่าพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ท่านไม่ชอบที่สุดคือ(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 3.1 ใช้ภาษาหยาบคาย/รีดไถ/ไม่ให้เกียรติ/ดูถูก
- 3.2 ไม่เรียนภาษามลายู
- 3.3 จับไม่เลือก/ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า/ขัง(ไม่ผ่านศาล)

3.4 กรณีกรือเซะ/ตากใบ

3.5 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกจับ ไม่เลือก/ ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกจับ ไม่เลือก/ ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกจับ ไม่เลือก/ซ้อม/ อุ้ม/ฆ่า (ร้อยละ)
15-25	หญิง	56.31	53.96	69.74
26-35	หญิง	47.22	39.29	60.23
36-50	หญิง	77.27	51.22	53.21
51-60	หญิง	75.00	52.63	63.83
ค่าเฉลี่ย(Mean)	หญิง	57.04	50.34	60.63

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่จำแนกตามอายุ จังหวัด ยะลานคราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ จับไม่เลือก/ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า/ขัง(ไม่ผ่านศาล) เช่น การ จับกุมคุมขังการอุ้ม การฆ่า การตั้งด่าน การค้น ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้ มากที่สุด โดยที่จังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 69.74 ของผู้ตอบทั้งหมด ส่วนที่จังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 53.96 ใกล้เคียงกับจังหวัดปัตตานี ที่ร้อยละ 56.31 ตัวเลขนี้สะท้อนระดับความรุนแรงของจังหวัดนราธิวาสอาจจะมีมากกว่าจังหวัดอื่นอีก 2 จังหวัด เพราะว่าตัวเลขต่างกันกว่าร้อยละ 10

สำหรับวัยกลางคนและผู้สูงอายุในจังหวัดปัตตานี มีความเห็นนี้สูงถึงร้อยละ 77.27 และ 75.00 ส่วนวัยอื่นๆก็เฉลี่ยตัวเลขออกไปในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจับ ไม่เลือก/ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า/ขัง จะต้องยุติเช่นเดียวกันเพื่อนำสันติภาพกลับคืนมาสู่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เป็นต้นตอของปัญหาและความขัดแย้ง คือ (เลือกข้อที่คิดว่า สำคัญที่สุด)

4.1 อบต./อำเภอ/จังหวัด

4.2 ตำรวจ

- 4.3 ทหาร
- 4.4 โรงเรียน/วัด
- 4.5 รัฐบาลกลาง
- 4.6 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกรัฐบาลกลาง (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกรัฐบาลกลาง (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกรัฐบาลกลาง (ร้อยละ)
15-25	หญิง	40.74	50.51	60.71
26-35	หญิง	39.29	37.50	46.88
36-50	หญิง	31.58	37.74	47.83
51-60	หญิง	0.00	50.00	40.00
ค่าเฉลี่ย(Mean)	หญิง	39.71	44.61	53.11

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่จำแนกตามอายุ จังหวัด ยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ รัฐบาลกลาง เป็นต้นตอของปัญหาและเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 ที่จังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงร้อยละ 60.71 ของผู้ตอบทั้งหมดส่วนที่จังหวัดนราธิวาส ในหมู่ผู้ที่มีวัย 26-35 ได้ปรักปรำรัฐบาล ในอัตราที่ร้อยละ 47.83 ตัวเลขนี้สะท้อนระดับความไม่พอใจของหญิงในจังหวัดนราธิวาสมีตัวเลขสูงกว่าอีก 2 จังหวัด เพราะว่าตัวเลขเฉลี่ยของอีก 2 จังหวัด คือ ยะลา อยู่ที่ 44.61 และจังหวัดปัตตานีอยู่ที่ 39.41

สำหรับผู้สูงอายุเพศหญิงในจังหวัดยะลา มีความเห็นนี้สูงถึงร้อยละ 50

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ รัฐบาลกลาง คือ ตัวปัญหา และเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง

5. ท่านคิดว่าบุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 5.1 ตำรวจ
- 5.2 ทหาร
- 5.3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/นายอำเภอ/ปลัด/ผู้ว่าฯ
- 5.4 ครู/ไทยพุทธ
- 5.5 นายกรัฐมนตรี

5.6 แม่ทัพภาค 4

5.7 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัด ปัตตานี เลือกนายกฯ ทักษิณ (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก นายกฯทักษิณ (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก นายกฯทักษิณ (ร้อยละ)
15-25	หญิง	41.98	57.58	59.52
26-35	หญิง	28.57	50.00	43.75
36-50	หญิง	42.11	47.17	54.35
51-60	หญิง	0.00	66.67	33.33
ค่าเฉลี่ย(Mean)	หญิง	40.19	53.92	53.11

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัด คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน ว่า นายกฯทักษิณคือตัวปัญหา ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกลึกซึ้งมากที่สุด โดยที่จังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 59.52 ของผู้ตอบทั้งหมด ส่วนที่จังหวัดยะลา มีอัตราสูงใกล้เคียงกันเป็นร้อยละ 57.58 ส่วนจังหวัดปัตตานี อยู่ตรงกลางระหว่างนี้ที่ร้อยละ 41.98 ตัวเลขนี้สะท้อนระดับความรุนแรงของจังหวัดนราธิวาสอาจจะมีมากกว่าจังหวัดปัตตานี เพราะว่าตัวเลขต่างกันเกือบร้อยละ 20

สำหรับวัยกลางคนและผู้สูงอายุในจังหวัดยะลา มีความเห็นนี้สูงถึงร้อยละ 66.67 ส่วนนราธิวาส ในกลุ่มวัย 36-50 มีผู้หญิงที่ไม่ชอบนายกทักษิณมากถึง 54.35

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ แม้แต่ในหมู่ผู้หญิงก็ยังมองว่า นายกฯทักษิณ คือตัวปัญหา ถ้าหากว่ายังดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไป สันติภาพอาจจะไม่มีวันกลับคืนมาสู่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อีก

6. ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้ คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 6.1 มีความเดือดร้อนในครอบครัว
- 6.2 มีความเดือดร้อนในด้านการประกอบอาชีพ
- 6.3 มีความเดือดร้อนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

6.4 มีความเดือดร้อนในด้านการเดินทาง

6.5 มีความเดือดร้อนในด้านการศึกษา

6.6 ไม่มีความเดือดร้อน

6.7 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัด ปัตตานี เลือก ความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก ความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (ร้อยละ)
15-25	หญิง	59.88	43.43	54.76
26-35	หญิง	57.14	40.00	53.13
36-50	หญิง	52.63	35.85	54.35
51-60	หญิง	0.00	25.00	40.00
ค่าเฉลี่ย(Mean)	หญิง	58.85	39.71	53.11

คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัด คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ **ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** ในหมู่เยาวชนหญิงที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด คือ จังหวัดปัตตานี มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 59.88 และ 57.14 ในกลุ่มผู้มีอายุ 26-35 ส่วนที่จังหวัดยะลาอาจจะถูกระทบไม่มากมาชนักตัวเลขจึงออกมาต่ำกว่าอีก 2 จังหวัด ในกลุ่มที่มีอายุ 36.50 และ 51-60 มีอัตราต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 35.85และ 25.00 ส่วนจังหวัดนราธิวาส มีตัวเลขสูงใกล้เคียงกับปัตตานี ตัวเลขนี้สะท้อนระดับความรุนแรงของจังหวัดนราธิวาสอาจจะมีใกล้เคียงกับจังหวัดปัตตานี

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นเรื่องที่ถูกผลกระทบมากที่สุด

7. ท่านคิดว่าสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ยุติได้ถ้าหากว่ามีการดำเนินการในเรื่อง (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

7.1 ยินยอมให้ตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ

- 7.2 ถอนทหารทั้งหมดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 7.3 คัดเลือกตำรวจจากคนท้องถิ่นที่พูดภาษามลายูทั้งหมด
- 7.4 ย้ายวัดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 7.5 ย้ายครูไทยพุทธออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 7.6 ให้ 3 จังหวัดไปรวมกับมาเลเซีย
- 7.7 ให้กรรมการกลางอิสลามแต่งตั้งผู้ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยแทนตำรวจ
- 7.8 ประกาศให้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ 2 ใช้ควบคู่กับภาษาไทย
- 7.9 ให้กรรมการกลางอิสลามเป็นผู้จัดระเบียบระบบการศึกษาทั้งหมด
- 7.10 ยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน
- 7.11 ฟินฟู ศอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 7.12 เปลี่ยนรัฐบาลจากพรรคไทยรักไทยเป็นพรรคอื่น
- 7.13 มีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร
- 7.14 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัด ปัตตานี เลือกถอนทหาร (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก ถอนทหาร (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก ถอนทหาร (ร้อยละ)
15-25	หญิง	37.28	38.38	29.76
26-35	หญิง	42.86	50.00	34.38
36-50	หญิง	31.58	54.72	47.83
51-60	หญิง	0.00	25.00	33.33
ค่าเฉลี่ย(Mean)	หญิง	37.50	44.12	35.59

คำถามข้อนี้มีหัวข้อให้เลือกมากถึง 14 ข้อ เพื่อหาทางออกที่เปิดกว้างให้มากที่สุด แต่ก็ได้คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัดอีกเช่นเคย คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ **อาหาร** ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด คือ จังหวัดยะลา มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 38.38 และ ในกลุ่มผู้มีอายุ 26-35 ที่จังหวัดยะลา มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนในกลุ่ม ผู้มีอายุ 36-50 ของจังหวัดยะลาก็มีความต้องการให้อาหารมากถึงร้อยละ 54.72 และร้อยละ 47.83 ของวัยเดียวกันนี้ในจังหวัดนราธิวาส

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ ภาพพจน์ในเชิงลบต่ออาหารในหมู่กลุ่มประชากรตัวอย่างเพศหญิงทุกวัยมีเหมือนกันหมด หากว่ารัฐบาลลดอาหารออกจากพื้นที่แล้วสันติภาพน่าจะกลับคืนมาได้ ตามทัศนะของกลุ่มประชากรผู้หญิงทุกวัย

8. เรื่องเร่งด่วนที่ท่านต้องการให้รัฐบาลดำเนินการ คือ (เลือกข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด)

- 8.1 ยกเลิก พ.ร.ก. จุกเงิน
- 8.2 ลดอาหารทั้งหมดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 8.3 ประกาศให้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ 2 ใช้ควบคู่กับภาษาไทย
- 8.4 ให้กรรมการกลางอิสลามเป็นผู้จัดระเบียบระบบการศึกษาทั้งหมด
- 8.5 จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาเศรษฐกิจ และปรับปรุงระบบสาธารณสุข
- 8.6 จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาด้านสาธารณสุข การดูแลรักษาสุขภาพ
- 8.7 จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาด้านการศึกษา ตั้งมหาวิทยาลัยใหม่
- 8.8 จัดงบประมาณเพิ่มมาฟื้นฟูและพัฒนาสังคม
- 8.9 จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาการกีฬาในหมู่เยาวชน
- 8.10 ฟื้นฟู สอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 8.11 ตั้งเขตอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล
- 8.12 ส่งเสริมโรงเรียนปอเนาะและตาดีกา
- 8.13 เปิดสาขามหาวิทยาลัยอิสลามจากประเทศ.....
- 8.14 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัด ปัตตานี เลือก อาหารออกจาก พื้นที่ (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก อาหารออกจากพื้นที่ (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก อาหารออกจากพื้นที่ (ร้อยละ)
15-25	หญิง	31.48	34.34	30.95
26-35	หญิง	35.71	37.50	37.50
36-50	หญิง	31.58	32.08	39.13
51-60	หญิง	0.00	16.67	46.67
ค่าเฉลี่ย (Mean)	หญิง	32.06	33.33	35.59

คำถามข้อนี้มีหัวข้อให้เลือกมากถึง 15 ข้อ เพื่อรับทราบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ คือ เรื่องเร่งด่วนที่ท่านต้องการให้รัฐบาลดำเนินการ โดยการเปิดกว้างให้มากที่สุด เช่นเดียวกับคำถามที่แล้ว แต่ก็ได้คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัดอีกเช่นเคย คือ จังหวัดยะลา นราธิวาส และ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ อาหาร ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด คือ จังหวัดยะลา มีตัวเลขสูงกว่าจังหวัดอื่นเล็กน้อย คือ ร้อยละ 34.34 และ ในกลุ่มผู้มีอายุ 26-35 ที่จังหวัดยะลา มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 37.50 เท่ากับจังหวัดนราธิวาส ในกลุ่มที่มีอายุ 51-60 ในจังหวัด นราธิวาสมีความต้องการให้อาหารมากที่สุด คือ มีจำนวนสูง คิดเป็นร้อยละ 46.67

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ คือ ภาพพจน์ในเชิงลบต่อทหารในหมู่กลุ่มประชากรตัวอย่างเพศหญิงทุกวัยมีเหมือนกันหมด แม้ว่าคำถามจะแตกต่างกัน และคำตอบที่ให้เลือกก็แตกต่างกันบ้างกับข้อที่แล้ว หากว่ารัฐบาลอาหารออกจากพื้นที่แล้วสันติภาพน่าจะกลับคืนมาได้ตามทัศนะของกลุ่มประชากรผู้หญิงทุกวัย

9. ความต้องการส่วนตัว (เลือกข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด)

- 9.1 ต้องการเห็นความสงบสุขกลับคืนมาสู่ภาคใต้
- 9.2 ต้องการให้ 3 จังหวัดภาคใต้รวมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศมาเลเซีย
- 9.3 ต้องการถือ 2 สัญชาติ
- 9.4 ต้องการเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง
- 9.5 ต้องการอยู่ในสังคมที่มีแต่ชาวมุสลิม
- 9.6 ต้องการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรมและความเชื่อ
- 9.7 ต้องการวันหยุดราชการในวันสำคัญทางศาสนา

- 9.8 ต้องการให้มีการสอนหลักสูตรวิชาชีพ
 9.9 ต้องการให้มีการสอนหลักสูตรภาษาไทย
 9.10 ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการปกครอง
 9.11 ต้องการให้สร้างสถานพยาบาลราคาถูกลงอย่างทั่วถึง
 9.12. อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มอายุ	เพศ	จังหวัดปัตตานี เลือกต้องการ เห็นความสงบ สุขกลับคืนมาสู่ ภาคใต้ (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกต้องการเห็น ความสงบสุขกลับคืน มาสู่ภาคใต้ (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก ต้องการเห็น ความสงบสุขกลับคืน มาสู่ภาคใต้ (ร้อยละ)
15-25	หญิง	65.43	83.84	75.00
26-35	หญิง	50.00	67.50	71.88
36-50	หญิง	89.47	84.91	69.57
51-60	หญิง	0.00	83.33	73.33
ค่าเฉลี่ย (Mean)	หญิง	65.55	80.88	72.88

คำถามข้อนี้มีหัวข้อให้เลือกมากถึง 12 ข้อ เพื่อรับทราบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ คือ เรื่องความต้องการส่วนตัว โดยการเปิดกว้างให้มาก แต่ก็ได้คำตอบข้างต้น คือคำตอบของกลุ่มประชากรเพศหญิงส่วนใหญ่จำแนกตามอายุเลือกอย่างเป็นเอกภาพกันทั้ง 3 จังหวัดอีกเช่นเคย จังหวัดยะลา นราธิวาสและ ปัตตานีเลือกเหมือนกัน คือ ต้องการเห็นความสงบสุขกลับคืนมาสู่ภาคใต้ในหมู่เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 มีความรู้สึกนี้มากที่สุด คือ จังหวัดยะลา มีตัวเลขสูงถึงร้อยละ 83.84 และ ในกลุ่มผู้มีอายุ 36-50 ที่จังหวัดยะลา มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 84.91และที่สูงที่สุด คือ ที่ปัตตานี ที่ 89.47 ในกลุ่มที่มีอายุ 51-60 ในจังหวัดนราธิวาส มีจำนวนสูง คิดเป็นร้อยละ 73.33 ส่วนที่ยะลา มีตัวเลขสูงกว่า คือ ร้อยละ 83.33

ข้อสรุปในหัวข้อนี้ มีความสำคัญมาก คือ ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในทุกกลุ่ม ประชากรตัวอย่างมีความต้องการเช่นเดียวกับรัฐบาล คือ ต้องการเห็นความสงบสุขกลับคืนมาสู่ภาค

ได้ ดังนั้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากว่ารัฐบาลดำเนินการตามความประสงค์ในหัวข้ออื่นๆ ให้ได้มากที่สุดสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะฟื้นกลับคืนมาได้

5.4 การวิเคราะห์และประมวลผลความต้องการของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายได้

1. ท่านคิดว่าสาเหตุหลักที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 1.1 ต้องการสิทธิในการปกครองตนเอง/แก้แค้นฝ่ายรัฐ/ถูกขูด/ความคะนอง/ขบวนการต่างประเทศ
- 1.2 ไม่ได้รับความเป็นธรรม ด้าน ศาสนา/ภาษา/ การใช้อำนาจเถื่อน
- 1.3 ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ /การศึกษา/การสาธารณสุข / สาธารณูปโภค
- 1.4 ไม่ชอบรัฐบาลพรรคไทยรักไทย/นายกทักษิณ
- 1.5 ไม่ชอบทหาร/ไม่ชอบตำรวจ/ไม่ชอบฝ่ายปกครอง/ การคอร์รัปชัน
- 1.6 กรณีกรือเซะ หรือ ตากใบ หรือทั้งสองเหตุการณ์
- 1.7 ยาเสพติด/ค่าของเถื่อน
- 1.8 การกีดกันรังแกโรงเรียนปอเนาะ และอุสตาซ
- 1.9 อื่นๆ.....

หมายเหตุ : ให้วงกลมข้อความเดียวในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง เช่น ข้อหนึ่ง วงกลม แก้แค้นฝ่ายรัฐ เป็นต้น

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่ม รายได้ ต่อเดือน (บาท)	จังหวัด ปัตตานี เลือกไม่ได้รับ ความเป็นธรรม ด้านศาสนา (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก ต้องการ สิทธิในการปกครองตนเอง (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก ต้องการสิทธิ ในการปกครองตนเอง (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก ไม่ได้รับ ความเป็นธรรม ด้านศาสนา (ร้อยละ)
< 3,000	23.78	25.64	24.71	19.66
3,001-6,000	11.48	23.08	26.80	21.27
6,001-10,000	27.45	9.09	40.00	22.73
10,000- ขึ้นไป	26.09	0.00	0.00	50.00

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	22.62	22.14	27.71	21.09
------------------	-------	-------	-------	-------

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ ก็ได้คำตอบที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้มองว่าสาเหตุหลักของความรุนแรงมี 2 ประการ คือ การไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านศาสนา และ ความต้องการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ข้อที่น่าสังเกต คือ กลุ่มที่รายได้ระหว่าง 6,001-10,000 จำนวนร้อยละ 40 ต้องการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง แต่ที่จังหวัดยะลา กลุ่มที่รายได้ 10,000 ขึ้นไป กลับมองว่าสาเหตุของความรุนแรงมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมทางศาสนา

อย่างไรก็ตามตัวเลขเฉลี่ยของผู้มีรายได้จากทุกกลุ่มอยู่ที่ระดับ ร้อยละ 22 ที่มองว่าสาเหตุของความรุนแรงมีที่มาจาก 2 ข้อข้างต้น

2. ท่านคิดว่านโยบายหลักของรัฐบาลที่ท่านไม่ชอบที่สุด คือ(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 2.1 ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/การเมือง/การศึกษา/ศาสนา/วัฒนธรรม
- 2.2 การใช้ความรุนแรงไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม
- 2.3 พ.ร.ก.ฉุกเฉิน
- 2.4 ยุบสอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 2.5 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จังหวัด ปัตตานี เลือก การใช้ความรุนแรง โดยไม่ผ่านกระบวนการ ยุติธรรม (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก การใช้ความรุนแรง โดยไม่ผ่านกระบวนการ ยุติธรรม (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกการใช้ความรุนแรง โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติ ธรรม (ร้อยละ)
น้อยกว่า 3,000	61.56	57.26	56.47
3,001-6,000	54.10	61.09	56.70
6,001-10,000	52.94	52.27	71.43
10,000-ขึ้นไป	47.83	50.00	0.00

ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	58.82	58.85	61.17
------------------	-------	-------	-------

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ ก็ได้คำตอบที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้ไม่ชอบนโยบายการจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อที่น่าสังเกต คือ กลุ่มที่รายได้ระหว่าง 3,000-6,000 ของจังหวัดปัตตานี จำนวนร้อยละ 61.56 ระบุว่านโยบายการจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน คือสาเหตุของความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ แต่ที่จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้ 6,001-10,000 มีมากถึงร้อยละ 71.43 ที่ไม่พอใจนโยบายการจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน อย่างไรก็ตามตัวเลขเฉลี่ยของผู้มีรายได้จากทุกกลุ่มอยู่ที่ระดับ ร้อยละ 59 ที่ไม่พอใจนโยบายดังกล่าว

บทสรุป คือ การใช้ความรุนแรงโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมเป็นปัญหาใหญ่ที่ผ่านมาและน่าจะเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรง เพราะคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่างนั้นมีอัตราที่สูงมาก และนโยบายการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดขึ้นจึงต้องยกเลิกนโยบาย การย้ายข้าราชการที่มีความผิด โดยเฉพาะตำรวจมาประจำที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ควรจะเปลี่ยนนโยบายมาเป็นตรงกันข้าม คือ การคัดแต่ข้าราชการที่ดี มีผลงานยอดเยี่ยมให้มาประจำแทนโดยการให้เงินเดือนเพิ่มพิเศษ และให้มีการปรับขั้น (ซี) หรือ เพิ่มอายุราชการให้สำหรับระยะเวลาที่อยู่

3. ท่านคิดว่าพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ท่านไม่ชอบที่สุดคือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 3.1 ใช้ภาษาหยาบคาย/รีดไถ/ไม่ให้เกียรติ/ดูถูก
- 3.2 ไม่เรียนภาษามลายู
- 3.3 จับไม่เลือก/ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า/ขัง(ไม่ผ่านศาล)
- 3.4 กรณีก่อเหตุ/ตักใบ
- 3.5 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จังหวัด ปัตตานี เลือกการจับไม่ เลือกโดยไร้หลักฐาน (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก การจับไม่เลือกโดยไร้ หลักฐาน (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือก การจับไม่เลือกโดย ไร้หลักฐาน (ร้อยละ)
-------------------------	---	---	--

ohvp3,000	53.42	52.14	54.12
3,001-6,000	49.18	67.42	53.09
6,001-10,000	60.78	68.18	68.57
10,000 ขึ้นไป	47.83	100.00	0.00
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	52.80	71.93	58.59

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ ก็ได้คำตอบที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้ไม่ชอบนโยบายการจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อที่น่าสังเกต คือ กลุ่มที่รายได้ค่อนข้างสูง ระหว่าง 6,001-10,000ของจังหวัดปัตตานี จำนวนร้อยละ 60.78 ระบุว่านโยบายการจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน คือสาเหตุของความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ แต่ที่จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้ 6,001-10,000 มีมากถึงร้อยละ 68.57ใกล้เคียงกับจังหวัดยะลา 68.18 ที่ไม่พอใจนโยบายการจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน อย่างไรก็ตามตัวเลขเฉลี่ยของผู้มีรายได้จากทุกกลุ่มอยู่ที่ระดับ ร้อยละ 61 ที่ไม่พอใจนโยบายดังกล่าว

บทสรุป คือ การใช้ความรุนแรงโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมเป็นปัญหาใหญ่ที่ผ่านมาและน่าจะเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรง เพราะคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่างนั้นมีอัตราที่สูงมาก และนโยบายการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดขึ้นจึงต้องยกเลิกนโยบายการเข้าปราบปรามที่มีความผิด โดยเฉพาะตำรวจมาประจำที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ควรจะเปลี่ยนนโยบายมาเป็นตรงกันข้าม คือ การคัดค้านการเข้าปราบปรามที่ดี มีผลงานยอดเยี่ยมให้มาประจำแทนโดยการมีเงินเดือนเพิ่มพิเศษ และให้มีการปรับขึ้น หรือ เพิ่มอาชญากรรมให้สำหรับระยะเวลาที่อยู่

4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เป็นต้นตอของปัญหาและความขัดแย้ง คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 4.1 อบต./อำเภอ/จังหวัด
- 4.2 ตำรวจ
- 4.3 ทหาร
- 4.4 โรงเรียน/วัด
- 4.5 รัฐบาลกลาง
- 4.6 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มรายได้ต่อเดือน	จังหวัดปัตตานี เลือกรัฐบาลกลาง (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกรัฐบาลกลาง (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกรัฐบาลกลาง (ร้อยละ)
น้อยกว่า 3,000	42.02	42.74	54.12
3,001-6,000	34.43	39.37	53.09
6,001-10,000	49.02	43.18	68.57
10,000-ขึ้นไป	47.83	50.00	0.00
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	42.08	40.89	55.10

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ ก็ได้คำตอบที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้ระบุว่า **รัฐบาลกลาง คือ ต้นเหตุของความรุนแรง** ข้อที่น่าสังเกต คือ จังหวัดปัตตานี กลุ่มที่รายได้สูงกลับมีจำนวนมากกว่าที่คิดเช่นนี้ คือกลุ่มที่รายได้ 6,001-10,000 มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 49.02 เช่นเดียวกับ กลุ่มที่มีรายได้เกิน 10,000 บาท มีมารองลงมา คือ 47.83 ที่จังหวัดยะลา ในกลุ่มผู้มีรายได้ 3,000-6,000 มีจำนวนร้อยละ 42.74 ระบุว่า**รัฐบาลกลางคือสาเหตุของความรุนแรง**ใน 3 จังหวัด ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้เกิน 10,000 บาท กลับมีจำนวนมากถึง ร้อยละ 50 ที่คิดเช่นนี้ เช่นเดียวกับที่จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้ 6,001-10,000 มีมากถึงร้อยละ 68.57 ที่คิดว่า**รัฐบาลกลางเป็นปัญหาและสาเหตุของความรุนแรง**

บทสรุป คือในกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มรายได้มีความเห็นร่วมกันว่า **รัฐบาลกลางเป็นปัญหาใหญ่ที่ผ่านมา และเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรง** เพราะคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่างนี้มีความคิดเป็นเอกฉันท์

5. ท่านคิดว่าบุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 5.1 ตำรวจ
- 5.2 ทหาร
- 5.3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/นายอำเภอ/ปลัด/ผู้ว่าฯ
- 5.4 ครู/ไทยพุทธ
- 5.5 นายกรัฐมนตรี
- 5.6 แม่ทัพภาค
- 5.7 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มรายได้ต่อเดือน	จังหวัด ปัตตานี เลือกนายกฯทักษิณ (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกนายกฯทักษิณ (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกนายกฯทักษิณ (ร้อยละ)
น้อยกว่า 3,000	43.97	38.46	45.88
3,001-6,000	32.79	42.53	44.85
6,001-10,000	33.33	52.27	54.29
10,000-ขึ้นไป	47.83	50.00	0.00
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	41.40	42.45	46.18

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ ก็ได้คำตอบที่ไม่แตกต่างกันมากนักกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้ระบุว่านายกฯทักษิณ คือต้นเหตุของความรุนแรง ข้อที่น่าสังเกต คือ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้สูงกลับมีจำนวนมากกว่า ที่คิดเช่นนี้ คือกลุ่มที่รายได้ 6,001-10,000 มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 54.29 เช่นเดียวกับกลุ่มที่มีรายได้ 6,001-10,000 บาทของจังหวัดยะลา มีจำนวนมากที่สุดที่ระบุว่า อดีตนายกฯทักษิณ เป็นตัวปัญหา คือ ร้อยละ 52.27 ส่วนผู้มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 มีเพียง 45.88 จังหวัดยะลา ในกลุ่มผู้มีรายได้ 3,001-6,000 มีจำนวนร้อยละ 42.53 ระบุว่านายกฯทักษิณคือสาเหตุของความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้เกิน 6,001-10,000 บาท กลับมีจำนวนมากถึงร้อยละ 52.27 ที่คิดเช่นนี้ และกลุ่มที่มีรายได้เกิน 10,000 มีจำนวนร้อยละ 50 ที่คิดเช่นเดียวกัน เช่นเดียวกับที่จังหวัดนราธิวาส

บทสรุป คือในกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มรายได้มีความเห็นร่วมกันว่านายกฯทักษิณเป็นปัญหาใหญ่ และเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรง โดยคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่างนี้มีความคิดเป็นเอกฉันท์

6. ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้ คือ(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 6.1 มีความเดือดร้อนในครอบครัว
- 6.2 มีความเดือดร้อนในด้านการประกอบอาชีพ
- 6.3 มีความเดือดร้อนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 6.4 มีความเดือดร้อนในด้านการเดินทาง

6.5 มีความเดือดร้อนในด้านการศึกษา

6.6 ไม่มีความเดือดร้อน

6.7 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มรายได้ต่อเดือน	จังหวัด ปัตตานี เลือกความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือก ความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน (ร้อยละ)
น้อยกว่า 3,000	59.28	41.88	56.47
3,001-6,000	62.30	37.10	53.09
6,001-10,000	62.75	38.64	57.14
10,000-ขึ้นไป	30.43	50.00	0.00
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	58.60	38.80	54.46

จังหวัดยะลา มีการเลือกหัวข้อผลกระทบต่ออาชีพจำนวนน้อย จึงทำให้ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าจังหวัดอื่นในหัวข้อนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ คำตอบที่ได้ไม่แตกต่างกันมากนักกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้ระบุว่า ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คือ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้ 6,001-10,000 มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 62.75 เช่นเดียวกับกลุ่มที่มีรายได้ 3,001-6,000 บาท มีมารองลงมา คือ 62.30 ที่จังหวัดยะลา ในกลุ่มผู้มีรายได้ 3,000-6,000 มีจำนวนร้อยละ 41.88 ระบุว่าความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้เกิน 10,000 มีจำนวนร้อยละ 50 ที่คิดเช่นเดียวกัน เช่นเดียวกับที่จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้ 6,001-10,000 มีมากถึงร้อยละ 57.14 ที่คิดว่าตนเองได้รับผลกระทบในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

บทสรุป คือในกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มรายได้มีความเห็นร่วมกันว่า ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นปัญหาใหญ่ และเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรง โดยคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่างนี้มีความคิดเป็นเอกฉันท์ และในกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำก็มีจำนวนใกล้เคียงกับผู้ที่มีรายได้สูง ซึ่งแสดงว่าความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กระทบคนทุกระดับ

7. ท่านคิดว่าสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ยุติได้ถ้าหากว่ามีการดำเนินการในเรื่อง
(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 7.1 ยินยอมให้ตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ
- 7.2 ถอนทหารทั้งหมดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 7.3 คัดเลือกตำรวจจากคนท้องถิ่นที่พูดภาษามลายูทั้งหมด
- 7.4 ย้ายวัดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 7.5 ย้ายครูไทยพุทธออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 7.6 ให้ 3 จังหวัดไปรวมกับมาเลเซีย
- 7.7 ให้กรรมการกลางอิสลามแต่งตั้งผู้ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยแทนตำรวจ
- 7.8 ประกาศให้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ 2 ใช้ควบคู่กับภาษาไทย
- 7.9 ให้กรรมการกลางอิสลามเป็นผู้จัดระเบียบระบบการศึกษาทั้งหมด
- 7.10 ยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน
- 7.11 ฟันฟู สอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 7.12 เปลี่ยนรัฐบาลจากพรรคไทยรักไทยเป็นพรรคอื่น
- 7.13 มีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร
- 7.14 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มรายได้ต่อเดือน	จังหวัดปัตตานี เลือกถอนทหาร (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกถอนทหาร (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกถอนทหาร (ร้อยละ)
น้อยกว่า 3,000	40.07	41.03	49.41
3,001-6,000	32.79	47.96	42.27
6,001-10,000	35.29	59.09	31.43
10,000-ขึ้นไป	34.78	50.00	0.00
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	38.24	47.14	42.99

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ ก็ได้คำตอบที่ไม่แตกต่างกันเลยกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้ระบุว่าสถานการณ์ความไม่สงบยุติได้ถ้ามีการ **ถอนทหาร** คือ จังหวัดยะลา กลุ่มที่รายได้ 6,001-10,000 มีจำนวน

สูงถึงร้อยละ 59.09 จากคำตอบที่มีให้เลือกถึง 16 ข้อเช่นเดียวกับ กลุ่มที่มีรายได้ 3,001-6,000 บาท มีมากรองลงมา คือ 47.96 ที่จังหวัดปัตตานีกลับมีจำนวนน้อยกว่าเกือบครึ่ง คือ ในกลุ่มผู้มีรายได้ 6,001-10,000 มีจำนวนร้อยละ 35.29 ระบุว่าต้องถอนทหารสถานการณ์ความไม่สงบจึงจะยุติ ส่วน ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้เกิน 10,000 มีจำนวนมากกว่าที่ร้อยละ 50 ที่คิดเช่นเดียวกัน เช่นเดียวกับที่ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้ไม่น้อยกว่า 3,000 จำนวนร้อยละ 49.41 ที่คิดว่า ต้องถอนทหาร

บทสรุป คือในกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มรายได้มีความเห็นร่วมกันว่าทหารรัฐบาลถอนทหารออกจากพื้นที่ สถานการณ์ความสงบสุขก็จะกลับคืนมา การลาดตระเวนของทหาร กลายเป็นปัญหาใหญ่ และเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรง โดยคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง นี้มีความคิดเป็นเอกฉันท์ และในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยก็มีจำนวนใกล้เคียงกับผู้ที่มีรายได้สูง ซึ่ง แสดงถึงความไม่พอใจให้ทหารตั้งกองกำลังอยู่ในพื้นที่ ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องประเมินบทบาทของ ทหารตำรวจในอดีตที่ผ่านมาว่าได้นำเนินการอะไรไปบ้างที่สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนใน ท้องที่มากมายถึงขนาดนี้

ทางออก คือการเปลี่ยนบทบาทของทหารเป็นทหารพัฒนาเพื่อฟื้นฟูความศรัทธาของประชาชนที่มองทหารในด้านลบมาเป็นด้านบวก

8. เรื่องเร่งด่วนที่ท่านต้องการให้รัฐบาลดำเนินการ คือ (เลือกข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด)

- 8.1 ยกเลิก พ.ร.ก. จุกเงิน
- 8.2 ถอนทหารทั้งหมดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 8.3 ประกาศให้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ 2 ใช้ควบคู่กับภาษาไทย
- 8.4 ให้กรรมการกลางอิสลามเป็นผู้จัดระเบียบระบบการศึกษาทั้งหมด
- 8.5 จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาเศรษฐกิจ และปรับปรุงระบบสาธารณสุขโลก
- 8.6 จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาด้านสาธารณสุข การดูแลรักษาสุขภาพ
- 8.7 จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาด้านการศึกษา ตั้งมหาวิทยาลัยใหม่
- 8.8 จัดงบประมาณเพิ่มมาฟื้นฟูและพัฒนาภัย
- 8.9 จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาการกีฬาในหมู่เยาวชน
- 8.10 ฟื้นฟู สอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 8.11 ตั้งเขตอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล
- 8.12 ส่งเสริมโรงเรียนปอเนาะและตาดีกา
- 8.13 เปิดสาขามหาวิทยาลัยอิสลามจากประเทศ.....
- 8.14 อื่นๆ.....

ผลการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มรายได้ต่อเดือน	จังหวัดปัตตานี เลือกอาหาร (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกอาหาร (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกอาหาร (ร้อยละ)
น้อยกว่า 3000	36.16	40.17	48.24
3,001-6,000	26.23	33.94	33.51
6,001-10,000	35.29	47.73	22.86
10,000-ขึ้นไป	26.09	50.00	0.00
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	34.16	37.50	36.31

คำถามนี้มีคำตอบให้เลือกมากถึง 14 ข้อ เพื่อที่จะได้คำตอบที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกของประชาชนอย่างแท้จริง การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ ก็ได้คำตอบที่ไม่แตกต่างกันเลยกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้ระบุว่าเรื่องเร่งด่วนที่สุดที่จะทำให้สถานการณ์สงบลง คือ ให้มีการ **ถอนทหาร ออกจากพื้นที่** คือ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 48.24 ที่ระบุว่าเรื่องเร่งด่วนที่สุดที่จะทำให้สถานการณ์สงบลง คือ ให้มีการ **ถอนทหาร ออกจากพื้นที่** จากคำตอบที่มีให้เลือกถึง 14 ข้อ เช่นเดียวกับ ที่จังหวัดยะลา ในกลุ่มผู้มีรายได้เกิน 10,000 มีจำนวนร้อยละ 50 ระบุว่าต้อง **ถอนทหารสถานการณ์ความไม่สงบจึงจะยุติ**

บทสรุป คือในกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มรายได้มีความเห็นร่วมกันว่าหากรัฐบาล **ถอนทหารออกจากพื้นที่ทันที สถานการณ์ความสงบสุขก็จะกลับคืนมา** การลาดตระเวนของทหารกลายเป็นปัญหาใหญ่ และเป็นสาเหตุหลักของความรุนแรง โดยคำตอบที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่างนี้มีความคิดเป็นเอกฉันท์ และในกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำก็มีจำนวนใกล้เคียงกับผู้มีรายได้สูง ซึ่งแสดงถึงความไม่พอใจให้ทหารตั้งกองกำลังอยู่ในพื้นที่ ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องประเมินบทบาทของทหารตำรวจในอดีตที่ผ่านมาว่าได้ดำเนินการอะไรไปบ้างที่สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนในท้องที่มากมายถึงขนาดนี้

การเปลี่ยนบทบาทของทหารมาเป็นทหารพัฒนาซึ่งสามารถร่วมกับชาวบ้านสร้างในสิ่งที่หมู่บ้านขาดแคลน การช่วยซ่อมแซมบ้าน รั้วบ้าน ขุดบ่อน้ำ ซ่อมถนนหรือสะพานเข้าหมู่บ้าน ฯลฯ จึงน่าจะเป็นวิธีการเปลี่ยนทัศนคติของชาวบ้านต่อทหารจากเชิงลบมาเป็นเชิงบวก

9. ความต้องการส่วนตัว (เลือกข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด)

- 9.1 ต้องการเห็นความสงบสุขกลับคืนมาสู่ภาคใต้
- 9.2 ต้องการให้ 3 จังหวัดภาคใต้รวมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย
- 9.3 ต้องการถือ 2 สัญชาติ
- 9.4 ต้องการเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง
- 9.5 ต้องการอยู่ในสังคมที่มีแต่ชาวมุสลิม
- 9.6 ต้องการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรมและความเชื่อ
- 9.7 ต้องการวันหยุดราชการในวันสำคัญทางศาสนา
- 9.8 ต้องการให้มีการสอนหลักสูตรวิชาชีพ
- 9.9 ต้องการให้มีการสอนหลักสูตรภาษาไทย
- 9.10 ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการปกครอง
- 9.11 ต้องการให้สร้างสถานพยาบาลราคาถูกลงอย่างทั่วถึง
- 9.12 อื่นๆ.....

ผลของการวิจัยได้มาดังนี้

กลุ่มรายได้ต่อเดือน	จังหวัดปัตตานี เลือกต้องการ ความสงบสุขกลับคืนมา (ร้อยละ)	จังหวัดยะลา เลือกต้องการ ความสงบสุขกลับคืนมา (ร้อยละ)	จังหวัดนราธิวาส เลือกต้องการ ความสงบสุขกลับคืนมา (ร้อยละ)
น้อยกว่า 3,000	64.50	76.92	68.24
3,001-6,000	55.74	75.57	74.23
6,001-10,000	49.02	59.09	60.00
10,000-ขึ้นไป	65.22	100.00	0.00
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	61.54	74.22	71.02

คำถามนี้มีคำตอบให้เลือกมากถึง 12 ข้อ เพื่อที่จะได้คำตอบที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกของประชาชนอย่างแท้จริง การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามระดับรายได้ ก็ได้คำตอบที่ไม่แตกต่างกันเลยกับกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอายุ และเพศ คือ ทุกกลุ่มรายได้ระบุว่าต้องการความสงบสุขกลับคืนมา คือ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มที่รายได้ 3,001-6,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 74.23 ที่

ระบุว่าต้องการความสงบสุขกลับคืนมาจากการตอบที่มีให้เลือกถึง 12 ข้อ ที่จังหวัดยะลา ในกลุ่มผู้มีรายได้เกิน 10,000 บาท มีจำนวนถึงร้อยละ 100 ระบุว่าต้องการความสงบสุขกลับคืนมา

บทสรุป คือในกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มรายได้มีความเห็นร่วมกันว่า ต้องการความสงบสุขกลับคืนมา ซึ่งเป็นจุดร่วมของรัฐบาลและประชาชนทั้งชาติ ดังนั้นโอกาสที่จะนำสันติภาพกลับคืนมาสู่ภาคใต้จึงมีความหวังและเป็นไปได้ถ้าแก้ปัญหากันให้ถูกต้อง โดยเฉพาะการดำเนิน การตามความเรียกร้องต้องการของประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การสร้างบรรยากาศของการลดเงื่อนไขที่นำไปสู่การไม่เผชิญหน้ากันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

10. ท่านมีข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพเพื่อนำความสงบสุขมาสู่ดินแดน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านต่างๆต่อไปนี้หรือไม่

ด้านการปกครอง

1.
2.
3.
4.
5.

ด้านวัฒนธรรมและศาสนา

1.
2.
3.
4.
5.

ด้านสังคมและการศึกษา

1.
2.
3.
4.

5.

ด้านเศรษฐกิจ

1.

2.

3.

4.

5.

ด้านสาธารณสุข

1.

2.

3.

4.

5.

สรุปประมวลความเห็นและข้อเสนอแนะของคำถามเปิดข้อ 10

จ.ปัตตานี

ด้านการปกครอง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ต้องการสิทธิปกครองตนเอง มีอิสระ
- ยกเลิกพรก.ฉุกเฉิน
- ให้ชาวพุทธ-มุสลิมเข้าใจกัน
- ให้ปกครองโดยศอ.บต
- ประเทศควรรวมเป็นหนึ่งเดียว ไม่แบ่งแยก เราเกิดในประเทศไทยนี้ คงไม่คิดที่จะทำลาย
- ประเทศที่เราอาศัยอยู่
- ประชาชนควรมีส่วนร่วมหาแนวทางการปกครอง

- ให้ผู้ปกครองเข้าใจความเป็นมุสลิม ให้มุสลิมเท่ากับศาสนาอื่นในโลก
- ความบ้าอานาจของผู้ก่อการร้ายทำลายทุกสิ่งในพื้นที่ รัฐบาลก็ไม่จริงจังในการแก้ปัญหา มุ่งแต่หาผลประโยชน์ให้พรรคพวก
- ควรเพิ่มกองกำลังรักษาการณ์ให้มากขึ้น
- ให้ความยุติธรรมกับผู้เสียหาย(ถูกกระทำ)
- ให้เจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลทุกข์สุขในหมู่บ้านบ้าง
- ขาดความเชื่อมั่นในรัฐ เพราะจับคนผิดมาลงโทษไม่ได้
- อยากให้มุสลิมเป็นนายกฯ
- อย่าจับแพะ (แพะเคลื่อนคูกแล้ว)

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- ให้เป็นเขตปกครองพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ให้คณะกรรมการอิสลามเป็นผู้นำ หรือมีบทบาทในการปกครอง
- ให้ประชาชนมีส่วนรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ
- ยกเลิกกฎอัยการศึก
- เลือกผู้ว่าฯ โดยตรง ให้เป็นมุสลิม
- ใช้กฎหมายอิสลาม(สภามุรอ)สำหรับคนมุสลิมในทุกด้าน
- ถอนทหาร/ตำรวจ
- ให้รัฐจัดผู้มีอิทธิพลให้หมดจากสังคมไทย
- ให้มีความชัดเจนในคดีต่างๆของอูสตาสซ ทนายสมชาย และอื่นๆ
- ให้ประชาชนเลือกเจ้าหน้าที่มาทำงานในพื้นที่โดยตรง
- ปราบคอร์รัปชันในพื้นที่ให้หมดไป
- สนับสนุนนักวิชาการด้านศาสนาในพื้นที่ในการรับใช้สภ.
- อยากให้นายกฯมาเยี่ยมบ่อยๆ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ฟันฟูสอ.บต.
- ให้มีความทัดเทียมกันในด้านงบประมาณพัฒนา
- ถอนทหาร
- ให้มีความยุติธรรมมากกว่านี้

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ปกครองตนเอง เป็นอิสระจากรัฐ ใช้กฎหมายอิสลาม
- เอาตำรวจ เจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ดีออกไป ขอให้รัฐจริงใจในการแก้ปัญหา
- เจรจากับกลุ่มแกนนำย่อย
- อยากมีส่วนร่วมในการปกครอง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ปกครองตนเอง เป็นอิสระจากรัฐ ใช้กฎหมายอิสลาม

ให้แต่ละชุมชนปกครองด้วยความเป็นธรรม โดยประชาชนมีส่วนร่วม ใช้นโยบาย สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงแต่พวกพ้องเช่นที่ผ่านมาในระดับท้องถิ่นเมื่อมีโครงการของรัฐลงมาไม่ว่าโครงการเงินล้านหรือมีการแจกวัว แพะ ส่วนมากจะให้แก่ญาติ พี่น้อง เพื่อนของผู้นำหมู่บ้านหรือผู้ประสานโครงการก่อน แล้วจึงจะถึงชาวบ้านที่จนกว่า
ปราบคอร์รัปชันให้หมดไป

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- ตัดสินผู้กระทำผิดโดยชอบธรรม ไม่ใช่อิสลามผิดเสมอ
- ปกครองแบบอิสลาม
- ทหารไม่ได้ช่วยอะไรเลยมีแต่สร้างสถานการณ์ ถอนทหารโดยเร็วที่สุด
- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

ด้านวัฒนธรรม/ศาสนา

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นและศาสนาอย่างเสมอภาค ไม่ก้าวก่ายกัน
- อย่าแยกไทยพุทธ-มุสลิม
- ปลุกฝังเยาวชนให้มุ่งสามัคคี คู่คุณธรรม
- ยอมรับความแตกต่างระหว่างไทยพุทธ-มุสลิมด้านศาสนาและวัฒนธรรม
- ต้องการวันหยุดสำคัญทางศาสนา (เพราะวันรายอไม่ได้หยุด)

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- ส่งเสริมความเป็นมลายู ให้เรียนภาษามลายูควบคู่ภาษาไทย และให้ภาษามลายูเป็นภาษาราชการภาษาหนึ่งด้วย
- อยากให้คณะกรรมการประจำท้องถิ่นไม่ขึ้นต่อจุฬาราชมนตรี
- อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่
- พัฒนาและพัฒนามัสยิด และจัดอบรมศาสนาที่มัสยิดสัปดาห์ละครั้ง
- มีเงินเดือนให้ผู้นำศาสนา
- ให้กรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัดมีอำนาจมากที่สุด
- สามารถตั้งชมรมทางศาสนาได้
- ไม่ควรกลมกลืนวัฒนธรรมเหมือนในอดีต

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- อย่าประนามสถาบันศาสนาว่าเป็นที่ฝึกผู้ก่อการร้ายโดยไม่มีหลักฐาน อย่ามีอคติต่อกัน
- ส่งเสริมความเป็นอยู่โดยใช้หลักอิสลาม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ให้แต่ละศาสนาปฏิบัติศาสนกิจได้เต็มที่
- ให้วันศุกร์เป็นวันหยุดทางศาสนา
- ให้ทหารที่ลงมาสามจังหวัดรู้วัฒนธรรมและศาสนาของท้องถิ่นให้

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- สร้างสามัคคีในชุมชนเดียวกัน
- ห้ามนำศาสนามาเป็นข้ออ้างในการแบ่งแยกดินแดน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- ต้องเข้าถึงชีวิตจริงของสังคมมุสลิม ไม่ใช่รู้แต่ทว่าไม่กินหมูอย่างเดียว
- ส่งเสริมงบประมาณให้โรงเรียนปอเนาะ

ด้านสังคมและการศึกษา

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ควรสนับสนุนการศึกษาทุกด้านทั้งศาสนาและสายสามัญ
- ให้ทุนการศึกษา ตั้งกองทุนสำหรับลูกหลาน 3 จังหวัดชายแดนใต้
- สร้างความรู้สายสามัญให้ไทยมุสลิมมากขึ้น
- ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่สองในสถานศึกษาต่างๆและในสถานที่ราชการ
- ยุบปอเนาะที่ไม่มีทะเบียน
- รัฐปัตตานีควรมีอยู่ในหลักสูตรการเรียน เพื่อสร้างคุณธรรมให้กับคนในพื้นที่สามจังหวัด
- ส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
- ให้กรรมการอิสลามดูแลปอเนาะ ดาโต๊ะและมหาวิทยาลัย
- ไม่ควรรวมดาโต๊ะเข้าอยู่ในโรงเรียนประถม ให้เด็กเรียนดาโต๊ะวันเสาร์อาทิตย์ตามเดิมและส่งเสริมในส่วนนี้
- ให้มีการศึกษานอกสถานที่ คนสามจว.ควรได้รับรู้ข่าวสารจากโลกภายนอกมากกว่านี้
- โอนโรงเรียนให้อยู่ในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- ให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับต่างประเทศ
- ตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนทุกแห่งด้วย

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- ยกกระดับมหาวิทยาลัยให้ทันโลกปัจจุบัน และเปิดสาขามหาวิทยาลัยอิสลาม
- เรียนฟรีจนจบมหาวิทยาลัย
- ส่งเสริมปอเนาะและดาโต๊ะอย่างจริงจัง
- ยกฐานะม.ปัตตานีเป็นเอกเทศ
- รับรองวิทยฐานะนักศึกษาที่จบมาจากตะวันออกกลางเทียบเท่าคนที่จบจากตะวันตก
- ปฏิรูปการศึกษาโดยยังรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของพื้นที่
- สอนภาษาไทยให้เด็กในสามจังหวัด
- ให้เงินเดือนครูสอนศาสนาเท่ากับข้าราชการ เพราะครูสอนศาสนาที่จบปริญญาตรีจากต่างประเทศ

- ให้การศึกษามีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
- ให้มีหลักสูตรอิสลามศึกษาทุกระดับในโรงเรียนของรัฐ
- ให้โศกเศร้าที่พ่อแม่เสียชีวิตในเหตุการณ์ได้เรียนจบปริญญาตรี
- ให้ทุนการศึกษาด้านศาสนา
- ส่งเสริมการศึกษาให้มาก คนจะได้คิดได้ว่าเรื่องใดควรเชื่อ เรื่องใดไม่ควร

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- เพิ่มเงินเดือนให้ครูปอเนาะ ดาดีกา
- ส่งเสริมการศึกษาให้เท่าเทียมจังหวัดอื่น
- ส่งเสริมมหาวิทยาลัยอิสลาม
- ส่งเสริมด้านกีฬาแก่ดาดีกา
- ให้ครูอาจารย์เป็นคนในพื้นที่
-

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ให้อยอมรับผู้ที่จบจากตะวันออกกลาง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ช่วยกันขับสิ่งเสียดสีและของเถื่อนออกจากชุมชน
- ซ่อมแซม/บำรุงรักษาปอเนาะเก่าให้ดีกว่าเดิม
- อยากให้อุสตาซที่ถูกจับไปเป็นแพะออกจากคุก
- ตั้งโรงเรียนอิสลามแต่สอนเป็นภาษาไทย

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- นักศึกษามุสลิมยังถูกเอาเปรียบ ต้องให้การศึกษากฎหมาย

ด้านเศรษฐกิจ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- พัฒนาอาชีพให้คนในท้องถิ่น ให้สามารถเลี้ยงตัวได้

- ให้มีศูนย์กลางการค้าเพิ่มขึ้นจะได้ไม่ต้องไปทำงานนอกประเทศ และส่งเสริมสินค้าที่ส่งออกนอกได้ และตั้งศูนย์รวมทางเศรษฐกิจในสามจังหวัด เพื่อยกระดับเศรษฐกิจ
- เพิ่มร้านหนังสือ เพื่อให้นักศึกษาซื้อมาประกอบการเรียน ปัจจุบันมีน้อยมาก
- ส่งเสริมอาชีพเกษตรกร
- อยากให้มีงบประมาณหมู่บ้าน
- อยากให้มีอาหารฮาลาลขายตามตลาดด้วย ตั้งเขตอุตสาหกรรมฮาลาลโดยเร็ว

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- พัฒนาอุตสาหกรรมชุมชนท้องถิ่นอย่างจริงจัง
- ส่งเสริมการลงทุน และให้งบประมาณลงตรงจุด ปราศจากการคอร์รัปชัน
- ให้เป็นเขตปกครองพิเศษแล้วนำภาษีของประชาชนมาพัฒนาพื้นที่เพื่อความ เป็นธรรม
- สร้างถนนหนทางให้ทั่วถึง
- รัฐควรมีนโยบายรองรับผู้ที่จบปริญญาในพื้นที่
- ห้ามขายเหล้า ยา คาราโอเกะ ยึดหลักเศรษฐกิจแบบอิสลาม
- ควบคุมราคาสินค้าไม่ให้สูงกว่านี้ ดูแลเรื่องราคาราคาผลผลิตของเกษตรกรด้วยอย่าให้รายจ่ายพาราค่ำ
- ส่งเสริมเยาวชนทำกิจการส่วนตัว เช่นเลี้ยงปลา ฯลฯ
- บุรณสถานที่ต้องเที่ยวต่างๆ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ให้มีวิทยากรมาให้ความรู้ด้านอาชีพแก่ชาวบ้าน
- เปิดตลาดให้กว้างขวางขึ้น
- เปิดเศรษฐกิจเสรี

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ตั้งนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลให้เร็วที่สุด

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ส่งเสริมงานอดิเรก เพื่อให้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
- ให้สินค้าราคาถูก และให้ค่าแรงสูงขึ้น

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- สนับสนุนงบประมาณของสามจังหวัดให้มากขึ้น โดยเฉพาะการเกษตร (แก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรด้วย)
- ส่งเสริมการลงทุน
- สร้างอาชีพเสริมให้ประชาชน

ด้านสาธารณสุข

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- รักษาพยาบาลฟรี
- ให้บริการด้วยหัวใจไม่ใช่อำนาจที่เป็นอยู่
- ให้มีสถานพยาบาลหลายแห่งและมีคุณภาพ (สะอาดกว่านี้ด้วย) ในตำบล
- อยากให้มีการตรวจสุขภาพ เยี่ยมยาผู้สูงอายุ และผู้ที่ได้รับผลกระทบ
- อยากให้แพทย์อาสาลงพื้นที่รักษาคนจน
- ให้มีการเรียนแพทย์ชนบท ศึกษาปัญหา/โรคที่คนเป็นบ่อย
- ให้มีห้องละหมาด และห้องน้ำสะอาดในที่สาธารณะ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- ของบประมาณพัฒนาโรงพยาบาลให้ทันสมัย
- ให้มีแพทย์มุสลิมที่สื่อสารกันรู้เรื่อง ให้มีแพทย์หญิงทำคลอด(แบบอิสลาม)ให้มากที่สุด (แพทย์ไทยพุทธบริการคนมุสลิมไม่ดี)
- ให้มีการอบรมด้านสาธารณสุขแก่คนในพื้นที่
- ต้องการยารักษาโรคอย่างครบถ้วน
- รัฐควรเข้ามาดูแลด้านโภชนาการของประชาชนในพื้นที่บ้าง (ทั้งด้านความสะอาดและคุณค่า)
- อยากให้มีรถตรวจสุขภาพเคลื่อนที่
- ให้รัฐดูแลเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายในเหตุการณ์ให้เต็มที่

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- รักษาโรคฟรี
- ให้มีเครื่องมือทางการแพทย์ให้พอเพียงทั่วถึง และบริการอย่างเสมอภาค

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ไม่ต้องเสียค่าประกันสังคม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ดูแลคุณภาพชีวิตประชาชนให้มากขึ้น
- ให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน
- เพิ่มงบประมาณด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล
- ส่งเสริมเยาวชนให้เล่นกีฬา

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- อยากได้แพทย์มุสลิมผู้เชี่ยวชาญ ให้การรักษาที่ถูกต้อง (ตอนนี้เรากินกันแต่พาราเซตามอล)
- ให้มีสถานพยาบาลเพียงพอ

จ. ยะลา

ด้านการปกครอง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ควรตรวจงบประมาณอย่างเข้มงวด ตรวจสอบการคอร์รัปชันขององค์กรท้องถิ่น
- ปราบอำนาจมืด อิทธิพลท้องถิ่นและยาเสพติด
- ให้ฝ่ายปกครองระดับอำเภอลงมาพบปะประชาชนบ้าง
- ให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการปกครอง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- แยกเป็นเขตปกครองพิเศษแบบปัตตานี

- ให้เจ้าหน้าที่รัฐร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่นให้มากกว่าปัจจุบัน (ปรึกษาผู้นำท้องถิ่นก่อน)
- เมื่อใดเงินสนับสนุนผู้ก่อการร้ายยังไม่หมด เมื่อนั้นก็ไม่มีวันสงบ
- ควรตรวจสอบขบวนการ “วาซะบิยะ”
- ให้เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ให้อิสระประชาชนทุกหน่วยงานทำงานอย่างบริสุทธิ์ใจ
- ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น
- ให้ความเป็นธรรมกับคนที่ถูกจองจำ
- ความไม่สงบเกิดจากคนที่อยู่ในเขตทุรกันดาร เช่นตามเทือกเขา ไม่มีการศึกษาซึ่งตรงกับหลักของศาสนาอิสลาม
- เลือกผู้ว่าฯจากคนในพื้นที่
- ให้มีเวทีชาวบ้าน เพื่อรับฟังปัญหา และร่วมกันแก้ไขจริงๆ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ให้มีศาลปกครองแบบอิสลาม
- อยากให้ปกครองเหมือนเมืองหลวง(กรุงเทพฯ)
- อยากให้รัฐเปิดโอกาสให้คนที่ไม่มีโอกาสได้เรียนรู้เรื่องการปกครองในชุมชนบ้าง จะได้พัฒนาคนในหมู่บ้านให้ดีขึ้นเรื่อยๆ
- ส่งเสริมผู้หญิงให้มีบทบาทในสังคม
- อยากให้ผู้นำหมู่บ้านมีความรู้ด้านสังคม และการประกอบอาชีพด้วย

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ให้รัฐบาลเน้นให้ผู้นำศาสนาเข้ารับการอบรมบ่อยๆ
- อยากให้แม่ทัพเป็นมุสลิม
- ให้ความสำคัญกับผู้นำเยาวชนให้มากกว่านี้
- ประวัติศาสตร์ถูกบิดเบือน สามจังหวัดถูกทอดทิ้ง
- ให้ครูปอเนาะมีส่วนร่วมในการปกครอง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ยกเลิกนโยบายทักษิณ

- เพิ่มความรู้ด้านการปกครองให้ผู้นำศาสนา
- ใช้กฎหมายอิสลามในสามจังหวัดเพราะ 80%เป็นมุสลิม
- ให้รัฐ-เอกชนดูแลชาวบ้านอย่างเข้าถึงและจริงจัง ไม่ใช่פקซีโรยหน้า

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- ให้อำนาจผู้ว่าฯให้มากกว่านี้
- ต้องเข้าใจวิถีชีวิตคนได้ก่อนลงมาปฏิบัติหน้าที่ จะได้ไม่มาดุด่า ใช้ความรุนแรง
- ให้ไทยมุสลิมมีโอกาสเป็นใหญ่เหมือนไทยทั่วไป
- ให้แจ้งข้อหาเวลาจับกุม และแจ้งให้ผู้ใหญ่(ผู้ปกครอง)ของเขารู้ด้วย
- ให้ทหารที่เข้ามาอยู่ในหมู่บ้านพูดมลายูได้

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (หญิง)

- อยากมีส่วนร่วมในการเลือกนายกฯ
- ขอให้รับฟังความคิดเห็นคนที่พูดภาษามลายูบ้าง
- ให้การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้น

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (ชาย)

- ต้องการให้ผู้นำทุกฝ่ายร่วมมือกันปกครองประเทศ
- เจ้าหน้าที่ต้องไม่เลือกปฏิบัติ

ด้านศาสนา/วัฒนธรรม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ให้มีงบประมาณจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในหมู่บ้าน
- จัดเขตปลอดเหล้า บุหรี่ในสามจังหวัด
- ให้ข้าราชการรู้ภาษามลายู
- ให้ทุกศาสนาไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- ให้มีสนามกีฬาทุกหมู่บ้าน

- ให้แต่งกายแบบมุสลิม
- สนับสนุนให้สร้างมัสยิด และงบประมาณงานเมาลิด
- จัดอบรมโครงการต่างๆสำหรับผู้นำศาสนา และเพิ่มจำนวนครูสอนศาสนาขึ้นด้วย
- ให้มีการสอบเป็นกรรมการอิสลามประจำจังหวัด
- ให้มีสถานีทีวีหรือวิทยุเฉพาะกิจ ที่ว่าด้วยเรื่องศาสนาอิสลามเช่น ทีวีช่อง ILT (Islam of Thai) หรือสถานี FM อะไรก็ได้ที่รับได้ทุกจังหวัดทั่วประเทศ
- ให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหลักของประเทศด้วย

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ให้เงินเดือนตามวุฒิแก่อีหม่าม และครูสอนอัลกุรอาน
- จัดโครงการศาสนสัมพันธ์

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- จัดสัมมนา อบรมชาวบ้าน จนกว่าจะเข้าใจกันและกัน ให้เข้าใจหลักศาสนาทุกศาสนา
- ให้งบสร้างมัสยิดให้เสร็จ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ต้องการอยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้องเหมือนเมื่อก่อน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- ให้มีห้องสมุดอิสลามทุกหมู่บ้าน
- ให้ความรู้ในด้านภาษา(การใช้คำ)ในการสื่อสารทางด้านวัฒนธรรมและศาสนา
- เงินอุดหนุนด้านศาสนาน้อยมาก

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (หญิง)

- ส่งเสริมให้เรียนภาษามลายูกันให้มากขึ้น

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (ชาย)

- ให้ทุกศาสนาแต่งกายให้เหมาะสม

ด้านสังคม/การศึกษา

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- นำเยาวชนที่ติดยาไปบำบัด
- คนที่จบด้านศาสนาสามารถไปสอนในโรงเรียนไหนก็ได้
- จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในหมู่บ้านบ้าง
- ตั้งงบประมาณการศึกษาให้เด็กกำพร้าในหมู่บ้าน
- ปลุกฝังเยาวชนให้รักบ้านเกิด ให้คนในพื้นที่สอนหนังสือในหมู่บ้านเลย
- ตั้งมหาวิทยาลัยอิสลาม ให้นักศึกษาอิสลามมีทางเลือกมากขึ้น และให้นักศึกษาของสามจังหวัดเป็นที่ยอมรับของสังคม
- ให้เด็กมีโอกาสไปทัศนศึกษาต่างพื้นที่

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- บรรจุสุตาชเป็นข้าราชการครูด้วย
- ยกเลิกดอกเบี้ยกับนักศึกษามุสลิมที่กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- ตั้งมหาวิทยาลัยที่มีสาขาเหมาะสมกับพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้
- เพิ่มคุณภาพสื่อการสอน และคุณภาพครูในสามจังหวัด
- สามจังหวัดมีปัญหาด้านอุปกรณ์การเรียน คือไม่ทันสมัย ไม่สามารถเท่าเทียมนักศึกษาที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัยได้
- ทวนการศึกษาให้ผู้ที่ยาตรายได้ไม่ว่าเกรดดีหรือไม่ก็ตาม
- ให้สถาบันการศึกษาในกรุงเทพฯ ให้โควต้าแก่นักเรียนในสามจังหวัดด้วย
- สอนชาวบ้านให้พูดภาษาไทยด้วย จะได้ติดต่อราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้มุสลิมได้เรียนโรงเรียนนายร้อย โดยเปิดโควตาเพิ่มขึ้น

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- นำเข้าเทคโนโลยีใหม่ๆสู่สามจังหวัด
- ให้มีวิชาศาสนาเป็นวิชาบังคับในสายสามัญ
- เปิดมหาวิทยาลัยอิสลามทั้งสามจังหวัด

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- จัดระเบียบการศึกษาปอเนาะ ตาดีกา ส่งเสริมให้ตัดเทียมโรงเรียนรัฐบาล
- ผู้ที่จบปริญญาตรีหลายคนไม่มีงานทำ เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจในหมู่บ้านอย่างมาก
- เปิดสาขาแพทย์ในสามจังหวัด ให้นักศึกษาได้ศึกษาเทคโนโลยีในประเทศที่พัฒนาแล้ว

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ให้การศึกษาอย่างทั่วถึงเจาะลึกในชุมชน ไม่ใช่เฉพาะแต่ในตัวเมือง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- ปฏิรูปการศึกษา และผู้สอนให้มีคุณภาพขึ้น
- ให้มีสนามกีฬาทุกหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ
- ให้มีหลักสูตรสายอาชีพเพิ่มขึ้น
- เพิ่มบทบาทให้อุสตาซมากขึ้น บรรจุโต๊ะครู ครูสอนศาสนาและกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นข้าราชการ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (หญิง)

- เรียนฟรีในระดับมหาวิทยาลัย
- ให้รัฐส่งเสริมผู้ที่มีการศึกษาดี แต่รายได้น้อย ไม่มีทุน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (ชาย)

- บูรณาการการเรียนการสอนทั้งสายสามัญและศาสนา

ด้านเศรษฐกิจ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- จัดตั้งระบบสหกรณ์แก่เยาวชนที่น่าไว้วางใจในแต่ละตำบล
- นำสินค้าเกษตรในท้องถิ่นไปเจาะตลาดอัฟริกาและโอเชียเนีย
- เน้นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับสหรัฐ(ยกเลิกด้านทหาร)
- พัฒนาการท่องเที่ยวให้ดีกว่าเดิม
- ให้กลุ่มแม่ม้ายมีงานเสริม

- ให้อรัฐตรวจสอบราคาสินค้า ให้สินค้าราคาถูกลง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- ให้มีการจ้างงานในพื้นที่มากขึ้น
- ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- ให้อย่างพารามิราคา และมีตลาดรับซื้อ และให้ราคาผลไม้ในสามจังหวัดเหมือนเก่า
- ติดต่อกับมาเลเซียให้สะดวก ไม่ให้ราคาสินค้าเหลื่อมล้ำกันมาก เช่น ราคาน้ำมัน
- ให้มีงบประมาณซ่อมแซมสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ถนน
- สร้างโรงงานแปรรูปสินค้า
- จัดหางานให้นักเรียนระหว่างปิดภาค
- เปิดการค้าเสรีระหว่างไทย-มาเลเซีย

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ตั้งเขตการค้าปลอดภาษี
- ตั้งอาชีพกลางของหมู่บ้าน
- ให้มีระบบการจัดการแบบอิสลาม
- ให้กลุ่มเยาวชนฝึกอาชีพ (ปฏักกร) ในทุกๆหมู่บ้าน
- ให้มีงบกับเหตุการณ์ที่ไม่สงบเพิ่มขึ้น
- ให้ค่าน้ำมัน ค่าไฟฟ้าลดลง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- เพิ่มราคาขายพาราและสินค้าเกษตร
- ส่งเสริมอาชีพชุมชน เปิดสอนอาชีพฟรี ให้มีการจ้างงานในชุมชน
- ธนาคารอิสลามตรงตามหลักชารีอะห์
- ให้แต่ละหมู่บ้านมีประกันสังคม
- ให้เยาวชนทำธุรกิจขนาดย่อม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ให้มีการลงทุนในสามจังหวัด คนว่างงานมีมาก ไม่กล้าไปกรีดยาง ทำสวน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- จัดตั้งสหกรณ์ชุมชน (แม่ข่าย เด็กกำพร้า)
- ให้เครื่องอุปโภคบริโภคมีคุณภาพมากขึ้น และราคาถูกลง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (หญิง)

- จัดงบประมาณช่วยเหลือหมู่บ้านที่มีความเดือดร้อนในการดำเนินชีวิต

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (ชาย)

- ต้องการครูวิชาชีพมาสอนในหมู่บ้านให้วัยรุ่น แม่บ้าน เด็กกำพร้าและคนพิการ
- เปิดโรงงานในแต่ละพื้นที่
- ส่งเสริมการท่องเที่ยว

ด้านสาธารณสุข

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ให้ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุขแก่คนในสามจังหวัด
- ให้เด็กในสามจังหวัดได้ทุนเรียนแพทย์ ให้โควต้าคนมุสลิมเรียนแพทย์มากขึ้น
- มีโรงพยาบาลอิสลาม
- มีการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- มีการดูแลคนพิการ และคนชราในหมู่บ้านให้ทั่วถึง ตั้งศูนย์คนชรามุสลิม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- ส่งเสริมการออกกำลังกาย จัดแข่งกีฬาในพื้นที่
- ให้มีรถพยาบาลเคลื่อนที่ไปทุกหมู่บ้านเป็นประจำและให้นามัยหมู่บ้านมีคุณภาพเทียบเท่าโรงพยาบาล
- ให้โรงพยาบาลรัฐตรวจสอบมาตรฐานของยาด้วย รพ.บางแห่งบริการไม่เต็มที่ส่วนหนึ่งเพราะมีคนขาดเงินค่ารักษา
- แจกผู้ยาตามบ้านบ้าง
- ควบคุมโรคติดต่อในสามจังหวัด

- ลดกฎเกณฑ์ในการรับบริการสาธารณสุขลง ไม่ให้ยุ่งยาก เพราะทำให้ประชาชนไม่
อยากไปรักษาที่โรงพยาบาล

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสาธารณสุขในหมู่บ้านให้มาก
- คัดเลือกนักเรียนที่พอจะเรียนได้เข้ารับการอบรม ฝึกฝนการบริการทางการแพทย์เบื้องต้น เช่น การปฐมพยาบาล
- ให้แพทย์มุสลิมที่จบจากต่างประเทศมาทำงานทางใต้

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ให้มีแพทย์เฉพาะทางมากขึ้น
- ขอผู้ยาประจำบ้าน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- ให้เจ้าหน้าที่ทำงานตรงเวลา และบริการอย่างดี ไม่ดูถูก
- ให้ความรู้ด้านสาธารณสุข (เช่น ยาสามัญประจำบ้าน) ในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ
- รับบุคลากรด้านนี้ให้มาก

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- ให้มีอนามัยประจำหมู่บ้าน และมีแพทย์เคลื่อนที่จากกรุงเทพฯ ลงมาบ้าง
- ให้เก็บเงินจากคนรวยแต่ไม่เก็บคนจน ให้มี ๓๐ บาทต่อไป
- ให้คนที่ว่างงานได้ทำงานที่อนามัยให้มากๆ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (หญิง)

- จัดหน่วยพยาบาลเคลื่อนที่เข้าไปดูแลประชาชนในเขตทุรกันดาร
- ให้มีการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่า คนนั้นจะมีหน้าที่ต่ำกว่า

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-60 (ชาย)

- ให้บริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง

จ.นราธิวาส

ด้านปกครอง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ให้คนในสามจังหวัดมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ
- ตั้งศาลอิสลามขึ้น
- ปราบยาเสพติดและผู้มีอิทธิพลให้สิ้น
- สรุปสำนวนคดีที่ผ่านมาให้ชัดเจนรวดเร็ว เคลียร์กรณีกรือเซะ ดากใบให้กระจ่าง
- ไม่ควรใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา(กักขังผู้บริสุทธิ์โดยไม่มีหลักฐาน)
- จัดทหารตระเวนในหมู่บ้านสม่ำเสมอ ไม่ใช่พอนายไม่สั่งก็ไม่ทำ และทหาร/ตำรวจต้องพูดมลายูได้
- ลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูลจะได้ทราบปัญหาที่แท้จริงของประชาชน
- เปิดโอกาสให้กลุ่มสตรีได้ทำงานด้านปกครองบ้าง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- ใช้ความสมานฉันท์ในการแก้ปัญหา ไม่ใช่อำนาจเถื่อน
- ให้ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา โต๊ะครูมีส่วนร่วมร่างกฎหมายที่ใช้ในสามจังหวัด และลงใช้กฎหมายอิสลามบางข้อ
- ระดมความคิดผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และภาคประชาชนเป็นแนวทางแก้ปัญหา และปรับเปลี่ยนการปกครองให้เหมาะกับพื้นที่ ให้ประชาชนเลือกผู้ว่าฯเองเหมือนเลือกสว.
- ยกเลิกระบบฝากเส้นสายในการเข้ารับราชการ
- จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาพื้นที่ได้ตามเป้าหมาย
- เปิดโอกาสให้ฝ่ายตรงข้ามเรียกร้องสิ่งที่กลุ่มของตนต้องการ
- ยกเลิกระบบเลือกตั้ง เพื่อลดการแบ่งพรรค แบ่งพวก แยกแยกในสังคม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ไม่ควรใช้สตรีทำงานที่ไม่เหมาะสมกับศาสนาอิสลาม
- นำข้อเสนอของกอส.มาปฏิบัติอย่างจริงจัง

- เจ้าหน้าที่ควรมีจิตวิทยามวลชน สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจแก่ประชาชน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ข้อสอบเข้าองค์กรกลางต้องโปร่งใส ปราศจากการใช้เส้น/เงินได้โต๊ะ
- ลองปกครองแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นมิตร คัดเลือกคนที่มีความประพฤติดีลงไปสามจังหวัด และทำงานด้วยความลับไว (ทหารต้องเป็นมุสลิม) ทหารบางส่วนเข้ามาทำลายวิถีชีวิตของคนในพื้นที่
- รับฟังเสียงชาวบ้านมากกว่าทหาร

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- สร้างขวัญกำลังใจให้เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในสามจังหวัด เช่น เพิ่มเงินเดือน
- นโยบายและแผนพัฒนาต่างๆต้องได้รับความเห็นชอบจากคนในพื้นที่ ใช้ประชาคติ
- ไม่ควรไปคั่นปอเนาะถ้าไม่มีหลักฐานจริง ให้เกียรติกับโต๊ะครู โดยให้เป็นที่พักพิงข้าราชการผู้ใหญ่

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- อบรบเจ้าหน้าที่ให้มีความสุภาพมากกว่านี้
- จัดการกับคน 2 สัญชาติ
- ศึกษาการปกครองของมาเลย์มาประยุกต์ใช้กับไทย
- ย้ายข้าราชการที่ไม่ได้ออกจากพื้นที่ใน 24 ชั่วโมงเหมือนในอดีต และลงโทษทหารที่พัวพันฉันทัฐสาวกับประชาชนในพื้นที่อย่างรุนแรง
- สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด เช่นการตั้งกองทหารในหมู่บ้านต้องได้รับความยินยอมจากประชาชนก่อน
- ดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม ใช้นิติวิทยาศาสตร์เหมือนที่กรุงเทพฯ
- สันติวิธี เจริญ ประนีประนอม และการมีส่วนร่วมของประชาชนเท่านั้นจะแก้ไขได้ทุกอย่าง
- พรก.ฉุกเฉินทำให้ทหารมีอำนาจเต็มที่ ทำให้ฝ่ายอื่นไม่กล้าเข้าไปยุ่ง คอรัปชั่นและยาเสพติดก็มีมาก

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (หญิง)

- ให้มีพรรคการเมืองอิสลาม
- ดูแลการใช้งบประมาณของอปส.ในพื้นที่ให้เหมาะสม
- ให้พ่อบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน) ดูแลพื้นที่ของตน ให้คนในพื้นที่แก้ปัญหาตนเอง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (ชาย)

- ไม่ปล่อยปะละขวนการค้าอาวุธเถื่อน ยาเสพติด
- เลือกผู้นำ(ศาสนา)เป็นคนมุสลิมในพื้นที่ ที่บริสุทธิ์ใจ เกร่ง ช่วยเหลือประชาชน ปกครองอย่างเป็นธรรม
- การตัดสินใจของศาลมีข้อมูลไม่เพียงพอ

ด้านศาสนา/วัฒนธรรม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ยอมรับในความหลากหลาย ศาสนาไม่ใช่คั่นตอ
- อยากให้กำหนดวันสำคัญของอิสลามไว้ในรัฐธรรมนูญ
- ตั้งศูนย์วัฒนธรรมอิสลามทุกจังหวัด และส่งเสริมประเพณีต่างๆเช่น งานเมาลิด
- ดูแลสวัสดิการอุศตาซและผู้นำศาสนาให้มากขึ้น อีหม่ามประจำมัสยิดควรได้เงินเดือนเท่าผู้ใหญ่บ้านเพราะไม่ได้ทำหน้าที่แค่ล่าหมาดเท่านั้น
- สร้างชุมชนตัวอย่างให้พุทธมุสลิมอยู่ร่วมกัน
- ไม่ควรมองเยาวชนเป็นกลุ่มเสี่ยงทุกคน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- พัฒนาปรับปรุงมัสยิดตามถิ่นทุรกันดาร และให้มัสยิดเป็นศูนย์กลางการศึกษาของชุมชน
- จัดสร้างสถานที่ละหมาดในหน่วยงานราชการ
- เครื่องแบบราชการในสามจังหวัดต้องตรงตามที่อิสลามกำหนด
- องค์การรัฐไม่ควรแสดงพฤติกรรมให้เห็นว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาชั้นสองของประเทศ
- จัดตั้งหน่วยงานที่จะมาดำเนินการเรื่องดังกล่าวข้างต้นนี้โดยตรง

- จัดให้มีการพบปะกันระหว่างผู้นำศาสนา เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- เปิดโอกาสให้ประชาชนสามจังหวัดได้เรียนศาสนาอื่นด้วย
- ให้ผู้นำศาสนามีอำนาจลงโทษคนที่ไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนา และแก้ปัญหา

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ส่งเสริม จัดหาทุนให้ผู้ด้อยโอกาสไปทำฮัจญ์ ประเทศซาอุดี และจัดทุนให้นักเรียนไปเรียนศาสนาในประเทศอาหรับหมู่บ้านละหนึ่งคน
- ไม่รังเกียจคนที่พูดภาษาไทยไม่ได้และวัฒนธรรมมุสลิม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- จัดกีฬาเชื่อมสามัคคีเป็นประจำระหว่างพุทธ-มุสลิม
- ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น อนุรักษ์โบราณสถานที่สำคัญทางศาสนา
- สื่อเสนอข่าวที่มีความเป็นกลาง ไม่นำไปสู่ความแตกแยก

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- ให้ทุกศาสนาประกอบพิธีได้โดยสะดวก สนับสนุนการจัดกิจกรรมประเพณีทางศาสนาอิสลาม เช่นการละศีลอด การทำเมาลิด จัดรายการธรรมเทศน์อิสลามในวันศุกร์
- ไม่จำหน่ายสุราให้เยาวชนมุสลิม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (หญิง)

- จัดจ้างครูสอนศาสนาที่มีสัยิด โดยไม่ต้องทิ้งภาระให้ชาวบ้าน
- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางศาสนาอย่างถูกต้อง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (ชาย)

- จัดงบประมาณสะอาด (ดูแล และสร้าง) มีสัยิด

ด้านสังคม/การศึกษา

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษในสามจังหวัดด้วย ไม่ใช่เฉพาะแต่ภาษาไทย เด็กด้อยด้านภาษามาก
- สร้างมหาวิทยาลัยนานาชาติขึ้นในสามจังหวัด และให้ทุนการศึกษาเรียนต่อเมืองนอก ให้เด็กปอเนาะมีโอกาสไปเรียนต่อ
- ให้รัฐส่งเสริมเทคโนโลยีใหม่ๆ จัดค่ายส่งเสริมการเรียนรู้ และสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และเปิดโอกาสให้นักศึกษานอกพื้นที่เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกับคนในพื้นที่ สร้างกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาก สอนวิชาชีพให้มากขึ้นด้วย
- เปิดบรรจุครู วิทยากรอิสลามศึกษาตามรร.ต่างๆ และให้เป็นวิชาบังคับอย่างน้อย 3 หน่วยกิต/สัปดาห์ในสถาบันอาชีวะ/สามัญในสามจังหวัด
- อุดหนุนรร.เตดีกาให้ได้มาตรฐาน เพราะขณะนี้บางแห่งเกือบไม่มีครูสอน เพราะครูไม่มีเงินเดือน อาครเรียนก็ไม่มี
- ให้โอกาสผู้ที่กระทำผิดได้กลับตัว

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- เพิ่มโควตานักเรียนมุสลิมเข้าโรงเรียนต่างๆ และบังคับให้เรียนจนจบม. 6 ทั้งมีโควตาเรียนปริญญาตรี
- ตั้งคณะแพทยศาสตร์ที่มอ.ปัตตานี
- กระชับความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่สอนศาสนา สนับสนุนให้เอกชนสอนอิสลาม (ทั้งรร.สายสามัญและอาชีพ)
- รับวุฒิที่จบจากตะวันออกกลางเข้าทำงานในองค์กรของรัฐ (ให้กพ.รับรอง)
- จัดตั้งสาขาม.อิสลามที่นราธิวาส
- จัดบให้ปอเนาะเหมือนรร.รัฐบาลสายสามัญ เพื่อจะได้ปรับปรุงระบบการศึกษา
- บรรจุชาวมุสลิม ประเพณีอิสลามเข้าในสถาบันการศึกษาสามัญทุกแห่ง เพื่อให้ทุกศาสนาเข้าใจวัฒนธรรมในพื้นที่
- สนับสนุนด้านกีฬา
- ส่งเสริมการวิจัย การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์อย่างจริงจัง

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ให้คนมุสลิมสามารถเป็นใหญ่เป็นโตในสังคมได้ ดูเลอฮุสตาซให้มีเกียรติในสังคม(จัดอบรมการเข้าสังคมให้ฮุสตาซ)
- สอดส่อง ดูแลสถานศึกษา โดยเฉพาะรร.ปอเนาะ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- สนับสนุนเยาวชนให้เรียนสายสามัญให้มากขึ้น (และอาชีวะ)จนถึงปริญญาตรี
- ให้มีการสอนที่สอดคล้องกับชีวิตจริงมากที่สุด และต้องเข้มงวดกับการเรียนการสอนมากกว่านี้
- เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยให้ครูในพื้นที่ เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ
- เพิ่มสถานศึกษา โรงเรียน กศน. มหาวิทยาลัย และสอนคอมพิวเตอร์ทุกระดับชั้น
- ตั้งทุนให้นักเรียนไปเรียนวิชากฎหมาย(เป็นทนายความ)ตำบลละหนึ่งทุน เพื่อมาแก้ปัญหากฎหมาย
- ควรบังคับมุสลิมทุกคนให้เรียนศาสนา เพราะศาสนาคือ รร.แห่งแรกของมุสลิมที่สอนความรู้พื้นฐานในการดำเนินชีวิต (ไม่ใช่แหล่งสร้างโจร)

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- สร้างสถานศึกษาของกรมอาชีวะขึ้นอีกหลายแห่งในสามจังหวัด
- ออกกฎบังคับให้คนมุสลิมเรียนศาสนาควบคู่สามัญ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- ให้ความสำคัญและเคารพครูสอนศาสนาเหมือนครูราชการ
- เปิดโอกาสให้ได้รับทุนการศึกษา เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาอย่างทั่วถึง (แม้แต่เรียนศาสนา) และส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
- สร้างค่านิยมการพูดภาษาไทย
- จัดตั้งม.นราธิวาสเต็มรูปแบบ
- ยกเลิกโครงการรร. 2 ระบบที่ดำเนินการแล้วในรร.เทศบาล
- ให้ความสำคัญกับศาสนา จัดงบให้ ทำใหรร.มีประสิทธิภาพ เพราะทุกวันนี้ศาสดาอาศัยงบจากผู้ปกครองนักเรียน(หรือจากต่างประเทศ)ทำให้ล่อแหลมต่อการถูกชักจูงได้ง่าย (ความเห็นของครูที่ถูกจับ)
- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ร่างหลักสูตรการศึกษาในพื้นที่ของตน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (หญิง)

- ให้ความรู้ทั้งสามัญและศาสนาให้ทั่วถึง จะได้เป็นมนุษย์ที่มีสติปัญญา ความร้ายๆต่างๆ จะได้ไม่เกิดขึ้น
- สร้างความเท่าเทียมกันระหว่างสถาบันการศึกษาในเมืองและชนบท

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (ชาย)

- ตาดิกานันให้เยาวชนจัดการเอง รัฐควรสนับสนุนแค่ค่าตอบแทนครู (เพิ่มเงินเดือน) ก็พอแล้ว ควรสนับสนุนปอเนาะ(อยู่ในความควบคุมของรัฐ)และให้เอกชนสอนอิสลามเหมือนรร.สามัญ ปัจจุบันรัฐดูแลไม่ทั่วถึง ขาดข้อมูล

ด้านเศรษฐกิจ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- เร่งสร้างตลาดเพื่อส่งออกสินค้าของท้องถิ่น
- ให้นำรายได้ในสามจังหวัดมาใช้จ่ายพัฒนาสามจังหวัดชายแดนได้อย่างเต็มที่
- ลดการนำเสนอภาพที่รุนแรงในพื้นที่เพื่อให้ภาพลักษณ์ทางเศรษฐกิจดีขึ้น
- ยกระดับคุณภาพชีวิตบุคคลระดับรากหญ้า แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวย คนจน
- สร้างความมั่นใจให้คนในพื้นที่ออกมาจับจ่าย ใช้สอย จัดงานเปิดท้ายที่นราธิวาสบ้าง
- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- พัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ครบเท่าเมืองใหญ่
- กระจายงานให้ทั่วตามหมู่บ้านต่างๆ เพิ่มตำแหน่งงานในสามจังหวัดให้มากกว่านี้ อบรมอาชีพให้แม่บ้าน สร้างอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะหมู่บ้าน จัดอบรมแรงงานฝีมือ (จัดวันนัดพบแรงงาน) และสร้างโรงงานอุตสาหกรรม (เช่น ฮาลาล)
- อบรมทฤษฎีใหม่ให้เกษตรกร เพื่อเพิ่มผลผลิต
- สนับสนุนการออม และมีแหล่งเงินทุนให้กู้ยืม (ธนาคารชุมชน)

- เพิ่มค่าแรงขั้นต่ำในสามจังหวัด และรณรงค์ให้เยาวชนทำงานในพื้นที่มากกว่าไปต่างประเทศ
- ยกเลิกโครงการเขตการค้าเสรี เพราะร้านโชห่วยตามหมู่บ้านจะเดือดร้อน
- มีเบี้ยประกันความเสี่ยงจากเหตุการณ์ไม่สงบ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- เปิดโอกาสให้ประเทศในตะวันออกกลางมาเปิดกิจการทำธุรกิจ在三จังหวัด
- ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มสตรีแม่บ้านประจำชุมชน และจัดหางานให้สตรีทำ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- บรรจุนายาของผู้ได้รับผลกระทบเข้าทำงานในองค์กรของรัฐ
- เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัย เพื่อไม่ให้เกิดการย้ายถิ่นของแรงงาน
- ใช้กฎหมายอิสลามด้านเศรษฐกิจเหมือนมาเลเซีย คือคนจีน กับคนมาเลย์เป็นหุ้นส่วนกัน
- สนับสนุนการค้า การลงทุนระหว่างชายแดน
- จัดตั้งสหกรณ์

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- หลีกเลี่ยงภาษีที่มาจากอบายมุขเพื่อเป็นงบสร้างอาคารทางศาสนา
- ห้ามตั้งค้าย บาร์ ร้านเหล้าในชุมชนมุสลิม
- พัฒนาเศรษฐกิจให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะการค้าชายแดนที่ตกไป
- โฆษณาให้นักลงทุนมาเลย์เข้ามาลงทุนในไทย

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- จัดตั้งธนาคารชุมชน สร้างกลุ่มสหกรณ์ให้ครบวงจร และสนับสนุนการออมแบบอิสลาม
- ต้องการไฟฟ้า (กลางคืนไม่สะดวกเลย)
- แก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวในพื้นที่

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (หญิง)

- สร้างอุตสาหกรรมที่จำเป็นเพิ่มขึ้น ตั้งโรงงานในพื้นที่

- สร้างโครงการภายในหมู่บ้าน ธุรกิจต้องไม่เกี่ยวกับดอกเบี้ย

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (ชาย)

- บริหารงบประมาณเท่าเทียมกันในแต่ละพื้นที่
- ส่งเสริมคนมุสลิมทำธุรกิจมากขึ้น
- ส่งเสริมพืชผลท้องถิ่น เช่นเงาะ ลองกอง

ด้านสาธารณสุข

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (หญิง)

- ตรวจสอบสะอาดของอาหาร และสถานที่ต่างๆ (ตรอก ซอย ถนน) และควรให้ขายแต่อาหารฮาลาล
- เพิ่มจำนวนแพทย์ให้พอเพียงกับคนไข้ และเพิ่มค่าตอบแทนให้บุคลากรทางการแพทย์เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ
- ส่งวิทยากรลงพื้นที่ที่ห่างไกลเพื่อให้ความรู้แก่ชาวบ้าน

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 15-25 (ชาย)

- จัดตั้งกรมอนามัยท้องถิ่น สร้างสถานพยาบาล(สาธารณสุข)ตามหมู่บ้าน
- เปิดโรงพยาบาลที่ทันสมัย ขนาดใหญ่ และสร้างแพทย์ที่มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น(คัดเยาชนในพื้นที่เข้ามาเรียน)
- ยอมรับแพทย์ที่จบมาจากต่างประเทศ
- หลีกเลี่ยงการรักษาที่ใช้สิ่งที่มีผิดหลักศาสนา เช่น ไข่เหี้ย(แอลกอฮอล์)เป็นส่วนผสม
- มีสถานที่อาชานเด็กแรกเกิด

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (หญิง)

- ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่งในโรงพยาบาล และแพทย์ควรต้องรู้วัฒนธรรมประเพณีด้วย

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 26-35 (ชาย)

- ตรวจสอบการจัดซื้อยาในโรงพยาบาล และวันหมดอายุของยา
- สร้างศูนย์สุขภาพชุมชน และให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขทุกหมู่บ้าน

- ตรวจสอบสุขภาพเด็กและคนชราในชุมชนอย่างทั่วถึง เพื่อป้องกันโรคติดต่อ
- ให้ความรู้ประชาชนด้านสุขภาพ สาธารณสุข เช่น จัณนิทรรศการ

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (หญิง)

- สถานีอนามัยไม่มีแพทย์ ในชนบทไม่ได้รับการสาธารณสุขเลย เพราะเปิดบ้างปิดบ้าง ควรจัดแพทย์ตามโรงพยาบาลให้มากกว่าจังหวัดอื่น เพราะมีเหตุการณ์ไม่สงบ
- อบรบชาวบ้านให้ดูแลรักษาความสะอาด และเรื่องยาเสพติด

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 36-50 (ชาย)

- จัดกาบริหารเพื่อสุขภาพในสามจังหวัด
- ส่งเสริมการรักษาแบบโบราณที่เรียกว่า “หมอบ้าน”
- เพิ่มอสม. ในหมู่บ้าน ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (หญิง)

- ให้มีสถานกีฬาครบวงจร
- ป้องกันโรคติดต่อให้ครอบคลุม
- ต้องการยาราคาถูก แต่ต้องมีคุณภาพ
- ให้ความสำคัญต่อจรรยาบรรณแพทย์ พยาบาล เลิกกิริยาดูถูกคนจน คนมุสลิม

ความคิดเห็นของกลุ่มอายุ 51-71 (ชาย)

- มีความเท่าเทียมกันในการรับการรักษาพยาบาลระหว่างคนรวย คนจน ดูแลสุขภาพคนในหมู่บ้าน (ให้ข้อมูล อบรบ)

บทสรุปของคำถามข้อที่ 10

บทสรุปของความเห็นเปิดทั้งหมดที่ประมวลมานี้ได้สะท้อนความเห็นและข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์และสะท้อนถึงปัญหาปัจจัยการดำรงชีพที่ไม่ได้รับการเหลียวแลอย่างเป็นธรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ด้านการรักษาพยาบาลที่ขาดแคลนโรงพยาบาล ศูนย์อนามัย หมอ และพยาบาลที่เป็นชาวมุสลิม ด้านการประกอบอาชีพที่ถูกกีดกัน หรือ ถูกทุนใหญ่เข้ามาคุกคาม เช่น เรื่องอวนรุนอวนลาก ไม่ควรใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา (กักขังผู้บริสุทธิ์โดยไม่มีหลักฐาน) ทหาร/ตำรวจต้องพูดมลายูได้ ย้ายข้าราชการที่ไม่ดีออกจากพื้นที่ใน 24 ชั่วโมงเหมือนในอดีต และลงโทษทหารที่พัวพันฉันทัฐสาวกับประชาชนในพื้นที่อย่างรุนแรงสร้างการมีส่วนร่วมของประชา

ชนมากที่สุด เช่นการตั้งกองทหารในหมู่บ้านต้องได้รับความยินยอมจากประชาชนก่อนดำเนินคดี
 อย่างเป็นธรรม ใช้นิติวิทยาศาสตร์เหมือนที่กรุงเทพฯ ให้ใช้สันติวิธี เจริญ ประณีประนอม และการมี
 ส่วนร่วมของประชาชนเท่านั้น จะแก้ไขได้ทุกอย่างให้ผู้ปกครองเข้าใจความเป็นมุสลิม ให้ความ
 เป็นธรรมกับศาสนาอิสลามเท่ากับศาสนาอื่นในโลก

ความเห็นเหล่านี้จึงเป็นความเห็นที่มีค่ามากในการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกและความต้องการ
 ของประชาชนในพื้นที่ทำงานวิจัยชั้นนี้ได้คัดเลือกกลุ่มประชากรเหล่านี้แล้ว ดังนั้นการสร้างสันติ
 ภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงต้องเริ่มจากการนำเอาข้อมูลเหล่านี้มากรอง และแปรเป็นนโยบาย
 รูปธรรมให้ได้

บทที่ 6

สรุปผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะ

งาน วิจัยชั้น นี้เป็นงาน วิจัยเชิงคุณภาพ (QUALITATIVE RESEARCH) ที่เรียกว่า
 MARKETING RESEARCH ซึ่งเป็นการศึกษาพฤติกรรมและความคิดของกลุ่มเป้าหมาย (PRIMARY
 SOURCE)เช่นเดียวกับภาคธุรกิจทำวิจัยเพื่อจะผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
 แต่ผู้วิจัยนำมาปรับใช้ทางการเมืองคือศึกษาความคิดของกลุ่มเป้าหมาย 1,500 คน ซึ่ง
 ประเมินว่าความคิดของเขาเหล่านี้สะท้อนความคิดของคนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาค
 ได้ แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงความต้องการและแปรเป็นนโยบายที่กลุ่มเป้าหมายต้องการอีกที

งานวิจัยชั้นนี้ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาจากเอกสารชั้นสอง (SECONDARY
 SOURCE)มากนัก เพราะไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัยนี้

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (QUANTITATIVE ANALYSIS หรือ
 STATISTICAL ANALYSIS) มาช่วยเพื่อทำให้งานวิจัยนี้มีความหนักแน่นและเป็นศาสตร์ในเชิง
 วิชาการมากยิ่งขึ้นโดยการใช้สูตรหาค่าเฉลี่ย หรือ MEAN ของแต่ละคำถามจากแต่ละกลุ่มที่มี
 ความแตกต่างมาเปรียบเทียบกับกัน และ CROSS CHECK กันว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหน
 กลุ่มประชากรตัวอย่างที่คัดเลือกจากผู้ถูกผลกระทบจากความรุนแรงจำนวน 1,500 คน จาก

จังหวัดละ 500 คน คือ ปิตานี ยะลา และนราธิวาส ที่ได้จำแนกกลุ่มประชากรตัวอย่าง ตาม เพศ อายุ และรายได้และใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนโดยนำคำตอบจากคำถาม เหล่านี้มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์

- 1.สาเหตุที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง
2. นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบ
3. พฤติกรรมการกระทำของรัฐที่ไม่ชอบ
4. หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง
5. บุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง
6. ผลกระทบด้านสำคัญจากความรุนแรง
7. ทางออกในการยุติความรุนแรง
8. เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ
9. ความต้องการส่วนตัว และข้อ
- 10 เป็นการเปิดกว้างให้เสนอความเห็น

เป้าหมายหลักของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ การศึกษาหาสาเหตุและหาทางออกในการแก้ไข ปัญหาความรุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้อย่างยั่งยืน โดยใช้มุมมองและความต้องการของบุคคล ในพื้นที่ที่อยู่กับปัญหาและมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมมาใน ทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่จำเป็น และเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการดึงเอารากเหง้าของปัญหา และการเสนอทางออกที่สอดคล้องกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของคนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน โดยสรุป คือการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากข้างล่าง ผู้ข้างบน หรือจากข้างล่างสู่ศูนย์กลาง และใช้มุมมองการแก้ปัญหาเศรษฐกิจเป็นด้านหลัก ส่วน การใช้กำลังปราบปราม จับกุมเป็นด้านรอง ซึ่งเป็นแนวทางที่ตรงกันข้ามที่รัฐบาลใช้อยู่ใน ปัจจุบัน

กรอบคิดต่อไปนี้ได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัยนี้ด้วย คือ

1. กรอบสิทธิมนุษยชนของกติการะหว่างประเทศ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
2. ทฤษฎี Basic Human Needs (BHNs) ของ Abraham Maslow
3. ทฤษฎี Frustration-aggression ของ John Dollard ที่พัฒนาขึ้นเมื่อปี 1930
4. แนวคิดของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
5. แนวคิดของมหาเธร์ โมฮัมหมัด
6. แนวคิดและบทเรียนในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในบางประเทศ

6.1 กรอบคิดในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

หลักการสำคัญของสิทธิ มนุษยชน คือ มนุษย์ทุกคน ทุกผิวสี ทุกชาติ ทุกเผ่าพันธุ์ เกิดมาพร้อมกับสิทธิเสรีภาพที่ติดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ เรียกว่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่โอนให้แก่อันหรือพรากจากความเป็นคนไม่ได้ รัฐบาลทุกรัฐบาลมีหน้าที่สร้างหลักประกันให้แก่ทุกชีวิต เช่น ความเสมอภาคกัน การเคารพในความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงห้ามการเลือกปฏิบัติต่อกัน และต้องเคารพหลักการและลักษณะของสิทธิมนุษยชนที่ระบุไว้ในปฏิญญา

นายโคฟี อานัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ กล่าวว่า “เมื่อไรและที่ไหนก็ตามที่เราช่วยให้คนคนหนึ่งพ้นจากความยากจนขึ้นมาได้ นั่นหมายความว่าเราได้ปกป้องสิทธิมนุษยชน หากเราไม่ได้ทำ ก็หมายถึงเราละเว้นการปกป้องสิทธิมนุษยชน”

เนื่องจากประเทศไทยให้สัตยาบันรณกติการะหว่างประเทศ รัฐบาลจึงมีพันธกรณีที่จะต้องเคารพสิทธิที่ระบุในกติกา และดำเนินการเพื่อให้สิทธิเหล่านี้ได้รับการเคารพในทุกหน่วยงานสังคม

การศึกษาในข้อนี้จะศึกษาถึงมาตราต่างๆที่ระบุอยู่ในกติการะหว่างประเทศเพื่อสร้างกรอบว่าใครเป็นผู้ละเมิดสิทธิ (Actors) ใครเป็นผู้ถูกละเมิด (Victims) สิทธิด้านใดที่ถูกละเมิดและผลที่เกิดตามมา

6.2 การศึกษาในข้อที่สองจะใช้ทฤษฎี Basic Human Needs (BHNs) หรือ ทฤษฎีความต้องการปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ ของ Abraham Maslow ที่ชี้ว่า ความขัดแย้งมักเกิดขึ้น เมื่อ ปัจจัยจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพถูกขัดขวาง อย่างต่อเนื่อง เช่น ด้านปัจจัยดำรงชีพ(อาหารที่อยู่อาศัย อาชีพ การผลิต ความปลอดภัยในชีวิต และสุขอนามัย เป็นต้น) ด้านอัตตลักษณ์ ของวัฒนธรรม ด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดวิถีชีวิต และการได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม

Abraham Maslow เชื่อว่า การสนองตอบทั้งด้านความต้องการของกายภาพ และความต้องการให้ยอมรับในอัตลักษณ์ของตน ทั้งคู่เป็นปัจจัยจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิต (hunger and identity) ของมนุษย์ในทุกสังคม

สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้สามารถอธิบายได้จากทฤษฎี ของ Maslow เนื่องจากการจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม เช่นเรื่องซีฟู้ด แบนค์ เรื่องเรือลากอวนรุน การให้สัมปทานชายฝั่งทะเลกับบริษัทยักษ์ใหญ่ ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่หมดอาชีพ เขาชนกลายเป็นคนว่างงานและกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง เป็นต้น

การนำทฤษฎีของ Maslow มาวิเคราะห์อาจจะช่วยนำไปสู่การแก้ปัญหาความไม่สงบได้อย่างยั่งยืน ถ้าหากยอมรับว่าความรุนแรง และความขัดแย้งเป็นเพียงผล หรือ ยอดของภูเขาน้ำแข็งที่

โผล่ขึ้นมาเท่านั้น การดำเนินนโยบายสนองตอบปัจจัยจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตซึ่งรวมทั้งการสนองตอบทางด้านการยอมรับในอัตลักษณ์ของประชาชนในท้องถิ่นก็อาจจะทำให้ความขัดแย้งและความรุนแรง ที่เป็นผลพวง หรือการปะทุขึ้นมาจากการไม่ได้รับการสนองตอบด้านปัจจัยจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงชีวิต(hunger and identity)

6.3 การศึกษาในหัวข้อที่สาม John Dollard ได้เชื่อมโยงทฤษฎี Basic Human Needs (BHNs) ของ Abraham Maslow ว่าความขัดแย้ง หรือ ความคับข้องใจ (Frustration) ที่ปะทุออกมาเป็นการใช้ความรุนแรง (Aggression) เป็นการเชื่อมโยงของผลที่เกิดจากเหตุ คือ ความคับข้องใจเป็นสาเหตุของการใช้ความรุนแรง และการใช้ความรุนแรงเป็นผลความคับข้องใจ

ในกรณีของความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้สามารถอธิบายได้ว่า ชาวมุสลิมเกิดความคับข้องใจจากนโยบายของรัฐในหลายๆเรื่อง เช่น การใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม การไม่เคารพในอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมมุสลิม การเลือกปฏิบัติ ความยากจน อันเกิดจากนโยบายเศรษฐกิจที่เอื้อกลุ่มทุนใหญ่ เช่น กรณีเรืออวนรุน อวนลากที่ทำลายชายฝั่งทะเลอันอุดมสมบูรณ์ ทำลายเครื่องมือจับปลา และกวาดปลาเล็กปลาน้อยทุกชนิดไปเกลี้ยง ทำลายห่วงโซ่อาหาร ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านทำมาหากินไม่ได้ ต้องตะลอนไปขายแรงงานที่มาเลเซีย เป็นต้น

6.4 แนวคิดและบทเรียนและการแก้ไขความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา คนกลุ่มน้อยในต่างประเทศ

แนวคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งและสร้างสันติภาพของทฤษฎีการสร้างสันติภาพโดยใช้ “การเมืองนำการทหาร” ของพล.เอก เปรม ติณสูลานนท์ แนวทางของ มหาเธร์ โมฮัมหมัดอดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซียและตัวอย่างการแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยของประเทศจีน

ในหนังสือ “รัฐบุรุษ ชื่อ เปรม” พลเอกเปรมได้สรุปสาเหตุสำคัญ 3 ประการที่ทำให้คนไทยไปเข้ากับฝ่ายคอมมิวนิสต์มีดังนี้

1. ความลำบากยากจน
2. ความคับแค้นใจที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคม
3. การถูกกดขี่ข่มเหง

"พลเอก เปรม" พูดถึงการค้นพบสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหาสำคัญของชาติครั้งนั้นว่า

“ การทะเลาะเข้าสู่มวลชนในหมู่บ้าน เป็นการยึดโดยใช้กระสุนปืนหรือระเบิด เป็นการยึดโดยใช้มนุษยสัมพันธ์ ทำทีความเป็นมิตร และให้ความช่วยเหลือ ช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่

ให้ดีขึ้น ช่วยให้เขาปลอดภัยจากการข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลบางคน ช่วยเขาให้มีสุขภาพอนามัยดีขึ้น เป็นต้น นี่เป็นวิธีของ “การเมือง”

แนวทางของพลเอกเปรม จึงเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับ โจทย์ของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ ทางออกหรือ การสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดภาคใต้ต้องเริ่มต้นที่ การให้ความช่วยเหลือ ช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ช่วยให้เขาปลอดภัยจากการข่มเหงรังแกจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลบางคน ช่วยเขาให้มีสุขภาพอนามัยดีขึ้น

6.5 บทเรียนการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยของจีน

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางภาษาพูดและชาติพันธุ์ ตัวเลขที่เป็นทางการของรัฐบาลจีนระบุว่าประเทศจีนมี 55 ชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย ประชากรเหล่านี้รวมกันมีจำนวน 91 ล้านคน (1990) ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้พูดภาษาแตกต่างกันถึง 80 ภาษา และใน 80 ภาษานี้มีภาษาเขียน 30 ภาษา (Zhou 2000).

ประเทศจีนมีชนกลุ่มน้อย 10 กลุ่มที่เป็นมุสลิม รัฐบาลกลางจึงมีนโยบายจัดหาอาหารฮาลาลให้ในหน่วยงาน รวมทั้งโรงเรียนของรัฐทุกแห่งในถิ่นฐานของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ นอกจากนี้ อาหารที่ขายตามเมืองใหญ่ๆ ที่มีชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมก็ต้องติดตรา อาหารฮาลาลด้วย (Ping 1994).

ในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย รัฐบาลของจีนได้ออกกฎหมายให้มีการตั้งสถาบันขึ้นทั้งในส่วนกลางและในมณฑลของชนกลุ่มน้อยโดยได้รับเงินจากรัฐบาลกลางให้รวบรวม เรียบเรียง แปล และ ตีพิมพ์งานวรรณกรรม งานประวัติศาสตร์ ฯลฯ ออกเผยแพร่ รวมทั้ง ดำเนิน การบูรณะ ปฏิสังขรณ์ และอนุรักษ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ โบราณสถาน

นอกจากด้านศิลปวัฒนธรรมแล้ว ในด้านโครงสร้างพื้นฐานในเขตชนกลุ่มน้อยก็ได้รับ การสนับสนุนเพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มน้อยให้ดีขึ้นทำให้ชนกลุ่มน้อยไม่รู้สึกแปลกแยก เช่นกรณีของทิเบต

บทเรียนของจีนในด้านการให้ความสำคัญอันดับแรกในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างความอยู่ดีกินดีของประชาชนได้ทำให้ความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรมหายไปจากสังคมจีน ทั้งๆที่จีนมีชนกลุ่มน้อยมากมาย

6.6 การสังเคราะห์และสรุปข้อมูล

ในด้านข้อมูลปฐมภูมิที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 1500 คน จำแนกตามเพศที่แตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกัน รายได้ที่แตกต่างกัน และพื้นที่ที่แตกต่างกัน ได้นำมา cross check แต่กลับได้ข้อสรุป

ที่ใกล้เคียงกันมากจากคำถามทั้ง 10 ข้อ โดยที่คำตอบที่ได้มาได้นองตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยชิ้นนี้ครบทุกข้อ ซึ่งรัฐบาลสามารถนำเอาข้อสรุปเหล่านี้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนได้อย่างค่อนข้างแน่นอน ถ้ารัฐบาลเคารพในความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ในคำถามข้อแรกที่ถามว่าสาเหตุของความรุนแรงในภาคใต้เกิดจากสาเหตุใด คำตอบจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามความแตกต่างกันในด้านวัย เพศ รายได้ และพื้นที่ ได้ข้อสรุปมาจาก 2-3 สาเหตุหลัก คือ **ไม่ได้รับความเป็นธรรมทางด้านศาสนา ต้องการมีสิทธิในการปกครองตนเอง และ กรณีกรือเซะและตากใบ**

ในคำถามข้อที่สอง ที่ถามว่า นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด คืออะไร คำตอบที่ได้มาอย่างเป็นเอกภาพของกลุ่มประชากรต่าง ๆ มีคำตอบเดียว คือ **การใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม** โดยคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 61 ของผู้ตอบทุกกลุ่ม

ในคำถามข้อที่ 3 ที่ถามว่า พฤติกรรมการกระทำของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด อะไร คำตอบที่ได้มาอย่างเป็นเอกภาพของกลุ่มประชากรต่าง ๆ มีคำตอบเดียว คือ **การจับไม่เลือก อุ่ม ฆ่า และขัง โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม** โดยคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละประมาณ 60 ของผู้ตอบทุกกลุ่ม

ในคำถามข้อที่ 4. ที่ถามว่า หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง คืออะไร คำตอบที่ได้มาของกลุ่มประชากรต่าง ๆ มีคำตอบว่า **รัฐบาลกลางและทหารในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน** คือประมาณร้อยละ 45 ของผู้ตอบทุกกลุ่ม

ในคำถามข้อที่ 5. ที่ถามว่าบุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง คือ ใคร คำตอบของกลุ่มประชากรต่าง ๆ ที่ได้มา คือ **อดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ** โดยเฉลี่ยคำตอบจากทุกกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 45 ของผู้ตอบคำถามทั้งหมด

ในคำถามข้อที่ 6. ที่ถามว่าผลกระทบด้านสำคัญจากความรุนแรง คืออะไร เฉลี่ยร้อยละ 55 ของผู้ตอบของกลุ่มประชากรต่าง ๆ จากทุกกลุ่มตอบว่า **ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน**

ในคำถามข้อที่ 7 ที่ถามว่า ทางออกในการยุติความรุนแรง คำตอบที่ได้มาของกลุ่มประชากรต่าง ๆ คือ **ให้รัฐบาลถอนทหารออกจากพื้นที่** โดยคำตอบเป็นเอกภาพจากทุกกลุ่มตัวอย่าง คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 42 ของผู้ตอบทั้งหมด

ในคำถามข้อที่ 8. ที่ถามว่า เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ คำตอบที่ได้มาของกลุ่มประชากรต่าง ๆ คือ **ให้รัฐบาลถอนทหารออกจากพื้นที่** โดยคำตอบเป็นเอกภาพจากทุกกลุ่มตัวอย่าง คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 40 ของผู้ตอบทั้งหมด

9. ที่ถามว่าความต้องการส่วนตัว คำตอบที่ได้ออกมาของกลุ่มประชากรต่าง ๆ คือ **ต้องการความสงบสุขกลับคืนมา** คิดเป็นร้อยละ 70 ของผู้ตอบทั้งหมด

และข้อ 10 เป็นการเปิดกว้างให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง วัฒนธรรม ศาสนา และด้านสาธารณสุข ซึ่งมีความเห็นที่ดีๆ น่าสนใจที่ได้สรุปไว้ในบทวิเคราะห์อย่างละเอียด

สิ่งที่งานวิจัยชิ้นนี้ค้นพบข้างต้นทั้ง 9 หัวข้อ คือ โจทย์ใหญ่ที่รัฐบาลต้องนำไปขบคิดและนำเสนอออกมาเป็นนโยบายรูปธรรมเพื่อนำสันติภาพและความสงบสุขที่ประชาชนก็ต้องการเช่นเดียวกันกับที่รัฐบาลต้องการ ข้อมูลที่ได้มาเมื่อประมวลออกมาแล้วก็ได้ตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ครบทั้ง 9 ข้อ

การค้นพบที่น่าสนใจ คือ ค่าเฉลี่ย หรือ Mean ของ ความต้องการของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทุกกลุ่มร้อยละ 70 ตอบว่า “ต้องการความสงบสุขกลับคืนมา” ซึ่งเป็นจุดร่วมของรัฐบาลและชาวไทยทุกคน ถ้ารัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายที่แสวงจุดร่วมนี้ได้ โดยการสว่นจุดต่างอื่นๆ ก็เชื่อว่าการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถทำให้บังเกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนวทางในการเยียวยาเพื่อดับไฟใต้ที่ประมวลจากความต้องการของกลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยนำทฤษฎีและบทเรียนต่างๆ จากบางประเทศมาประกอบ ได้ข้อสรุปว่าต้องมีโครงการที่เป็นระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่องครบทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คือต้องใช้ยาหลายขนานควบคู่กันไป

คำถามหลายๆ ข้อ จะได้คำตอบเมื่อคิดเป็นร้อยละไม่สูงนัก เพราะมีคำตอบให้เลือกมากมายหลากหลาย บางข้อมีคำตอบให้เลือกมากถึง 10 ข้อใหญ่ บวกกับข้อย่อยอีก แต่ก็เห็นของคนส่วนใหญ่ในกลุ่มประชากรที่จำแนกแล้ว ดังนั้นคำตอบที่ได้แม้ว่าจะคิดเป็นร้อยละไม่สูงนัก แต่ก็เป็คำตอบที่กรองแล้ว โดยไม่ได้ชักจูงให้ตอบ เช่น เรื่อง สาเหตุของปัญหาความรุนแรง นโยบายที่เป็นต้นตอของความรุนแรง พฤติกรรมที่เป็นต้นตอของความรุนแรง หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความรุนแรง บุคคลที่เป็นต้นตอของความรุนแรง โดยคำตอบของทุกกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกแล้วออกมาเหมือนกันหมด ซึ่งสะท้อนว่า นั่นคือ ต้นตอของปัญหาที่รัฐจะต้องหาทางแก้ไขเพื่อสร้างสันติภาพถาวรใน 3 จังหวัดภาคใต้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอและข้อค้นพบแนวทางในการเยียวยาเพื่อดับไฟใต้ที่ประมวลจากความต้องการของกลุ่มประชากรตัวอย่างโดยนำทฤษฎีและบทเรียนต่างๆ จากบางประเทศมาประกอบ เช่นการนำเสนอ นโยบายแก้ไขปัญหากลุ่มน้อยของประเทศจีนมาเป็นกรณีศึกษา หรือแนวคิดของโมฮัมหมัด มหาเธร์ อดีตนายกรัฐมนตรีของประเทศมาเลเซีย ซึ่งได้ข้อสรุปว่าต้องมีโครงการที่เป็นระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่องครบทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม คือต้องใช้ยาหลายขนานควบคู่กันไปดังนี้

1. **ด้านการเมือง** รัฐต้องเปลี่ยนกรอบคิดและมุมมองในเรื่องรัฐชาติใหม่โดยการใช้กรอบคิดสิทธิมนุษยชน (ฉบับที่ 2) แทนกรอบคิดเชื้อชาตินิยม คือ ชาติไม่ได้ประกอบด้วยชนเผ่าไทยหรือเลือดไทยเพียงสายเลือดเดียว แต่ประกอบด้วยชนหลายเผ่าพันธุ์ หลายสายเลือด หลายศาสนา หลายความเชื่อ หลายขนบธรรมเนียมประเพณี และมีหลายภาษาพูดที่อาศัยอยู่ภายใต้ร่มโพธิ์ร่มไทรของประเทศไทย

ประเทศไทยมีคนไทยเชื้อสายจีนที่นับถือศาสนาพุทธ เชื้อสายอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดู เชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม และชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์ ชาวมอญ ชาวไทยเชื้อสายเขมร ลาว พม่า ชาวเขาและชนกลุ่มน้อยอีกหลายสิบเผ่าพันธุ์ ประกอบขึ้นเป็นประเทศไทย

กรอบคิดสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ และตามกติการะหว่างประเทศ คือ การให้เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเคารพในความแตกต่างทางด้านถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความเชื่อทางศาสนา และความคิดเห็นทางการเมือง และการไม่เลือกปฏิบัติ ไม่อคติ และไม่ระแวงต่อความแตกต่างเหล่านี้ แต่ต้องให้เกียรติ และเคารพในสิทธิที่จะพูดภาษาแม่ หรือ ภาษาหรือสำเนียงไทยอื่นๆ การแต่งกาย ประเพณี วัฒนธรรม การนับถือและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนาและความเชื่อของแต่ละชนกลุ่มน้อย

การยอมรับกรอบคิดใหม่ที่เป็นสากล ว่าชาวไทยเชื้อสายมลายู ที่พูดภาษามลายู และนับถือศาสนาอิสลาม เป็นพลเมืองที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตประเทศที่เรียกว่าประเทศไทย มิใช่พลเมืองชั้นสอง ดังนั้นกรอบคิดนี้จะนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายที่ขัดแย้งกับกรอบคิดนี้ และนำไปสู่การจัดการให้มีการเลือกตั้งและการปกครองของท้องถิ่นตามมาตรา 282-290 ในรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2540 นำไปสู่นโยบายการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างไม่เลือกปฏิบัติ สนับสนุนเจ้าหน้าที่ให้เรียนรู้ภาษาท้องถิ่น นโยบายการจัดการการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และนโยบายการจัดสรรงบประมาณอย่างเท่าเทียมกัน เช่น การจัดสรรงบประมาณในการสร้างมัสยิด หรือ โรงเรียนปอเนาะเพิ่ม หรือการจัดหลักสูตรในโรงเรียนประจำบาล โดยมีวิชาอิสลามศึกษา และภาษาอาหรับเป็นวิชาเลือก การจ้างโต๊ะครูหรืออิมามมาเป็นผู้สอนในโรงเรียน หรือการทุ่มงบประมาณพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ในทุกด้านของ 3 จังหวัดภาคใต้ให้ทัดเทียมกับประเทศมาเลเซียเพื่อไม่ให้เห็นข้อเปรียบเทียบที่แตกต่างกันมากนัก เป็นต้น

นอกจากนี้ทรัพยากรในท้องถิ่นจะต้องมีการจัดสรรอย่างเป็นธรรมให้คนในท้องถิ่นได้เป็นเจ้าของหรือได้ประโยชน์ด้วย ความรักชาติรักแผ่นดินจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติเมื่อประชาชนได้เป็นเจ้าของหรือมีส่วนร่วมในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนโดยไม่ต้องไปปลุกกระดมหรือเรียกร้องให้หันมารักชาติ

นโยบายของรัฐที่ผิดพลาดที่ผ่านมา คือ นโยบายที่จะ “กลืน” หรือ “หลอม” ทุกคนที่มีศาสนา และภาษาที่แตกต่างกันให้มาเรียนรู้ประเพณีของพุทธศาสนาและพูดไทยโดยการบังคับ ทั้งๆที่ควรจะกำหนดให้เป็นวิชาเลือก หรือโดยสมัครใจ ทั้งๆที่สามารถใช้วิธีจูงใจได้ เพราะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนเอง เช่น การตั้งคะแนนวิชาภาษาไทยให้สูงลิบลิ่ว หรือการให้สิทธิทางการศึกษาอื่นๆ การให้ทุนการศึกษาเยาวชนไทยมลายูที่พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ดี อย่างไรก็ตามควรจะให้เงินพิเศษสำหรับค่าวิชาสำหรับข้าราชการที่รู้ภาษามลายูทั้งเขียนและอ่านได้ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในท้องถิ่น

การนำนโยบายการปกครองท้องถิ่นมาใช้ให้มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นทุกระดับ และจัดระบบการปกครองแบบท้องถิ่นที่มีอิสระในการจัดเก็บภาษีอากร มีอำนาจในการจัดสรรทรัพยากร มีอำนาจในการจัดระเบียบและรักษาความสงบในระดับท้องถิ่น การจัดการด้านการศึกษาและวัฒนธรรม แต่ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรสามัญ และจ่ายภาษีให้ส่วนกลางด้วย

2. ด้านการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รัฐควรจะมอบอำนาจนี้ให้กับชุมชนจัดการดูแลกันเองในลักษณะตำรวจชุมชนที่เป็นคนในท้องถิ่นที่ซึ่งชุมชนเป็นผู้เลือกตั้งกันขึ้นมาเป็นผู้ดูแลรักษาความสงบแทนตำรวจหรือทหารที่มาจากส่วนกลาง และรัฐเป็นผู้สนับสนุนด้านเงินเดือน ไม่ต้องส่งทหารเข้าไปลาดตระเวนอย่างเดิม นี่จึงเป็นทางออกที่สามารถนำสันติภาพกลับมาสู่ภาคใต้อย่างยั่งยืนได้อย่างแท้จริงตามกรอบคิดสิทธิมนุษยชน

ส่วนในด้านกระบวนการยุติธรรม รัฐบาลยังร่างไว้เหมือนเดิม

3. ด้านกำหนดเขตปลอดอาวุธ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้รัฐบาลควรประกาศเป็นเขตปลอดอาวุธอย่างเด็ดขาดเหมือนกับประเทศมาเลเซีย ญี่ปุ่น และยุโรป ที่ห้ามประชาชนทั่วไปไปครอบครองอาวุธอย่างเด็ดขาด โดยมีบทลงโทษร้ายแรง เพราะการครอบครองอาวุธต่อว่ามีเจตนาร้ายต่อสังคมและประเทศชาติ การจับผู้ก่อความไม่สงบควรใช้กฎหมายห้ามการครอบครองอาวุธเป็นข้อหาหลักเพื่อ ป้องกันการโยงเอาการจับกุมไปปลุกกระดมโยงกับเรื่องศาสนาหรือการแบ่งแยกดินแดน หรือ การเลือกปฏิบัติ เพราะว่าการห้ามครอบครองอาวุธเป็นกฎหมายสากลที่หลายๆประเทศใช้อยู่ ผู้มีเจตนาร้ายจึงจะไม่สามารถนำมาเป็นประเด็นการโฆษณาชวนเชื่อ เพราะว่าข้อหานี้เป็นข้อหาไม่ชอบธรรมในสายตาของประชาคมโลก ควรยกเลิกการตั้งข้อหาเป็นภัยต่อความมั่นคง คงไว้แต่ข้อหาการครอบครองอาวุธที่มีโทษร้ายแรง ถ้าครอบครองอาวุธสงครามก็ควรจะมีโทษประหารชีวิต

นโยบายของรัฐที่ผ่านมามักใช้ข้อหาความมั่นคงมากกล่าวหาผู้ต้องสงสัย ซึ่งเป็นจุดอ่อนให้ฝ่ายผู้ไม่หวังดีนำไปใช้ประโยชน์ในการปลุกกระดมว่าถูกกลั่นแกล้งทางการเมือง หรือ รัฐมี

อคติกับชาวไทยมลายู แล้วนำไปเชื่อมโยงว่าต้องแยกดินแดน เชื่อมโยงกับด้านศาสนา แต่กำหนดให้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปลอดอาวุธโดยมีบทลงโทษร้ายแรงต่อผู้ฝ่าฝืน ผู้ที่มีอาวุธอยู่ในความครอบครองไม่ว่าจะเป็นไทยพุทธ หรือไทยมลายู หรือไทยจีนจะต้องถูกลงโทษโดยไม่มีการยกเว้น

ในขณะที่เดียวกันรัฐก็ต้องสามารถดูแลให้ความปลอดภัยในชีวิตของประชาชนได้อย่างแท้จริงโดยการทุ่มงบประมาณสนับสนุนตำรวจชุมชนและตำรวจบ้านอย่างเพียงพอ

4. ด้านบทบาทของทหาร บทบาทของทหารใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรเน้นให้เป็นทหารพัฒนาและทหารการเมือง จัดกำลังทหารพัฒนาที่ไม่สวมเครื่องแบบทหาร รวมทั้งหน่วยแพทย์ทหารออกให้บริการและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและทำด้วยความจริงใจ ส่วนทหารหน่วยกำลัง ควรจะประจำอยู่ในค่ายไม่ออกมาลาดตระเวน เพราะสร้างความอึดอัดให้กับประชาชนในท้องถิ่น และยังเป็นเป้าภัยด้วย ทำให้มีความรู้สึกเหมือนกับอยู่ในภาวะสงคราม นี่เป็นทัศนคติที่ได้จากการสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จำแนกแล้วทุกกลุ่มซึ่งมีความเห็นร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพว่าทหารและตำรวจซึ่งชาวบ้านแยกไม่ออกเพราะว่าเวลาออกปฏิบัติการจะแต่งตัวเหมือนกัน คือ ดันตหรือผู้ใช้อำนาจโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม ชอบใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ไขปัญหา รัฐจึงควรพิจารณาประเด็นนี้อย่างจริงจัง และมอบการดูแลความสงบสุขให้ชุมชนจัดการดูแลกันเอง เช่น จัดให้มีตำรวจชุมชนโดยใช้งบประมาณของรัฐ ส่วนทหารหน่วยกำลังให้มีบทบาทเสริม เมื่อเหลือวิสัยของตำรวจชุมชน หากแจ้งเข้ามาจึงจัดกำลังออกไปเสริม วิธีการนี้จะลดความตึงเครียดใน 3 จังหวัดภาคใต้ลงในระดับปกติได้ทันที เมื่อไม่มีเหตุการณ์ร้ายก็ให้ตำรวจชุมชนเข้าไปดูแลก่อน

5. ด้านนโยบายต่างประเทศ รัฐต้องดำเนินนโยบายเป็นกลางและเป็นมิตรกับประเทศกลุ่มโลกมุสลิมที่มีประชากร 1 ใน 4 ของประชากรโลก หรือ 1,500 ล้านคน รัฐต้องดำเนินนโยบายให้ประเทศไทยเป็นเวทีการเจรจาสันติภาพของโลกของความขัดแย้งระหว่างโลกตะวันตกกับ โลกมุสลิม เหมือนเช่นที่ไทยเคยเป็นเจ้าภาพในการเจรจาระหว่างองค์กร LTTE และรัฐบาลศรีลังกา

ตลาดที่มีขนาดใหญ่ และมีประชากรมากถึง 1,500 ล้านคนที่มีกำลังซื้อสูงนี้ มีความสำคัญต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นการดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับโลกมุสลิมจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของชาติ ทำให้เศรษฐกิจของชาติไม่ต้องไปขึ้นต่อตลาดเพียง 2-3 แห่ง คือ สหรัฐฯ อียู และญี่ปุ่น แต่ทำให้เรามีทางเลือก และมีอิสระทางเศรษฐกิจ ไม่ถูกบีบด้วยมาตรการทางการค้าเหมือนอย่างที่ผ่านมา

การดำเนินนโยบายต่างประเทศตามอเมริกาโดยการส่งทหารไปร่วมรบในประเทศอิรัก แม้จะอ้างว่า เป็นหน่วยพัฒนาที่เป็นการแสดงจุดยืนว่าอยู่ข้างอเมริกาผู้ก่อสงครามรุกราน และสร้างความไม่พอใจลึกๆให้กับกลุ่มประเทศมุสลิม

ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงต้องเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศเพื่อแสดงให้กลุ่มประเทศมุสลิมไว้วางใจ โดยดำเนินนโยบายต่างประเทศเป็นกลาง และเป็นตัวของตัวเอง และควรเสนอตัวเป็นเจ้าภาพหรือชักชวนให้กลุ่มประเทศมุสลิมมาจัดการประชุมสัมมนาที่ประเทศไทยบ่อยๆอย่างที่ประเทศมาเลเซีย หรือ อินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพเป็นประจำ ซึ่งจะนำรายได้เข้าประเทศได้อย่างมหาศาลอีกด้วย

6. ด้านวัฒนธรรม รัฐต้องเคารพในความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ประเพณี การแต่งกาย การนับถือศาสนาตามกรอบคตินิยมมนุษยชนระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี โดยการให้การศึกษาที่สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ตามมาตรา 18 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันแล้ว

ประเทศจีนมีภาษาท้องถิ่นกว่า 80 ภาษา ส่วนอินเดียก็มีภาษาท้องถิ่นหลายร้อยภาษาแต่คนอินเดียล้วนเป็นคนชาตินิยมในความเป็นอินเดีย และขณะนี้ประเทศแคนาดาก็มีภาษาราชการถึง 3 ภาษา คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และจีนกลาง โดยเพิ่มภาษาจีนกลางเข้ามาในภายหลังที่มีคนจีนจากฮ่องกงอพยพไปอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

ชาวมุสลิม เชื่อใน อัลลอฮ์ ที่ใช้เรียกชื่อพระเจ้าเพียงองค์เดียวที่ เป็นผู้ควบคุมจักรวาลนี้ และเชื่อในคำสอนจากคัมภีร์เดียว คือ คัมภีร์ กุรอาน ที่นบี หรือ ผู้นำศาสน์ ของอัลลอฮ์เป็นผู้นำมาให้และจารึกไว้ ชาวมุสลิมถือว่าการเรียนรู้ศาสนา หรือ คำสอนอื่นๆ เป็นบาปทั้งหมด และตายไปต้องตกนรก

ดังนั้นการบังคับผ่านหลักสูตรการศึกษาที่ให้ชาวมุสลิมต้องเรียนวิชาศีลธรรมหรือ สวดมนต์ จึงเปรียบเสมือนไปบังคับให้ชาวมุสลิมทำบาป ภาษาไทยถูกกลุ่มสุดขั้วบางกลุ่มบิดเบือนว่าเป็น “ภาษาพุทธศาสนา” ดังนั้นการเรียนภาษาไทยจึงเป็นบาปและต้องตกนรกด้วยทั้งๆที่ศาสนาอิสลามแท้ไม่ได้สอนไว้เช่นนี้” (เพราะมุสลิมไม่เชื่อในศาสนาอื่นหรือคัมภีร์ของศาสนาอื่น)

ด้วยเหตุนี้ชาวมุสลิมจำนวนไม่น้อยจึงไม่ยอมเรียนภาษาไทย และพูดไทยไม่ได้ บางครั้งจึงถูกเจ้าหน้าที่ซึ่งย้ายมาจากภาคอื่น ซึ่งมีหลายสำเนียงพูดตามท้องถิ่นของตน และคนแต่ละภาคก็พูดกันไม่ค่อยรู้เรื่องอยู่แล้ว เมื่อมาพูดกับชาวไทยมลายูใน 3 จังหวัดภาคใต้ก็ยิ่งสื่อสารไม่รู้เรื่อง ทำให้เกิดความระแวงซึ่งกันและกัน หรือ ตีความกิริยาอาการกันอย่างชาวเป็นคำ

การใช้ภาษาควรใช้ 2 ภาษาควบคู่กันไปเหมือนในรัฐแคลิฟอร์เนีย แต่ต้องรณรงค์ให้ประชาชนที่ไม่รู้ภาษาไทยเห็นว่าการเรียนรู้หลายๆภาษารวมทั้งภาษาไทยด้วยเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง โดยไม่ต้องไปบังคับให้เรียน แต่ใช้วิธีให้แรงจูงใจทุกคนโดยเฉพาะข้าราชการ

ในด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำความเข้าใจว่าภาษาคือวัฒนธรรมที่สำคัญของชนทุกเผ่าพันธุ์ซึ่งมักไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง รัฐจะต้องดำเนินนโยบายว่าในพื้นที่ที่คนส่วนใหญ่เกินกว่าครึ่งหนึ่งพูดภาษาไทยไม่ได้ ดังนั้นผู้ที่ทำงาน หรือเจ้าหน้าที่นั้นๆต้องเรียนภาษาท้องถิ่นอย่างแตกฉานก่อน จึงจะรับเข้าทำงาน หรือย้ายมาประจำในภาคได้ เช่นเดียวกับที่รัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งกำหนดไว้เลยว่าข้าราชการทุกคนต้องเรียนรู้ภาษาสเปนนิชที่คนเม็กซิกันซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่พูด และเขียน มิฉะนั้นจะไม่รับเข้าทำงาน

การแก้ไขปัญหามืองที่ได้ผลที่สุดคือการยึดเอาประชาชนในท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง คือ การให้คนในท้องถิ่นมีโอกาสก่อน หรือให้คะแนนพิเศษสำหรับคนในท้องถิ่นจำนวนหนึ่งในการสอบเข้ารับราชการในท้องถิ่นของตนรวมทั้งการเป็นผู้ร่วมกำหนดหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน

ในด้านโรงเรียนประถมศึกษาและ ก.ส.น. ควรจะใช้นโยบายจูงใจให้เรียนภาษาไทยด้วยความสมัครใจ และได้ผลตอบแทนในการเรียนภาษาไทย เช่น การให้เงินเดือนในขณะที่เข้าเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้รัฐควรจัดงบประมาณส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์ศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่นทุกประเภทของ 3 จังหวัดภาคใต้ อย่างจริงจัง โดยการสนับสนุนให้นำมาเผยแพร่ในส่วนกลางโดยเฉพาะการเผยแพร่ทางทีวีเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นในด้านดนตรี หรือ ศิลปการแสดง การรำ การฟ้อน การกีฬาและการละเล่นพื้นบ้าน ฯลฯ เพื่อให้คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ซึ่งประเทศจีนและเวียดนามดำเนินนโยบายนี้อย่างจริงจัง

7. ด้านการศึกษา รัฐควรติดต่อขอความร่วมมือกับประเทศในโลกมุสลิมที่เดินสายกลาง เช่น อียิปต์ ตุรกี อินโดนีเซีย และมาเลเซีย มาเปิดสาขาโรงเรียนประถม มัธยมและมหาวิทยาลัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะว่าโรงเรียนในประเทศเหล่านี้ล้วนสอนวิชาสามัญ วิชาคอมพิวเตอร์ ศิลปะ ดนตรี และวัฒนธรรมสากล ควบคู่กันไปด้วย ฯลฯ ควรจะศึกษาหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนสามัญของมาเลเซียและนำมาปรับใช้ นอกจากนี้ยังควรมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมาเลเซียอย่างใกล้ชิดด้วย

รัฐควรเปิดวิทยาลัยวิชาชีพให้ทั่วทั้ง 3 จังหวัด โดยเฉพาะวิทยาลัยแพทย์ แพทย์พื้นบ้าน และวิทยาลัยพยาบาลซึ่งพยาบาลหญิงที่เป็นชาวมุสลิมมีไม่เพียงพอ เพราะว่า ผู้หญิงมุสลิมมีข้อห้ามไม่ให้คนต่างเพศถูกเนื้อต้องตัว จึงมักไม่ยอมหาหมอผู้ชาย หรือ หมอที่ไม่ใช่มุสลิม

นอกจากนี้ควรจะต้องตั้งวิทยาลัยครูเพิ่มและส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเข้ามาเรียนและยึดอาชีพครูเพิ่มขึ้น

หลักสูตรการเรียนภาษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ควรจะบังคับให้นักเรียนทุกคนทั้งนักเรียนไทยพุทธ ไทยมุสลิมและไทยจีนเรียนภาษามลายู ภาษาไทย และภาษาอังกฤษควบคู่กันไปเพื่อลดช่องว่างในระยะยาว ทำให้การสื่อสารในอนาคตไม่มีปัญหาว่า ไทยพุทธพูดภาษามลายูไม่ได้ หรือ ชาวไทยมุสลิมพูดไทยไม่ได้

ในขณะเดียวกันก็ควรที่จะสร้างอุทยานความรู้ และสวนสาธารณะ ด้านตรงข้ามมัสยิดกรือเซะ เพื่อให้เยาวชนมุสลิมได้เรียนรู้ความรู้สมัยใหม่ทุกสาขาวิชาการควบคู่กับการเรียนรู้คำสอนทางศาสนาด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการแสดงความจริงใจของรัฐบาลประการหนึ่งว่าไม่ได้พูดอย่างเดียวแต่มีนโยบายรูปธรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ศาสนาอิสลามด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลควรที่จะสร้างมหาวิทยาลัยอิสลามให้ใหญ่โตให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลามของภูมิภาคนี้ด้วยเพื่อว่าไทยชาวมุสลิมจะได้ไม่ต้องเดินทางไปศึกษาไกลถึงตะวันออกกลาง หรือ ปากีสถาน หรือ มาเลเซีย เพราะว่าจังหวัดปัตตานีเคยเป็นศูนย์กลางการศึกษาอิสลาม และมีโต๊ะครู และอิหม่ามที่มีความรู้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติอยู่หลายท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ในด้านวุฒิบัตรของชาวไทยมลายูใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไปสำเร็จการศึกษาจากกลุ่มประเทศมุสลิมก็ควรยอมรับและเทียบวุฒิให้ตามมาตรฐานที่ยอมรับกันในกลุ่มประเทศมุสลิม เช่น การใช้มาตรฐานของกระทรวงศึกษาของประเทศมาเลเซียเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา

8. ด้านศาสนา รัฐบาลน่าจะแสดงความจริงใจว่ารัฐบาลนี้สนับสนุนศาสนาอิสลามให้ชาวมุสลิมทั่วโลกได้ประจักษ์ คือ การทุ่มทุนสร้างมัสยิดใหม่ในบริเวณใกล้กับมัสยิดกรือเซะ (ซึ่งควรรักษาให้เป็นโบราณสถาน) ให้หลังการยิ่งใหญ่กว่าของประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคนี้ เพื่อเป็นศูนย์ให้ชาวมุสลิมทั่วโลกที่มาเที่ยวเมืองไทยได้เดินทางมาเยี่ยมชมและทำละหมาดไปด้วยประเทศไทยก็จะได้เงินตราต่างประเทศจากการเดินทางมาเยี่ยมชมและทำละหมาดของชาวมุสลิมทั่วโลก เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยรัฐลงทุนครั้งเดียว

9. ด้านเศรษฐกิจ หากรัฐบาลแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ คือ ความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ในภาคใต้ได้ ปัญหาทางการเมืองหรือปัญหาอื่นๆ ก็จะแก้ไขได้ง่ายขึ้นเมื่อประชาชนมีการศึกษาและอยู่ดีกินดีแล้ว ก็จะมีความสุขและพอใจในสภาพชีวิตที่ดำรงอยู่ ดังนั้น คำปลุกปั่นยุยงส่ง

เสริมในทางที่ผิด ไม่ว่าจะจากภายนอกประเทศหรือภายในประเทศก็จะใช้ไม่ได้ผล ในอดีตรัฐเคยประกาศเขตอุทยานทับพื้นที่ของชาวบ้านจำนวนมากใน 3 จังหวัดภาคใต้ รวมทั้งที่จังหวัดสตูลด้วย รัฐจะต้องคืนที่เหล่านี้ให้กับชาวบ้านที่อยู่มาก่อนการประกาศ รัฐควรส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่า และไม่สูญเสียเปล่าเมื่อราคาคงทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน รัฐควรส่งเสริมให้ชาวบ้านออกมากริดยางในเวลากลางคืนได้เหมือนเดิมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากการขาดรายได้โดยการให้ชาวบ้านจัดกำลังผลิตเปลี่ยนกันดูแลความปลอดภัยให้กันและกัน

รัฐต้องห้ามอวนลาก อวนรุนของผู้ประกอบการประมงใหญ่ที่ทำลายระบบนิเวศวิทยาและห่วงโซ่อาหารในทะเลทำให้ชาวบ้านหมดอาชีพประมง เพราะปลาเล็กปลาน้อย สำหรับและปะการังซึ่งเป็นห่วงโซ่ของอาหาร ทั้งของปลาเล็กและของปลาใหญ่ถูกทำลายไป สัตว์ทะเลจึงมีจำนวนน้อยลงทุกวัน ชาวบ้านจึงยากจน ลูกหลานไม่มีอาชีพ กลายเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มั่วสุก เสพยาเสพติด บางคนถูกจ้างหรือถูกชักจูงไปในทางที่ผิด

รัฐจะต้องทุ่มเทงบประมาณมาพัฒนาเศรษฐกิจ ให้เกิดการจ้างงาน ให้มีอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตของท้องถิ่นเพื่อให้มีมูลค่าเพิ่ม เช่น ผลผลิตจากการประมงพื้นบ้านของชาวบ้านหรือการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา แปรรูปผลไม้ การหาตลาดให้ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้ขายได้ราคาดี นอกจากนี้ต้องควบคุมหรือห้ามอุตสาหกรรมใหญ่ ที่สร้างมลภาวะและทำลายสิ่งแวดล้อม หรือธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมด้วย ฯลฯ

รัฐบาลควรวางยุทธศาสตร์ให้ 3 จังหวัดภาคใต้เป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารฮาลาลโดยการส่งเสริมให้มีการผลิตแบบสหกรณ์ เพื่อประโยชน์จะได้ไม่ตกอยู่กับกลุ่มทุนใหญ่เท่านั้น

ควรส่งเสริมให้ 3 จังหวัดภาคใต้เป็นศูนย์กลางการผลิตด้านหัตถกรรมและสิ่งทอ เช่น หมวก เสื้อผ้าฝ้าย และปานสีขาว โสร่ง และกระโปรงของชาวมุสลิม เพื่อส่งออกไปยังกลุ่มประเทศมุสลิมซึ่งมีประชากรกว่า 1 ใน 4 ของประชากรโลก

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น แร่ธาตุ แก๊สธรรมชาติ ฯลฯ จะต้องเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์ หรือได้สิทธิพิเศษในรูปใดรูปหนึ่งด้วย เพื่อว่าเขาจะได้รักแผ่นดินนี้ เมื่อเขาได้ประโยชน์จากแผ่นดิน เขาย่อมหวงแหน และรักแผ่นดินนี้ โดยที่รัฐไม่ต้องไปโฆษณาชวนเชื่อ

รัฐบาลต้องพัฒนาเศรษฐกิจของภาคใต้ให้เจริญทัดเทียมกับมาเลเซีย โดยการประกันค่าแรงขั้นต่ำไม่น้อยกว่าที่มาเลเซีย เพื่อไม่ให้มีการเปรียบเทียบ และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการข้ามชายแดนไปทำงานฝั่งมาเลเซีย

10. ด้านอนุญาตให้ถือ 2 สัญชาติ รัฐควรจะยอมให้มีการถือ 2 สัญชาติ เพราะประเทศไทยได้ประโยชน์ในด้านได้เงินตราต่างประเทศจากแรงงานที่ไปทำงานฝั่งมาเลเซีย เป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนย่อมต้องการได้ค่าแรงสูงสุดจากแรงงานของตน ในเมื่อฝั่งมาเลเซียให้ค่าแรงมากกว่า จึงเป็นเรื่องผิดธรรมชาติและสร้างความขัดแย้งในการกีดกันคนไทยมุสลิมไปทำงานในประเทศนั้น สิ่งที่รัฐบาลต้องทำเพื่อแก้ปัญหานี้ คือ การพัฒนาและสร้างงานให้ค่าจ้างใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สูงเท่ากันหรือมากกว่าค่าจ้างในประเทศมาเลเซีย ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เปิดร้านแบบร้านดัมยักังในมาเลเซีย ซึ่งมีคนไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปทำงานเป็นจำนวนมาก เพื่อให้คนเหล่านี้พอพยกกลับมาทำงานหรือเปิดร้านในประเทศไทยแทน

11. ด้านความช่วยเหลือและเงินบริจาคจากชาวมุสลิมอื่นๆ รัฐควรอำนวยความสะดวกในเรื่องเงินบริจาค หรือการช่วยเหลือทางด้านวัตถุจากองค์กรต่างๆ ในประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อคนจนและผู้ด้อยโอกาส เพราะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล รัฐบาลจึงไม่ควรห้าม หรือเหมารวมเอาว่า เป็นเงินสนับสนุนการก่อการร้าย ทำให้เกิดผลเสียและความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ต้องการและเคยได้รับความช่วยเหลือ โดยเฉพาะเด็กนักเรียน และเด็กกำพร้า รวมทั้งแม่หม้าย รัฐบาลต้องทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการให้ความช่วยเหลือจากประเทศต่างๆ เหล่านี้ โดยมีการจำแนกอย่างชัดเจน

รัฐบาลต้องทำความเข้าใจกับหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามที่กำหนดให้ชาวมุสลิมทุกคนมี หลักปฏิบัติในการบริจาคที่เรียกว่า “ซากาต” คือการบริจาคทรัพย์สินร้อยละ 2.5 จากการทำธุรกิจการค้าเพื่อมาช่วยเหลือหรือให้กับบุคคล 8 ประเภท ซึ่งเน้นหนักที่ให้ความช่วยเหลือคนที่เรียกว่า “ฟาเกสมุสดิน” ซึ่งหมายถึงคน 2 ประเภท อันได้แก่ คนที่ไม่มีอะไรเลยกับคนยากจน คนยากจนกับคนไม่มีอะไรเลยแตกต่างกัน “ฟาเกส” คือคนที่ไม่มีอะไรเลย ส่วนคนยากจนคือคนที่รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เป็นผู้ยากไร้ขาดสน ชาวมุสลิมในภาคใต้ของไทยเข้าข่ายอยู่ในบุคคล 2 ประเภทนี้มีจำนวนมาก

ยังไม่สายเกินไปที่รัฐบาลจะ “พลิกนโยบาย และกรอบคิด” เสียใหม่ เพื่อดับไฟได้อย่างยั่งยืนการใช้นโยบายทางการทหารหรือการปราบปรามนำหน้าจะไปช่วยกระพือให้ไฟได้ลุกโชนโชติช่วงมากยิ่งขึ้นจนถึงขั้นยากที่จะดับได้อีก

ผู้ไม่หวังดีอาจจะมี แต่มีจำนวนไม่มาก หากรัฐบาลสามารถทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ารัฐบาลมีความจริงใจในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ให้ความเป็นธรรม เลิก ลด ละ การใช้อำนาจโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมอย่างเด็ดขาด ประชาชนก็จะรู้สึกรักแผ่นดิน รักเจ้าหน้าที่ ใครจะมายุยงอย่างไรก็ไม่ได้ผล ความอยู่ดีกินดีต้องมาก่อน ตามทฤษฎีของ MASLOW

มาตรการต่างๆ ที่เสนอมาข้างต้นเป็นเรื่องที่ควรจะดำเนินการมานานแล้ว แต่รัฐกลับทำตรงกันข้ามจนก่อให้เกิดช่องว่างให้ผู้ที่ไม่หวังดีต่อความสุขสงบในภาคใต้ใช้ช่องว่างนี้ขย่งปลุกปั่นผู้ที่อ่อนไหวหรือกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะเยาวชนที่มักจะเผชิญกับการใช้อำนาจอย่างเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่นการตั้งด่านตรวจซึ่งสร้างความรำคาญ และเกิดความไม่สะดวก ทำให้ให้ขังใจ หรือโกรธแค้น(ด้านในกรุงเทพฯก็สร้างความโกรธแค้นให้กับบรรดาผู้ขับขีรถจักรยานยนต์เช่นเดียวกัน เพียงแต่ยังไม่ถึงเวลาระเบิดออกมา) เยาวชนเหล่านี้มีเป็นจำนวนมากที่ตกงาน ไม่มีอาชีพ บางคนเป็นลูกหลานของชาวประมงที่ถูกทุนใหญ่ที่ใช้ฉ้อฉล ทุน อวนลาก เข้ามารุกรานทำลายอาชีพของบรรพบุรุษจนลูกหลานต้องกลายเป็นคนว่างงาน บางคนที่มีพ่อแม่มีที่ดินที่อยู่มาหลายชั่วคนก็ถูกประกาศเป็นเขตอุทยานทับที่ทำให้หมดอาชีพ เมื่อถูกขย่ง ก็มีเหตุให้เชื่อว่าแผ่นดินนี้ไม่ใช่ของเขา แต่เป็นของนายทุน เหตุการณ์จึง ลุกลามมาถึงทุกวันนี้

ความเป็นธรรม การไม่มีอคติ การไม่เลือกปฏิบัติซึ่งเป็นหัวใจของหลักการสิทธิมนุษยชนจะต้องนำมาแปรให้อยู่ในจิตสำนึกและเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในหมู่เจ้าหน้าที่ ของรัฐให้ได้จึงจะแก้ปัญหาไฟใต้ได้

ความรุนแรงเป็นผล มีสาเหตุ เหตุของความรุนแรงคือ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน การขาดแคลนสาธารณูปโภค การขาดแคลนการบริการด้านสาธารณสุข การเข้าไม่ถึงการศึกษาซึ่งทำให้ชีวิตความเป็นอยู่คับแคบ ทำให้ตกงาน โดยเฉพาะเยาวชนที่ตกงานหรือไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบ ถูกทำให้กลายเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะถูกชักจูงปลุกปั่น โอกาสการประกอบอาชีพถูกคุกคาม เช่น การทำประมงชายฝั่ง ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีแต่ความแร้นแค้นจึงกลายเป็นหน่อของความรุนแรง

การแก้ไขปัญหาด้วยหลักการทางทหารแม้ว่าจะทุ่มงบประมาณและกำลังคนลงไปสักเท่าใดก็ไม่มีความหวังที่จะยุติไฟใต้ได้ มีแต่จะกระพือให้คุโชนมากยิ่งขึ้น เช่น สถานการณ์ในประเทศอิรัก

การแก้ปัญหาที่ได้ผล คือ การแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ของประชาชนส่วนใหญ่ การสร้างโอกาสให้เยาวชนเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยไม่ต้องจ่ายเงิน การพัฒนาด้านสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึง และการพัฒนาการให้บริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง ตามกรอบกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

หมอประเวศ วะสี ชี้ว่า เหตุการณ์รุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สื่อเค้าว่าจะลามเลียไปจนเกิดมิกซ์ยูนิทั้งสังคม ถ้าเราไม่เข้าใจและร่วมกันป้องกัน ความขัดแย้งและความรุนแรงจะลามปาม และดึงการก่อการร้ายสากลเข้ามาถึงใจกลางพระนคร ก่อความปั่นป่วนวุ่นวาย สูญเสียทุกด้าน เศรษฐกิจจะหยุดชะงัก โอกาสในการพัฒนาจะหมดไป บ้านเมืองจะเข้าไปติดกับในวิกฤตการณ์ยาวนานเป็นสิบปี

หมอประเวศ ระบุว่าเราควรทำความเข้าใจอันตราย 2 เรื่อง คือ 1. สงครามจรรยา 2. การก่อการร้ายสากล ถ้าเกิดสงครามจรรยา การทุ่มกำลังกองทัพอันเกรียงไกรลงไปที่ต่อสู้ไม่สามารถเอาชนะได้ คู่ตัวอย่างสงครามเวียดนาม สหรัฐอเมริกาได้ทุ่มสรรพกำลังมหาศาลเข้าไปต่อสู้เวียดนาม และเวียดนามเหนือไม่ได้เข้าปะทะตามสงครามในรูปแบบ แต่ ใช้การทำสงครามจรรยา ทหารอเมริกันตายไปประมาณ 50,000 คน และต้องพ่ายแพ้ไป

ขณะนี้สหรัฐก็เข้าไปติดกับสงครามจรรยาในอิรัก ทหารต้องล้มตายไปทุกวัน และมองไม่เห็นชัยชนะ ฝรั่งเศสก็เคยไปติดกับสงครามแอลจีเรียอยู่ถึงกว่า 10 ปี ผู้คนล้มตายเป็นอันมาก ในที่สุดต้องถอนตัวออกมา

ขณะนี้สถานการณ์ในภาคใต้กำลังดำเนินเข้าสู่สถานการณ์สงครามจรรยาแล้ว เราไม่มีทางชนะโดยทุ่มกองทัพใหญ่ลงไปปราบปราม สงครามอาจเรื้อรังเกิน 10 ปี ก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตและเศรษฐกิจมหาศาล และเพิ่มจำนวนผู้ต่อต้านรัฐมากขึ้น เหมือนคอมมิวนิสต์ยิ่งฆ่ายิ่งเพิ่ม แบบที่เขาว่า "ตายสิบเกิดแสน" เราจึงต้องทำความเข้าใจ เรื่องสงครามจรรยาให้ดี

หมอประเวศเสนอให้ใช้ยุทธศาสตร์สันติวิธี แม้นมันน่าจะแค่เห็นเพียงใด ต้องตั้งสติมั่นและมั่นคงในแนวทางสันติวิธี เราเคยมีบทเรียนในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ ยิ่งฆ่ายิ่งเพิ่ม ประชานเหมา เจ๋อตง แนะนำ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นว่าอย่าฆ่าคอมมิวนิสต์ ถ้าฆ่าจะแพ้ เมื่อรัฐบาลสมัย พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นำยุทธศาสตร์สันติวิธีในนามของคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 มาใช้ ความขัดแย้งเรื่องคอมมิวนิสต์จึงสงบลงโดยรวดเร็ว (สถาบันข่าวอิศรา)

ในระยะยาวคนไทยควรปักธงแห่งองศาสรรพบนดินแดนแห่งนี้ให้ได้

การฆ่ากันไปมาจะเป็นชนวนให้เกิดความรุนแรงขึ้นในแผ่นดินนี้ จะต้องยุติให้ได้ ควรให้ประชาชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นผู้มีบทบาทให้มากที่สุด ในการเป็นคนกลางในการแก้ปัญหาโดยรัฐบาลเป็นผู้สนับสนุน

การผูกขาดความหลงชาติอย่างผิดๆ (แบบฮิตเลอร์) ของคนบางกลุ่มที่มีอคติต่อคนที่คิดหรือเชื่อแตกต่างมีแต่จะช่วยกระพือให้ไฟได้ลามไปทั่วประเทศ

ดังนั้นจึงควรต้องฟังเสียงของหมอประเวศซึ่งชี้ประเด็นที่สำคัญที่สุดดังกล่าวแล้วโดยการดำเนินนโยบายตามที่งานวิจัยนี้นำเสนอไว้ ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมล กมลตระกูล. **หนทางดับไฟได้** ประชาชาติธุรกิจ 21 พฤศจิกายน 2547

กมล กมลตระกูล. **ความหวังไฟได้ดับ** คม ชัด ลึก 26 ตุลาคม 2549.

กมล กมลตระกูล. 2550. **ส่องกล้องสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
กรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวยและคณะ. 2548. **การดำเนินกระบวนการยุติธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้:
ปัญหาและแนวทางแก้ไข**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ (กอส.)

ชลีพร วิรุณหะ. 2548. **ความรู้ 3 จังหวัดภาคใต้ผ่านมุมมองประวัติศาสตร์** จากบทความเดิมเรื่อง
“ความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากปริทรรศน์ประวัติศาสตร์”, แผนงานร่วมศึกษา
เสริมสร้างสุขภาวะ: กรณี 3 จังหวัดภาคใต้, คณะทำงานวาระทางสังคม สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มรัยัม ญะมีละเขียน บรรจง บินกาซัน แปล. 2545. **ขบวนการฟื้นฟูอิสลาม**, สำนักพิมพ์อิสลามิก
อะเคเดมี.

มุฮัมหมัดรอฟีอ์ มุซอ. 2549. **กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และการจัดการความขัดแย้งใน
ชุมชนมุสลิม**, โครงการพัฒนาระบบกฎหมายไทย สำนักงานกองทุนวิจัย (สกว.) รายงานคณะ

กรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) 2549. **เอาชนะความรุนแรงด้วยพลังสมานฉันท์**, เดือนพฤษภาคม.

มูลนิธิรัฐบุรุษ. 2549 พลเอกมณฑล อัมพรพิสิฏฐ์, พลเอกบัญชา ชวาลศิลป์, จัตวา กลิ่นสุนทร บรรณาธิการ. **รัฐบุรุษชื่อเปรม**, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ มติชน.

รุ่ง แก้วแดง. 2548. **สงครามและสันติสุขในชายแดนภาคใต้**, พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ มติชน.

วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. “คนตานิ มลายูที่ถูกลืม” มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์, เอกสารโรเนียว.

ศุภรา จันทร์ซัดฟ้า. 2549. **ความรุนแรงในชายหมอก**. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ,

ศูนย์นิติธรรมสมานฉันท์ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. “รายงานการดำเนินงานครบรอบ 1 ปี” วันจันทร์ที่ 14 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมซี เอส จังหวัดปัตตานี.

สนิทสุดา เอกชัย เรื่อง ภัทวดี วีระภาสพงษ์ แปล. 2549. **เยียวยาแผ่นดิน**. รวมบทความสารคดีชุด

Healing the Land จาก Outlook หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, แผนงานร่วมศึกษากรณี 3

จังหวัดภาคใต้ คณะทำงานวาระทางสังคม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันข่าวอิสรา ศักดิ์ณรงค์ หาญกล้า สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย วันที่ 19 พฤศจิกายน 2006

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547. “รายงานการสำรวจความคิดเห็นของเครือข่าย

ภาคประชาชนเรื่อง “การทุจริตและประพฤติมิชอบของสังคมไทย” ภายใต้โครงการความ

ร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาคประชาชนกับสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. 2547 “**กระบวนการทัศน์ใหม่ของ**

กระบวนการยุติธรรมต่อสถานการณ์ภาคใต้” รายงานผลการเสวนาทางวิชาการ วันที่ 27

กันยายน 2547 เอกสารโรเนียว.

สมบูรณ์ บัวหลวง. 2547. **ระบบการศึกษาในชุมชนมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ฝ่ายส่งเสริมและ

เผยแพร่ สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดปัตตานี,

2547, หน้า 7-11.

อมรา พงศาพิชญ์. 2549. **ความรู้และความไม่รู้ 3 จังหวัดชายแดนใต้**. สรุปเนื้อหาจากงานเสวนา

ทางวิชาการในโครงการตลาดวิชามหาวิทยาลัยชาวบ้านชุด 3 จังหวัดภาคใต้ จำนวน 5 ครั้ง,

แผนงานร่วมศึกษา เสริมสร้างสุขภาวะกรณี 3 จังหวัดภาคใต้ คณะทำงานวาระทางสังคม

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณ พร้อมเทพ. 2547. “**วิเคราะห์สถานการณ์ภาคใต้ เฉพาะภายในกรอบของการรู้เขา-รู้เรา**” เดือน

ธันวาคม เอกสารโรเนียว.

อัปคุชชะกูร์ บิน ซาฟิอีย์ ดินอะ. **ฝ่าวิกฤตชายแดนใต้ในสายตาของอุสตาส**. มติชน, มิถุนายน 2549.

อะหมัด ฟอน เดนเฟอร์ เขียน บรรจง บินกาซัน แปล. 2541. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคัมภีร์กูราน.**
ศูนย์หนังสืออิสลาม

อิทธิ มหัตธีระ. 2546. **เด็กชายกาซิมกับเด็กชายบุญมาในวันคืนรอมฎอน อัลมุบาร็อก.** เขียนจาก
ประสบการณ์ผู้บริหารการท่องเที่ยวมืออาชีพ เพื่อการเผยแพร่ศาสนาและสร้างความเข้าใจ
ร่วมกัน กลุ่มสื่อฟาติฮีน ปัตตานี เดือนพฤศจิกายน.

อิมรอน มะลูลีม. 2538. **วิเคราะห์ความขัดแย้ง ระหว่างรัฐบาลไทยกับมุสลิมในประเทศ: กรณี
ศึกษา กลุ่มมุสลิมในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้** สำนักพิมพ์อิสลามิกอะเคเดมี, เดือน
ธันวาคม.

ภาษาอังกฤษ

Avruch, Kevin 1999. **Culture and Conflict Resolution.** Washington, DC: U.S. Institute of
Peace.

Baird, Anthony (1999) **The Online Journal of Peace and Conflict Resolution**, November.

Bandura, Albert 1976. **Social Learning Theory.** Englewood Cliffs: Prentice-Hall Publications.

Burton, John 1979. **Deviance, Terrorism, and War: The Process of Solving Unsolved Social
and Political Problems.** Oxford: Martin Robertson.

Burton, John 1990. **Conflict: Resolution and Prevention.** New York: St. Martins Press.

Burton, John 1990. **Conflict: Basic Human Needs.** New York: St. Martins Press.

Burton, John 1997. **Violence Explained: The Sources of Conflict, Violence and Crime and
Their Prevention.** Manchester: Manchester University Press.

Clark, Mary 1989. **Ariadne's Thread: The Search for New Modes of Thought.** London:
Palgrave.

Coate, Roger A. and Rosati, Jerel A. 1988. **The Power of Human Needs in World Society.**
Boulder: Lynne Rienner Publishers.

Coser, Lewis 1964. **The Functions of Social Conflict.** New York: Free Press.

Daisaku, Ikeda. 1928. Soka Gakkai International (SGI) website.

- Dollard, John 1980. **Frustration and Aggression**. Westport: Greenwood Press.
- Fisher Ronald J. 1997. **Interactive Conflict Resolution**. Syracuse: Syracuse University Press.
- Freud, Sigmund 1989. **Civilization and Its Discontents**. New York: W.W. Norton.
- Galtung, Johan 1996. **Peace By Peaceful Means: Peace, Conflict, Development and Civilization**. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Geertz, Clifford. 1965. "**Modernization in a Muslim Society : The Indonesian Case**," in **Religion and Progress in Modern Asia**. edited by Robert N. Bellah. New York : The Free Press.
- Gibb, H.A.R.. 1962 . **Studies on the Civilization of Islam**. S.J. Shaw and W.R. Polk (eds.). Boston : Beacon Press.
- Gurr, Ted R. 2000. **Peoples Versus States: Minorities At Risk in the New Century**. Washington DC: U.S. Institute of Peace.
- Jeong, Ho-Won 1999. **Conflict Resolution: Dynamics, Process, and Structure**. Aldershot: Ashgate.
- Jeong, Ho-Won 2000. **Peace and Conflict Studies**. Aldershot: Ashgate.
- Jiang, Ping. 1994. **Theory and Practice of China's Ethnic Problems**. Beijing: Central Party School Press.
- Lederer, Katrin, eds 1980. **Human Needs: A Contribution to the Current Debate**. Cambridge: Oelenschlager Press.
- Lorenz, Konrad 1997. **On Aggression**. New York; Fine Publications.
- Madmarn, Hasan. 2002. **The Pondok and Madrasah in Patani**. Bangi : Penebit University Kebangsaan Malaysia.
- Mahatir Mohamad 1998. **The Challenges of Turmoil**. Pelanduk Publications (M) Sdn. Bhd., Malaysia
- Mahatir Mohamad 2002. **Reflections on Asia**. Pelanduk Publications (M) Sdn. Bhd., Malaysia
- Mahatir Mohamad 2002. **Globalisation and the New Realities**: selected speeches of Dr. Mahatir Mohamad
- Mahatir Mohamad 2003. **Terrorism and the Real Issues**. Pelanduk Publications (M) Sdn. Bhd., Malaysia

- Maslow, Abraham 1954. **Motivation and Personality**. Reading: Addison-Wesley Publishing Company.\
- Mitchell, Christopher R.1990. "**Necessitous Man and Conflict Resolution: More Basic Questions About Basic Human Needs Theory**," in Burton
- Mitchell, Christopher R., and Banks, Michael 1996. **Handbook of Conflict Resolution: The Analytical Problem-Solving Approach**. London: Pinter Publishers, Ltd.
- Morgenthau, Hans J. 1985. **Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace**. New York: McGraw-Hill Publishers.
- Muhammad Abdul Jabbar Beg. 1983. **Arabic loan-Words in Malay : A Survey of Arabic Influence upon the Language of Mankind**. Kuala Lumpur : The University of Malaysia Press,
- Wilson, James Q. 1998. **Crime and Human Nature**. New York: Free Press.
- Wu, Shimin.1997. **An Outline of Ethnic Problems**. Sichuan: People's Publishing House.
- Zhou, Minglang. 2000. **Language Policy and Illiteracy in Ethnic Minority Communities in China**. Journal of Multilingual and Multicultural Development, Vol.21,No.2.

Website :

www.deepsouthwatch.org

www.islamtoday.com

www.muslimthai.com

www.pataninews.net

www.prachatai.com

www.rakchawtai.com

www.sgi.org

www.southpeace.go.th

www.southwatch.org

www.stbnews.net

[www. Thaiislamic.com](http://www.Thaiislamic.com)

www.tjanews.org (สถาบันข่าวอิสรา)

ภาคผนวก 1

แบบสอบถามของโครงการวิจัย

เรื่อง “แนวทางการสร้างสันติภาพใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ในมุมมองของผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง”

ที่ปรึกษาโครงการ : นายกมล กมลตระกูล

ผู้เก็บข้อมูล :

วันที่ :

แบบสอบถามที่ 1

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ (จด หรือ วงกลมข้อความหลัก ในแต่ละข้อ ให้ตอบทุกข้อ)

1. ชื่อ / ปกปิด.....
2. ภูมิลำเนา.....
3. เพศ.....อายุ.....อาชีพ.....
4. สามารถพูดและอ่านได้.....ภาษา (ไทย มลายู อังกฤษ จีน อื่นๆ)
5. การศึกษา.....
6. รายได้ต่อเดือน.....
7. เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากความรุนแรง.....

คำถาม : สาเหตุของความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ (จด หรือ วงกลมข้อความหลัก ในแต่ละข้อ)

1. ท่านคิดว่าสาเหตุหลักที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้ คือ
(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)
 - 1) ต้องการสิทธิในการปกครองตนเอง/แก้แค้นฝ่ายรัฐ/ถูกยุยง/ความคะนองขบวนการต่างประเทศ
 - 2) ไม่ได้รับความเป็นธรรม ด้าน ศาสนา/ภาษา/ การใช้อำนาจเถื่อน
 - 3) ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ /การศึกษา/การสาธารณสุข/สาธารณสุขโลก
 - 4) ไม่ชอบรัฐบาลพรรคไทยรักไทย/นายกทักษิณ
 - 5) ไม่ชอบทหาร/ไม่ชอบตำรวจ/ไม่ชอบฝ่ายปกครอง/ การคอร์รัปชั่น
 - 6) กรณีกรือเซะ หรือ ตากใบ หรือทั้งสองเหตุการณ์

- 7) ยาเสพติด/ค่าของเถื่อน
- 8) การกีดกันรังแกโรงเรียนปอนาะ และอุสตาซ
- 9) อื่นๆ.....

หมายเหตุ : ให้วงกลมข้อความเดียวในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง เช่น ข้อหนึ่ง วงกลม **แก้แค้นฝ่ายรัฐ** เป็นต้น

2. ท่านคิดว่านโยบายหลักของรัฐบาลที่ท่านไม่ชอบที่สุด คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 1) ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/การเมือง/การศึกษา/ศาสนา/วัฒนธรรม
- 2) การใช้ความรุนแรงไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม
- 3) พ.ร.ก.ฉุกเฉิน
- 4) ยุบสอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 5) อื่นๆ.....

3. ท่านคิดว่าพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ท่านไม่ชอบที่สุด คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 1) ใช้ภาษาหยาบคาย/รีดไถ/ไม่ให้เกียรติ/ดูถูก
- 2) ไม่เรียนภาษามลายู
- 3) จับไม่เลือก/ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า/ขัง(ไม่ผ่านศาล)
- 4) กรณีกรือเซะ/ตากใบ
- 5) อื่นๆ.....

4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เป็นต้นตอของปัญหาและความขัดแย้งคือ(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 1) อบต./อำเภอ/จังหวัด
- 2) ตำรวจ
- 3) ทหาร
- 4) โรงเรียน/วัด
- 5) รัฐบาลกลาง
- 6) อื่นๆ.....

5. ท่านคิดว่าบุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง คือ (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 1) ตำรวจ
- 2) ทหาร
- 3) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/นายอำเภอ/ปลัด/ผู้ว่าฯ
- 4) ครู/ไทยพุทธ

- 5) นายกรัฐมนตรี
- 6) แม่ทัพภาค 4
- 7) อื่นๆ.....

6. ผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดภาคใต้คือ(เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 1) มีความเดือดร้อนในครอบครัว
- 2) มีความเดือดร้อนในด้านการประกอบอาชีพ
- 3) มีความเดือดร้อนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 4) มีความเดือดร้อนในด้านการเดินทาง
- 5) มีความเดือดร้อนในด้านการศึกษา
- 6) ไม่มีความเดือดร้อน
- 7) อื่นๆ.....

7. ท่านคิดว่าสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ยุติได้ถ้าหากว่ามีการดำเนินการในเรื่อง (เลือกข้อที่คิดว่าสำคัญที่สุด)

- 1) ยินยอมให้ตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ
- 2) ถอนทหารทั้งหมดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 3) คัดเลือกตำรวจจากคนท้องถิ่นที่พูดภาษามลายูทั้งหมด
- 4) ย้ายวัดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 5) ย้ายครูไทยพุทธออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 6) ให้ 3 จังหวัดไปรวมกับมาเลเซีย
- 7) ให้กรรมการกลางอิสลามแต่งตั้งผู้ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยแทนตำรวจ
- 8) ประกาศให้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ 2 ใ้ควบคู่กับภาษาไทย
- 9) ให้กรรมการกลางอิสลามเป็นผู้จัดระเบียบระบบการศึกษาทั้งหมด
- 10) ยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน
- 11) ฟันฟู สอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 12) เปลี่ยนรัฐบาลจากพรรคไทยรักไทยเป็นพรรคอื่น
- 13) มีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร
- 14) อื่นๆ.....

8. เรื่องเร่งด่วนที่ท่านต้องการให้รัฐบาลดำเนินการ คือ (เลือกข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด)

- 1) ชกเล็ก พ.ร.ก. ฉุกเฉิน
- 2) ถอนทหารทั้งหมดออกจาก 3 จังหวัดภาคใต้
- 3) ประกาศให้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ 2 ใ้ควบคู่กับภาษาไทย
- 4) ให้กรรมการกลางอิสลามเป็นผู้จัดระเบียบระบบการศึกษาทั้งหมด
- 5) จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาเศรษฐกิจ และปรับปรุงระบบสาธารณสุขโลก
- 6) จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาด้านสาธารณสุข การดูแลรักษาสุขภาพ
- 7) จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาทางการศึกษา ตั้งมหาวิทยาลัยใหม่
- 8) จัดงบประมาณเพิ่มมาฟื้นฟูและพัฒนามัสยิด
- 9) จัดงบประมาณเพิ่มมาพัฒนาการกีฬาในหมู่เยาวชน
- 10) ฟื้นฟู ศอ.บต.(ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 11) ตั้งเขตอุตสาหกรรมอาหารทะเล
- 12) ส่งเสริมโรงเรียนปอเนาะและตาดีกา
- 13) เปิดสาขามหาวิทยาลัยอิสลามจากประเทศ.....
- 14) อื่นๆ.....

9. ความต้องการส่วนตัว (เลือกข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุด)

- 1) ต้องการเห็นความสงบสุขกลับคืนมาสู่ภาคใต้
- 2) ต้องการให้ 3 จังหวัดภาคใต้รวมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศมาเลเซีย
- 3) ต้องการถือ 2 สัญชาติ
- 4) ต้องการเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง
- 5) ต้องการอยู่ในสังคมที่มีแต่ชาวมุสลิม
- 6) ต้องการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรมและความเชื่อ
- 7) ต้องการวันหยุดราชการในวันสำคัญทางศาสนา
- 8) ต้องการให้มีการสอนหลักสูตรวิชาชีพ
- 9) ต้องการให้มีการสอนหลักสูตรภาษาไทย
- 10) ต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการปกครอง
- 11) ต้องการให้สร้างสถานพยาบาลราคาถูกอย่างทั่วถึง
- 12) อื่นๆ.....

10. ท่านมีข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพเพื่อนำความสงบสุขมาสู่ดินแดน 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ในด้านต่างๆ ต่อไปอย่างไร

ด้านการปกครอง

1.
2.
3.
4.
5.

ด้านวัฒนธรรมและศาสนา

1.
2.
3.
4.
5.

ด้านสังคมและการศึกษา

1.
2.
3.
4.
5.

ด้านเศรษฐกิจ

1.
2.
3.
4.
5.

ด้านสาธารณสุข

1.
2.
3.
4.

ภาคผนวก 2

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นตามช่วงอายุ

จ. นราธิวาส

คำถาม 1 : สาเหตุที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ (หญิง)	จำนวนชาย/หญิง 500 คน	ต้องการสิทธิปกครองตนเอง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	12	14.29
26-35	32	5	15.63
36-50	46	6	13.04
51-60	18	4	22.22
เฉลี่ยทั้งหมด	180	27	15.00

(ชาย)

กลุ่มอายุ (ชาย)	จำนวนชาย/หญิง 500คน	ต้องการสิทธิในการปกครองตนเอง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	23	30.26
26-35	88	15	17.05
36-50	109	16	14.68
51-60	47	10	21.28
เฉลี่ยทั้งหมด	320	64	20.00

คำถาม 2 : นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด

(หญิง)

กลุ่มอายุ (หญิง)	จำนวนชาย/หญิงจาก 500 คน	การใช้ความรุนแรง โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	56	66.67
26-35	32	18	56.25
36-50	46	30	65.22
51-60	15	9	60.00
เฉลี่ยทั้งหมด	177	113	63.84

(ชาย)

กลุ่มอายุ (ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การใช้ความรุนแรง โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	45	59.21
26-35	88	56	63.64
36-50	109	66	60.55
51-60	47	27	57.45
เฉลี่ยทั้งหมด	320	194	60.63

คำถาม 3 : พฤติกรรมของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด

(หญิง)

กลุ่มอายุ (หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	จับไม่เลือก/ซ้อม/อุ้ม/ฆ่า	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	57	67.86
26-35	32	17	53.13
36-50	46	30	65.22
51-60	15	10	66.67
เฉลี่ยทั้งหมด	177	114	64.41

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	จับไม่เลือก/ซ่อม/อุ้ม/ฆ่า	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	53	69.74
26-35	88	53	60.23
36-50	109	58	53.21
51-60	47	30	63.83
เฉลี่ยทั้งหมด	320	194	60.63

คำถาม 4 : หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/ หญิงจาก500 คน	รัฐบาลกลาง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	51	60.71
26-35	32	15	46.88
36-50	46	22	47.83
51-60	15	6	40.00
เฉลี่ยทั้งหมด	177	94	53.11

(ชาย)

กลุ่มอายุ (ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก500 คน	รัฐบาลกลาง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	37	48.68
26-35	88	38	43.18
36-50	109	40	36.70
51-60	47	28	59.57
เฉลี่ยทั้งหมด	320	143	44.69

คำถาม 5 : บุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

(หญิง)

กลุ่มอายุ (หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	นายกฯทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	50	59.52
26-35	32	14	43.75
36-50	46	25	54.35
51-60	15	5	33.33
เฉลี่ยทั้งหมด	177	94	53.11

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิงจาก 500 คน	นายกฯทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	41	53.95
26-35	88	33	37.50
36-50	109	45	41.28
51-60	47	24	51.06
เฉลี่ยทั้งหมด	320	143	44.69

คำถาม 6 : ผลกระทบด้านที่สำคัญจากความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ (หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	46	54.76
26-35	32	17	53.13
36-50	46	25	54.35
51-60	15	6	40.00
เฉลี่ยทั้งหมด	177	94	53.11

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิงจาก 500 คน	ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	38	50.00
26-35	88	57	64.77
36-50	109	55	50.46
51-60	47	31	65.96
เฉลี่ยทั้งหมด	320	181	56.56

คำถาม 7 : ทางออกในการยุติความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิงจาก 500 คน	ถอนทหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	25	29.76
26-35	32	11	34.38
36-50	46	22	47.83
51-60	15	5	33.33
เฉลี่ยทั้งหมด	177	63	35.59

(หญิง)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิงจาก500 คน	ถอนทหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	21	27.63
26-35	88	25	28.41
36-50	109	54	49.54
51-60	47	25	53.19
เฉลี่ยทั้งหมด	320	125	39.06

คำถาม 8 : เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ

(หญิง)

กลุ่มอายุ (หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก500 คน	ถอนทหารออกจากพื้นที่	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	26	30.95
26-35	32	12	37.50
36-50	46	18	39.13
51-60	15	7	46.67
เฉลี่ยทั้งหมด	177	63	35.59

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก500 คน	ถอนทหารออกจากพื้นที่	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	22	28.95
26-35	88	25	28.41
36-50	109	39	35.78
51-60	47	21	44.68
เฉลี่ยทั้งหมด	320	107	33.44

คำถาม 9 : เรื่องความต้องการส่วนตัว

(หญิง)

กลุ่มอายุ (หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก500 คน	ความสงบสุขกลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	84	63	75.00
26-35	32	23	71.88
36-50	46	32	69.57
51-60	15	11	73.33
เฉลี่ยทั้งหมด	177	129	72.88

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิงจาก 500 คน	ต้องการความสงบสุข กลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	76	54	71.05
26-35	88	65	73.86
36-50	109	69	63.30
51-60	47	38	80.85
เฉลี่ยทั้งหมด	320	226	70.63

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นตามช่วงอายุ

จังหวัดปัตตานี

คำถาม 1 : สาเหตุที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิงจาก 500 คน	ต้องการสิทธิในการปก ครองตนเอง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	162	36	22.22
26-35	28	1	3.57
36-50	19	2	10.53
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	209	39	18.66

(ชาย)

กลุ่มอายุ (ชาย)	จำนวนชาย/หญิงจาก 500 คน	ต้องการสิทธิในการปก ครองตนเอง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	57	25.68
26-35	36	10	27.78
36-50	22	4	18.18
51-60	4	2	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	73	25.70

คำถาม 2 : นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การใช้ความรุนแรงโดย ไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	162	97	59.88
26-35	28	15	53.57
36-50	19	10	52.63
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	209	122	58.37

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การใช้ความรุนแรงโดย ไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	149	67.12
26-35	36	15	41.67
36-50	22	11	50.00
51-60	4	2	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	177	62.32

คำถาม : 3 พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ชอบที่สุด

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	162	88	54.32
26-35	28	16	57.14
36-50	19	9	47.37
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	209	113	54.07

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	125	56.31
26-35	36	17	47.22
36-50	22	17	77.27
51-60	4	3	75.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	162	57.04

คำถาม : 4 หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ทหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	162	66	40.74
26-35	28	11	39.29
36-50	19	6	31.58
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	209	83	39.71

คำถาม : 4 หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	รัฐบาลกลาง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	101	45.50
26-35	36	23	63.89
36-50	22	8	36.36
51-60	4	3	75.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	135	47.54

คำถาม : 5 บุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	นายกทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	162	68	41.98
26-35	28	8	28.57
36-50	19	8	42.11
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	209	84	40.19

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	นายกทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	104	46.85
26-35	36	18	50.00
36-50	22	8	36.36
51-60	4	2	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	132	46.48

คำถาม : 6 ผลกระทบจากความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	162	97	59.88
26-35	28	16	57.14
36-50	19	10	52.63
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	209	123	58.85

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	128	57.66
26-35	36	23	63.89
36-50	22	7	31.82
51-60	4	1	25.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	159	55.99

คำถาม : 7 ผลกระทบจากความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	อาหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	169	63	37.28
26-35	28	12	42.86
36-50	19	6	31.58
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	216	81	37.50

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	91	40.99
26-35	36	14	38.89
36-50	22	8	36.36
51-60	4	1	25.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	114	40.14

คำถาม : 8 เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหารออกจากพื้นที่	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	162	51	31.48
26-35	28	10	35.71
36-50	19	6	31.58
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	209	67	32.06

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหารออกจากพื้นที่	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	87	39.19
26-35	36	11	30.56
36-50	22	4	18.18
51-60	4	2	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	104	36.62

คำถาม : 9 เรื่องความต้องการส่วนตัว

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความสงบสุขกลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	162	106	65.43
26-35	28	14	50.00
36-50	19	17	89.47
51-60	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	209	137	65.55

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความสงบสุขกลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	222	132	59.46
26-35	36	17	47.22
36-50	22	12	54.55
51-60	4	2	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	284	163	57.39

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นตามช่วงอายุ

จังหวัดยะลา

คำถาม : 1 สาเหตุที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	กรณีกรือเซะ และตากใบ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	19	19.19
26-35	40	7	17.50
36-50	53	14	26.42
51-60	12	3	25.00
เฉลี่ยทั้งหมด	204	43	21.08

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	กรณีกรือเซะ และตากใบ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	27	19.42
26-35	56	5	8.93
36-50	82	17	20.73
51-60	19	2	10.53
เฉลี่ยทั้งหมด	296	51	17.23

คำถาม 2: นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การใช้ความรุนแรงโดย ไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	60	60.61
26-35	40	25	62.50
36-50	53	28	52.83
51-60	12	6	50.00
เฉลี่ย Mean	204	119	58.33

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การใช้ความรุนแรงโดย ไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	81	58.27
26-35	56	33	58.93
36-50	82	51	62.20
51-60	19	12	63.16
เฉลี่ย Mean	296	177	59.80

คำถาม 3 : พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ชอบที่สุด

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	57	57.58
26-35	40	24	60.00
36-50	53	40	75.47
51-60	12	6	50.00
เฉลี่ย	204	127	62.25

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	75	53.96
26-35	56	22	39.29
36-50	82	42	51.22
51-60	19	10	52.6
เฉลี่ย	296	149	50.34

คำถาม 4 : หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	รัฐบาลกลาง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	50	50.51
26-35	40	15	37.50
36-50	53	20	37.74
51-60	12	6	50.00
เฉลี่ย	204	91	44.61

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	รัฐบาลกลาง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	61	43.88
26-35	56	22	39.29
36-50	82	24	29.27
51-60	19	9	47.37
เฉลี่ย	296	116	39.19

คำถาม : 5 บุคคลที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	นายกฯ ทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	57	57.58
26-35	40	20	50.00
36-50	53	25	47.17
51-60	12	8	66.67
เฉลี่ย	204	110	53.92

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	นายกฯ ทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	52	37.41
26-35	56	23	41.07
36-50	82	37	45.12
51-60	19	7	36.84
เฉลี่ย	296	119	40.20

คำถาม : 6 ผลกระทบด้านที่สำคัญจากความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	43	43.43
26-35	40	16	40.00
36-50	53	19	35.85
51-60	12	3	25.00
เฉลี่ย	204	81	39.71

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	69	49.64
26-35	56	23	41.07
36-50	82	27	32.93
51-60	19	5	26.32
เฉลี่ย	296	124	41.89

คำถาม : 7 ทางออกในการยุติความรุนแรง

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	อาหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	38	38.38
26-35	40	20	50.00
36-50	53	29	54.72
51-60	12	3	25.00
เฉลี่ย	204	90	44.12

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	อาหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	49	35.25
26-35	56	29	51.79
36-50	82	40	48.78
51-60	19	9	47.37
เฉลี่ย	296	127	42.91

คำถาม : 8 เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหารออกจากพื้นที่	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	34	34.34
26-35	40	15	37.50
36-50	53	17	32.08
51-60	12	2	16.67
เฉลี่ย	204	68	33.33

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	59	42.45
26-35	56	28	50.00
36-50	82	23	28.05
51-60	19	8	42.11
เฉลี่ย	296	118	39.86

คำถาม 9: เรื่องความต้องการส่วนตัวที่ต้องการให้รัฐทำ

(หญิง)

กลุ่มอายุ(หญิง)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ต้องการเห็นความสงบสุข กลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	99	83	83.84
26-35	40	27	67.50
36-50	53	45	84.91
51-60	12	10	83.33
เฉลี่ย	204	165	80.88

(ชาย)

กลุ่มอายุ(ชาย)	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ต้องการเห็นความสงบสุข กลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
15-25	139	93	66.91
26-35	56	40	71.43
36-50	82	60	73.17
51-60	19	15	78.95
เฉลี่ย	296	208	70.27

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจำแนกตามกลุ่มรายได้

จังหวัดนครราชสีมา

คำถาม 1: สาเหตุที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ต้องการสิทธิปกครองตนเอง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	21	24.71
3,001-6,000	194	52	26.80
6,001-10,000	35	14	40.00
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	87	27.71

คำถาม 2 : นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การใช้ความรุนแรงโดย ไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	48	56.47
3,001-6,000	194	110	56.70
6,001-10,000	35	25	71.43
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	167	61.17

คำถาม 3: พฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	46	54.12
3,001-6,000	194	103	53.09
6,001-10,000	35	24	68.57
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	173	55.10

คำถาม 4 : หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	รัฐบาลกลาง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	43	50.59
3,001-6,000	194	96	49.48
6,001-10,000	35	13	37.14
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	152	48.41

คำถาม 5 : บุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	นายกฯทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	39	45.88
3,001-6,000	194	87	44.85
6,001-10,000	35	19	54.29
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	145	46.18

คำถาม 6: ผลกระทบด้านที่สำคัญจากความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	48	56.47
3,001-6,000	194	103	53.09
6,001-10,000	35	20	57.14
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	171	54.46

คำถาม 7: ทางออกในการยุติความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	42	49.41
3,001-6,000	194	82	42.27
6,001-10,000	35	11	31.43
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	135	42.99

คำถาม 8: เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหารออกจากพื้นที่	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	41	48.24
3,001-6,000	194	65	33.51
6,001-10,000	35	8	22.86
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	114	36.31

คำถาม 9 : เรื่องความต้องการส่วนตัว

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ต้องการความสงบสุขกลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	85	58	68.24
3,001-6,000	194	144	74.23
6,001-10,000	35	21	60.00
10,000 ขึ้นไป	0	0	0.00
เฉลี่ยทั้งหมด	314	223	71.02

การประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นจำแนกตามกลุ่มรายได้ จังหวัดปัตตานี

คำถาม 1 : สาเหตุที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ไม่ได้รับความเป็นธรรม ด้านศาสนา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	73	23.78
3,001-6,000	61	7	11.48
6,001-10,000	51	14	27.45
10,000 ขึ้นไป	23	6	26.09
เฉลี่ยทั้งหมด	442	100	22.62

คำถาม 2 : นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การใช้ความรุนแรงโดย ไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	189	61.56
3,001-6,000	61	33	54.10
6,001-10,000	51	27	52.94
10,000 ขึ้นไป	23	11	47.83
เฉลี่ยทั้งหมด	442	260	58.82

คำถาม 3 : พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ชอบที่สุด

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การจับไม่เลือกโดยไร้หลักฐาน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	164	53.42
3,001-6,000	61	30	49.18
6,001-10,000	51	31	60.78
10,000 ขึ้นไป	23	11	47.83
เฉลี่ยทั้งหมด	442	236	53.39

คำถาม 4: หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	รัฐบาลกลาง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	129	42.02
3,001-6,000	61	21	34.43
6,001-10,000	51	25	49.02
10,000 ขึ้นไป	23	11	47.83
เฉลี่ยทั้งหมด	442	186	42.08

คำถาม 5 :บุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	นายกฯทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	135	43.97
3,001-6,000	61	20	32.79
6,001-10,000	51	17	33.33
10,000 ขึ้นไป	23	11	47.83
เฉลี่ยทั้งหมด	442	183	41.40

คำถาม 6 : ผลกระทบด้านที่สำคัญจากความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	182	59.28
3,001-6,000	61	38	62.30
6,001-10,000	51	32	62.75
10,000 ขึ้นไป	23	7	30.43
เฉลี่ยทั้งหมด	442	259	58.60

คำถาม 7: ทางออกในการยุติความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	123	40.07
3,001-6,000	61	20	32.79
6,001-10,000	51	18	35.29
10,000 ขึ้นไป	23	8	0.00%
เฉลี่ยทั้งหมด	442	169	38.24

คำถาม 8: เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหารออกจากพื้นที่	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	111	36.16
3,001-6,000	61	16	26.23
6,001-10,000	51	18	35.29
10,000 ขึ้นไป	23	6	26.09
เฉลี่ยทั้งหมด	442	151	34.16

คำถาม 9: เรื่องความต้องการส่วนตัว

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ต้องการความสงบสุขกลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	307	198	64.50
3,001-6,000	61	34	55.74
6,001-10,000	51	25	49.02
10,000 ขึ้นไป	23	15	65.22
เฉลี่ยทั้งหมด	442	272	61.54

การประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นจำแนกตามกลุ่มรายได้ จังหวัดยะลา

คำถาม 1: สาเหตุที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ต้องการสิทธิในการปกครอง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	30	25.64
3,001-6,000	221	51	23.08
6,001-10,000	44	4	9.09
10,000 ขึ้นไป	2	0	0.0
เฉลี่ยทั้งหมด	384	85	22.14

คำถาม 2 : นโยบายของรัฐที่ไม่ชอบที่สุด

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	การใช้ความรุนแรงโดย ไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	67	57.26
3,001-6,000	221	135	61.09
6,001-10,000	44	23	52.27
10,000 ขึ้นไป	2	1	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	384	226	58.85

คำถาม 3 : พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ชอบที่สุด

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	จับไม่เลือก/ซ้อม/อุ้ม	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	61	52.14
3,001-6,000	221	149	67.42
6,001-10,000	44	30	68.18
10,000 ขึ้นไป	2	2	100.00
เฉลี่ยทั้งหมด	384	242	63.02

คำถาม 4 : หน่วยงานที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	รัฐบาลกลาง	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	50	42.74
3,001-6,000	221	87	39.37
6,001-10,000	44	19	43.18
10,000 ขึ้นไป	2	1	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	384	157	40.89

คำถาม 5 : บุคคลที่เป็นต้นตอของความขัดแย้ง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	นายกฯทักษิณ	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	45	38.46
3,001-6,000	221	94	42.53
6,001-10,000	44	23	52.27
10,000 ขึ้นไป	2	1	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	384	163	42.45

คำถาม 6 : ผลกระทบด้านที่สำคัญจากความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	49	41.88
3,001-6,000	221	82	37.10
6,001-10,000	44	17	38.64
10,000 ขึ้นไป	2	1	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	384	149	38.80

คำถาม 7 : ทางออกในการยุติความรุนแรง

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหาร	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	48	41.03
3,001-6,000	221	106	47.96
6,001-10,000	44	26	59.09
10,000 ขึ้นไป	2	1	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	384	181	47.14

คำถาม 8 : เรื่องเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐทำ

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ถอนทหารออกจากพื้นที่	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	47	40.17
3,001-6,000	221	75	33.94
6,001-10,000	44	21	47.73
10,000 ขึ้นไป	2	1	50.00
เฉลี่ยทั้งหมด	384	144	37.50

คำถาม 9 : เรื่องความต้องการส่วนตัวที่ต้องการให้รัฐทำ

กลุ่มรายได้ ต่อเดือน	จำนวนชาย/หญิง จาก 500 คน	ต้องการเห็นความสงบสุข กลับคืนมา	คิดเป็นร้อยละของผู้ตอบ
3,000-6,000	117	90	76.92
3,001-6,000	221	167	75.57
6,001-10,000	44	26	59.09
10,000 ขึ้นไป	2	2	100.00
เฉลี่ยทั้งหมด	384	285	74.22